2014/15:KU20

Bilaga A

Utredningsmaterial

Innehållsförteckning – Bilaga A

Bilaga A
Utredningsmaterial 4
Bilaga A1.1.1 4
Bilaga A1.1.2 6
Bilaga A1.1.3 9
Bilaga A1.1.4 16
Bilaga A1.2.1 22
Bilaga A1.2.2 23
Bilaga A1.2.3 25
Bilaga A1.3.1 29
Bilaga A1.3.2 30
Bilaga A1.4.1 32
Bilaga A1.4.2 33
Bilaga A1.5.1 36
Bilaga A1.5.2 37
Bilaga A1.5.3 41
Bilaga A1.6.1 44
Bilaga A1.6.2 46
Bilaga A1.7.1 53
Bilaga A1.7.2 54
Bilaga A1.7.3 59
Bilaga A1.7.4 61
Bilaga A1.7.5 70
Bilaga A1.7.6 83
Bilaga A1.7.7 91
Bilaga A1.7.8 96
Bilaga A2.1.1 99
Bilaga A2.1.2 101
Bilaga A2.1.3 106
Bilaga A2.1.4 108
Bilaga A2.2.1 109
Bilaga A2.2.2 111
Bilaga A2.2.3 116
Bilaga A2.3.1 118
Bilaga A2.3.2 121
Bilaga A2.3.3 122
Bilaga A2.3.4 126
Bilaga A2.3.5 131
Bilaga A2.4.1 132
Bilaga A2.4.2 135
Bilaga A2.5.1 138
Bilaga A2.5.2 140
Bilaga A2.5.3 141
Bilaga A2.5.4 145
Bilaga A2.6.1 148
Bilaga A2.6.2 150
Bilaga A2.6.3 154
Bilaga A2.6.4 178

Bilaga A2.7.1 180
Bilaga A2.7.2 182
Bilaga A2.7.3 185
Bilaga A2.7.4 187
Bilaga A2.8.1 189
Bilaga A2.8.2 191
Bilaga A2.8.3 197
Bilaga A2.8.4 199
Bilaga A2.9.1 200
Bilaga A2.9.2 201
Bilaga A2.9.3 206
Bilaga A2.9.4 208
Bilaga A3.1.1 229
Bilaga A3.1.2 231
Bilaga A3.2.1 286
Bilaga A3.2.2 288
Bilaga A4.1.1 300
Bilaga A4.1.2 301
Bilaga A4.2.1 306
Bilaga A4.2.2 308
Bilaga A4.2.3 311
Bilaga A4.2.4 313
Bilaga A4.2.5 331
Bilaga A4.3.1 341
Bilaga A4.3.2 344
Bilaga A4.4.1 347
Bilaga A4.4.2 349
Bilaga A4.5.1 352
Bilaga A4.5.2 354
Bilaga A4.6.1 357
Bilaga A4.6.2 358
Bilaga A4.7.1 361
Bilaga A4.7.2 362
Bilaga A4.7.3 368
Bilaga A4.7.4 371
Bilaga A4.8.1 401
Bilaga A4.8.2 404
Bilaga A5.1.1 407
Bilaga A5.1.2 409
Bilaga A5.1.3 415
Bilaga A5.2.1 424
Bilaga A5.2.2 426
Bilaga A5.2.3 429

BILAGA A

Utredningsmaterial

Bilaga A1.1.1

MARIE GRANLUND
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES RIKSDAG
Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -06- 18
Dnr 2369-2013/14

Stockholm 2014-06-18

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av statsministerns och regeringens underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd

Enligt uppgifter i media har den svenska regeringen genom statsrådsberedningen inför andra medlemsstaters representanter i EU i Bryssel presenterat Sveriges ståndpunkter på vilka prioriteringar EU-kommissionen ska göra nästa mandatperiod och hur kommissionens roll bör förändras. Presentationen har skett i form av det som kallas för ett "non paper".

Detta är stora och viktiga frågor som ska verka på fem års sikt, hela den mandatperiod det nuvarande parlamentet är vald på vilket innebär att det är över två ordinarie riksdagsval i Sverige.

Enligt regeringsformen 10 kap. 10§ finns en skyldighet för regeringen att fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Något samråd har dock inte skett i riksdagens EU-nämnd kring det som regeringen presenterat som Sveriges ståndpunkter på frågor som helt uppenbart ryms inom ramen för samarbetet.

I sammanhanget vill jag peka på den tolkning som konstitutionsutskottet gjorde våren 2003 kring behovet av samråd och statusen på s.k. "non paper":

"Det aktuella dokumentet kan emellertid inte ses som ett allmänt inlägg i den offentliga debatten utan har haft en speciell mottagarkrets i form av de övriga medlemsstaternas regeringar inför diskussionen om ett konstitutionellt fördrag för EU.

Även om beteckningen non-paper innebär att förslagsställaren inför fortsatta diskussioner inte behöver känna sig bunden av innehållet är det uppenbart att den svenska regeringen på detta vis förde fram ett förslag som saknade den förankring i nämnden som både statsministern och utrikesministern i efterhand konstaterat borde ha funnits.

Statsministern konstaterade inför utskottet att förslaget mycket väl kunde bli verklighet till följd av regeringens initiativ. Det är vidare uppenbart att detta förslag utan förankring har kommit att framstå som den svenska regeringens linje.

Såvitt gäller omfattningen av regeringens skyldighet att samråda med EU-nämnden anför utskottet att det knappast kan hävdas att regeringens företrädare i diskussioner som gäller utformningen av det konstitutionella fördraget för EU kan försvara bristande förankring och stöd i Sveriges riksdag med att det är personliga uppfattningar som förs fram. Man måste enligt vad utskottet anför kunna förutsätta, både från riksdagens och från mottagarkretsens sida, att de uppfattningar som den svenska regeringens företrädare för fram i diskussioner med de övriga medlemsstaternas företrädare inte bara är personliga uppfattningar utan faktiskt uttrycker de ståndpunkter som Sverige som medlemsstat intar."[1]

[1] Konstitutionsutskottets betänkande 2002/03:KU30

SVERIGES RIKSDAG

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om inte statsministern och regeringen brustit i sin samrådsskyldighet i hanteringen av detta ärende.

Marie Granlund

Bilaga A1.1.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/873/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 2369-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Statsministerns och regeringens underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Céline Holmberg.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

2015-03-11

Statsrådsberedningen

EU-kansliet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Statsministerns och regeringens underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

Den tidigare statsministern och dåvarande EU-ministern har informerats om innehållet i underlaget.

1. *En redogörelse önskas för när och i vilket sammanhang detta s.k. non-paper först lades fram i EU-sammanhang. Stämmer uppgiften att det har presenterats för representanter i andra medlemsstater? Om ja, när och i vilket sammanhang?*

   Dokumentet överlämnades till kommissionens generalsekreterare Catherine Day vid ett möte den 28 april 2014. Det finns inga noteringar i Regeringskansliet om att papperet överlämnats till någon annan medlemsstat.

2. *Har den fråga (kommissionens prioriteringar kommande mandatperiod) som togs upp i detta non-paper senare också behandlats i rådet eller Europeiska rådet?*

3. *Är detta non-paper kopplat till något KOM-dokument?*

   Kommissionens prioriteringar för kommande mandatperiod har inte stått på dagordningen för något möte i rådet eller Europeiska rådet. Prioriteringarna presenterades av Jean-Claude Juncker för Europaparlamentet den 27 juni 2014 i samband med att han valdes till ordförande för kommissionen. Prioriteringarna återfinns på kommissionens hemsida. Prioriteringarna var inte kopplat till något KOM-dokument.

4. *En redogörelse önskas för vilka bedömningar regeringen har gjort i fråga om behovet av information till eller samråd med EU-nämnden om detta non-paper.*

5. *Statssekreteraren Oscar Wåglund Söderström gjorde i EU-nämnden den 18 juni 2014 gällande att regeringen redan samrått med EU-nämnden om de ståndpunkter som nämns i detta non-paper. En redogörelse önskas för vid vilka tillfällen och avseende vilka ståndpunkter som samråd har skett.*

   I det aktuella fallet gjordes bedömningen att huvuddragen i de åsikter som uttrycktes i detta s.k. non-paper redan var välkända och tidigare hade varit föremål för information till eller samråd med riksdagen med hänsyn till den omfattande informationsskyldighet som åligger regeringen. Inom ramen för denna överlämnar regeringen årligen fler än 150 s.k. faktapromemorior till riksdagen. Vidare informerar statsråden, statssekreterare och tjänstemän i Regeringskansliet regelbundet de olika utskotten om aktuella EU-frågor och överlägger med utskotten när de så begär. Därtill kommer samråd med EU-nämnden. Regeringen har att effektivt och pro-aktivt söka vinna gehör hos kommissionen för svenska ståndpunkter så att den svenska synen reflekteras i de förslag som kommissionen senare lägger fram. Överlämnandet av detta non-paper var ett led i detta arbete.

   Vidare bör nämnas att frågan inte har stått på dagordningen för något möte med Europeiska unionens råd eller med Europeiska rådet. Det har inte varit aktuellt att regeringen skulle delta i något beslut om kommissionens prioriteringar för kommande mandatperiod. Det bedömdes även av det skälet att det inte fanns anledning att samråda med EU-nämnden om detta non-paper.

6. *Utskottet önskar även ta del av det non-paper som anmälan gäller.*

   Regeringskansliet har inte något annat non-paper än det som finns som bilaga 5 till utskottets skrivelse.

7. *Har tidigare s.k. non-papers lagts fram i fråga om kommissionens prioriteringar och hur har i så fall dessa hanterats i förhållande till EU-nämnden?*

   Såvitt känt har inget motsvarande non-paper lagts fram tidigare.

8. *Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?*

   Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.1.3

REGERINGSKANSLIET

2015-04-09 SB2015/873/RCK

Statsrådsberedningen

Chefen för rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 09
Dnr 2369-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Statsministerns och regeringens underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Céline Holmberg.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-04-08

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Statsministerns och regeringens underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

Den tidigare statsministern och dåvarande EU-ministern har informerats om ärendet.

1. Vad var syftet med mötet den 28 april 2014? Vilka deltog vid mötet? Vem överlämnade det non-paper som granskningen gäller?

Syftet med mötet med generalsekretararen Catherine Day var sedvanlig avstämning kring aktuella frågor. Vid mötet deltog från svensk sida statsministerns statssekreterare för utrikes frågor, ambassadören Anders Ahnlid och kanslirådet Mattias Frumerie. Statssekreteraren överlämnade det non-paper som granskningen gäller.

2. Utskottet önskar en redogörelse för vid vilka tillfällen och avseende vilka ståndpunkter som samråd med EU-nämnden *har ägt rum när det gäller de olika ståndpunkter som finns återgivna i detta non-paper.*

Nedan redogörs för tillfällen då de ståndpunkter som förs fram i non-paper har varit föremål för samråd med EU-nämnden. Därutöver har flera av dessa frågor presenterats i faktaPM och många har varit föremål för information till och överläggningar med olika utskott. I några fall har frågorna förankrats genom propositioner, t.ex. Kemikalieproposition en (2013/14:39), eller riksdagsskrivelser, t.ex. Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen (2013/14:29).

Den inre marknaden
Frågan om tjänstedirektivet har en väl förankrad position i EU-nämnden och har tagits upp på i princip varje konkurrenskraftsråd sedan direktivet antogs, liksom inför Europeiska rådet (t.ex. 22/9 2006, 18/9 2009, 26/2 2010, 4/3 2011, 17/10 2012, 2/7 2012, 2/12 2013, samt inför Europeiska rådet i mars 2014). Vad gäller andra inremarknadsområden som är betydelsefulla för

tjänstemarknadens utveckling så som exempelvis e-handel, telekom och banktjänster, men som inte nödvändigtvis faller under tjänstedirektivets tillämpningsområde, har dessa tagits upp vid möten med EU-nämnden (23/10 2013 inför Europeiska rådet 24-25/10 2013). Behovet av att anpassa den inre marknaden till en digital ekonomi vad gäller immaterialrätt har redogjorts för i EU-nämnden (Råds-PM 24 maj 2013 och inför konkurrenskraftsrådet 29-30/5 2013).

Den digitala ekonomin har varit uppe för samråd flera gånger (t.ex. 6/3 2012, 23/5 2012, 13/3 2013). Mervärdesskatt på posttjänster och inremarknadscenter har varit föremål för samråd i EU-nämnden (protokoll från sammanträde 2009/10:13 och 15/2 2013). Implementeringen av direktivet om yrkeskvalifikationer har vid flera tillfällen diskuterats med EU-nämnden (vid revidering av direktiv 2005/36/EG, EU-nämnden 25/5 2012 inför konkurrenskraftsrådet 30/5 samt 7/12 2012 inför konkurrenskraftsrådet 10/12 2012). Att försäkra sig om principen om fri rörlighet är ett självklart svenskt intresse som kan spåras tillbaka till EU:s fördrag.

Att värna om medlemsstaters kompetens och arbetskraftsskydd på detta område är en åsikt som ofta framförts vid möten med EU-nämnden. Att fortsätta färdigställandet av EU:s inre transportmarknad för att säkerställa effektiv rörelsefrihet för personer och varor har varit föremål för samråd (t.ex. 8/10 2010). Vad gäller att underlätta likvärdig implementering av sociala och säkerhetsregler i transportmarknaden råder stor samsyn. Frågan togs upp när det var aktuellt med resolutioner från ett antal medlemsstater i juni 2014 och nämnden informerades om regeringens linje (28/6 2014). När det gäller regler om förartid och vilotimmar i transportbranschen togs det upp i samband med färdskrivarförordningen som vid upprepade tillfällen samrådts med EU-nämnden (okt 2011, dec 2011, mars 2012, okt 2012).

Handelspolitik

Den svenska synen inom handelspolitiken är väletablerad och det råder bred samsyn. TTIP-förhandlingarna har diskuterats vid samråd med EU-nämnden kontinuerligt (enhälligt stöd för TTIP-mandatet 5/6 2013, men även bl.a. 11/10 2013 inför rådet för utrikesfrågor (FAC-handel) 18/10, 30/4 2014 inför FAC-handel 8/5). Pågående frihandelsförhandlingar diskuteras återkommande med EU-nämnden inför möten i rådet för utrikesfrågor (FAC-handel) (b.la. 30/4 2014, 6/5 2011, 25/5 2012, skriftligt samråd 2010/11:33, 1/2 2013, 13/3 2013, 3/9 2010, 6/5 2011, 21/6 2001, 18/6 2004, 16/7 2004, 14/5 2004 och 12/4 2002). Även handelsrelationerna med Kina, inklusive frågan om investeringsavtal, har varit uppe för samråd ett flertal gånger (b.la. 5/6 2013). WTO-frågor är också återkommande på dagordningen för rådet för utrikesfrågor (FAC-handel) och samråd med EU-nämnden. Förhandlingar om avtal om tullfrihet på IT-produkter (Information Technology Agreement) och plurilaterala förhandlingar om tjänster (Trade in Services Agreement) samt handel med gröna varor och tjänster har varit uppe i EU-nämnden vid flera tillfällen (bl.a. 5/6 2013, och 30/4 2014).

Ekonomiska och finansiella frågor
Under finanskrisen har en stor mängd lagstiftning på finansmarknadsområdet antagits under kort tid. Kommissionen presenterade en analys av lagstiftningens konsekvenser i maj 2014. Mot bakgrund av bankunionen m.m. kan det vara relevant att se över förordningarna för tillsynsmyndigheterna på finansmarknadsområdet. Kommissionen presenterade en översyn av tillsynssystemet i augusti 2014, det är däremot oklart när en eventuell uppdatering av förordningarna kommer att ske. Regeringen har i samband med samråd i EU-nämnden om ansvarfrihetsprövningen av kommissionen (senast 14/2 2014) redogjort för att den inte är nöjd med de nuvarande kontrollmetoderna för kontroll av EU-medel (t.ex. 14/2 2014). Under förhandlingarna om den fleråriga budgetramen (MFF) 2011-2013 drev Sverige att sammanhållningspolitiken skulle fokusera på de minst utvecklade medlemsstaterna, samt att det var viktigt att se till att medlen kom till användning (11/11 2011, 20/4 2012).

Klimat, energi och miljöpolitik
Den inre marknaden för energi har diskuterats med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen inför rådet för transport, telekom och energi (TTE-energi 12/12 2013, meddelande från kommissionen diskuterades på TTE-energi 22/2 2013, rådsslutsatser om meddelandet antogs på TTE-energi 7/6 2013). Kommissionens meddelande om en strategi för försörjningstrygghet presenterades den 20 maj 2014. Även innan dess har det varit stort fokus på försörjningstrygghet inom EU, framförallt genom initiativ till främjande av investeringar i energiinfrastruktur och har samrådts med EU-nämnden inför rådet för transport, telekom och energi(t.ex. TTE-energi 24/11 2011 och TTE-energi 14/2 2012).

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet har diskuterats med EU-nämnden vid flera tillfällen (juni 2012 inför Miljöråd 11/6 2012, rådsslutsatser om sjunde Miljöhandlingsprogrammet, februari 2013 inför Miljöråd i mars 2013).

Rättsliga och inrikes frågor
De tre första punkterna har tagits upp vid samråd i EU-nämnden t.ex. inom ramen för frågor om den framtida utvecklingen av det rättsliga och inrikes området (29/11 2013 inför RIF-råd 5-6/12, 28/2 2014 inför RIF-råd 3-4/3 och 28/5 2014 inför RIF-råd 5-6/6). Frågor som rör det gemensamma asylsystemet har även behandlats som separata dagordningspunkter på RIF-rådet liksom Europeiska rådet (inför: RIF 7-8/10 2013, ER 24-25/10 2013, ER 19-20/12 2013, RIF 3-4/3 2014). När det gäller frågan om att stärka rättsstaten i medlemsstaterna har den tagits upp med EU- nämnden den 14/3 2014 inför Rådet för allmänna frågor 18/3 2014.

Utrikespolitik
Utökad samordning och en översyn av EU:s utrikestjänst har bl.a. samrådts med EU-nämnden (13/12 2013 inför Allmänna rådet). Vad gäller utvidgningen

råder en väletablerad och bred samsyn. Det är en fråga som kontinuerligt diskuteras i samband med årligt återkommande rådsslutsatser vid Allmänna rådet i december om utvidgningsprocessen och kandidatländer (b.la. i EU-nämnden 13/12 2013 inför Allmänna rådet 17/12 2013). Östliga partnerskapet och grannskapspolitiken är återkommande på dagordningen i rådet för utrikesfrågor och har samrätts med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen (t.ex. 15/11 2013 inför rådet för utrikesfrågor 16/12, 15/11 2013 inför rådet för utrikesfrågor 18/11 och 28/11 2011 inför rådet för utrikesfrågor 1/12 2011). Även Ryssland är en återkommande dagordningspunkt, i princip inför varje råd för utrikesfrågor sedan hösten 2013, och har därmed föregåtts av ett flertal samråd (t.ex.13/12 2013, 17/1 2014, 3/3 2014, 14/3 2014). EU:s uppdaterade utvecklingspolitik "Agenda for Change" och utvecklingsagendan efter 2015 har diskuterats med EU-nämnden inför rådet för utrikesfrågor (FAC-utveckling) (t.ex. 15/11 2013 respektive 11/5 2012, 12/10 2012 och 6/12 2013).

Kommissionens roll
Den tidigare EU-ministern informerade vid möte med EU-nämnden den 14 mars 2014 om att det i samband med rådsmötet skulle äga rum en informell lunch om bland annat subsidiaritetsfrågan. I det sammanhanget ville hon bredda diskussionen och även ta upp frågor om behovet av ökad öppenhet, tydligare ansvarsutkrävande och effektivare institutioner samt vikten av förankring i de nationella parlamenten. Informationen föranledde inga frågor eller kommentarer från nämnden. EU-ministern återrapporterade diskussionen till EU-nämnden den 9 maj 2014.

Vikten av budgetrestriktivitet, och effektiv kontroll och förvaltning av EU-medel, har regelbundet tagits upp vid samråd i EU-nämnden om såväl EU:s årsbudget som ansvarsfrihetsprövningen av kommissionen (senast 7/11 2014 respektive 13/2 2015). Den höge representantens roll var en delfråga i översynen av EU:s utrikestjänst (EEAS-översynen togs upp 13/12 2013 inför Allmänna rådet).

3. Utskottet ställde i sin första skrivelse till Regeringskansliet frågan om huruvida den fråga (kommissionens prioriteringar kommande mandatperiod) som togs upp i detta non-paper senare också har behandlats i rådet eller Europeiska rådet (se fråga 2). Som svar anförs i svarspromemorian från Statsrådsberedningen att kommissionens prioriteringar för kommande mandatperiod inte har stått på dagordningen för något möte i rådet eller Europeiska rådet.

Mot denna bakgrund önskar utskottet svar på frågan om kommissionens prioriteringar har diskuterats *vid något (formellt eller informellt) möte i rådet eller Europeiska rådet eller i anslutning till något sådant möte? Om svaret är ja, önskar utskottet en redogörelse för vid vilka tillfällen frågan har diskuterats.*

Kommissionens prioriteringar för hela mandatperioden har inte diskuterats vid något möte i rådet eller Europeiska rådet. Däremot diskuterades kommissionens arbetsprogram för 2015 i Allmänna rådet i november och

december 2014. Inför de mötena samrådde statssekreterare Hans Dahlgren med EU-nämnden den 14 november och utrikesministern samrådde med EU-nämnden den 12 december 2014.

Vidare diskuterades Unionens strategiska dagordning för de kommande fem åren vid en informell middag för stats- och regeringscheferna den 27 maj 2014 och antogs vid Europeiska rådets möte den 26-27 juni. Dåvarande statsministern samrådde med EU-nämnden inför dessa möten den 27 maj respektive den 25 juni 2014. EU-ministerns statssekreterare samrådde med EU-nämnden den 18 juni 2014 inför möte med Allmänna rådet där Europeiska rådets möte förbereddes.

4. I svarspromemorian (s. 2) anförs att regeringen har att effektivt och proaktivt söka vinna gehör hos kommissionen för svenska ståndpunkter så att den svenska synen reflekteras i de förslag som kommissionen senare lägger fram.

Mot denna bakgrund önskar utskottet svar på följande fråga: Är det vanligt förekommande att regeringen söker vinna gehör hos kommissionen för svenska ståndpunkter så att den svenska synen reflekteras i förslag som kommissionen senare lägger fram?

Det är en del av regeringens och Regeringskansliets löpande arbete med EU-frågor att så tidigt som möjligt föra fram svenska intressen i viktiga frågor till kommissionen. Övriga medlemsländer arbetar på samma sätt.

5a.) Om svaret på fråga 4 är ja, önskar utskottet en redogörelse för hur detta proaktiva arbete brukar gå till.

I vilken form brukar kommunikationen med kommissionen ske (genom överlämnande av non-papers eller på annat sätt)?

Brukar regeringen vid dessa tillfällen förankra ståndpunkterna i riksdagen?

5b.) Om svaret på fråga 4 är nej, vad var skälet till att regeringen sökte vinna gehör hos kommissionen 2014?

Kommunikationen med kommissionen kan ske på olika sätt. Ibland sker det genom att besvara kommissionens öppna samråd. Ofta sker det genom möten mellan statsråd, statsekreterare eller tjänstemän och deras motparter i kommissionen. Den svenska representationen har särskilt ofta sådana kontakter. Vid sådana möten överlämnas ibland skriftliga underlag av olika slag. Det kan röra sig om redogörelser för svenska förhållanden och erfarenheter som har betydelse för den aktuella frågan eller information i frågor där det finns specifik kompetens i Sverige. Ibland överlämnas också s.k. non-papers rörande olika sakfrågor som kommissionen arbetar med eller väntas inleda arbete med. Detta är ett vanligt arbetssätt bland regeringarna i EU:s medlemsstater.

Det är dock kommissionen som ensam beslutar om utformningen av sina förslag.

I svarspromemorian (svaret på frågorna 4 och 5) redogörs för regeringens information till samt samråd och överläggningar med riksdagens olika organ. Vid dessa tillfällen förankrar regeringen löpande sin politik i EU-frågor. Vid regeringens kontaker med kommissionen framförs de ståndpunkter som regeringen bedömer att det finns stöd för i riksdagen.

6. Finns det några interna riktlinjer eller något annat regelverk som tar upp användandet och hanteringen av "non-papers" i EU-arbetet? Om ja vill utskottet ta del av dessa. Om nej, hur säkerställs att "non-papers" inte används och hanteras på ett sätt som innebär att regeringen inte uppfyller konstitutionella krav på information och samråd i EU-frågor?

EU-kansliets cirkulär 2 innehåller riktlinjer för samråd, överläggningar och information mellan regering och riksdag i EU frågor. Däri anges bland annat att "Det är viktigt att Regeringskansliet uppfyller den ordning som gäller för samarbetet mellan regering och riksdag i EU-arbetet. Det är samtidigt en förutsättning för ett framgångsrikt svenskt EU-arbete att regeringens handlingslinje tidigt förankras i riksdagen."

Bilaga A1.1.4

Priorities for the next European Commission – Non Paper from Sweden

After an intensive legislative period – much in response to the economic crisis – the next Commission's role in overseeing the implementation and application of new legislation will be fundamental. The successful fulfilment of this role is a pre-condition for the cooperation to take further steps in different areas. Against this background, Sweden will welcome a strong and focused Commission, effectively fulfilling its functions according to the treaty, and ready to make clear priorities on new initiatives and focus on policies where EU action provides added value.

Below policy areas are listed that Sweden believes should be given priority by the next Commission, as well as suggestions on how the Commission's role could be made as effective as possible.

A. Priority policy areas

- *The internal market*

A well-functioning internal market is fundamental to competitiveness, growth and jobs in Europe. A modernized, simplified and better implemented regulatory framework that also takes into account the integration between goods and services is essential. Sweden would like the next Commission to:

- Ensure better implementation of the Services Directive by making sure that Member States are not using the proportionality clause for protectionist purposes – for example by maintaining economic needs tests or asking foreign service providers for specific legal form, shareholding requirements or additional insurances.
- Explore sectors outside the Services Directive where further market openings could bring growth and jobs.
- Continue to explore the need for adapting the single market regulatory framework to a digital economy in the field of intellectual property rights.
- Table a Communication laying out a vision for how Europe can compete in a digital economy, inter alia through promoting investment and innovation.
- Harmonize treatment for all postal operators in terms of VAT.
- Building on the Commission's initiative Single Market Centres, table a proposal whereby national agencies are entrusted to ensure correct application of internal market legislation (cf competition field).
- Continue efforts to ensure full implementation of the directive on professional qualifications and to reduce the number of regulated professions within the EU.
- Ensure the principle of free movement of persons and address abuses – while at the same time ensuring the protection of workers and respecting Member States' competences.

- Continue the completion of the EU internal transport market to ensure efficient movement of people and goods.
- Facilitate equivalent enforcement in all Member States of social and safety regulation in the road transport market.
- Review the 35 years old regulation on driving time and rest hours in road transport.

- *Trade policy*

Trade relations with third countries bring new markets and provide us with products and services both for direct consumption and as inputs to European companies. Trade also brings new impulses and innovation – strengthening our competitiveness. We need to keep the strong European support for open economies. Sweden would therefore like the next Commission to:

- Table a Communication laying out a vision for "A modern EU trade policy" reflecting the effects of global value chains, the integration of goods and services, the digitalization of trade flows and the importance of movement of persons.
- Accelerate the TTIP-negotiations so that they can be concluded before the end of the current US presidential term.
- Conclude negotiations on trade agreements with Japan and India as well as with Vietnam, Indonesia, Thailand, Malaysia and Mercosur.
- Conclude negotiations with China on an investment agreement as well as examine the possibilities to start negotiations on a FTA with China.
- Conclude negotiations on ITA (Information Technology Agreement), TiSA (Trade in Services Agreement) and an agreement on trade in environmental goods and services.

- *Economic and financial issues*

Following the extensive new legislation to address the economic crisis, Sweden believes that the main focus of the next Commission in this field should be on implementation. Sweden would support initiatives by the next Commission in the following specific fields:

- An analysis of the accumulated consequences of the new legislation covering financial markets.
- Up-dating the regulations for the supervisory agencies in the field of financial markets as a consequence of the banking union and the new supervisory structure.
- A review of the existing methods for controlling the use of EU funds so that more emphasis can be given to assist Member States in establishing efficient control systems rather than using most resources for exact measurements of errors. The need for a change in method is motivated by consistently poor auditing results the last 19 years.
- Address significantly lower absorption rates of EU funds in some Member States, hampering job creation, poverty reduction and social inclusion.

- Sweden will work constructively with the Commission and other stakeholders to ensure a successful review of the Europe 2020 strategy, and the further development of the European semester. We underline that the employment target of 75 percent includes both women and men.

- *Climate, energy and environmental policies*

The next Commission will play an important role in the implementation of the new EU climate and energy framework for 2030 foreseen to be agreed by the European Council in October. As part of this framework, an ambitious structural reform of the EU ETS needs to be secured. The Commission will also be a key actor in the negotiations of a new international climate agreement in 2015. In addition, Sweden would like the next Commission to take the following specific actions:

- Continue the liberalisation of the internal market for energy.
- Continue work on EU security of energy supply consistent with the 2030 climate and energy framework.
- Ensure an ambitious implementation of the 7th Environment Action Programme 2014-2020 (7 EAP). Most importantly, the development of a Union strategy for a non-toxic environment by 2018, especially relating to children, including the minimization of endocrine disruptors, the safety of nanomaterials, non-toxic material cycles and minimization of chemicals in products, in particular textiles.
- Step up the addition of dangerous substances in the existing RoHS Directive as regards electrical and electronic products.
- Present an EU action plan for highly fluorinated substances, within the framework of the continued development of REACH.
- In the framework of the international negotiations aims to include additional substances in the Stockholm Convention.
- Strengthen the Baltic Sea Strategy in particular through the reduction of eutrophication by addressing pollution from wastewater treatment plants, shipping and agriculture as well as historical emissions still contained in the Baltic Sea.

- *Justice and home affairs*

Also in the field of justice and home affairs, the legislative pace has been high in recent years, and the main task of the next Commission will be to ensure effective implementation and application of this legislation – in particular the Common Asylum System. Sweden believes that the next Commission should focus its efforts in the following fields:

- Asylum seekers must experience the same treatment in every Member State leading to a more balanced distribution of the numbers of asylum seekers between Member States.

- Cooperation between EU agencies and national authorities in all JHA-fields should be developed.
- In the proposed EU data protection regime the Commission must seek to fully respect citizens expectations for a balanced approach between an EU-wide area of security on the one hand side and high-level protection of integrity on the other side.
- The establishment of an EU framework to strengthen rule of law in Member States, as a basis for effective judicial cooperation and mutual trust, based on equal treatment and effective monitoring of the respect for rule of law including fundamental rights and respecting the Member States' constitutional traditions.

- *External policy*

The next Commission will have a key role in strengthening the EU as a global actor. Cooperation with the External Action Service and Member States must be further developed in order to enhance consistency and efficiency in EU external policies. Sweden would like the next Commission to give priority to the following fields:

- More effective coordination of the EU's foreign policy instruments, through enhanced coordination between the EEAS and relevant DG's.
- Contribute to honouring EU commitments to further enlargement, and that each country's progress towards accession is judged on its own merits, through a process safeguarded by strict, objective and transparent criteria. Allocate adequate resources to the enlargement process and develop modernized progress reports.
- Work to implement and deepen the Eastern Partnership. Strengthen the European Neighbourhood Policy, in line with the principle of more-for-more, in order to ensure visible results for the people in neighbouring countries.
- Keep track and secure EU interests regarding the mounting number of WTO disputes between the EU and Russia. Elaborate a practical approach towards the Eurasian Commission (recognition, level of contacts etc.). Contribute to a value-based common and unified EU approach towards Russia.
- Cooperate closely with the EEAS on the elaboration of a long-term strategic framework for the EU's external action (European Global Strategy) and on the implementation of the comprehensive approach. Engage actively in the follow-up of the EEAS review, including as regards the simplification and harmonization of administrative and budgetary procedures in EU delegations.
- Contribute to continued focus on poverty eradication and aid effectiveness in EU development cooperation. Give priority to sustainable global development, human rights, democracy and good governance in the implementation of the Agenda for Change. Develop the work on policy coherence for development in order for different policy areas and financial instruments to be mutually reinforcing. Actively engage in the process towards a global post 2015 development agenda, including sustainable development goals.

B. The role of the Commission

1. The role of the Commission as the guardian of the treaties is key to achieving the goals of EU cooperation.

The next Commission will take office after an intensive period dominated by the economic crises and measures to both strengthen public finances and the financial sector as well as to stimulate growth. Sweden therefore believes that the Commission should shift its focus to follow-up and implementation. Sweden will fully support the Commission continuously encouraging Member States to implement EU legislation fully and consistently in all areas. The method of "peer reviews" to ensure better and less bureaucratic implementation has proven successful and should be used more extensively. The Refit-process is an important example in refining EU legislation.

2. The next Commission can give an important contribution to improving the democratic legitimacy of the EU. As EU legislation evolves, the role of national parliaments, as well as the principles of subsidiarity and proportionality, becomes even more important in securing support for further integration. Sweden would welcome that legislative proposals have clear and comprehensive impact assessments including justifications regarding competence, budgetary as well as administrative consequences, subsidiarity and proportionality, including the added value of action at European level. The next Commission needs to better respond to "yellow cards" in line with the spirit of protocol (no 1) of national parliaments. We would also like to see Commissioners commit to participate in debates in national parliaments, when invited.

3. Further efforts to enhance transparency and facilitating public participation are crucial in generating trust and increasing legitimacy of EU decision making. To comply with the Lisbon Treaty, the scope of Regulation 1049 on public access to documents should be extended to all EU institutions, as proposed by the Commission in 2011. Sweden also suggests that the next Commission puts forward a proposal on a Regulation on Administrative Procedure for EU institutions. The Commission's public consultations needs to be further developed to maximize the link and input from EU citizens and stakeholders.

4. A Commission with 28 members poses a number of structural challenges. Nevertheless, in order to take into account varying conditions within the Union the collective decision-making and joint policy discussions in the college are essential and must be held regularly. The collective character of the Commission also ensures important synergies and consistencies between policy areas.

Sweden believes that safeguarding budgetary restrictions, control systems and orderly budget management should be emphasised by the next Commission, including a strong role for DG BUDG in Commission-internal coordination.

Sweden further believes that the double-hatting of the High Representative / Vice President of the Commission should be fully utilized in order to maximize the coherence and effectiveness of the EUs external action. The HR/VP should be given a strong mandate by the President of the Commission to coordinate all aspects of the EU's external action and should lead all RELEX-commissioners, who should constitute a cluster. When reviewing the distribution of portfolios, consideration should be given to the possibility of having a Commissioner for Wider Europe.

5. The Lisbon Treaty has strengthened the European Parliament's role as co-legislator. The Commission has an important role in balancing the interests of the European Parliament with the interests of the Council (Member States) for the European good in the legislative process.

6. In light of the closer cooperation within the Eurozone, Sweden trusts that the Commission will safeguard that the decision-making process in areas pertaining to all Member States will remain according to the treaties.

Bilaga A1.2.1

Anmälan mot utrikesminister Margot Wallström om information om erkännande av Palestina i EU:s Utrikesråd

Den 17 oktober 2014 fattade en majoritet i Riksdagens EU-nämnd ett beslut som innebär att regeringen inte skulle informera rådet för utrikes frågor (Rådet) i EU om meddelandet i Regeringsförklaringen om ett erkännande av Palestina.

Denna åsikt stöddes av M, SD, C, FP och KD vilket därmed bildade en majoritet i nämnden.

Motiveringen till detta var att frågan inte förankrats i Utrikesnämnden i Sverige och inte gått rätt till internt i Sverige.

Trots detta beslut i EU-nämnden visade sig att utrikesministern ändå informerade Rådet om Regeringsförklaringen, vilket bland andra SvD och Europaportalen informerat om (20 respektive 17 oktober), där Wallström själv erkänner att hon trots EU-nämndens beslut informerade Rådet.

Regeringen ska enligt Sveriges grundlag samråda med Riksdagen om EU-ärenden. Sveriges Riksdag har valt att inrätta en särskild EU-nämnd för att främst hantera dessa ärenden, där EU-nämndens styrkeförhållanden reflekterar samma förhållande som i Riksdagen i stort. Innebörden är således att Statsrådet Wallström har ägt kännedom om EU-nämndens beslut i frågan, men valt att ignorera detta beslut.

Vi vill därmed be KU att undersöka om Wallströms agerande i Rådet bryter mot de regler och/eller den praxis vi har i Sverige rörande dessa förfaranden.

Stockholm, den 22 oktober 2014,

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -10- 22
Dnr 562-2014/15

Kent Ekeroth (SD)

Julia Kronlid (SD)

Johnny Skalin (SD)

Bilaga A1.2.2

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2014-11-04

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -11- 04
Dnr 775-2014/15

Till: Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av om utrikesminister Margot Wallström handlat i strid med beslut i EU-nämnden.

Regeringsformen (RF) 10 kap. 10 § slår fast att regeringen fortlöpande ska informera riksdagen och samråda med EU-nämnden om vad som sker inom ramen för samarbetet i EU. Regeringen ska enligt RF 10 kap. 11§ också fortlöpande hålla Utrikesnämnden underrättad om de utrikespolitiska förhållanden som kan få betydelse för riket och överlägga med nämnden om dessa så ofta som det behövs. I alla utrikesärenden av större vikt ska regeringen före avgörandet överlägga med nämnden, om det kan ske.

När EU-nämnden sammanträdde den 17 oktober 2014 uttryckte utrikesminister Margot Wallström att hon hade för avsikt att informera EU:s övriga utrikesministrar om Sveriges hållning rörande Palestinafrågan vid det efterföljande rådsmötet (Foreign Affairs Council, FAC). Majoriteten i EU-nämnden uppmanade då utrikesministern att inte göra detta, eftersom utrikesministern inte hade överlagt med Utrikesnämnden angående ett eventuellt erkännande av Palestina.

Enligt uppgifter i media (bl.a. Svenska Dagbladet den 20 oktober 2014, *Wallström informerade om Palestina* och DN den 21 oktober 2014, *Wallström trotsade EU-nämnd*) tog utrikesministern, trots EU-nämndens uppmaning, upp Palestinafrågan vid FAC. Utrikesministern menade enligt medieuppgifter att hon måste kunna tala med andra om saken med anledning av att den står uttryckt i regeringsförklaringen. Hon beskriver EU-nämndens uppmaning som en "underlig åsikt" och ett försök att sätta munkavle på henne. Hennes uttalanden ger vid handen att det

SVERIGES RIKSDAG

måste ha stått klart för utrikesministern att EU-nämnden inte ville att hon vid FAC skulle göra uttalanden om Sveriges hållning i Palestinafrågan. Trots detta valde utrikesministern att göra sådana uttalanden.

Riksdagen är folkets främsta företrädare och det ankommer inte på en minister att efter eget gottfinnande välja när ett beslut i EU-nämnden ska följas och inte.

Mot bakgrund av det begär jag att konstitutionsutskottet granskar om utrikesministern handlat i strid med EU-nämndens beslut och därigenom brutit mot reglerna för regeringens skyldighet att söka och få stöd i EU-nämnden för EU-relaterade åtgärder.

Ulrika Karlsson

Riksdagsledamot (M)

2

Bilaga A1.2.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-03 SB2015/650/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 03
Dnr 562-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 och 12 – Utrikesministerns handlande att informera EU:s medlemsländer om Sveriges kommande erkännande av Palestina

Härmed överlämnas en promemoria samt fem bilagor från Utrikesdepartementet. Tre av bilagorna har sekretessmarkering.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-02

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 och 12 – Utrikesministerns handlande att informera EU:s medlemsländer om Sveriges kommande erkännande av Palestina

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 10 februari 2015 i rubricerade granskningsärenden.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. En redogörelse önskas för utrikesminister Margot Wallströms handlande att informera om Sveriges kommande erkännande av Palestina. Vilken information lämnades, i vilket sammanhang och till vem eller vilka? Hur förhåller sig detta handlande till regeringsformens och riksdagsordningens bestämmelser om samråd med riksdagens EU-nämnd?

Ändamålet med reglerna om samråd och information mellan regeringen och riksdagen är att riksdagen ska få ett aktivt och reellt inflytande som gör det möjligt att på förhand påverka de ståndpunkter som Sverige ska inta inför förhandlingar och beslutsfattande inom EU samt även i övrigt få insyn i och inflytande över den process som leder fram till för vårt land viktiga och bindande beslut inom EU.

I sin redogörelse vid EU-nämndens möte den 17 oktober 2014 inför diskussionen vid Rådet för utrikes frågor (FAC) den 20 oktober 2014 under dagordningspunkten som behandlar fredsprocessen i Mellanöstern, informerade utrikesministern om att det fanns ett stort intresse bland utrikesministerkollegorna för den i regeringsförklaringen uttalade avsikten att erkänna Staten Palestina och det vore naturligt att en svensk utrikesminister informellt och vid sidan av den formella dagordningen för rådsmötet informerade om denna svenska avsikt, i enlighet med regeringsförklaringen. Frågan om avsikten att erkänna Staten Palestina fanns inte upptagen på dagordningen för det aktuella

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 76
E-post
foreign.registrator@gov.se

rådsmötet. Inga rådsslutsatser om fredsprocessen i Mellanöstern eller Palestina antogs heller vid rådsmötet.

Utrikesministern betonande att informationen skulle ges utanför den ordinarie rådsdiskussionen och underströk att Sverige inte avsåg att driva frågan politiskt vid rådsmötet. Utrikesministern tydliggjorde vidare att erkännandefrågan faller under medlemsstaternas nationella kompetens.

I samband med diskussionerna under den formella dagordningspunkten om fredsprocessen i Mellanöstern berörde utrikesministern överhuvudtaget inte frågan om avsikten att erkänna Staten Palestina.

Utrikesministern ombads av den dåvarande Höge representanten för utrikesfrågor, Cathrine Ashton, att vid ministrarnas lunch informellt, utanför rådsmötets dagordning, redogöra för den svenska avsikten att erkänna Staten Palestina samt svara på eventuella frågor från ministerkollegor.

2. På vilket sätt hörde frågan om Sveriges erkännande av Palestina till den aktuella dagordningspunkten vid rådet för utrikes frågor den 20 oktober 2014?

Frågan stod inte på dagordningen. Inför samrådet med EU-nämnden var utrikesministern tydlig med att frågan om avsikten att erkänna Staten Palestina inte skulle beröras i samband den formella dagordningspunkten om fredsprocessen i Mellanöstern. Frågan ingick följaktligen *inte* i den för nämnden redovisade inriktningen av regerings politik inför rådsmötet, något som uttrycktes med tydlighet också i den kommenterade dagordning som överlämnats inför mötet i nämnden. (Jfr svaret under fråga 1.)

3. Var syftet med att informera om innehållet i regeringsförklaringen att därmed bidra till diskussionen och eventuellt påverka slutsatserna om fredsprocessen i Mellanöstern som eventuellt skulle antas av rådet? Om svaret är ja önskas ett utvecklat resonemang.

Svaret är nej. Avsikten var att kunna svara på eventuella frågor. Som angivits i svaret under fråga 1 antogs inte några rådsslutsatser om Staten Palestina vid mötet.

4. Utskottet begär för sin granskning ut dels rapport med fullständiga uppgifter från rådet i utrikes frågor den 20 oktober 2014, i den eller de delar som gäller dagordningspunkt nr 6, Fredsprocessen i Mellanöstern (MEPP)/Gaza samt Sveriges kommande erkännande av Palestina, dels den eventuella skriftliga information som finns om detta utöver återrapporten.

De efterfrågade dokumenten bifogas (bilaga 1-5).

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälningarna och denna promemoria?

Anmälningarna eller promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.3.1

Anmälan till KU för granskning av vice statsministerns uttalande om "utlyst nyval som regeringen har tagit".

Vid frågestunden i riksdagen 4 december kl. 14-15 refererade vice statsministern Åsa Romson till statsminister Stefans Löfvens besked onsdagskvällen 3 december som " det utlysta nyval som regeringen har tagit".

> Anf 26 "Men det är en anledning till att jag tror att det är rätt väg för Sverige att säkerställa att folket har en möjlighet att säga någonting om budgeten *i det utlysta nyval som regeringen har tagit.*" [1]

Enligt Regeringsformens 3 kapitel 11§ får regeringen besluta om extra val till riksdagen mellan ordinarie val, men regeringen får inte besluta om extra val förrän tre månader har gått från den nyvalda riksdagens första sammanträde.

Riksdagen sammanträdde efter valet 14 september första gången 29 september. Följaktligen får inte regeringen besluta och utlysa extraval förrän den 29 december.

Syftet med tremånadersgränsen är att inte extra val ska utlysas i förtid, utan att alla möjligheter till regeringsbildning har prövats. Att därför förespegla kammaren och allmänheten att nyval är utlyst och därför oundvikligt, är att bryta mot såväl regeringsformens bokstav som anda.

Något beslut om att utlysa nyval har de facto heller inte regeringen tagit, så vice statsministerns besked till kammaren om " det utlysta nyval som regeringen har tagit" bör också prövas mot regeringsformens 7 kap. 3 §, liksom om vice statsministern brustit gentemot saklighetskravet enligt regeringsformen 1 kap. 9 §.

Jag anhåller om att Konstitutionsutskottet granskar om vice statsministerns besked till riksdagens kammare om "det utlysta nyval som regeringen har tagit" är förenligt med RF 3 kap 11§, 7 kap. 3§ och 1 kap. 9§.

Stockholm 2014-12-05

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -12- 05
Dnr 1178-2014/15

Tuve Skånberg, (KD) bänk 15

[1] så ordagrant enligt riksdagens videoupptagning kl 14:24, 1:00:49 http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Fragestunder/Fragestund8/?did=H2C120141204fs#/pos=794 . I riksdagens skriftliga snabbprotokoll har språkvårdaren dock återgivit uttalandet som "det utlysta nyval som regeringen har aviserat." Enligt min mening är dock snabbprotokollets återgivande inte sakligt korrekt, eftersom ett beslut som regeringen har *aviserat* inte är detsamma som ett beslut som regeringen har *tagit*.

Bilaga A1.3.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/875/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 1178-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Uttalande av klimat- och miljöministern tillika vice statsministern om extra val vid riksdagens frågestund

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-12

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Uttalande av klimat- och miljöministern tillika vice statsministern om extra val vid riksdagens frågestund

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse begärt svar på vissa frågor. Miljö- och energidepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna.

1. Vilka kommentarer föranleder anmälarens påstående om att Åsa Romson inte har lämnat korrekt uppgift i kammaren?

Den 4 december 2014 var det frågestund i riksdagen med bl.a. Åsa Romson. Av kammarens protokoll framgår att hon i ett anförande yttrade bl.a. "i det utlysta nyval som regeringen har tagit" (prot. 2014/15:32, § 6, anf. 26). I senare anföranden förtydligade hon att det hon refererat till var att statsministern på en presskonferens hade aviserat att regeringen skulle utlysa ett extra val den 29 december 2014 (anf. 74 och 76). Statsministern hade aviserat detta vid en pressträff i Regeringskansliet den 3 december 2014.

Mot denna bakgrund var de uppgifter som lämnades vid riksdagens frågestund riktiga, även om det är beklagligt att det inledande anförandet skulle ha kunnat tolkas som att regeringen vid den tidpunkten hade beslutat om extra val. Uttalandet måste dock ses i sin helhet. För riksdagens ledamöter kan det inte heller ha rått någon oklarhet i den frågan.

2. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan eller utskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.4.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -12- 09
Dnr 1205-2014/15

Stockholm 2014-12-08

Till: Konstitutionsutskottet

Begäran av granskning av infrastrukturministerns agerande angående fjärde järnvägspaketet

Åtgärder på EU-nivå är nödvändiga för att utveckla sammanhållna och effektivt fungerande marknader för järnvägstransporter i Europa. Marknadsöppning för persontrafik inom det fjärde järnvägspaketet bidrar genom ökad konkurrens till att tillgodose resenärernas och samhällets krav på ett attraktivt, effektivt och långsiktigt hållbart trafikutbud av god kvalitet. Det bidrar till ett ökat resande på järnväg till förmån för tillväxt, sysselsättning, regional utveckling och miljö.

I EU-nämnden den 3 oktober sökte regeringen mandat för att på rådsmötet den 8 oktober framföra Sveriges ståndpunkt i fråga om det fjärde järnvägspaketet. I rådspromemorian framfördes följande förslag till svensk ståndpunkt från regeringen, i enlighet med vilket EU-nämnden gav regeringen mandat: "Regeringen bör framföra erfarenheter från de senaste 25 årens reformering av den svenska järnvägssektorn. Redogörelsen bör innehålla viktiga aspekter i denna process som vertikal separering mellan infrastrukturförvaltning och järnvägsföretag, tillåtelse för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna att ingå avtal om allmännyttig tågtrafik samt successiv marknadsöppning för kommersiell persontrafik med tåg."

I det protokoll från rådsmötet den 8 oktober som delgivits EU-nämnden anges att flertalet medlemsstater, bland annat Sverige, "menade att järnvägssektorn behöver förbättras och göras mer attraktiv för passagerare och ifrågasatte om förslaget och marknadsöppning verkligen är lösningen. Delegationerna menade att det i stället är ökade investeringar som behövs och underströk att förutsättningarna är mycket olika för medlemsstaterna".

Ett statsråd har en skyldighet att i ministerrådet agera inom ramen för det mandat som EU-nämnden har givit. Att statsrådet på rådsmötet argumenterade mot marknadsöppning är anmärkningsvärt då inget sådant mandat begärdes från eller gavs regeringen. Då marknadsöppning är själva kärnan i förslaget om det fjärde järnvägspaketet är det regeringens skyldighet att söka tydligt mandat, om regeringen vill motsätta sig det.

Mot bakgrund av ovanstående begär jag att konstitutionsutskottet granskar om infrastrukturministern i ministerrådet har agerat i strid med det mandat som EU-nämnden har givit henne i frågan om marknadsöppningar inom det fjärde järnvägspaketet.

Jessica Rosencrantz (M)

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Bilaga A1.4.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/876/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 12.05-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Infrastrukturministerns agerande avseende fjärde järnvägspaketet

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-12

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren
Erik Bromander

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Infrastrukturministerns agerande avseende fjärde järnvägspaketet

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. En uttömmande redogörelse önskas för vad statsrådet Anna Johansson framförde i fråga om fjärde järnvägspaketet vid rådsmötet den 8 oktober 2014.

Den aktuella dagordningspunkten, som var en riktlinjedebatt och inte en beslutspunkt, kategoriserades som "offentlig debatt". Därför finns en inspelning av debatten på Europeiska rådets webbplats via denna länk: http://video.consilium.europa.eu/webcast.aspx?ticket=775-979-14944

Infrastrukturministerns inlägg återfinns efter 56 minuter och 38 sekunder. Hon framförde följande:

> *Tack herr ordförande.*
>
> *Som jag nämnde tidigare så representerar jag en ny svensk regering och vi har delvis nya perspektiv på järnvägspolitiken.*
>
> *I Sverige är vi förespråkare av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde där trafiken inom och mellan medlemsstaterna fungerar friktionsfritt. Järnvägstransporterna måste förbättras för att minska klimatpåverkan inom transportsystemet.*
>
> *Flera av de förslag avseende avregleringar som vi diskuterar här i dag har redan genomförts i Sverige. Vi har dock blandade erfarenheter från reformeringen av svensk järnvägssektor. Resandet med tåg har ökat med 75 procent sedan början av 90-talet. Det är en god ökning, men den behöver bli ännu större för att uppnå ett hållbart transportsystem.*
>
> *Vi anser att ökningen av resandet är en följd av det stora engagemang som Sveriges regioner har haft i allmännyttig tågtrafik de senaste decennierna. Även fortsatt tror vi att det är den offentligt organiserade trafiken som kommer att vara central för att åstadkomma ett ökat resande med tåg.*

2

Tyvärr lider det svenska järnvägssystemet av kvalitetsbrister. Resenärerna tvingas alltför ofta konstatera att deras tåg är försenat.

Sverige separerade infrastrukturförvaltaren från trafikföretagen redan 1988. Sedan dess har mycket hänt som visar på en god utveckling men även på problem. Åtgärden har visserligen förbättrat kontrollen över statens medel till järnvägssektorn, men samtidigt kan vi konstatera att underhållet på järnvägsinfrastrukturen inte fungerat optimalt. Bara genom att minska trafikstörningarna kommer allmänhetens förtroende att öka. Jag menar att de åtgärder som vi i dag diskuterar i så stor utsträckning som möjligt bör vara föremål för beslut av respektive medlemsstat. Sverige har t.ex. speciella geografiska förhållanden med glest befolkade områden och ibland snörika och stränga vintrar. Det kan därför vara komplicerat att hitta en lösning som passar för alla medlemsstater.

Tack.

2. Utskottet begär för sin granskning ut det 12-punktersmandat som statsrådet Anna Johansson hänvisade till i EU-nämnden den 28 november 2014 (anf. 277).

Regeringskansliet känner inte till något 12-punktersmandat. Det rör sig av allt att döma om en felsägning eller felskrivning. Begreppet ”12 punkter” kan ha förväxlats med ordet ”talepunkt”.

3. En resonerande analys önskas över hur statsrådet Anna Johanssons uttalanden vid rådsmötet den 8 oktober 2014 om fjärde järnvägspaketet förhåller sig till den ståndpunkt som presenterats vid EU-nämndens sammanträde den 3 oktober 2014 och vad som förevarit där samt till vad som i denna promemoria anförs om att det är regeringens uppgift att under parlamentariskt ansvar inför riksdagen ta ställning till om de meningsyttringar som kommer till uttryck vid samråd med utskott och EU-nämnden speglar rådande åsiktsförhållanden i riksdagen.

En sådan analys som utskottet efterfrågar lämnade statsrådet Anna Johansson vid EU-nämnden den 28 november 2014, se anf. 277.

I den skriftliga rapporten från rådsmötet som Regeringskansliet översänt till riksdagen har Sveriges hållning redovisats tillsammans med flera andra medlemsstaters. Regeringskansliets rapporter utgör normalt inte en ordagrann återgivning av vad olika medlemsstater har framfört. I det här fallet kunde rapporten tolkas som att infrastrukturministern ifrågasatt marknadsöppningen, något som alltså inte har skett.

4. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inga kommentarer i övrigt.

Bilaga A1.5.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -12- 22
Dnr 1423-2014/15

Till konstitutionsutskottet:

Granskning av regeringens beslut att tillsätta en förhandlingsperson för Bromma flygplats

I budgetpropositionen 2014/15:1 aviserade regeringen att "En statlig förhandlingsperson kommer att utses för att samordna kontakter med kommuner som kan bygga fler bostäder på citynära flygplatsmark"(vol 1, s 43). Vidare gör statsråd Anna Johansson ett uttalande den 20 nov 2014 på regeringens hemsida: "... Regeringen har därför sagt att om en kommun vill lyfta frågan om att bygga bostäder på mark som idag används för flygtrafik, så kan berörd kommun, i det här fallet Stockholm, hemställa att regeringen utser en förhandlingsperson, vars uppgift blir att underlätta dialogen mellan kommunen och andra aktörer". Vidare står det att "Utifrån, bland annat, det beslutsunderlag som förhandlingspersonen sedan presenterar avser regeringen därefter behandla en eventuell framställan från berörd kommun. Någon sådan framställan från Stockholms kommun föreligger ännu inte".

Den 10 december justerade Trafikutskottet betänkande 2014/15:TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer. I detta betänkande finns ett förslag på tillkännagivande till regeringen att någon förhandlingsperson för avveckling av citynära flygplatser inte bör tillsättas.

Trots att regeringen vet att Trafikutskottet justerat förslag till beslut om ett tillkännagivande i frågan har regeringen valt att bortse från detta och meddelade dagen innan omröstningen i riksdagens kammare att en förhandlingsperson tillsatts. Med tanke på den medieexponering som frågan om Bromma flygplats haft så kan det inte rimligen ha undgått regeringen att en majoritet i riksdagen motsätter sig detta.

Vidare har det inte tagits ett formellt beslut i Stockholms stads kommunstyrelse om begäran om en förhandlingsperson gällande Bromma flygplats. Därmed finns det ingen framställan från Stockholms kommun.

Jag menar att regeringen medvetet och i hast haft för avsikt att förekomma ett riksdagsbeslut. Att regeringen väljer att utse en förhandlingsperson dagen innan beslut om tillkännagivande fattas är att på ett ytterst respektlöst sätt ignorera riksdagsmajoritetens vilja. Konstitutionsutskottet har understrukit att utgångspunkten måste vara att önskemål som tillkännagivanden avser bör tillgodoses.
(Se ex 1994/95:KU30.)

Utan Bromma flygplats riskerar flera orter i landet att skäras av från Stockholm och världen. Enligt Stockholms handelskammare hotas 24 000 arbetstillfällen runt om i landet om Bromma flygplats läggs ned då Arlanda tydligt inte har den kapacitet som krävs för att till fullo kunna ersätta de flygningar som sker till och från Bromma flygplats. En flytt av inrikes resor till Arlanda leder till färre avgångar, färre flygbolag och högre biljettpriser.

Jag begär att konstitutionsutskottet i ljuset av detta granskar regeringens beslut om tillsättandet av en förhandlingsperson för Bromma flygplats.

Stockholm den 22 december 2014
Edward Riedl
Riksdagsledamot (M)

Bilaga A1.5.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/795/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 1423-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens beslut att tillsätta en förhandlingsperson för Bromma flygplats

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-10

Näringsdepartementet

Statssekreteraren
Conny Wahlström

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens beslut att tillsätta en förhandlingsperson för Bromma flygplats

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka beredningsåtgärder vidtogs inför regeringsbeslutet den 18 december 2014?

Förslaget till regeringsbeslut bereddes enligt sedvanliga rutiner inom Regeringskansliet. Därutöver togs de kontakter som framgår av svaren på frågorna nedan.

2. Den 18 december 2014 skulle kammaren behandla betänkande 2014/15:TU1. I betänkandet fanns förslag om ett tillkännagivande om att en förhandlingsperson inte borde tillsättas rörande frågan om att avveckla citynära flygplatser. Beaktade regeringen trafikutskottets förslag innan regeringen beslutade i ärendet samma dag som trafikutskottets förslag skulle behandlas i kammaren?

Trafikutskottets betänkande var inför den 18 december 2014 känt inom Regeringskansliet, liksom av föredragande statsråd.

Förslaget till tillkännagivande i trafikutskottets betänkande skiljer sig från det beslut som regeringen fattade den 18 december 2014.

Enligt förslaget till tillkännagivande skulle riksdagen tillkännage för regeringen vad utskottet anfört om att någon förhandlingsperson rörande frågan om att avveckla citynära flygplatser inte bör tillsättas.

Regeringens beslut – som inte gäller en förhandlingsperson, utan en samordnare – avser inte samtliga citynära flygplatser, utan endast Bromma flygplats. Regeringens uppdrag till samordnaren innebär inte i första hand att avveckla Bromma flygplats. Samordnaren fick ett i huvudsak utredande uppdrag, där denne skulle pröva förutsättningarna

för att utveckla flygplatskapaciteten och öka bostadsbebyggelsen i Stockholmsregionen.

Samordnaren fick därutöver i uppdrag att i dialog med ett antal närmare angivna aktörer pröva möjligheten att föra över kapacitet från Bromma flygplats till andra flygplatser i Stockholmsregionen.

Först om samordnarens utredning visar att detta, med beaktande av de krav som ställs i uppdraget, är möjligt ska samordnaren presentera en finansieringslösning för avvecklingen av Bromma flygplats och utbyggnad av alternativ flygkapacitet som både staten och Stockholms kommun kan acceptera.

3. Av vilket skäl frångicks det av statsrådet Anna Johansson aviserade tillvägagångssättet att "berörd kommun, i det här fallet Stockholm, [kan] hemställa att regeringen utser en förhandlingsperson"?

4. Vid vilken tidpunkt och på vilket sätt uttryckte Stockholms kommun sin avsikt att hemställa hos regeringen att förutsättningarna skulle prövas för att avveckla Bromma flygplats och göra marken tillgänglig för bostadsbyggande?

Den styrande majoriteten i Stockholms kommun hade den 15 oktober 2014 uttryckt sin avsikt att hemställa hos regeringen om att förutsättningarna för att avveckla Bromma flygplats och göra marken tillgänglig för bostadsbyggande prövas.

Utifrån dessa förutsättningar bereddes inom Regeringskansliet ett förslag till regeringsbeslut med ambitionen att så snart som möjligt kunna fatta beslut.

Stockholms kommuns vilja till hemställan till regeringen bekräftades av den politiska ledningen i Stockholms kommun vid ett telefonsamtal med företrädare för Regeringskansliet den 17 december 2014.

Så snart beslutet var färdigberett fattade regeringen den 18 december beslut i ärendet.

När statsrådet Anna Johansson den 20 november 2014 aviserade tillvägagångssättet var hon, mot bakgrund av den information hon hade vid det tillfället, inställd på att en framställan från Stockholms kommun skulle ha inkommit innan regeringen fattade beslut om att tillsätta en samordnare. Som framgår ovan gjordes dock bedömningen att beslutet att tillsätta en samordnare skulle fattas så snart beslutet var färdigberett inom Regeringskansliet.

En skriftlig framställan till regeringen om att tillsätta en samordnare inkom den 15 januari 2015 från Stockholms kommun.

5. Vilka övriga kompletteringar och upplysningar ger anmälan och denna promemoria upphov till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några övriga kompletteringar och upplysningar.

Bilaga A1.5.3

REGERINGEN

Utdrag
Protokoll **VIII:7**
vid regeringssammanträde
2014-12-18 S2014/8973/PBB

Socialdepartementet

Uppdrag till en statlig samordnare för Bromma flygplats

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att utse en samordnare med uppdrag att efter en förväntad hemställan från Stockholms kommun pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen. Samordnaren ska i dialog med Stockholms kommun, andra berörda kommuner, Swedavia, berörda myndigheter samt näringslivet och övriga berörda parter i detta syfte pröva möjligheterna att föra över kapacitet från Bromma flygplats till andra flygplatser i Stockholmsregionen. Om utredningen visar att detta, med beaktande av de krav som ställs i detta uppdrag är möjligt, ska samordnaren också presentera en finansieringslösning för avvecklingen av Bromma flygplats och utbyggnad av alternativ flygkapacitet som både staten och Stockholms kommun kan acceptera, samt ta fram en tidsplan för det fortsatta arbetet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 20 oktober 2016.

Regeringen bemyndigar bostads- och stadsutvecklingsministern att utse samordnare och besluta om budget för uppdraget.

Skälen för regeringens beslut

Den styrande majoriteten i Stockholms kommun har uttryckt sin avsikt att hemställa hos regeringen om att förutsättningarna för att avveckla Bromma flygplats och göra marken tillgänglig för bostadsbyggande prövas. Enligt regeringens bedömning finns därför behov av att tillkalla en samordnare med uppdrag att efter hemställan från Stockholms kommun, pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen.

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Mäster Samuelsgatan 70
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-411 36 16
E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

2

Uppdraget innefattar en undersökning av möjligheterna att komma fram till en lösning som långsiktigt garanterar både tillräcklig flygkapacitet och mark för bostadsbyggande.

I uppdraget ingår att tillsammans med Stockholms kommun möjliggöra förutsättningarna för en aktiv stadsutveckling med ett stort antal nya bostäder. Det kan exempelvis handla om planering för kollektivtrafik, skolor, arbetsplatser och grönområden. Effekterna av ett ökat bostadsbyggande på tillväxt och näringslivsutveckling ska särskilt belysas.

Den statliga samordnaren ska med bistånd av och i nära dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet), Försvarsmakten, Luftfartsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Naturvårdsverket, Swedavia, Stockholms kommun och andra berörda kommuner samt näringslivet och andra berörda parter pröva förutsättningarna att utveckla flygkapaciteten i Stockholmsregionen samt därtill säkra både den flygkapacitet som Bromma i dag står för och förväntas stå för under tiden fram till 2038 genom främst en utbyggnad av Arlanda flygplats och i andra hand en utvidgning av flyget från och till andra Stockholm näraliggande flygplatser. Effekterna för tillgängligheten i hela landet ska särskilt beaktas. Bedömningen av flygtrafikens utveckling ska ske utifrån underlag från Trafikanalys, och utgå från framtida övrig trafikutveckling, utbyggnad av höghastighetståg m.m.

De legala, ekonomiska och praktiska förutsättningarna att avveckla Bromma flygplats och i stället överföra kapacitet till Arlanda flygplats eller andra närliggande flygplatser ska redovisas. Samordnaren ska pröva behovet av utbyggnad på Arlanda, men också juridiska eller administrativa förändringar för att klara en överflyttning av flygplatskapacitet. Vid val mellan olika alternativ ska stor vikt läggas vid kostnadseffektivitet.

I uppdraget ingår också att bedöma effekterna på Stockholm som näringslivs- och turiststad, konsekvenserna för de orter som i dag är beroende av Bromma flygplats för sina flygförbindelser, Arlandas konkurrenskraft som internationell storflygplats samt miljöpåverkan från den samlade flygtrafiken.

Samordnaren ska – i det fall att en avveckling av Bromma flygplats är möjlig och lever upp till de krav som ställs i detta uppdrag – också presentera en finansieringslösning för en avveckling av Bromma och utbyggnaden av alternativ flygkapacitet, samt för kostnader för sanering av mark eller andra miljörelaterade åtgärder påkallade av ändrad markanvändning samt ta fram en tidsplan för det fortsatta arbetet.

Utdrag till

Finansdepartementet/Ba
Finansdepartementet/KSÄ K
Finansdepartementet/KSÄ SÄ
Försvarsdepartementet/MFI
Näringsdepartementet/TE
Försvarsmakten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen i Stockholms län
Naturvårdsverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Stockholms kommun
Swedavia

Bilaga A1.6.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 09
Dnr 1517-2014/15

2015-01-09

Till Konstitutionsutskottet:

Vid en lunch den 21 november 2014 med Svensk-amerikanska handelskammaren på restaurang Aquavit på Manhattan presenterade Stefan Löfven nyheten att regeringen ska öppna ett generalkonsulat i New York (se Svenska Dagbladet 2014-11-21 *Generalkonsulatet i New York ska öppnas igen*). Detta meddelades därefter även på regeringens hemsida. Två dagar före statsministerns utspel framförde kabinettssekreteraren till utrikesutskottet att det inte var klarlagt vilka nya utlandsmyndigheter som regeringen har för avsikt att öppna.

I prop. 2014/15:1 (nedan: budgetpropositionen) står att regeringen har ambitionen att öka antalet utlandsmyndigheter med inriktning på främjandeverksamhet. Någon ytterligare information om vad det kan innebära återfinns inte i budgetpropositionen och har inte heller lämnats på annat sätt. Detta kritiserades av utrikesutskottet i yttrande 2014/15:UU1y till konstitutionsutskottet – som bereder Regeringskansliets budget – där det bland annat står följande.

"Kabinettssekreteraren informerade den 19 november 2014 utskottet om Utrikesdepartementets ekonomi och utrikesförvaltningens utveckling. Av denna information framgick att den ekonomiska situationen i dagsläget kan betraktas som fortsatt stabil. Under året har inga nya ambassader öppnats. Regeringen har enligt budgeten ambitionen att öka antalet utlandsmyndigheter med inriktning på främjandeverksamhet, men kunde inte ge mer utförlig information. Detta är inte tillräckligt. Utrikesutskottet måste få denna typ av information i god tid för att kunna göra informerade ställningstaganden.

Utrikesutskottet vill understryka vikten av att regeringen löpande samråder med riksdagen om den strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. Att öppna och stänga en utlandsmyndighet påverkar Sveriges internationella relationer och medför kostnader. Det är därför viktigt att sådana beslut är långsiktiga och bygger på väl förankrade strategier. Utrikesutskottet påtalade vid informationstillfället att det önskar få mer detaljerad information vilket kabinettssekreteraren bejakade och utlovade att återkomma med.

Det framgick av informationen att det pågår interna diskussioner inom Regeringskansliet om ekonomin. Dessa diskussioner är inte avslutade och regeringen har inte på ett tillfredställande sätt kunnat informera utrikesutskottet om regeringens förslag till fördelning av anslaget 4.1 Regeringskansliet m. m. "

Yttrandet i utrikesutskottet formulerades och justerades den 20 november 2014. Det speglar vad som skedde på mötet den 19 november 2014. Kabinettssekreteraren svarade då på en direkt fråga efter sin föredragning om ekonomin och läste innantill från ett papper en lista på ambassader och generalkonsulat som den politiska ledningen på UD önskade öppna om ekonomin gjorde det möjligt. Där nämndes bland annat ett återöppnande av generalkonsulatet i New York. Denna lista gjordes inte tillgänglig på annat sätt för Utrikesutskottet än att det lästes ur den av kabinettssekreteraren.

Kabinettssekreteraren betonade att hon var beredd att utveckla informationen om Sveriges diplomatiska närvaro och främjandeverksamheten i annat sammanhang. Det hände inte.

Dagen efter att utrikesutskottets yttrande justerats meddelade statsminister Stefan Löfven på en restaurang i New York att ett generalkonsulat i New York ska öppnas. Riksdagen var inte informerad utan ledamöterna fick kännedom om detta genom medieuppgifter och uppgifter på regeringens hemsida.

Detta väcker frågor.

Företrädare för Regeringskansliet har en skyldighet att ge riksdagen korrekt och relevant information. Detta krav har konstitutionsutskottet påtalat vid flera tillfällen och hänvisat till det så kallade saklighetskravet i regeringsformen 1 kap. 9 §.

Kabinettssekreteraren måste ha vetat om den 19 november att statsministern den 21 november tänkte meddela att ett generalkonsulat ska öppnas i New York. Frågan är, var kabinettssekreteraren inte informerad? Det är högst osannolikt. Men om kabinettssekreteraren var informerad om det, varför var budskapet till utrikesutskottet att Utrikesdepartementets budget fortfarande var under beredning och att det inte var bestämt var nya utlandsmyndigheter ska öppnas?

Därför begär jag att konstitutionsutskottet granskar om kabinettssekreteraren har lämnat korrekt, relevant och fullständig information till utrikesutskottet vid sammanträdet den 19 november, eller om saklighetskravet i regeringsformen 1 kap. 9 § har åsidosatts.

Sofia Arkelsten

Riksdagsledamot (M)

9 januari 2015

Bilaga A1.6.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-03 SB2015/564/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 03
Dnr 1517-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Regeringens information till utrikesutskottet om nya utlandsmyndigheter

Härmed överlämnas en promemoria med bilaga från Utrikesdepartementet.

Regeringskanslies kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars J Nilsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-03

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Regeringens information till utrikesutskottet om nya utlandsmyndigheter

1 bilaga

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 2 februari 2015 i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1.a) Stämmer uppgifterna i media att statsministern den 21 november 2014 meddelade att Sverige åter ska öppna ett generalkonsulat i New York?

Statsministern aviserade ett återöppnade av generalkonsulat i New York vid en lunch med handelskammaren i New York den 21 november 2014.

1.b) Hade de pågående interna diskussioner om ekonomin som kabinettssekreteraren hänvisade till i utrikesutskottet avslutats i de delar som rör utrikesförvaltningen innan statsministerns refererade uttalande den 21 november 2014? Om så var fallet, vid vilken tidpunkt avslutades de och dokumenterades det i någon form?
1.c) Gjordes före de refererade uttalandena av statsministern den 21 och 22 november 2014 bedömningen att ett öppnande av ett generalkonsulat i New York skulle rymmas inom ramen för det i budgetpropositionen föreslagna anslaget till Regeringskansliet?

Vid kabinettssekreterarens möte med utrikesutskottet den 19 november 2014 konstaterade kabinettssekreteraren att budgetförhandlingar inom Regeringskansliet fortfarande pågick, och att öppnande av nya utlandsmyndigheter var en av de frågor som diskuterades. Kabinettssekreteraren redogjorde även för några orter där det kunde bli aktuellt att öppna, bland annat generalkonsulatet i New York. Beredningen i Regeringskansliet av frågan om återöppnande av generalkonsulatet i New York avslutades därefter den 21 november 2014.

2. Informerades den politiska ledningen i Utrikesdepartementet om att statsministern hade för avsikt att meddela att Sverige ska öppna ett generalkonsulat i New York inför statsministerns uttalande den 21 november 2014? Om så var fallet, vilka i den politiska ledningen informerades, när skedde detta och på vilket sätt?

Regeringens fortsatta ambition att öppna ett generalkonsulat i New York var under beredning i Regeringskansliet och var sålunda känd.

3. Vilket var skälet till att den information om ett återöppnande av generalkonsulatet i New York som statsministern lämnade den 21 och 22 november enligt uppgifter i media och på Regeringskansliets webbplats inte lämnades till utrikesutskottet den 19 november 2014?

Vid mötet med utrikesutskottet den 19 november 2014 informerade kabinettssekreteraren om att det fanns en ambition att öppna nya utlandsmyndigheter när ekonomin gjorde det möjligt, däribland generalkonsulatet i New York. Som framgår av svaret på fråga 1.b) och 1.c) avslutades beredningen av detta ärende först därefter, den 21 november 2014.

4. Mot bakgrund av vad konstitutionsutskottet tidigare har uttalat om vikten av att de uppgifter regeringen lämnar till riksdagen och dess organ är korrekta, rättvisande och fullständiga, vilka kommentarer ger anmälan och uppgifterna i promemorian anledning till i fråga om den information som lämnades till utrikesutskottet vid sammanträdet den 19 november 2014?

Den information som lämnades av kabinettssekreteraren till utrikesutskottet den 19 november 2014 var korrekt vid den tidpunkten, då ärendet fortfarande var under beredning. Vid föredragningen för utrikesutskottet var utrikesförvaltningens budgetramar ej fastställda. Kabinettssekreteraren erbjöd sig därför att återkomma till utrikesutskottet så snart budgetramarna fastställts. Utrikesdepartementet har inte fått någon sådan kallelse. Senare antogs alliansens budget, med bl.a. sparbeting för Regeringskansliet, inklusive utrikesförvaltningen. Förhandlingar om den totala budgetfördelningen inom Regeringskansliet slutfördes den 18 december 2014. Några särskilda nya medel för utlandsmyndigheter har inte tilldelats i och med att alliansens budgetförslag kom att gälla.

Den budget för utrikesförvaltningen som har beslutats för 2015 innehåller inte några medel för att återöppna generalkonsulatet i New York under 2015. Något regeringsbeslut om återöppnande har därför inte fattats. Innan regeringen tar sådant beslut kommer utrikesutskottet att informeras i god tid.

5. Utskottet önskar ta del av eventuella handlingar som överlämnades från Utrikesdepartementet till utrikesutskottet i samband med att departementet lämnade information till utrikesutskottet den 19 november 2014.

Handlingarna bifogas, se bilagan.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan eller utskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

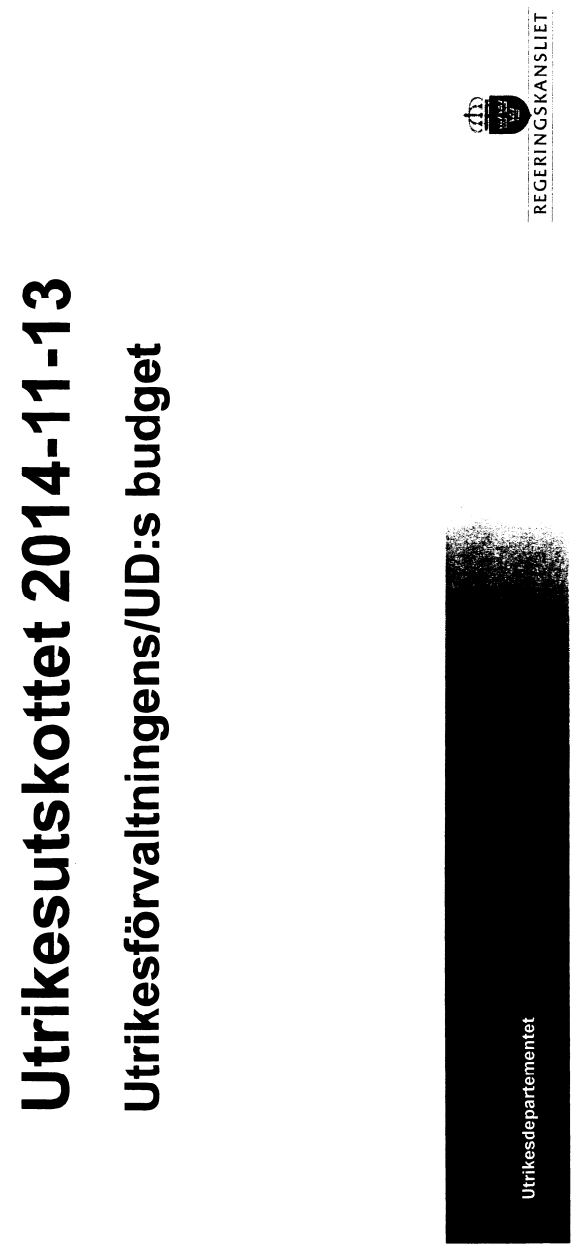
Utrikesutskottet 2014-11-13
Utrikesförvaltningens/UD:s budget
Utrikesdepartementet
REGERINGSKANSLIET

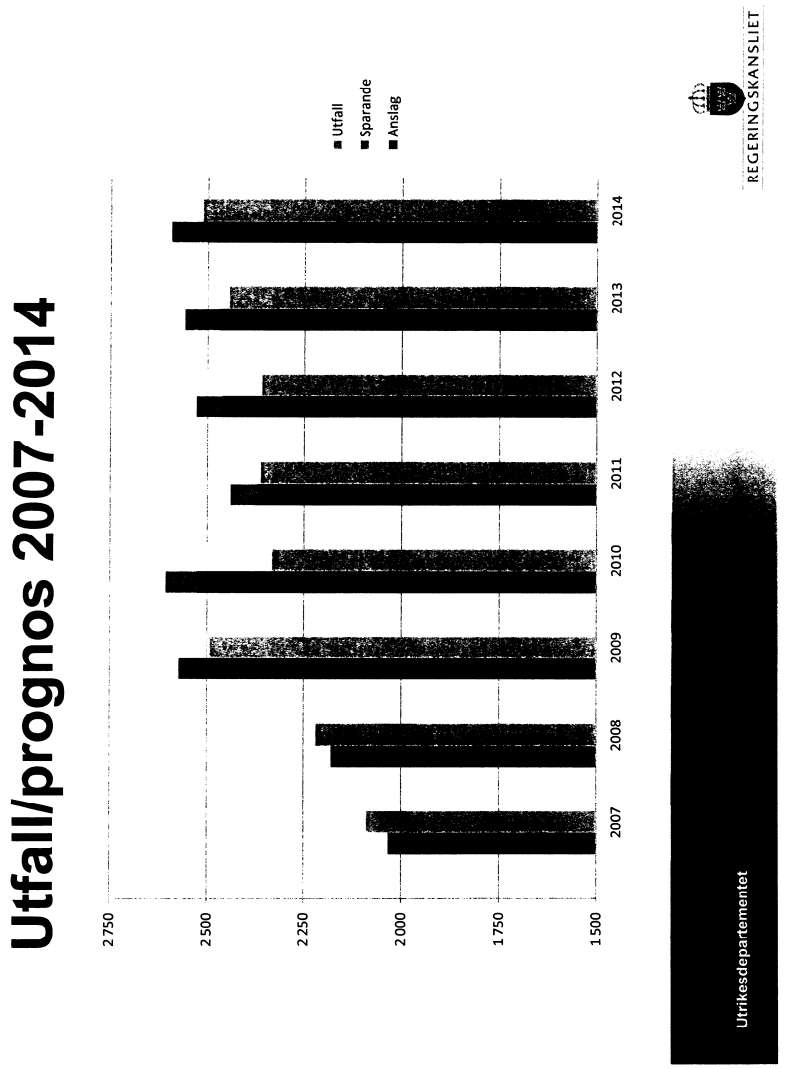
Utfall/prognos 2007-2014
2 750
2 500
2 250
2 000
1 750
1 500
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
Utfall
Sparande
Anslag
REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

Ekonomi 2014 och 2015

MSEK	2014	2015
Tilldelat anslag	2 502	2 495
Sparande	92	76
Disponibla medel	2 594	2 571

Prognos	2 515	-

- Något mer än årets tilldelat anslag förbrukas 2014
- 3 % sparande förs vidare till 2015
- Nya medel för politiska prioriteringar ingår ej 2015

Bilaga A1.7.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 30
Dnr 1755-2014/15

Stockholm 2015-01-29

Till konstitutionsutskottet:

Granskning av regeringens agerande i GMO-omröstning i EU och förankring i riksdagen

I oktober sammanträdde den arbetsgrupp i EU som behandlar frågor om genmodifierade organismer, GMO. Arbetsgruppen hade då att ta ställning till godkännande av nya GMO-produkter. Den tjänsteman som representerade Sverige hade från regeringen fått instruktion om att, utan förklaring, lägga ner den svenska rösten. I november och december sammanträdde samma arbetsgrupp för att behandla ansökningar om andra GMO-grödor och Sverige la även då ner sin röst. Den svenska hållningen i dessa frågor har tidigare varit att vi ska luta oss mot den vetenskapliga rådgivningen, vilket vid dessa tre tillfällen inte har skett.

Sverige har tidigare alltid följt den vetenskapliga linjen vid prövning av dessa ärenden och således röstat ja till att godkänna ansökningar som den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) tillstyrkt. Nu har regeringen gjort en drastisk kursändring vilket är anmärkningsvärt. Regeringen har varken agerat utifrån EFSA:s vetenskapliga rådgivning eller för den delen meddelat, och än mindre förankrat, denna kursändring i riksdagen. När den svenska representanten har fått instruktion av regeringen att lägga ner sin röst, har en ny inriktning de facto tagits.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har därefter genom interpellationer fått möjlighet att svara på frågor om detta agerande. Ministern har förklarat att regeringen inte tagit ställning i frågan om GMO och därför valt att lägga ner sin röst vid alla omröstningar som rör GMO. Att regeringspartierna har svårigheter att komma överens är dock ett dåligt argument för att lägga ner den svenska rösten och inte agera i enlighet med EFSA:s rekommendationer. Oavsett orsak till regeringens agerande har regeringen gjort en kursändring. En kursändring som rimligen borde ha föranlett information och förankring av ansvarig minister i Sveriges riksdag.

Jag anser därför att konstitutionsutskottet bör granska om regeringens agerande strider mot reglerna i riksdagsordningen om att regeringen gentemot riksdagen ska informera om och förankra Sveriges position i EU-frågor.

Johan Hultberg

Johan Hultberg (M)

Bilaga A1.7.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/797/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 1755-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 30 - Regeringens agerande i GMO-omröstning i EU och förankring i riksdagen

Härmed överlämnas en promemoria med bilagor från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-06

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren
Elisabeth Backteman

Konstitutionsutskottets granskningsärende 30 – Regeringens agerande i GMO-omröstning i EU och förankring i riksdagen

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med Statsrådsberedningen.

1. Vilken kommitté behandlade de beslut som anmälan gäller? Vilken slags kommitté är det?

Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa, sektionen för genetiskt modifierade organismer (fortsättningsvis SKLD) har behandlat de beslut som anmälaren hänvisar till. SKLD har inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder pekas kommittén ut att för genetiskt modifierade organismer (GMO) utöva de genomförandebefogenheter kommissionen har enligt artiklarna 24 och 26 i fördraget om Europeiska unionen.

Även den s.k. omprövningskommittén som i och med Lissabon-fördragets ikraftträdande har ersatt rådet som omprövningsinstans i kommittéförfarandet när det gäller frågor om godkännande av GMO har behandlat frågan.

2. Beskriv det förfarande som är tillämpligt på kommitténs arbete.

För beslut i SKLD i ett individuellt fall gäller det s.k. granskningsförfarandet som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter, särskilt artikel 5. Beslut

fattas med kvalificerad majoritet. Om kommittén säger ja ska kommissionen anta genomförandeakten, om kommittén säger nej ska kommissionen inte anta genomförandeakten. Om kommittén inte lämnar något yttrande, dvs. om det inte finns någon kvalificerad majoritet varken för eller emot förslaget kan kommissionen kan välja att skicka ett ändrat förslag till kommittén eller hänvisa frågan till omprövningskommittén.

Förfarande för att hänskjuta beslut till omprövningskommittén liksom förfarandet i övrigt i den kommittén beskrivs i artikel 6 i förordning (EU) nr 182/2011. Även i omprövningskommittén fattas beslut med kvalificerad majoritet. Om inte heller omprövningskommittén kan uppnå kvalificerad majoritet för eller emot kommissionens förslag får kommissionen anta sitt förslag till beslut.

3. Vilken instruktion eller vilka instruktioner har den svenska representanten i kommittén haft under tiden 2002 t.o.m. september 2014? Har det förekommit att instruktionen eller instruktionerna varit föremål för information eller överläggning i något riksdagsutskott?

De aktuella instruktionerna *bifogas* denna promemoria, se vidare svaret på fråga 7.

Förslag till beslut om godkännande av GMO läggs fram av kommissionen. I godkännandeprocessen har Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) en central roll. Myndigheten inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet. Myndighetens uppgift är bland annat att bistå kommissionen och medlemsstaterna med vetenskaplig rådgivning i frågor som rör säkra livsmedel. Vid ansökningar om tillstånd för marknadsgodkännande av genetiskt modifierade livsmedel och foder i EU genomför myndigheten en vetenskaplig riskvärdering. Syftet är att identifiera eventuella risker för människors och djurs hälsa och för miljön. Under riskvärderingen kan EFSA begära kompletterande uppgifter från den sökande. Riskvärderingen resulterar i ett yttrande från EFSA om den genetiskt modifierade organismen och huruvida den kan anses vara säker ur livsmedels-, foder- och miljösynpunkt. Med utgångspunkt i yttrandet från EFSA skriver sedan kommissionen ett förslag till beslut i tillståndsärendet om marknadsgodkännande. Detta förslag underställs sedan SKLD.

Sveriges handlingslinje har genomgående varit att rösta ja till import och bearbetning av GMO-produkter för livsmedel och foder, det vill säga förslag till beslut som baseras på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder.

Dessa beslut har hanterats inom ramen för kommissionens genomförandebefogenheter och har därför inte föranlett regelmässig information eller överläggning med EU-nämnden eller något riksdagsutskott. Det bör noteras att de aktuella ärendena inte innebär ställningstagande till något nytt eller förändrat regelverk. I stället är det fråga om tillämpning av ett befintligt regelverk. I de fall kommissionens förslag till beslut hänskjutits till rådet enligt den procedur som gällde till och med februari 2011 har den svenska ståndpunkten redovisats för riksdagens EU-nämnd enligt de rutiner som finns för samråd mellan regeringen och riksdagen i frågor som beslutas i Europeiska unionens råd. Detta skedde exempelvis den 16 september 2005 och senast inför jordbruks- och fiskerådets möte den 15–16 december 2011.

4. Vilken instruktion eller vilka instruktioner har den svenska representanten haft fr.o.m. oktober 2014 och därefter? Har det förekommit att instruktionen eller instruktionerna varit föremål för information eller överläggning i något riksdagsutskott?

Någon ny ståndpunkt har inte formulerats i förhållande till frågor rörande utsläppande på marknaden av GMO, vilket tydligt framgår av de bifogade instruktionerna. Vad som gjorts sedan oktober 2014 är att frågan analyserats internt inom Regeringskansliet. När regeringen landar i ett förhållningssätt till området kommer riksdagen att informeras om detta. Behovet av avstämning med riksdagen i dessa frågor bör sättas i relation till att det inte är fråga om ställningstagande till förslag till nytt eller förändrat regelverk utan endast en fråga om tillämpning av ett befintligt regelverk.

5. I den mån instruktionen fått en ny utformning fr.o.m. oktober 2014 och därefter, gjordes några överväganden i frågan om det fanns anledning att informera riksdagen? Om svaret är ja önskas en redogörelse för dessa överväganden.

För de enskilda dagordningspunkterna för omprövningskommitténs möte rörande LLcotton25xGHB614(BCS-GHØØ2-5xACS-GH001-3); MON88302 (MON-88302-9); MON89913 (MON-88913) gjordes bedömningen att dessa ej föll under regeringens allmänna informationsskyldighet vad gäller beslut i enskilda fall med hänsyn tagen

till frågans vikt. Ärendena innebär inte ett ställningstagande till nytt eller förändrat regelverk utan avser endast tillämpning av befintligt regelverk och avseende produkter som inte kan anses vara av stor vikt för Sverige. Den 6 februari togs MON87769-7 (MON-87769-7) upp i omprövningskommittén, samma bedömning gjordes vid det tillfället.

6. En analys önskas över hur den eller de instruktioner som den svenska representanten haft fr.o.m. oktober 2014 och därefter förhåller sig till den av regeringen i bl.a. EU-nämnden redovisade uppfattningen, att vetenskapligt grundad riskbedömning från fall till fall ska vara grunden för godkännande av GMO?

Som redan nämnts har regeringen inte formulerat någon ny ståndpunkt i förhållande till frågor rörande utsläppande på marknaden av GMO.

7. Utskottet begär för sin granskning ut de instruktioner som den svenska representanten i kommittén haft sedan 2002.

Aktuella instruktioner bifogas.

Arbetet med den typ av ärenden som anmälan avser inleddes först några år efter att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder trätt i kraft. Det finns därför inga instruktioner för perioden före 2005.

8. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inga kommentarer i övrigt.

Bilaga A1.7.3

REGERINGSKANSLIET

2015-04-14 SB2015/797/RCK

Statsrådsberedningen

Chefen för rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 14
Dnr 1755-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 30 – Regeringens agerande i GMO-omröstning i EU och förankring i riksdagen

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-04-14

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren
Elisabeth Backteman

Konstitutionsutskottets granskningsärende 30 – Regeringens agerande i GMO-omröstning i EU och förankring i riksdagen

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med Statsrådsberedningen.

1. Mot bakgrund av de redovisade förändringarna i instruktionerna önskas besked om
a) hur svaret att någon ny ståndpunkt inte har formulerats ska förstås

Medan beredningen av frågan har pågått har Sverige lagt ned sin röst. Som framgår av svaret på fråga 4 i Näringsdepartementets promemoria den 6 mars 2015 innebär detta inte att någon ny ståndpunkt har formulerats i förhållande till frågor rörande utsläppande på marknaden av GMO.

b) handlingslinjen "Sverige ska lägga ned sin röst" innebär en förändring i förhållande till handlingslinjen i den stående instruktionen från den 11 mars 2013. Om svaret är ja, finns det något att tillägga till det svar som lämnats på fråga 5?

Den nedlagda rösten ska inte tolkas som vare sig ett ja eller en nej till den specifika produkten utan just att beredningen inte varit färdig.

2. En analys önskas över hur handlingslinjen "Sverige ska lägga ned sin röst" förhåller sig till den av regeringen i bl.a. EU-nämnden redovisade uppfattningen, att vetenskapligt grundad riskbedömning från fall till fall ska vara grunden för erkännande av GMO.

Denna regering har inte redovisat någon ståndpunkt i EU-nämnden. Den nedlagda rösten ska inte tolkas som vare sig ett ja eller en nej till den specifika produkten utan just att beredningen inte varit färdig.

Bilaga A1.7.4

REGERINGSKANSLIET

Landsbygdsdepartementet

Djur- och livsmedelsenheten

Stående instruktion

2013-03-11

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 UPPSALA
Jordbruksverket
551 82 JÖNKÖPING

Stående instruktion till möte i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsan– GMO-sektionen

Gemensamberett med UD/FIM, UD/IH, N/MK, M/Ke, FI/BA och SB/EU och SB/SAM.

Bakgrund

Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa (SKLD) är en föreskrivande kommitté inrättad genom artikel 58 i EU:s livsmedelslag (Europaparlamentets och rådets förordning nr 178/2002). SKLD är indelad i åtta sektioner varav en hanterar frågor om GMO i livsmedel och foder. Brådskande ärenden hanteras vanligen på så vis att de behandlas på första möjliga möte inom SKLD oavsett vilken sektion ärendet egentligen hör till.

I SKLD:s GMO-sektion behandlas vanligen frågor om livsmedel och foder framställda av GMO-växter. Kommitténs huvuduppgift är att yttra sig över ansökningar om tillstånd för marknadsgodkännanden av GMO-växter för användning i livsmedel och foder, beslut om nödåtgärder riktade mot tredje land gällande export till EU av icke-godkända GMO i livsmedel och foder samt olika genomförandebestämmelser i form av tillämpningsförordningar. Eftersom den sistnämnda ärendetypen ofta gäller regelutveckling och är tekniskt komplicerade är de inte lämpliga att hantera i en stående instruktion. Sådana ärenden berörs därför inte av denna stående instruktion.

Syftet med instruktionen

Vid möten i SKLD:s GMO-sektion avhandlas ett begränsat antal dagordningspunkter. Vanligtvis mellan fem och sju stycken. Flertalet av dessa är återkommande och av rutinkaraktär. Syftet med denna stående

instruktion är att möjliggöra för myndigheterna (Livsmedelsverket och Jordbruksverket), Landsbygdsdepartementet och den svenska delegationen vid mötet att handla utan en instruktion skriven för det enskilda tillfället, På så vis kan resurser frigöras för att fokusera på mer resurskrävande ärenden och dagordningspunkter.

Inför varje möte i SKLD:s GMO-sektion ska en gemensam bedömning göras av Landsbygdsdepartementet, Livsmedelsverket och Jordbruksverket om vilka punkter på dagordningens om kan omfattas av den stående instruktionen. För de punkter som inte bedöms omfattas av den stående instruktionen ska Livsmedelsverket och Jordbruksverket lämna underlag till Landsbygdsdepartementet som tar fram en instruktion som vid behov gemensambereds i Regeringskansliet.

Dagordningspunkter som omfattas av instruktionen

1. EFSA presenterar yttranden om ansökningar för marknadsgodkännande
2. Omröstning om produktgodkännande
3. Skyddsbeslut mot icke-godkända GMO från tredje land
4. Rena informationspunkter

Regeringens GMO-politik

Här redovisas några huvuddrag i regeringens GMO-politik som är av betydelse för det svenska ställningstagandet i de dagordningspunkter som omfattas av den stående instruktionen. Innehållet baseras på en i Regeringskansliet gemensamberedd promemoria daterad den 27 juli 2009.

Den svenska regeringen är inte för eller emot GMO som teknik utan anser att varje GMO ska bedömas var för sig och från fall till fall beroende på dess egenskaper. Sveriges ställningstaganden grundas på vetenskapliga bedömningar av risker för djur och människors hälsa och för miljön. Därutöver gör ansvariga svenska myndigheter även en etisk bedömning. Sverige godkänner bara GMO-växter som är lika säkra som sina konventionella motsvarigheter.

Ekonomiska konsekvenser

När den stående instruktionen används ska det beaktas om åtgärden/förslaget budgetära konsekvenser eller andra ekonomiska konsekvenser. En förutsättning för att stödja förslaget är att eventuella kostnader kan hanteras inom ram för berört/berörda utgiftsområden eller EU:s budget. Även om kostnaderna kan hanteras inom ram ska

Sverige bevaka kostnadseffektivitet och det är aktuellt den samhällsekonomiska effektiviteten. Medför förslaget kostnader för andra än staten eller EU behövs en bedömning av kostnadseffektiviteten i förslagen och möjligheten för berörda, t.ex. näringar eller kommuner, att bära kostnaderna. Råder någon osäkerhet eller oklarhet bör dels förslagsställarna, t.ex. EU-kommissionen avkrävas konsekvensbeskrivningar, dels särskild en instruktion inhämtas från Regeringskansliet.

1. Yttrande från EFSA om ansökan för marknadsgodkännande av GMO-grödor enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

EFSA:s yttrande om aktuell GMO-gröda.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

När ett företag eller annan sökande har lämnat in en ansökan om marknadsgodkännande av en genetiskt modifierad jordbruksväxt för användning i livsmedel och foder genomför EFSA en riskvärdering för att ta reda på om det finns eventuella risker för människors och djurs hälsa och för miljön kopplade till grödan. Riskbedömningen leder till ett yttrande från EFSA som i sin tur ligger till grund för ett förslag från EU-kommissionen om att godkänna eller avslå ansökan.

När EFSA har lämnat sitt yttrande om en GMO-gröda är det brukligt att yttrandet behandlas som en dagordningspunkt vid mötet. Det sker normalt något eller några möten innan kommissionen lägger fram ett förslag till beslut om ansökan för omröstning i SKLD:s GMO-sektion.

En tjänsteman från EFSA föredrar innehållet och representanterna från medlemsstaterna ges möjlighet att ställa eventuella frågor om ansökan och själva yttrandet till EFSA:s representant.

Syftet med behandlingen

Att ta del av EFSA:s yttrande om en ansökan om marknadsgodkännande av en genetiskt modifierad jordbruksväxt för livsmedels- och foderanvändning.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

För det fall Sverige har identifierat vetenskapliga eller tekniska oklarheter i ansökan eller yttrandet som inte har besvarats tidigare i processen ska den svenska delegationen be om svar på dessa frågor. I annat fall ska den svenska delegationen lyssna och anteckna.

2. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av en GMO-gröda enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Kommissionens förslag till beslut om marknadsgodkännande av en GMO-gröda för livsmedel och foder

Kommissionens förslag till övervakningsplan.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder, särskilt artiklarna 7.3,19.3 och 35.2. I nämnda artiklar hänvisas till vissa bestämmelser rådets beslut 1999/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. Detta beslut av rådet har emellertid upphävts och enligt övergångsbestämmelser i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter ska istället artiklarna 5, 10 och 11 i nu nämnda förordning tillämpas. Beslut fattas genom granskningsförfarande.

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommissionen kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

Då kommittén har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Enligt förslaget tilldelas den aktuella GMO-grödan en unik identifieringskod enligt förordning nr 65/2004 och får ett 10-årigt godkännande för användning i livsmedel, foder och för tekniskt bruk.

Produkter av GMO-grödan ska märkas enligt bestämmelserna i förordningarna 1829/2003 och 1830/2003. Namnet på organismen ska vara bomull/majs/raps/soja och produkten och medföljande dokument ska märkas med orden "ej för odling".

Tillståndsinnehavaren åläggs att genomföra miljöövervakning enligt bilagan till beslutet. Tillståndsinnehavaren ska också lämna en årlig övervakningsrapport till kommissionen.

Information om tillståndet ska föras in i EU:s register över marknadsgodkända GMO i livsmedel och foder enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1829/2003.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Hög

Handlingslinje

Under förutsättning att inga utestående oklarheter av vetenskaplig eller teknisk art återstår, att svenska myndigheter och EFSA tillstyrker ett godkännande och att ståndpunkten i övrigt bedöms vara i enlighet med innehållet i avsnittet *Regeringens GMO-politik* ovan ska Sverige rösta för ett godkännande.

3. Nödåtgärder mot icke-godkända GMO från tredje land

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om nödåtgärder mot icke-godkända GMO från tredje land.

Lägesrapporter om kontrollresultat till följd av beslut om nödåtgärder mot icke-godkända GMO från tredje land.

Förslag till upphävande av beslut om nödåtgärder mot icke-godkända GMO från tredje land.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet särskilt artikel 53.1 och artikel 5 i rådets beslut 1998/468/EG. Beslut fattas genom kommittéförfarande (föreskrivande kommitté).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommissionen kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

Då kommittén har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Genom artikel 53 i förordning (EG) nr 178/2002 kan EU införa nödåtgärder för livsmedel och foder som har sitt ursprung i gemenskapen eller som importeras från ett tredje land om det visar sig att ett livsmedel eller ett foder som har sitt ursprung i gemenskapen eller som importeras från ett tredje land sannolikt kommer att innebära en allvarlig risk för människors hälsa, djurs hälsa eller miljön, och att en sådan risk inte tillfredsställande kan undanröjas genom åtgärder som vidtas av den eller de berörda medlemsstaterna. Beroende på hur pass allvarlig situationen bedöms vara kan kommissionen på eget initiativ vidta en eller flera av åtgärder:

1. Avbryta importen av livsmedlet eller fodret i fråga från hela eller en del av det berörda tredje landet, och i tillämpliga fall från transiteringslandet utanför gemenskapen.
2. Fastställa särskilda villkor för det livsmedel eller det foder som importeras från hela eller en del av det berörda tredje landet.

3. Vidta andra lämpliga tillfälliga åtgärder

Sådana skyddsåtgärder har tidigare införts mot en genetiskt modifierad majs (Bt11) med ursprung i USA som saknade godkännande för utsläppande på marknaden både i USA och i EU och för den genetiskt modifierade rissorten Kefeng från Kina som saknade marknadsgodkännande såväl i EU som i Kina.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om att införa/upphäva beslut mot icke-godkända GMO från tredje land och i förekommande fall ta del av och diskutera lägesrapporter från kommissionen och medlemsstaterna när det gäller kontrollresultat till följd av skyddsbeslut.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Vid införande av beslut om nödåtgärder ska Sverige rösta för kommissionens förslag till nödåtgärder. I fall som gäller upphävande av nödåtgärder ska Sverige rösta för detta om de förhållanden som gett upphov till skyddsbeslutet inte längre är aktuella och detta kan styrkas med t.ex. frånvaro av fynd i den officiella kontrollen i EU:s medlemsstater. Vid diskussionspunkter på dagordningen där EU-kommissionen presenterar information/lägesrapporter för pågående nödåtgärder ska den svenska delegationen vid behov kunna redogöra för eventuella fynd i den svenska kontrollen.

4. Rena informationspunkter

Dokumentbeteckning

Ej tillämpligt.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

I SKLD:s GMO-sektion är det inte ovanligt att det förekommer dagordningspunkter där kommissionen delger medlemsstaterna ren information utan att någon egentlig diskussion förekommer. Det handlar vanligen om hur man tänker sig att planera arbetet i kommittén,

information om diskussioner med tredje land och om pågående verksamheter i andra EU-organ och internationella institutioner som har anknytning till kommitténs ämnesområde. Vid behandlingen av denna typ av dagordningspunkter sker ingen diskussion och bakgrundsdokument skickas normalt inte ut innan kommitténs möte. Det är sällan motiverat att utarbeta regelrätta underlag och instruktioner för dessa dagordningspunkter.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från EU-kommissionen. Den svenska delegationen kan även vid behov ställa faktafrågor och be om förtydliganden.

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Sverige ska lyssna och anteckna.

L Registrator

Från: Anders Wannberg
Skickat: den 2 april 2013 10:35
Till: L Registrator
Ämne: stående instruktion SKLD GMO-sektionen
Bifogade filer: stående instruktion SKLD GMO.docx

Hej!
Bifogar en stående instruktion som har tagits fram till SKLD:s sektion för GMO. Jag har svårt att avgöra om den bör registreras på samlingsnumret för 2013 eller som ett separat ärende. Den är tänkt att gälla tills vidare.

Vänliga hälsningar

Anders Wannberg
Djur- och livsmedelsenheten
Landsbygdsdepartementet

Telefon 08-405 10 00
Mobil 070-519 02 63

Bilaga A1.7.5

REGERINGSKANSLIET

Landsbygdsdepartementet

Djur- och livsmedelsenheten

Instruktion

2014-10-23

REGERINGSKANSLIET
LANDSBYGDSDEPARTEMENTET
Registratorn
Ink. 2014 -10- 23
Fill 2014/23 DL

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 UPPSALA
Jordbruksverket
551 82 JÖNKÖPING

Instruktion till möte den 24 oktober 2014 med Ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder– GMO-sektionen

Gemensambereds med UD/FIM, UD/IH, M/Ke, FI/BA och SB/EU och SB/SAM.

Avdelning A (dagordningspunkter för information och diskussion)

1. Presentation från FVO om en inspektion i Kina med anledning av GMO-riset Bt63 i fodertillsatsen kolinklorid

Dokumentbeteckning

Presentation från FVO om Bt63 i kolinklorid

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

Via EU:s snabbrapporteringssystem för livsmedel och foder (RASFF-systemet) har ett antal MS rapporterat fynd av det otillåtna GM-riset Bt63 i fodertillsatsen kolinklorid från Kina. Frågan har kommit upp hur långt man ska gå i återkallande av förblandningar och foderblandningar där den fodertillsatsen ingår. Frågan har hanterats olika i olika MS.
Av den kolinklorid som används i EU som fodertillsats kommer 50 % från Kina och den bärsubstans som används består av ris. De nödåtgärder

som gäller för import av risprodukter från Kina enligt beslut 2011/884/EU omfattar för närvarande inte fodertillsatser. Svårigheter med att analysera Bt63 i fodertillsatser/förblandningar har påtalats av medlemsstaterna.

FAMI-QU:s/FEFANA som representerar foderindustrin har genomfört ett besök i Kina i början av april för att utreda denna fråga. De har även skrivit en rapport och föreslagit lösningar på problematiken. Ett alternativ som man ser är att utesluta ris som bärsubstans i förblandning eller ställa stränga krav på kontroll av risets ursprung.

Medlemsstaterna redogjorde för sina provtagningar rörande kolinklorid vid SKLD-mötet den 23 juni. De flesta MS anser att det är företagens ansvar. Få nya fynd har påträffats bl.a. på grund av att man köper tillsatsen från andra företag samt att Kina tycks ha bytt ut ris mot majs. Vid arbetsgruppsmötet om GMO den 26 september konstaterades att MS inte rapporterat om några positiva fynd av Bt63 i kolinklorid sedan i maj i år.

Resultatet av FVO-inspektionen i Kina, som genomfördes i slutet av juni, presenterades vid arbetsgruppsmötet den 26 september. Åtgärder har vidtagits genom certifieringen som industrin genom FAMI-QS arbetat med. Ris som bärsubstans har i stor utsträckning tagits bort i kolinklorid. Officiell kontroll vid import till EU av kolinklorid/fodertillsatser bedöms nödvändig om bärare av växtmaterial används. Utvecklingen i stort bedöms dock gå åt rätt håll. Kommissionen vill även fortsättningsvis att MS rapporterar om utförda kontroller, även de kontroller där Bt63 inte påträffas.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från FVO om förekomsten av GMO-riset Bt63 i fodertillsatsen kolinklorid.

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Den svenska delegationen ska lyssna och anteckna.

2. Genetiskt modifierad Bacillus subtilis i fodertillsatsen vitamin B2

Dokumentbeteckning

Information från Tyskland om genetiskt modifierad Bacillus subtilis i fodertillsatsen vitamin B2.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

Tyskland har via RASFF-systemet rapporterat om förekomst av genetiskt modifierad Bacillus subtilus i fodertillsatsen vitamin B2 vid import från Kina. Sverige har inte varit berörd av nämnda fodersändning.

I dagsläget är det ett företag och en sändning där fynd av GM Bacillus subtilis har gjorts. Det är dock möjligt att problematiken även skulle kunna omfatta andra produkter som tas fram via en fermentationsprocess.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från Tyskland om fynd av genetiskt modifierad Bacillus subtilis i fodertillsatsen vitamin B2.

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Den svenska delegationen ska lyssna och anteckna.

Avdelning B (dagordningspunkter för omröstning)

1. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av sojan MON87769 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om marknadsgodkännande av sojabönan MON87769
Övervakningsplan för sojabönan MON87769

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder särskilt artiklarna 7.3 och 19.3 och artiklarna 5 och 13.c i rådets beslut 1998/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genoförandebefogenheter (ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter. Beslut fattas genom kommittéförfarande (granskningsförfarande).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

När kommissionen har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om marknadsgodkännande av sojan MON87769. MON87769 har modifierats genetiskt dels för att för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup), dels för en förändrad sammansättning av fettsyrorna i växten. Syftet med den senare modifieringen är att åstadkomma hälsomässigt gynnsammare egenskaper hos de fetter som finns i sojabönan. EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig soja. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

Soja tillhör de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur. Den genetiska modifieringen ändrar inte på det. Ansökan omfattar inte odling. Sojan har ingen ökad konkurrensförmåga och kan inte sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills. Inte heller några andra risker för miljön har identifierats.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst.

2. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av bomullen GHB614xLL Cotton 25 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om marknadsgodkännande av bomull GHB614xLL Cotton 25
Övervakningsplan för bomull
GHB614xLL Cotton 25

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder särskilt artiklarna 7.3 och 19.3 och artiklarna 5 och 13.c i rådets beslut 1998/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter. Beslut fattas genom kommittéförfarande (granskningsförfarande).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

När kommissionen har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget BayerCropScience har ansökt om marknadsgodkännande av bomullen GHB614 x LL Cotton 25. GHB614 x LL Cotton 25 är en konventionellt framtagen hybrid av två genetiskt modifierade bomullssorter. GHB614 är genetiskt modifierad för att tåla ogräsmedlet glyfosat (Roundup). LL Cotton 25 är genetiskt modifierad för att tåla ogräsmedlet glufosinatammonium (handelsnamn Basta). Hybriden bär på båda egenskaperna. EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig bomull. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

Ansökan omfattar inte odling. Sannolikheten för att modifieringen skulle kunna resultera i att bomullen skulle kunna sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills är försvinnande liten och risken för miljöeffekter försumbar. Den genetiska modifieringen ändrar inte på det förhållandet att bomull hör till de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst.

3. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av raps MON88302 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om marknadsgodkännande av raps 88302
Övervakningsplan för raps 88302

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder särskilt artiklarna 7.3 och 19.3 och artiklarna 5 och 13.c i rådets beslut 1998/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter. Beslut fattas genom kommittéförfarande (granskningsförfarande).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

När kommissionen har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om marknadsgodkännande av rapsen MON88302. MON88302 har modifierats genetiskt för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup). EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig raps. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

Godkännandet omfattar import men inte odling. Den enda miljörisk som kan finnas skulle vara knuten till spridning, om MON 88302 samtidigt kan påverka andra organismer mer negativt än konventionell raps. MON 88302 skiljer litet från moderlinjen. Den blommar några dagar senare. Utifrån försöksdata är sannolikheten låg att den skulle ha en större förmåga att sprida sig och konkurrera än konventionell raps, utom när glyfosat används. Modifieringens natur ger heller ingen anledning att misstänka att MON 88302 påverkar andra organismer annorlunda än konventionell raps. Enligt övervakningsplanen kan eventuell spridning motverkas genom olika metoder. En liten spridning kan inte uteslutas, men det är svårt att se en miljörisk i förlängningen av en spridning av MON 88302.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst.

4. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av bomull MON89913 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om marknadsgodkännande av bomull MON89913
Övervakningsplan för bomull MON89913

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder särskilt artiklarna 7.3 och 19.3 och artiklarna 5 och 13.c i rådets beslut 1998/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter. Beslut fattas genom kommittéförfarande (granskningsförfarande).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

När kommissionen har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om marknadsgodkännande av bomull MON89913. MON88913 är en bomull som har modifierats genetiskt för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup). EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig bomull. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

Ansökan omfattar inte odling. De gjorda förändringarna och utförda studierna indikerar inte att den genetiska modifieringen skulle ändrar på det förhållandet att bomull hör till de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur. Sannolikheten för att modifieringen skulle kunna resultera i att bomullen skulle kunna sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills är försvinnande liten och risken för miljöeffekter försumbar.

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst.

Övriga frågor– GMO-vete från USA

Dokumentbeteckning

Skrivelse med frågor och svar från APHIS.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

Det amerikanska jordbruksdepartementet (USDA) informerade under våren 2013 om att ett genetiskt modifierat vete har påträffats i delstaten Oregon. Det finns ännu inte något godkänt GM-vete i världen. Det amerikanska livsmeddelsverket (FDA) har dock kommit med en riskvärdering som säger att GM-vetet är lika säkert som konventionellt vete.

Kommissionen informerade vid SKLD-mötet den 10 juni 2013 om att GM-vetet MON71800 är av sorten *soft white wheat*. Denna vetesort, som odlas i Oregon, exporteras huvudsakligen österut. Åtta länder däribland Sverige importerade 2012 drygt 1,1 miljon ton vete från USA. Vilken vetesort som importerades är oklart då typ av vetesort inte går att utläsa från tullkoderna. Inte heller vet man om det importeras vete till är EU från Oregon.

Den amerikanska djur- och växtskyddsinspektionen (APHIS) informerade att Monsanto hade tillstånd för försöksodlingar med vete mellan 1998 och 2005 i 16 stater. Den 30 april 2013 tog Oregon Universitet emot prover från en lantbrukare som hade upptäckt att efter besprutningen med glyfosat hade flera plantor överlevt besprutningen. Plantorna skickades för analys till Oregon universitet där GM-vete påvisades. Myndigheterna fortsätter att ta ut prover från området kring gården. Inga prover tas från de andra 15 stater där försöksodling förekommit. Man har endast hittat *small proportions* av GM-vete. APHIS kunde inte definiera vad *small proportion* innebär. Inte heller kunde de redovisa hur många prover som tagits ut för analys och hur många som var GMO-positiva. De kunde inte visa någon provtagningsplan. På frågan varifrån GM-vetet kom, svarade de att de utreder.

Kommissionen var tydligt med att de vill ha tillgång till provtagningsprotokollet. I annat fall kommer EU att börja provta.

En eventspecifik analysmetod för analys av MON71800 har tagits fram av EU-RL.

Ett nytt fynd av GM-vetet har gjorts vid ett forskningsinstitut i USA i juli i år. De två händelserna sägs inte vara relaterade till varandra.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från kommissionen om GMO-vete i USA.

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Den svenska delegationen ska lyssna och anteckna.

L Registrator

Från:	Anders Wannberg
Skickat:	den 23 oktober 2014 12:59
Till:	registrator@jordbruksverket.se; registrator@slv.se; L Registrator
Kopia:	zoku@slv.se; kersti.andersson-deharde@jordbruksverket.se; Johanna Kirsten
Ämne:	Instruktion till möte 24/10 Ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder (GMO-sektionen)
Bifogade filer:	instruktion GMO 24 oktober.docx

Se bifogat dokument.

Anders Wannberg
Departementssekreterare
Djur- och livsmedelsenheten
Landsbygdsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
08-405 12 79
070-519 02 63
anders.wannberg@regeringskansliet.se
www.regeringen.se

Bilaga A1.7.6

REGERINGSKANSLIET

Instruktion

2014-11-27

Landsbygdsdepartementet

REGERINGSKANSLIET
LANDSBYGDSDEPARTEMENTET
Registratorn
Ink. 2014 -11- 27
Dnr: K 2014/123/JL

Instruktion till omprövningskommittén den 28 november 2014

Gemensamberedning med M/Ke, UD/IH, UD/FIM, SB/EU och FI/BA är avslutad.

1. Antagande av dagordningen

Dokumentbeteckning

SANCO/G ARES(2014)4110738

Bakgrund och beredningsläge

Dagordningen omfattar tre omröstningar om marknadsgodkännande av GMO-grödor för användning i livsmedel och foder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Ärendena behandlas i omprövningskommittén eftersom kommissionen inte fick stöd för sitt förslag av en kvalificerad majoritet när ärendet behandlades i GMO-sektionen under Ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel djurhälsa (SKVDLF) den 24 oktober 2014.

Handlingslinje

Sverige kan godta dagordningen.
Sverige stödjer förslaget till dagordning.

2. Förslag om godkännande för utsläppande på marknaden av den genetiskt modifierade bomullen LLcotton25xGHB614 (BCS-GHØØ2-5xACS-GH001-3) i enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003

Dokumentbeteckning

SANCO/ 2014/12314

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder av den 22 september 2003 är baserad på artikel 37 och artikel 95 samt artikel 152.4 b i EG-fördraget.

Enligt artikel 7 och 19 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder (1829/2003) ska kommissionen lägga fram ett förslag till beslut som tar hänsyn till yttrandet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets angående produktens säkerhet. Utkastet till beslut läggs fram till ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa (SKLD).

Kommissionen ska anta åtgärderna om de är förenliga med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) får kommissionen lägga fram ett ändrat utkast inom två månader efter kommitténs yttrande eller lägga fram utkastet till en omprövningskommitté inom en månad.

Av kommittologiförordningen framgår att om omprövningskommittén yttrar sig genom att rösta med kvalificerad majoritet. Fram tills dess ett yttrande avgetts får varje ledamot föreslå ändringar av utkastet och ordförande får besluta om den ska ändras eller ej. Ordföranden ska sträva efter att finna lösningar som vinner största möjliga stöd i omprövningskommittén.

Om det finns en kvalificerad majoritet för kommissionens förslag ska kommissionen anta förslaget. Om det finns en kvalificerad majoritet emot kommissionens förslag kan kommissionen inte anta det. Om det varken finns en kvalificerad majoritet för eller emot förslaget kan KOM ändå anta förslaget men måste inte göra det.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Bayer CropScience har ansökt om godkännande av den genetiskt modifierade bomullen LLcotton25xGHB614 för användning som livsmedel och foder samt för import och bearbetning, förslaget

gäller **inte** odling. GHB614 x LL Cotton 25 är en konventionellt framtagen hybrid av två genetiskt modifierade bomullssorter. GHB614 är genetiskt modifierad för att tåla ogräsmedlet glyfosat (Roundup). LL Cotton 25 är genetiskt modifierad för att tåla ogräsmedlet glufosinatammonium (handelsnamn Basta). Hybriden bär på båda egenskaperna. EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig bomull. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.
Sannolikheten för att modifieringen skulle kunna resultera i att bomullen skulle kunna sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills är försvinnande liten och risken för miljöeffekter försumbar. Den genetiska modifieringen ändrar inte på det förhållandet att bomull hör till de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur.

Ärendet behandlades senast i en genomförandekommitté den 24 oktober 2014. Kommissionen genomförde en omröstning med följande resultat.
11 MS röstade för förslaget (BE, CZ, ES, EE, IE, NL, PT, RO, SK, FI, och UK→144 röster)
12 MS röstade emot förslaget (BG, EL, HR, FR, CY, LT, LU, LV, HU, AT, PL och SI→130 röster)
4 MS avstod från att rösta (DE, DK, IT och SE→ 75 röster)
MT saknades (3 röster)

Förslaget
Bomullen LLcotton25xGHB614 ges ett tioårigt godkännande för användning i livsmedel, foder och för all annan användning undantaget odling. Bomullen tilldelas en unik identitetskod och för in i EU:s register över marknadsgodkända GMO. Märkningskraven i artiklarna 13(1) och 25 (2) i Europaparlamentets och rådets förordning 1829/2003 ska gälla. En övervakningsplan för BCS-GHØØ2-5xACS-GH001-3 ingår också i beslutet.

Angelägenhetsgrad

Hög

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst. Sverige ska vid behov lämna följande röstförklaring: Den nya regeringen diskuterar för närvarande hur den ska förhålla sig till GMO frågor.

3. Förslag om godkännande för utsläppande på marknaden av den genetiskt modifierade raps MON88302 (MON-88302-9) i enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003

Dokumentbeteckning

SANCO/ 2014/12312

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder av den 22 september 2003 är baserad på artikel 37 och artikel 95 samt artikel 152.4 b i EG-fördraget.

Enligt artikel 7 och 19 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder (1829/2003) ska kommissionen lägga fram ett förslag till beslut som tar hänsyn till yttrandet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets angående produktens säkerhet. Utkastet till beslut läggs fram till ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa (SKLD).

Kommissionen ska anta åtgärderna om de är förenliga med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) får kommissionen lägga fram ett ändrat utkast inom två månader efter kommitténs yttrande eller lägga fram utkastet till en omprövningskommitté inom en månad.

Av kommittologiförordningen framgår att om omprövningskommittén yttrar sig genom att rösta med kvalificerad majoritet. Fram tills dess ett yttrande avgetts får varje ledamot föreslå ändringar av utkastet och ordförande får besluta om den ska ändras eller ej. Ordföranden ska sträva efter att finna lösningar som vinner största möjliga stöd i omprövningskommittén.

Om det finns en kvalificerad majoritet för kommissionens förslag ska kommissionen anta förslaget. Om det finns en kvalificerad majoritet emot kommissionens förslag kan kommissionen inte anta det. Om det varken finns en kvalificerad majoritet för eller emot förslaget kan KOM ändå anta förslaget men måste inte göra det.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om godkännande av den genetiskt modifierade rapsen MON 88302 för användning som livsmedel och foder samt för import och bearbetning, förslaget gäller **inte** odling. MON88302 har modifierats genetiskt för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup). EFSA har riskbedömt grödan och anser att

den är lika säker som vanlig raps. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.
Den enda miljörisk som kan finnas skulle vara knuten till spridning, om MON 88302 samtidigt kan påverka andra organismer mer negativt än konventionell raps. MON 88302 skiljer sig från moderlinjen genom att den blommar några dagar senare. Utifrån försöksdata är sannolikheten låg att den skulle ha en större förmåga att sprida sig och konkurrera än konventionell raps, utom när glyfosat används. Modifieringens natur ger heller ingen anledning att misstänka att MON 88302 påverkar andra organismer annorlunda än konventionell raps. Enligt övervakningsplanen kan eventuell spridning motverkas genom olika metoder. En liten spridning kan inte uteslutas, men det är svårt att se en miljörisk i förlängningen av en spridning av MON 88302.

Kommissionen genomförde en omröstning med följande resultat.
10 MS röstade för förslaget (BE, CZ, ES, IE, NL, PT, RO, SK, FI och UK→140 röster)
11 MS röstade emot förslaget (BG, EL, FR, CY, LT, LU, LV, HU, AT, PL och SI→123 röster)
6 MS avstod från att rösta (DE, EE, DK, HR, SE och IT→ 86 röster)
MT var frånvarande (3 röster)

Förslaget
Rapsen ges ett tioårigt godkännande för användning i livsmedel, foder och för all annan användning undantaget odling.
Rapsen tilldelas en unik identitetskod och för in i EU:s register över marknadsgodkända GMO. Märkningskraven i artiklarna 13(1) och 25 (2) i Europaparlamentets och rådets förordning 1829/2003 ska gälla. En övervakningsplan för MON-88302-9 ingår också i beslutet.

Angelägenhetsgrad

Hög

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst. Sverige ska vid behov lämna följande röstförklaring: Den nya regeringen diskuterar för närvarande hur den ska förhålla sig till GMO frågor.

4. Förslag om godkännande för utsläppande på marknaden av den genetiskt modifierade bomullen i enligt Europaparlamentets och rådets förordning MON89913 (MON-88913-8) (EG) nr 1829/2003

Dokumentbeteckning

SANCO/ 2014/12313

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder av den 22 september 2003 är baserad på artikel 37 och artikel 95 samt artikel 152.4 b i EG-fördraget.

Enligt artikel 7 och 19 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder (1829/2003) ska kommissionen lägga fram ett förslag till beslut som tar hänsyn till yttrandet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets angående produktens säkerhet. Utkastet till beslut läggs fram till ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa (SKLD).

Kommissionen ska anta åtgärderna om de är förenliga med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) får kommissionen lägga fram ett ändrat utkast inom två månader efter kommitténs yttrande eller lägga fram utkastet till en omprövningskommitté inom en månad.

Av kommittologiförordningen framgår att om omprövningskommittén yttrar sig genom att rösta med kvalificerad majoritet. Fram tills dess ett yttrande avgetts får varje ledamot föreslå ändringar av utkastet och ordförande får besluta om den ska ändras eller ej. Ordföranden ska sträva efter att finna lösningar som vinner största möjliga stöd i omprövningskommittén.

Om det finns en kvalificerad majoritet för kommissionens förslag ska kommissionen anta förslaget. Om det finns en kvalificerad majoritet emot kommissionens förslag kan kommissionen inte anta det. Om det varken finns en kvalificerad majoritet för eller emot förslaget kan KOM ändå anta förslaget men måste inte göra det.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om godkännande av den genetiskt modifierade bomullen MON 899134 för användning som livsmedel och foder samt för import och bearbetning, förslaget gäller **inte** odling. MON88913 är en bomull som har modifierats genetiskt för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup). EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig bomull.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

De gjorda förändringarna och utförda studierna indikerar inte att den genetiska modifieringen skulle ändrar på det förhållandet att bomull hör till de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur. Sannolikheten för att modifieringen skulle kunna resultera i att bomullen skulle kunna sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills är försvinnande liten och risken för miljöeffekter försumbar.

Kommissionen genomförde en omröstning med följande resultat.
11 MS röstade för förslaget (BE, CZ, ES, EE, IE, NL, PT, RO, SK, FI och UK→144 röster)
11 MS röstade emot förslaget (BG, EL, CY, LT, LU, LV, HU, MT, AT, PL och SI→97 röster)
6 MS avstod från att rösta (DE, DK, FR, HR, SE och IT→ 111 röster)

Förslaget
Bomullen MON 89913 ges ett tioårigt godkännande för användning i livsmedel, foder och för all annan användning undantaget odling. Bomullen tilldelas en unik identitetskod och för in i EU:s register över marknadsgodkända GMO. Märkningskraven i artiklarna 13(1) och 25 (2) i Europaparlamentets och rådets förordning 1829/2003 ska gälla. En övervakningsplan för MON-889913-8 ingår också i beslutet.

Angelägenhetsgrad

Hög

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst. Sverige ska vid behov lämna följande röstförklaring: Den nya regeringen diskuterar för närvarande hur den ska förhålla sig till GMO frågor.

L Registrator

Från: Carina Knorpp
Skickat: den 27 november 2014 16:03
Till: Anton Andersson
Kopia: L Registrator
Ämne: ix omprövningskommitten GMO november 2014slutlig
Bifogade filer: ix omprövningskommitten GMO november 2014slutlig.docx

Här kommer gemensamberedd instruktion till omprövningskommittén.

Hälsningar
Carina

Bilaga A1.7.7

REGERINGSKANSLIET

Landsbygdsdepartementet

Instruktion

2014-12-08

REGERINGSKANSLIET
LANDSBYGDSDEPARTEMENTET
Registratorn
ink. 2014 -12- 08
Dnr. L2014/123/A

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 UPPSALA
Jordbruksverket
551 82 JÖNKÖPING

Instruktion till möte den 9 december 2014 med Ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder– GMO-sektionen

Gemensamberedning med UD/FIM, UD/IH, M/Ke, FI/BA och SB/EU och SB/SAM är avslutad.

Avdelning A (dagordningspunkter för information och diskussion)

1. **Presentation från FVO översiktsrapport angående laboratorieprestanda**

Dokumentbeteckning

Översikt av resultat från revisioner utförda i medlemstaternas laboratorier.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

FVO har genomfört revisioner av de nationella referenslaboratorierna. De har bl.a. granskat laboratoriernas certifieringar enligt ISO17025 och ackreditering av metoder. Någon specifik granskning av laboratoriernas verksamhet med avseende på GMO har inte gjorts. FVO kommer att på mötet redovisa resultaten från revisionerna.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från FVO

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Den svenska delegationen ska lyssna och anteckna.

2. Presentation av en studie om harmonisering av provtagning och analsys av GMOmaterial i livsmedel

Dokumentbeteckning

saknas

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Bakgrund och beredningsläge

Information om vad som ska presenteras saknas. Det finns ett harmoniserat provtagnings och analysprotokoll för GMO i foder. Detta kan eventuellt vara något liknande.

Syftet med behandlingen

Att ta del av information från kommissionen.

Angelägenhetsgrad

Låg

Handlingslinje

Den svenska delegationen ska lyssna och anteckna.

Avdelning B (dagordningspunkter för omröstning)

1. Förslag om beslut om marknadsgodkännande av sojan MON87769 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder

Dokumentbeteckning

Förslag till beslut om marknadsgodkännande av sojabönan MON87769
Övervakningsplan för sojabönan MON87769

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder särskilt artiklarna 7.3 och 19.3 och artiklarna 5 och 13.c i rådets beslut 1998/468/EG om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genoförandebefogenheter (ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövade av sina genomförandebefogenheter. Beslut fattas genom kommittéförfarande (granskningsförfarande).

Kommissionen ska förelägga kommittén ett förslag. Kommittén ska yttra sig över förslaget med kvalificerad majoritet. Kommissionen kan anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) ska kommissionen överlämna förslaget till omprövingskommittén.

När kommissionen har överlämnat sitt förslag till omprövningskommittén p.g.a. icke-beslut i kommittén kan rådet anta eller motsätta sig kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Detta ska ske inom tre månader annars får kommissionen själv anta sitt förslag. Om omprövningskommittén motsätter sig förslaget ska kommissionen ompröva sitt förslag. Kommissionen får förelägga omprövningskommittén ett ändrat förslag eller åter lägga fram sitt förslag.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto har ansökt om marknadsgodkännande av sojan MON87769. MON87769 har modifierats genetiskt dels för att för att tåla ogräsmedlet glyfosat (handelsnamn Roundup), dels för en förändrad sammansättning av fettsyrorna i växten. Syftet med den senare

modifieringen är att åstadkomma hälsomässigt gynnsammare egenskaper hos de fetter som finns i sojabönan. EFSA har riskbedömt grödan och anser att den är lika säker som vanlig soja. Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.

Soja tillhör de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur. Den genetiska modifieringen ändrar inte på det. Ansökan omfattar inte odling. Sojan har ingen ökad konkurrensförmåga och kan inte sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills. Inte heller några andra risker för miljön har identifierats.

Ärendet diskuterades på kommitténs möte den 24 oktober. Då ansåg BE att i märkningen ska det stå, utöver Omega 3, även de specifika fettsyrorna som ingår i sojan MON 87769. KOM valde att skjuta upp omröstningen gällande godkännande av denna soja och undersöka om utökad märkning med den specifika fettsyran är möjlig.

I det föreliggande förslaget har kravet på märkning med Omega3 byts ut mot stearidonsyra (stearidonic acid).

Syftet med behandlingen

Att med kvalificerad majoritet fatta beslut om ett förslag till marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder.

Angelägenhetsgrad

Medel

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst. Sverige ska vid behov lämna följande röstförklaring: Den nya regeringen diskuterar för närvarande hur den ska förhålla sig till GMO frågor.

Övriga frågor

saknas

L Registrator

Från:	Carina Knorpp
Skickat:	den 8 december 2014 15:38
Till:	Anton Andersson; zofia.kurowska@slv.se; Satu.Salmela@SLV.SE (Satu.Salmela@slv.se)
Kopia:	Anders Wannberg; L Registrator
Ämne:	Instruktion inför kommitte GMO 9 dec 2014
Bifogade filer:	Instruktion inför kommitte GMO 9 dec 2014.docx

Hej
Här kommer gemensamberedd instruktion.

Satu kommer att be FI att avge vår röst och Satu och/eller Anton meddelar KOM i förväg hur det blir med röstningen.

Hälsningar
Carina

Bilaga A1.7.8

REGERINGSKANSLIET

Instruktion

2015-02-02

Näringsdepartementet
Carina.Knorpp@regeringskansliet.se

Instruktion till omprövningskommittén den 6 februari 2015

Gemensamberedning med M/Ke, UD/IH, UD/FIM, SB/EU och FI/BA är slutförd.

1. Antagande av dagordningen

Bakgrund och beredningsläge

Dagordningen omfattar en omröstning om marknadsgodkännande av en GMO-gröda för användning i livsmedel och foder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Ärendet behandlas i omprövningskommittén eftersom kommissionen inte fick stöd för sitt förslag av en kvalificerad majoritet när ärendet behandlades i GMO-sektionen under Ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel djurhälsa (SKVDLF) den 9 december 2014.

Handlingslinje

Sverige stödjer förslaget till dagordning.

2. Förslag om godkännande för utsläppande på marknaden av den genetiskt modifierade sojabönan MON87769-7 (MON87769-7) i enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003

Dokumentbeteckning

SANCO/12311/2014

Rättslig grund och beslutsförfarande

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder av den 22 september 2003 är baserad på artikel 37 och artikel 95 samt artikel 152.4 b i EG-fördraget.

Enligt artikel 7 och 19 i förordningen om genetiskt modifierade livsmedel och foder (1829/2003) ska kommissionen lägga fram ett förslag till beslut som tar hänsyn till yttrandet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets angående produktens säkerhet. Utkastet till beslut läggs fram till ständiga kommittén för växter, djur livsmedel och foder (SKVDLF).

Kommissionen ska anta åtgärderna om de är förenliga med kommitténs yttrande. Om åtgärderna inte är förenliga med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges (kommittén kan varken stödja eller motsätta sig förslaget med kvalificerad majoritet) får kommissionen lägga fram ett ändrat utkast inom två månader efter kommitténs yttrande eller lägga fram utkastet till en omprövningskommitté inom en månad.

Av kommittologiförordningen framgår att om omprövningskommittén yttrar sig genom att rösta med kvalificerad majoritet. Fram tills dess ett yttrande avgetts får varje ledamot föreslå ändringar av utkastet och ordförande får besluta om den ska ändras eller ej. Ordföranden ska sträva efter att finna lösningar som vinner största möjliga stöd i omprövningskommittén.

Om det finns en kvalificerad majoritet för kommissionens förslag ska kommissionen anta förslaget. Om det finns en kvalificerad majoritet emot kommissionens förslag kan kommissionen inte anta det. Om det varken finns en kvalificerad majoritet för eller emot förslaget kan KOM ändå anta förslaget men måste inte göra det.

Bakgrund och beredningsläge

Företaget Monsanto Europe S.A. har ansökt om godkännande av den genetiskt modifierade sojan MON87769-7 för användning som livsmedel och foder samt för import och bearbetning, förslaget gäller **inte** odling.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket delar EFSA:s bedömning. Inga etiska invändningar mot produkten har identifierats.
Sannolikheten för att modifieringen skulle kunna resultera i att sojan skulle kunna sprida sig vidare från en eventuell plats där frön spills är försvinnande liten och risken för miljöeffekter försumbar. Den genetiska modifieringen ändrar inte på det förhållandet att soja hör till de arter som inte kan överleva långsiktigt i svensk natur.

Ärendet behandlades senast i en genomförandekommitté den 9 december 2014. Kommissionen genomförde en omröstning med följande resultat.
11 MS was in favor (37,8% of population): BE, CZ, DK, EE, IE, ES, NL, RO, SK, FI, UK
11 against (29,62%): BU, GR, FR, CY, LV, LT, LUX, HU, MT, AT, PL, SL
3 abstained (29,62%): DE, IT, SE
2 absent (2,92%): HR, PT

Förslaget
Sojan MON87769-7 ges ett tioårigt godkännande för användning i livsmedel, foder och för all annan användning undantaget odling. Sojan tilldelas en unik identitetskod och för in i EU:s register över marknadsgodkända GMO. Märkningskraven i artiklarna 13(1) och 25 (2) i Europaparlamentets och rådets förordning 1829/2003 ska gälla. En övervakningsplan för MON87769-7 ingår också i beslutet.

Angelägenhetsgrad

Hög

Handlingslinje

Sverige ska lägga ned sin röst. Sverige ska vid behov lämna följande röstförklaring: Den nya regeringen diskuterar för närvarande hur den ska förhålla sig till GMO frågor.

Bilaga A2.1.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2013 -12- 10
Dnr 847-2013/14

Stockholm 2013-12-10

Begäran om granskning av regeringens hantering av ärendet *Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna.*

Torsdagen den 14 november fattade regeringen beslut i ärendet *Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna.*

Mark- och miljödomstolen hade lämnat över ärendet till regeringen för avgörande, eftersom det rörde Försvarsmakten. Regeringen, med miljöminister Lena Ek som föredragande, beslutade, i strid med Miljödomstolens rekommendation, att ge klartecken för kommersiellt linjeflyg på Ärna. Regeringens skäl för beslutet är kortfattade. Det anges att Ärna är den enda rimliga lokaliseringen. Försvarsmakten har angett att ändamålet med valet av plats är att uppnå de samordningsvinster som en samlokalisering av militär och civil flygverksamhet på Ärna kan ge. Gjorda samhällsinvesteringar kan utnyttjas effektivare. Regeringen väljer att inte kommentera Miljödomstolens rekommendation att upphäva tillståndet.

Regeringsärendet om Ärna är ett förvaltningsärende. Inom svensk rätt gäller att beslut ska motiveras. Professorn i miljörätt, Jan Darpö, har efter regeringens beslut, i en intervju i Radio Uppland den 19 november 2013, uttryckt att beslutet inte har motiverats på det sätt som krävs inom svensk rätt. Till exempel berör regeringen inte alls de brister i miljökonsekvensbeskrivningen som Miljödomstolen pekar på. Regeringen kommenterar inte heller Miljödomstolens kritik mot att alternativa lokaliseringar inte har utretts.

För alla typer av regeringsbeslut gäller ett beredningskrav enligt regeringsformen (RF 7 kap. 2§.) Det betyder att behövliga upplysningar ska inhämtas från t.ex. myndigheter och kommuner. Beredningskravet ska vara till gagn för kvaliteten på regeringsbesluten.

I ärendet om överklagande av tillstånd till utökad flygplatsverksamhet på Ärna är regeringens huvudargument att utökad civil flygverksamhet ger samordningsvinster och innebär att gjorda samhällsinvesteringar kan utnyttjas bättre. I de skäl som regeringen anför för sitt beslut saknas dock en redogörelse för värdet av de samordningsvinster, som Försvarsmakten hänvisar till, och varför värdet av dessa samordningsvinster bedöms väga tyngre än det

Agneta Gille
Riksdagsledamot (S) • Sveriges riksdag
Mobil: 070-3450100 • E-post: agneta.gille@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

miljöskydd, som ska säkras genom Miljöbalkens bestämmelser.

En ytterligare brist, när det gäller ärendets beredning, handlar om att det i regeringens beslut saknas överväganden kring frågan om Försvarsmaktens samarbete med en privat intressent, Uppsala Airport AB. Uppsala Airport AB har genom flygplatsavtal fått ensamrätt till att utveckla den kommersiella verksamheten på Ärna. Detta är första gången som Försvarsmakten samarbetar med en privat intressent; tidigare samlokaliseringsprojekt har genomförts med staten, genom Luftfartsverket (Swedavia), eller med kommuner som samarbetspartners. Den principiellt viktiga frågan gäller om en kommersiell flygplatsverksamhet, som har en annan finansiering och ett annat ändamål än Försvarsmaktens egen verksamhet, utan närmare överväganden kan hanteras som ett försvarsintresse i en avvägning mellan olika allmänna intressen.

Frågan om brister i beredningen togs upp i en interpellationsdebatt om Ärnaärendet mellan Lena Sommestad (S) och miljöminister Lena Ek den 9 december 2013, *Regeringens motiv för att tillåta kommersiellt linjeflyg på Uppsala flygplats, Ärna.*

Slutligen har frågan rests om hur ärendet om befintlig och utökad flygplatsverksamhet vid Ärna har kommunicerats.

Det väckte uppmärksamhet i Uppsala att det beslut om Ärna, som många länge har väntat på, annonserades med en debattartikel i ortens dagstidning redan före regeringssammanträdet den 14 november, samtidigt som ärendet inte gick att återfinna i ärendeförteckningen som publicerades dagen före. Ledande kommunpolitiker, journalister och medborgare frågade sig varför de under månader skulle prenumerera på ärendeförteckningar om viktiga ärenden ändå placeras "utom listan".

På en fråga från mig angående Ärna flygplats och regeringens ärendelista, svarade miljöminister Lena Ek att regeringen kan ta upp och avgöra även ärenden som inte föranmäls i en ärendeförteckning "utom listan". Den möjligheten används dock bara i undantagsfall, när det finns särskilda skäl. Ett sådant särskilt skäl kan vara att regeringen först velat informera berörda om sitt beslut. Lena Ek gav dock inte svar på vad det fanns för särskilt skäl att inte sätta upp det för Uppsala viktiga Ärnaärendet på ärendeförteckningen. I detta fall fanns inga skäl att undvika publicitet.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag att konstitutionsutskottet ska granska om regeringens hantering av ärendet *Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna,* uppfyller de krav som kan ställas på regeringens förvaltningsbeslut när det gäller god beredning, motivering av beslut, samt ifråga om information till allmänheten om kommande regeringsärenden.

Agneta Gille

Bilaga A2.1.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-05 SB2015/262/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 05
Dnr 847-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Regeringens hantering av ärendet "Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna"

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-02

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Regeringens hantering av ärendet "Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna"

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 15 januari 2015 begärt svar på vissa frågor. Miljö- och energidepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 1-9.

1. Av regeringsbeslutet i det aktuella överklagandeärendet framgår att regeringen inom ramen för sin prövning av överklagandena remitterade länsstyrelsens beslut och mark- och miljödomstolens yttrande till tolv instanser. Har ytterligare upplysningar inhämtats inom ramen för regeringens beredning av ärendet? Vilka kommentarer föranleder de uttalanden om brister i beredningen som görs i anmälan?

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län (länsstyrelsen, MPD) remitterade ansökan till Uppsala kommun (Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadskontoret, Brandförsvaret och Miljö- och hälsoskyddsnämnden), Generalläkaren, Transportstyrelsen, Uppsala Vatten och Avfall AB samt Naturvårdsverket. I Miljödomstolen gjordes ingen remittering. Regeringskansliet valde att inhämta yttranden från dels remissinstanserna i den tidigare tillståndsprövningen, dels Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Trafikverket, Fortifikationsverket, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen i Uppsala län och Landstinget i Uppsala län. Försvarsmakten hade redan tidigare på eget initiativ skickat in ett bemötande av mark- och miljödomstolens yttrande.

Mark- och miljödomstolens yttrande, remissvar och övriga skrivelser som kommit in till Regeringskansliet skickades för kännedom och eventuellt yttrande till samtliga över 400 klaganden (inklusive Försvarsmakten och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun). Handlingarna sändes också till en aktförvarare i Uppsala (Kommun-

ledningskontoret i Uppsala kommun). I ett missiv till utskicket meddelades att kopior av de skrivelser som därefter tillfördes ärendet skulle komma att sändas till och vara tillgängliga hos aktförvararen. Vidare meddelades med hänvisning till detta förfarande att ingen ytterligare kommunicering genom direktutskick skulle komma att ske. Alla inlagor som kom in till Regeringskansliet direkt och som resultat av remittering och kommunicering skickades fortlöpande till sökanden (Försvarsmakten) för bemötande och till aktförvararen. Upplysningar i ärendet kom också in genom det 40-tal skrivelser som spontant skickades in direkt till Regeringskansliet i ärendet.

Regeringskansliet bedömde därefter att behövliga upplysningar och yttranden inhämtats. Kommunicering och beredning har på detta vis genomförts på ett korrekt sätt. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade i sin dom den 28 oktober 2014 att det inte framkommit något fel vid handläggningen som kunde ha påverkat utgången i ärendet.

2. Vilken beredning förekom internt i Regeringskansliet av det aktuella överklagandeärendet inför beslutet vid regeringssammanträdet den 14 november 2013?

Miljödepartementet var ansvarigt departement för den interna beredningen av beslutet. Beredning av beslutet genomfördes med berörda departement och i enlighet med sedvanliga rutiner.

3. I den anmälan som ligger till grund för granskningen liksom i Högsta förvaltningsdomstolens dom i rättsprövningsärendet framhålls att regeringens motivering i beslutet i överklagandeärendet den 14 november 2013 är mycket kortfattad. Mot bakgrund av de bestämmelser som är tillämpliga i fråga om motivering av regeringsbeslut, vilka kommentarer ger detta anledning till?

Beslutet innehåller de skäl som har bestämt utgången. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade i sin dom den 28 oktober 2014 att beslutet i detta avseende inte hade sådana brister att det fanns skäl att upphäva beslutet.

4. I protokollet från regeringssammanträdet den 14 november 2013 återfinns en ärendeförteckning från Miljödepartementet med två ärenden. Såvitt utskottet har kunnat inhämta gjordes denna ärendeförteckning inte tillgänglig för allmänheten inför regeringssammanträdet tillsammans med de övriga departementens ärendeförteckningar genom publicering på regeringens webbplats. Vilka upplysningar kan lämnas i fråga om när den aktuella ärendeförteckningen upprättades och gjordes tillgänglig för allmänheten?

5. Om det är en korrekt beskrivning att de båda ärendena i Miljödepartementets ärendeförteckning beslutades "utom listan", dvs. att de avgjordes vid ett regeringssammanträde utan att de hade funnits med på den ärendeförteckning som inför sammanträdet gjorts tillgänglig för allmänheten, vilka var skälen till detta för respektive ärende?

6. I Statsrådsberedningens handbok Gula boken, liksom i miljöminister Lena Eks svar på en skriftlig fråga (fr. 2013/14:145) om skälen till att det aktuella överklagandeärendet inte fanns med på regeringens ärendeförteckning inför regeringssammanträdet den 14 november, hänvisas till att möjligheten att avgöra ärenden "utom listan" bara används i undantagsfall, när det finns särskilda skäl. I överensstämmelse med detta har Statsrådsberedningen i samband med en tidigare granskning av konstitutionsutskottet uppgett att andelen regeringsärenden som föranmäls för press och allmänhet i allmänhet överstiger 97 procent (bet. 2002/03:KU10 s. 31 f.). I en interpellationsdebatt den 9 december 2013 uppgav miljöminister Lena Ek med anledning av frågor om varför ärendet inte fanns med på ärendeförteckningen att det följde "precis samma hanteringsordning som många andra frågor" och att det inte var några konstigheter i det. Om det är en korrekt beskrivning att ärendet beslutades "utom listan", hur överensstämmer miljöministerns svar på den skriftliga frågan respektive interpellationen med varandra, med faktiska förhållanden och med riktlinjerna i Gula boken?

Frågorna 4-6 besvaras gemensamt.

Som framgår av regeringen.se och Gula boken kan regeringen ta upp och avgöra även ärenden som inte finns i någon ärendeförteckning. Ärendeförteckningar inför ordinarie regeringssammanträden görs tillgängliga för allmänheten genom att de publiceras på regeringens webbplats. Först när huvudprotokollet justeras blir detta och underprotokollen allmänna handlingar.

Ärendeförteckningar till det aktuella regeringssammanträdet sammanställdes och offentliggjordes på sedvanligt sätt. De två nu aktuella ärendena fanns inte med på de ärendeförteckningar som publicerades på regeringens webbplats. Ärendeförteckningen avseende de nu aktuella ärendena finns som en del av en allmän handling i det justerade protokollet. Regeringens beslut expedierades efter regeringssammanträdet.

I svaren på den skriftliga frågan och interpellationen redovisade dåvarande miljöministern Lena Ek sin bedömning av hanteringen av den aktuella ärendeförteckningen.

7. I en debattartikel publicerad den 14 november 2013, före regeringssammanträdet, redogör miljöminister Lena Ek (C) och försvarsminister Karin Enström (M) för regeringens beslut samma dag om att avslå överklagandena i det aktuella ärendet. Hur överensstämmer detta förfarande med vad som sägs i Statsrådsberedningens handbok Gula boken och promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet om att departementen kan offentliggöra uppgifter om besluten först efter det att regeringssammanträdet är avslutat?

Det är regeringen som avgör hur och när de vill kommunicera sina ställningstaganden.

8. Mot bakgrund av regeringsformens beredningskrav och riktlinjerna för samrådsformer i Regeringskansliet, vilka upplysningar kan lämnas om beredningen av det kommittédirektiv (dir. 2013:101) som enligt regeringsprotokollet beslutades vid sammanträdet den 14 november 2013?

Miljödepartementet var ansvarigt departement för den interna beredningen av beslutet. Beredning av beslutet genomfördes med berörda departement och enligt sedvanliga rutiner.

9. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.1.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-03 SB2015/262/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 03
Dnr 847-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Regeringens hantering av ärendet "Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna"

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-03

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Regeringens hantering av ärendet "Överklagande i fråga om tillstånd enligt Miljöbalken till befintlig och utökad flygplatsverksamhet m.m. vid Uppsala flygplats, Ärna"

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 10 februari 2015 begärt svar på en fråga.

Tidigare miljöministern Lena Ek har informerats om granskningsärendet.

Miljö- och energidepartementet lämnar följande underlag till svar på frågan, som lyder:

Konstitutionsutskottet har tidigare uttalat att en ordning där regeringsbeslut fattas i ärenden "utom listan" endast bör användas i undantagsfall. Utskottet har vidare framhållit att det från konstitutionell synpunkt när en sådan ordning tillämpas är av vikt att det i det enskilda ärendet faktiskt har funnits skäl att behandla det som ett undantagsfall, och att de skäl som åberopas för att avvika från ordinarie rutiner bör ha viss tyngd (bet. 2002/03:KU10, s.36 f.). Utskottet vill mot denna bakgrund upprepa sin tidigare fråga om skälen i respektive fall till att de båda ärenden som i protokollet från regeringssammanträdet den 14 november 2013 finns med på Miljödepartementets ärendeförteckning beslutades "utom listan".

De aktuella ärendena fanns inte med på de ärendeförteckningar som publicerades före regeringssammanträdet. De var "utom listan". Huruvida ett ärende som är utom listan är klart för beslut eller inte, klargörs senast vid sammanträdet. Det innebär bl.a. att det efter ett regeringssammanträde inte finns oklarheter om huruvida ett beslut har fattats eller inte.

Regeringskansliet har idag inte någon ytterligare information om skälen till att ärendena var utom listan.

Bilaga A2.1.4

Tony Holmstedt

Ämne: information

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 19
Dnr 847 - 2013/14

Från: Lena Ek
Skickat: den 19 mars 2015 17:53
Till: Peder Nielsen
Kopia: Per-Ingvar Johnsson
Ämne: information

Tillägg till yttrande om KU-ärende.

Möjligheten att vid regeringssammanträden ta upp och avgöra ärenden som inte har föranmälts i en ärendeförteckning användes under min tid som statsråd bara i undantagsfall och när det fanns skäl för det. Skälet till att ärendet om Ärna flygplats inte fanns med på ärendeförteckningen inför regeringssammanträdet var att jag tillsammans med min dåvarande statsrådskollega Karin Enström ville presentera beslutet genom en debattartikel i Uppsala Nya Tidning. På så sätt ville vi säkerställa dels att den stora krets som berördes av beslutet blev informerad vid ett och samma tillfälle , dels att det inte uppstod spekulationer och rykten om beslutets innehåll.

Med vänlig hälsning
Lena Ek

Tänk på miljön – skriv inte ut i onödan
Think sustainable – don't print unless you have to

Bilaga A2.2.1

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2014-10-06

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -10- 06
Dnr 209-2014/15

Till:
Riksdagens konstitutionsutskott

Anmälan av deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

I sin regeringsförklaring av den 3 oktober 2014 anförde tillträdande statsminister Stefan Löfven följande: *"Konflikten mellan Israel och Palestina kan endast lösas genom en tvåstatslösning, framförhandlad i enlighet med folkrättens principer. Den måste garantera såväl palestiniernas som israelernas legitima krav på nationellt självbestämmande och säkerhet. En tvåstatslösning förutsätter ömsesidigt erkännande och vilja till fredlig samexistens. Därför kommer Sverige att erkänna staten Palestina".*

I regeringsformen 10 kap. 11 § stadgas följande: *"Regeringen ska fortlöpande hålla Utrikesnämnden underrättad om de utrikespolitiska förhållanden som kan få betydelse för riket och överlägga med nämnden om dessa så ofta som det behövs. I alla utrikesärenden av större vikt ska regeringen före avgörandet överlägga med nämnden, om det kan ske".*

Att erkänna ett annat lands självständighet måste alltid anses vara ett utrikesärende av större vikt och före ett sådant ställningstagande ska regeringen därför överlägga med Utrikesnämnden. Det gäller i synnerhet i det nu aktuella fallet, eftersom ett erkännande av Palestina skulle innebära att den princip som Sverige tillämpat för erkännande av stater frångås. Sverige har hävdat att huvudkriteriet för att en stat ska kunna erkännas är ett definierat territorium som en administration eller regering har kontroll över. Detta är inte, åtminstone för närvarande, läget i Palestina.

Även om något formellt regeringsbeslut om att erkänna Palestina ännu inte har fattats är deklarationen i regeringsförklaringen entydig, slutgiltig och reservationslös: *"Därför kommer Sverige att erkänna staten Palestina"*. Därtill kommer att deklarationen framfördes av regeringschefen själv i riksdagens

Annicka Engblom
Riksdagsledamot (M) • Konstitutionsutskottet • Sveriges riksdag
Telefon: 08-7864641 • Mobil: 070-2670001 • E-post: annicka.engblom@riksdagen.se
Besöksadress: Mynttorget 1, hus Neptunus

SVERIGES RIKSDAG

kammare, det vill säga av regeringens ledande företrädare i det mest formella och officiella forum som finns. I Sverige och utomlands har deklarationen uppfattats som att frågan om erkännande av Palestina är definitivt avgjord.

Konstitutionsutskottet bör mot denna bakgrund granska om den tillträdande statsministern brutit mot regeringsformens stadgande genom att ärendet de facto avgjorts utan Utrikesnämndens hörande.

Stockholm dag som ovan

Annicka Engblom
Riksdagsledamot (M)

Bilaga A2.2.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-12 SB2015/325/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 12
Dnr 209-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen och en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-06

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 22 januari 2015 i rubricerat granskningsärende.

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på frågorna 1 till 3.

1. Vilka överväganden ligger bakom formuleringen i regeringsförklaringen den 3 oktober 2014 s. 16 f. som har återgivits under redogörelsen för anmälan? Hur bindande avsågs i praktiken uttalandet "Därför kommer Sverige att erkänna staten Palestina" att vara?

Som konstitutionsutskottet redogör för i sin promemoria framgår av grundlagsberedningens motiv till förslag till riksdagsordning att regeringsförklaringen är tänkt som ett underlag för den allmänpolitiska debatten. Regeringsförklaringen från den tillträdande statsministern var avsedd som en avsiktsförklaring. Det formella beslutet fattades av regeringen den 30 oktober 2014.

2. Var den nu aktuella regeringsförklaringen föremål för någon form av beredning, samordning eller liknande? I så fall önskas en redogörelse for denna.

Som framgår av fråga 1 var regeringsförklaringen en avsiktsförklaring som gavs av den tillträdande statsministern. Regeringsförklaringen bereddes inte i Regeringskansliet.

3. När ägde konselj för regeringsskifte rum?

Skifteskonseljen ägde rum den 3 oktober 2014, kl. 12.00.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-09

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 22 januari 2015 i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på frågorna 4, 5 och 6.

4. En uttömmande redogörelse önskas för den beredning som föregick regeringsbeslutet den 30 oktober 2014 att erkänna Staten Palestina. Av redogörelsen bör även framgå när överläggning ägde rum med Utrikesnämnden.

Beredning av regeringsbeslutet om erkännande av Staten Palestina inleddes den 15 oktober av Mellanöstern- och Nordafrikaenheten (UD MENA). Ärendet bereddes med enheten för folkrätt och mänskliga rättigheter (UD FMR), enheten för säkerhetspolitik (UD SP) samt med rättssekretariatet (UD RS). Under tiden som beredningen pågick överlade regeringen den 27 oktober med Utrikesnämnden. Beredningen avslutades den 28 oktober.

5. Har någon i eller för regeringen före regeringsbeslutet den 30 oktober 2014 vidtagit någon åtgärd eller gjort något uttalande med utgångspunkt i och som bekräftar deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen? (Se t.ex. notis från Utrikesdepartementet på regeringen.se och artikel på svt.se, bilagor 2-3.)

Samma dag som regeringsförklaringen, den 3 oktober, skickade Regeringskansliet information till utlandsmyndigheterna om regeringsförklaringen gällande regeringens avsikt att erkänna Staten Palestina. Informationen omfattade bland annat följande:

- att regeringsförklaringen bland annat omnämnde att en tvåstatslösning endast kunde bli verklighet om den förhandlats fram i enlighet med folkrättens principer och där palestiniers och israelers legitima rätt till självbestämmande och säkerhet garanterades;

– att förhandlingar om samtliga slutstatusfrågor skulle blir mer framgångsrika om de fördes mellan två mindre ojämlika parter;
– att tillkännagivandet kom vid en tidpunkt då fredsförhandlingar suspenderats och tvåstatslösningen underminderats genom en makalös bosättningsexpansion på palestinskt område, inklusive i och runt Östra Jerusalem;
– att Palestina, trots Osloavtalet som för över tjugo år sedan angav att en palestinsk stat skulle bildas ”inom en nära framtid”, fortfarande var ockuperat;
– att det internationella samfundet redan 2011 erkänt Palestinas statsduglighet;
– att Staten Palestina sedan 2012 har status som ”non-Member-Observer-State” i FN, att 138 stater röstat för detta, inklusive Sverige, att cirka 130 stater erkänt Staten Palestina samt att erkännandet av Palestina var i enlighet med folkrätten;
– att Sverige fortsatt ämnade odla sina goda kontakter med såväl Palestina som med Israel.

Dagarna efter regeringsförklaringen gjorde utrikesministern ett flertal uttalanden. Den 5 oktober hölls en pressträff med utrikesministern. Samma dag utfrågades statsministern i Sveriges Television. Dessa uttalanden innehöll samma budskap som ovan. Den 8 oktober publicerades en nyhetsartikel på regeringen.se. Samma dag publicerades en replik av utrikesministern på en debattartikel i Aftonblandet (http://www.aftonbladet.se/debatt/debattamnen/varlden/article19665058.ab) där delar av tidigare punkter återupprepades. I repliken betonades att avsikten att erkänna Staten Palestina inte handlade om att ta ställning för den ena eller andra parten, utan till att ge fredsprocessen en chans. Dessutom angavs att samarbetsregeringens partiers uppfattningar varit kända sedan länge.

Den 12 oktober höll utrikesministern ett tal vid The Cairo Conference on Palestine ”Reconstructing Gaza” (http://www.regeringen.se/sb/d/19490/a/247888). I talet bekräftade utrikesministern statsministerns förklaring om avsikten att erkänna Palestina och att detta bland annat syftade till att ge ny energi till fredsprocessen i Mellanöstern, stödja moderata palestinska krafter samt göra de två parterna i konflikten lite mindre ojämlika. Den 13 oktober publicerades även en nyhetsartikel på regeringen.se om Kairokonferensen.

Den 22 oktober höll utrikesministern ett tal vid FN-förbundets seminarium inför FN-dagen, där hon återupprepade regeringsförklaringen gällande avsikten att erkänna Staten Palestina. Talet publicerades på Regeringskansliets hemsida (http://www.regeringen.se/sb/d/19490/a/248682).

Inför kommande möten i Rådet för utrikes frågor (FAC) den 20 oktober respektive Europeiska rådet den 23-24 oktober informerades EU-

nämnden den 17 oktober om avsikten att erkänna staten Palestina. Vid lunchen i anslutning till FAC-mötet ombads utrikesministern redogöra för bevekelsegrunderna till den uttryckta avsikten att erkänna Palestina, vilket gjordes i enlighet med vad som sagts i regeringsdeklarationen.

Den 30 oktober, samma dag som regeringen fattade beslut om att erkänna Staten Palestina, publicerades en debattartikel i Dagens Nyheter (http://www.dn.se/debatt/darfor-erkanner-sverige-i-dag-staten-palestina/).

Därutöver förkom under tidsperioden ett antal aktiviteter på sociala medier av utrikesministern och av företrädare för Regeringskansliet. Motsvarande informationen som redovisats ovan skickades från Regeringskansliet den 30 oktober till svenska utlandsmyndigheter som stöd inför ambassadernas eventuella frågor i respektive verksamhetsland.

Vid samtliga dessa tillfällen har det refererats till en avsikt att erkänna Staten Palestina, i enlighet med regeringsförklaringen.

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan eller denna promemoria?

Anmälan eller promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.2.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/325/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 209-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-09

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Deklarationen om Palestina i regeringsförklaringen

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 19 februari 2015 i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets kompletterande frågor. Samråd har skett med Statsrådsberedningen.

a. Hur speglar den valda formuleringen att ställningstagandet att erkänna staten Palestina inte "faktiskt" redan hade gjorts?

b. På vilket sätt har regeringen sett till att överlägga med Utrikesnämnden innan regeringen "faktiskt" tog ställning i frågan?

Som framgår av Regeringskansliets tidigare promemorior i granskningsärendet var regeringsförklaringen från den tillträdande statsministern avsedd som en avsiktsförklaring. I promemoriorna anförs vidare att beredningen av ärendet att erkänna Staten Palestina inleddes den 15 oktober 2014, att regeringen överlade med Utrikesnämnden den 27 oktober, att beredningen avslutades den 28 oktober och att regeringens beslut fattades den 30 oktober. I promemoriorna redogörs även för på vilka sätt regeringens avsikt att erkänna Staten Palestina förmedlats, såväl i regeringsförklaringen som på andra sätt, däribland i nyhetsartikeln den 8 oktober 2014. Varken vid de tidpunkterna eller vid tiden för överläggningen med Utrikesnämnden hade regeringen tagit ställning till frågan att erkänna Staten Palestina – detta skedde vid regeringssammanträdet den 30 oktober.

Bilaga A2.3.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -10- 23
Dnr 569-2014/15

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2014-10-22

Begäran om granskning av regeringens anställning av statssekreterare

Regeringen har anställt Yvonne Ruwaida till statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson. Enligt ett pressmeddelande från Miljödepartementet den 14 oktober 2014 kommer Yvonne Ruwaida "[i] den nya rollen [...] att arbeta som samordnande statssekreterare till Miljöpartiets båda språkrör Åsa Romson och Gustav Fridolin".

Regeringskansliets uppbyggnad regleras av bestämmelserna i regeringsformen samt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Enligt 9 § i denna förordning är statssekreterarna chefstjänstemän i departementen. Enligt 23 § i samma förordning leds arbetet inom ett departement närmast under departementschefen och övriga statsråd i departementet av statssekreteraren. Statssekreteraren ska främst svara för planering och samordning i departementet och i förhållande till andra samhällsorgan samt vaka över att arbetet bedrivs i överensstämmelse med planeringen.

Statsminister Stefan Löfven har enligt 7 kap. 5 § regeringsformen förordnat Åsa Romson till statsråd i Miljödepartementet och Gustav Fridolin till statsråd i Utbildningsdepartementet. Av pressmeddelandet från Miljödepartementet framgår att det i statssekreterare Yvonne Ruwaidas roll ingår att arbeta som samordnande statssekreterare till både Romson och Fridolin. Av instruktionen för regeringskansliet framgår dock att en och samma post som statssekreterare inte kan vara knuten till två departement, utan statssekreterarrollen är en chefstjänstemannaposition inom ett visst departement.

Beredningen av regeringsärenden regleras i 14–15 § i instruktionen för regeringskansliet. Därav framgår att det är departementschefen, alternativt det föredragande statsrådet om denne eller denna fått förordnande att föredra ett visst regeringsärende, som ansvarar för beredningen. Instruktionen för regeringskansliet klargör vidare att statssekreterarens uppdrag är att närmast under statsrådet svara för ledningen av departementet.

Statssekreterare Yvonne Ruwaidas uppdrag anges av Miljödepartementet till att vara samordnande statssekreterare till Miljöpartiets två språkrör Åsa Romson och Gustav Fridolin. En statssekreterares uppdrag kan dock inte vara att stödja en person i hans eller hennes partipolitiska funktion. En sådan utformning av Ruwaidas uppdrag skulle uppenbart strida mot vad som i förordning stadgas om statssekreterarens roll.

Mathias Sundin
Riksdagsledamot • Sveriges riksdag
Mobil: 0730-201150 • E-post: mathias.sundin@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

Om å andra sidan den samordnande funktionen syftar på Romsons och Fridolins uppdrag som statsråd uppstår andra oklarheter. Eftersom en statssekreterare bara kan handlägga regeringsärenden inom sitt eget departement blir Ruwaidas ansvarsområde avgränsat till Miljödepartementet. Beskrivningen i pressmeddelandet ger dock vid handen att hon även skulle arbeta som samordnande statssekreterare till Gustav Fridolin. Gustav Fridolin är emellertid inte statsråd i Miljödepartementet, varför Ruwaida inte får delta i handläggningen av regeringsärenden som Fridolin ansvarar för.

Om ett ärende faller inom flera departements verksamhetsområden ska det enligt 15 § i instruktionen beredas i samråd med övriga berörda statsråd (s.k. gemensam beredning). En tredje möjlighet är således att Ruwaidas uppdrag är att samordna den gemensamma beredningen av de regeringsärenden inom Åsa Romsons ansvarsområde i Miljödepartementet som även faller inom Gustav Fridolins ansvarsområde i Utbildningsdepartementet. Av informationen framgår dock inte huruvida mängden regeringsärenden som måste gemensamberedas mellan Miljödepartementet och Utbildningsdepartementet är av en sådan omfattning att det krävs en särskild statssekreterarfunktion för att hantera dem.

För ledningen av regeringens arbete ansvarar statsministern, som även är chef för Statsrådsberedningen. Om Yvonne Ruwaidas roll som samordnande statssekreterare ska avse övergripande politiska frågor hade hon behövt vara statssekreterare i Statsrådsberedningen. Så är dock inte fallet.

Det är alltså mycket oklart på vilket sätt Yvonne Ruwaidas funktion som samordnande statssekreterare är knuten till regeringens arbete. En samordnande statssekreterare i ett fackdepartement har endast möjlighet att medverka i handläggningen av departementets egna ärenden eller ärenden som ska handläggas i gemensam beredning med departementet i fråga.

Regeringskansliets pressmeddelande beskriver Ruwaidas uppdrag som att vara samordnande statssekreterare åt Miljöpartiets två språkrör, av vilka det ena inte ens sitter på samma departement. Att avdela en statssekreterare åt rent partipolitiska funktioner är dock i uppenbar strid med bestämmelserna i instruktionen för regeringskansliet.

SVERIGES RIKSDAG

Jag begär därför att konstitutionsutskottet granskar huruvida regeringens anställning av Yvonne Ruwaida som samordnande statssekreterare till Åsa Romson och Gustav Fridolin är förenlig med vad som i instruktionen för regeringskansliet föreskrivs om statssekreterarens roll och regeringsärendenas handläggning.

Föredragande statsråd är miljöminister Åsa Romson och ytterst ansvarig för beslut om tillsättning av statssekreterare är hela regeringen och därmed statsminister Stefan Löfven. Konstitutionsutskottet bör därför granska såväl miljöministerns som statsministers handläggning av detta ärende.

Dag som ovan

Mathias Sundin

Bilaga A2.3.2

REGERINGSKANSLIET

Pressmeddelande
14 oktober 2014
Miljödepartementet

Ruwaida ny statssekreterare i Miljödepartementet

Regeringen har utsett Yvonne Ruwaida till statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson. Ruwaida har gedigen politisk erfarenhet från såväl riksdagen som kommunfullmäktige. I den nya rollen kommer hon att arbeta som samordnande statssekreterare till Miljöpartiets båda språkrör Åsa Romson och Gustav Fridolin.

Yvonne Ruwaida var riksdagsledamot åren 1994-2006. 2006-2010 var hon Miljöpartiets oppositionsborgarråd i Stockholms stad. Sedan 2007 sitter hon i Miljöpartiets partistyrelse. De senaste åren har hon lett arbetet med att ta fram ett nytt partiprogram för Miljöpartiet.

Under åren 2002-2006 var Ruwaida Miljöpartiets budgetförhandlare inom ramen för samarbetet med den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet. Närmast kommer Ruwaida från ett jobb som kraftsystemingenjör på Vattenfall Eldistribution.

Yvonne Ruwaida är född 1970 i Tyskland. Hon har bland annat studerat elkraftsteknik vid Luleå Tekniska universitet.

Kontakt
Clara Lindgren
Presskontakt hos Åsa Romson
072-545 21 13

Bilaga A2.3.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/874/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 569-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 – Regeringens anställning av statssekreterare

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-11

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 – Regeringens anställning av statssekreterare

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vad består Yvonne Ruwaidas arbete som samordnande statssekreterare konkret i och hur förhåller sig dessa arbetsuppgifter till de uppgifter en statssekreterare har enligt 23 § förordningen med instruktion för Regeringskansliet?

Statssekretraren Yvonne Ruwaida är inte samordnande statssekreterare utan har en sedvanlig anställning som statssekreterare i ett departement. I regeringens beslut anges att Yvonne Ruwida anställs som statssekreterare i Regeringskansliet och att hon tills vidare ska vara placerad i Miljödepartementet.

2. Med beaktande av 9 och 23 §§ förordningen med instruktion för Regeringskansliet, önskas ett svar på frågan om vilka delar av Regeringskansliet som statssekreteraren Yvonne Ruwaida är chef för och vilket arbete i Regeringskansliet som leds av henne?

Av 9 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet framgår att chefstjänstemän i departementen är statssekreterarna, expeditionscheferna och rättscheferna. Vidare framgår att det finns ytterligare chefstjänstemän i vissa departement. Enligt 23 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet leds arbetet inom ett departement närmast under departementschefen och övriga statsråd i departementet av statssekreteraren. Statssekreteraren ska enligt bestämmelsen främst svara för planering och samordning i departementet och i förhållande till andra samhällsorgan samt vaka över att arbetet bedrivs i överensstämmelse med planeringen.

Arbetet under klimat- och miljöministern i Miljö- och energidepartementet leds av statssekreteraren Göran Enander och statssekreteraren Yvonne Ruwaida. Yvonne Ruwaida är således en av chefstjänstemännen i Miljö- och energidepartementet. Yvonne Ruwaida har i arbetet inom Miljö- och energidepartementet ansvar för bl.a. frågor om kärnsäkerhet, strålskydd och radioaktivt avfall, förvaltnings- och utvecklingsfrågor rörande Strålsäkerhetsmyndigheten, de lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar, Kärnavfallsrådet och Kärnavfallsfonden, klimatfrågor, frågor om miljöarbetet i Arktiska rådet, Nordiska ministerrådet och Barentssammarbetet samt transportrelaterade frågor om fordonsemissioner och bränslekvalitet samt miljöperspektiv på frågor inom infrastruktur, handel och ekonomiska styrmedel. Dessa arbetsuppgifter hör till Miljö- och energidepartementets arbetsområde i enlighet med 12 § och avsnitt 8 i bilagan till förordningen med instruktion för Regeringskansliet.

3. En redogörelse för på vilket sätt arbetsuppgifterna i Yvonne Ruwaidas tjänst som statssekreterare förhåller sig till regleringen i förordningen med instruktion för Regeringskansliet avseende dels statssekreterarnas uppgift att vara chefstjänstemän i departement eller Statsrådsberedningen (9 §), dels de uppgifter som åligger Regeringskansliet (1 §) och ett departement och Statsrådsberedningen (12-15 §§ jämte bilagan)?

Se svaret på fråga 3.

4. Finns det någon tjänstebeskrivning e.d. som gäller för Yvonne Ruwaidas tjänst som samordnande statssekreterare till Miljöpartiets båda språkrör Åsa Romson och Gustav Fridolin? Om svaret är ja, önskar utskottet ta del av denna beskrivning.

Yvonne Ruwaida är inte samordnande statssekreterare till Miljöpartiets båda språkrör utan har en sedvanlig anställning som statssekreterare i ett departement. Det finns således ingen tjänstebeskrivning e.d. som avser en tjänst som samordnande statssekreterare.

5. Hur förhåller sig den aktuella statssekreterartjänsten till tjänsterna som statssekreterare i Statsrådsberedningens samordningskansli och till tjänsten som statsministerns statssekreterare?

Yvonne Ruwaida är inte en av chefstjänstemännen i Statsrådsberedningen och har inte heller på något annat sätt någon särskild funktion där. Hon har heller inte någon särskild funktion i förhållande till statsministerns statssekreterare annat än den som en statssekreterare i ett fackdepartement.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan eller innehållet i utskottets promemoria i övrigt ger inte anledning till några kommentarer.

Bilaga A2.3.4

REGERINGSKANSLIET

Visar 41-50 av de 51 senaste notiserna

Miljö- och energidepartementet, 20 oktober 2014

Statsrådens portföljer klara

Klimat- och miljöminister Åsa Romson och energiminister Ibrahim Baylan leder Miljödepartementet efter valet. Energifrågorna flyttar från Näringsdepartementet och då följer också ansvaret för myndighetsstyrningen av Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Oljekrisnämnden med.

Dessutom övergår frågor om allmänna vatten- och avloppsanläggningar och geotekniska undersökningar från Socialdepartementet för att ingå i Åsa Romsons portfölj. Därmed övergår också ansvaret för myndigheterna Statens geotekniska institut och Statens va-nämnd till Miljödepartementet.

Ansvaret för de nya frågorna flyttar till Miljödepartementet den 1 januari 2015. Statsministern har den 14 oktober beslutat om ett så kallat §5-förordnande vilket innebär att Ibrahim Baylan föredrar ärenden i Näringsdepartementet och Åsa Romson ärenden i Socialdepartementet kopplat till deras portföljer.

- Så arbetar regeringen och Regeringskansliet

Miljö- och energidepartementet, 17 oktober 2014

Stor satsning på svensk natur

Det behövs en tydlig ambitionshöjning för att nå miljökvalitetsmålen som innefattar biologisk mångfald, hav och vatten. Regeringen föreslår därför en stor satsning på svensk natur i 2015 års budget, 640 miljoner kronor satsas under 2015 på att hindra avverkning av skyddsvärd skog och skydda marina områden. Dessutom föreslår regeringen att 350 miljoner kronor från 2015 satsas på att bevara arter och förbättra skötseln av skyddad natur.

- Pressmeddelande: Stor satsning på svensk natur
- Om Sveriges miljökvalitetsmål
- Regeringens arbete med biologisk mångfald

Miljö- och energidepartementet, 16 oktober 2014

Regeringens position inför beslut om EU:s

klimat- och energiramverk till 2030

I ett skriftligt uttalande kommenterar klimat- och miljöminister Åsa Romson regeringens ståndpunkt inför beslutet på Europeiska rådet den 23 oktober.

- Uttalande från klimat- och miljöminister Åsa Romson angående regeringens position inför beslut om EU:s klimat- och energiramverk

Miljö- och energidepartementet, 16 oktober 2014

Minister Åsa Romson tar emot Miljöforskningsberedningens bok från professor Sverker Sörlin. Foto: Lars Edman/Regeringskansliet

Åsa Romson tog emot Miljöforskningsberedningens bok om miljöpolitikens förutsättningar

Klimat- och miljöminister Åsa Romson tog emot Miljöforskningsberedningens bok "Miljöpolitikens spelplan" den 16 oktober 2014. Boken är skriven av de tolv forskarna i beredningen och analyserar och diskuterar förutsättningarna för en handlingskraftig och verkningsfull miljöpolitik.

- Pressmeddelande: Miljöforskningsberedningen presenterar bok om miljöpolitikens spelplan
- Lyssna på podradioserien om miljöpolitikens spelplan på Miljödepartementets blogg
- Läs mer om boken eller ladda ned den på Miljöforskningsberedningens webbplats

Miljö- och energidepartementet, 14 oktober 2014

Statssekreterare utsedd hos klimat- och miljöminister Åsa Romson

Foto: Michael Nordenberg/Regeringskansliet

Regeringen har utsett Yvonne Ruwaida till statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson. Ruwaida har gedigen politisk erfarenhet från såväl riksdagen som kommunfullmäktige. Yvonne Ruwaida kommer att arbeta som statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson, med ansvar för bland annat klimatrelaterade frågor och kärnsäkerhet.

- Pressmeddelande: Ny statssekreterare i Miljödepartementet

Miljö- och energidepartementet, 14 oktober 2014

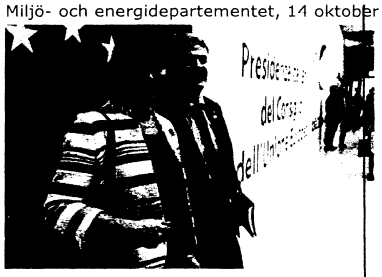

Åsa Romson och Ibrahim Baylan. Foto: Fredrik Hannerz/Regeringskansliet

Första resan för Miljödepartementets nya statråd

EU:s miljö- och energiministrar träffades den 6 oktober i Milano för överläggningar om den långsiktiga klimat- och energipolitiken. I fokus stod målsättningar till 2030 och utformning av ett EU-ramverk för att leverera på dessa. Från Sverige deltog klimat- och miljöminister Åsa Romson och energiminister Ibrahim Baylan.

- Om EU:s miljöråd

Miljö- och energidepartementet, 10 oktober 2014

Nya regeringens miljö- och energipolitik

Miljöpolitiken fick stort utrymme när statsminister Stefan Löfven tillkännagav regeringsförklaringen den 3 oktober 2014. I regeringsförklaringen betonas miljö- och klimatfrågornas allvar samt vikten av internationella samarbeten och överenskommelser.

- Läs en sammanfattning av regeringsförklaringens miljö- och energipolitiska innehåll

Miljö- och energidepartementet, 7 oktober 2014

Statssekreterare utsedd hos energiminister Ibrahim Baylan

Regeringen har idag utsett Nils Vikmång till statssekreterare i Miljödepartementet. Nils Vikmång kommer närmast från rollen som försteombudsman på Socialdemokraterna i Stockholms län. Han kommer att arbeta med de frågor som energiministern ansvarar för.

- Pressmeddelande: Statssekreterare utsedd hos energiminister Ibrahim Baylan

Miljö- och energidepartementet, 4 oktober 2014

Regeringen har utsett Göran Enander till statssekreterare hos klimat- coh miljöminister Åsa Romson. Foto: Hanna Björnfors/Regeringskansliet

Ny statssekreterare i Miljödepartementet

Regeringen har på sitt första sammanträde utsett Göran Enander till statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson. Enander har en bakgrund som generaldirektör och kommer närmast från Vetenskapsrådet. Han kommer att arbeta med de frågor som klimat- och miljöministern ansvarar för.

- Pressmeddelande: Ny statssekreterare i Miljödepartementet

Miljö- och energidepartementet, 3 oktober 2014

Åsa Romson och Ibrahim Baylan på väg in i Miljödepartementet. Foto: Lars Edman/Regeringskansliet

Åsa Romson ny chef för Miljödepartementet

Den 3 oktober lämnade tillträdande statsminister Stefan Löfven regeringsförklaringen och presenterade vilka statsråd som ingår i den nya regeringen. Åsa Romson blir ny klimat- och miljöminister (tillika vice statsminister). Ibrahim Baylan blir ny energiminister.

- Se filmad intervju med Åsa Romson (på Youtube)
- Se filmad intervju med Ibrahim Baylan (på Youtube)
- Foton från Åsa Romsons och Ibrahim Baylans första dag på Miljödepartementet (på Flickr)

Bilaga A2.3.5

REGERINGSKANSLIET

Pressmeddelande
14 oktober 2014
Miljö- och energidepartementet

Ruwaida ny statssekreterare i Miljödepartementet

Regeringen har utsett Yvonne Ruwaida till statssekreterare hos klimat- och miljöminister Åsa Romson. Ruwaida har gedigen politisk erfarenhet från såväl riksdagen som kommunfullmäktige. I den nya rollen kommer hon att arbeta som samordnande statssekreterare till Miljöpartiets båda språkrör Åsa Romson och Gustav Fridolin.

Yvonne Ruwaida var riksdagsledamot åren 1994-2006. 2006-2010 var hon Miljöpartiets oppositionsborgarråd i Stockholms stad. Sedan 2007 sitter hon i Miljöpartiets partistyrelse. De senaste åren har hon lett arbetet med att ta fram ett nytt partiprogram för Miljöpartiet.

Under åren 2002-2006 var Ruwaida Miljöpartiets budgetförhandlare inom ramen för samarbetet med den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet. Närmast kommer Ruwaida från ett jobb som kraftsystemingenjör på Vattenfall Eldistribution.

Yvonne Ruwaida är född 1970 i Tyskland. Hon har bland annat studerat elkraftsteknik vid Luleå Tekniska universitet.

Rättelse:

Pressmeddelandet innehåller en felaktig uppgift. Yvonne Ruwaida är endast statssekreterare åt Åsa Romson.

Kontakt
Clara Lindgren
Politiskt sakkunnig
08-405 10 00

Bilaga A2.4.1

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2014-11-06

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -11- 06
Dnr 787-2014/15

Begäran om granskning av huruvida regeringen iakttagit beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen

Torsdagen den 23 oktober överlämnade regeringen sin budgetproposition för 2015 till riksdagen. När det gäller utgiftsområde 16, anslag 10.3.13 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål, föreslås under rubriken *Regeringens överväganden* att 22 miljoner kronor ska överföras till den s.k. ESS-satsningen i Lund och tas från anslagen till de svenska medelhavsinstituten i Rom, Aten och Istanbul. Regeringen skriver (s 308):

"Regeringen beräknar att anslaget minskar med 12 miljoner kronor 2016 och med ytterligare 10 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Minskningen avser bidragen till de svenska medelhavsinstituten. Finansieringen från staten till instituten avslutas därmed."

I regeringsformen 7 kap. 2 § stadgas: *Vid beredningen av regeringsärenden ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig.*

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

Regeringens förslag att avsluta finansieringen och därmed avveckla verksamheterna vid de svenska medelhavsinstitutionerna i Aten, Rom och Istanbul, mottogs med förvåning och bestörtning av de berörda instituten, vilka inte har fått tillfälle att lämna synpunkter. Förslaget möttes också omgående av protester från i stort sett hela Kultursverige. Till regeringen och ministern för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, inkom protestskrivelser från Kungl. Vitterhetsakademien respektive Stockholms universitet, vilka inte heller har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget.

Efter den massiva kritiken har statsrådet Helene Hellmark Knutsson låtit förstå att regeringens beslut kan komma att ändras efter det att frågan har utretts. På Sveriges Radios fråga (24/10) om varför förslaget att avveckla medelhavsinstituten inte har föregåtts av en utredning svarade Helene Hellmark Knutsson:

"Det är för att vi känner att det är gott om tid. Det här är inte ett skarpt förslag för nästa år och det är mycket möjligt att i den här processen så har inte alla fakta eller konsekvenser blivit fullt belysta. Nu kan vi ta till oss av den här kritiken och träffa dem som är berörda och lyssna in deras argument."

Att döma av uttalandet tycks det ansvariga statsrådet själv inse att regeringens överväganden i budgetpropositionen om att finansieringen av medelhavsinstituten ska upphöra, kom till utan att frågan har beretts tillräckligt.

SVERIGES RIKSDAG

Det är naturligtvis en bakvänd ordning att i en proposition till riksdagen föreslå att instituten inte längre ska få statlig finansiering – och därmed i praktiken läggas ned – och därefter inleda en beredningsprocess, som syftar till att få underlag för att kunna bedöma om instituten är värda att bevaras.

Jag begär därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringen har iakttagit beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen när regeringen i prop. 2014/15:1 föreslår att anslaget till de svenska medelhavsinstituten ska minskas och därefter upphöra.

Maria Abrahamsson
Riksdagsledamot (M)

Bilaga A2.4.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-05 SB2015/261/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 05
Dnr 787-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Regeringens beredning av frågan om att avsluta statens finansering av Medelhavsinstituten

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Maria Eka.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-05

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Regeringens beredning av frågan om att avsluta statens finansering av Medelhavsinstituten

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. I budgetpropositionen för 2015 föreslog regeringen att 10 miljoner kronor skulle överföras från anslaget 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål till anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation fr.o.m. 2015. Vad avsåg minskningen av anslaget för 2015?

Anslagen 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå, 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation och 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål har tidigare år använts för att finansiera kapitaltillskott till European Spallation Source ESS AB. I budgetpropositionen för 2015 gjorde regeringen bedömningen att verksamheten fortsättningsvis endast skulle finansieras med medel från de två förstnämnda anslagen. Av denna anledning överfördes 10 miljoner kronor från det sistnämnda anslaget till anslaget 3:1 Vetenskapsrådet (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 avsnitt 10.3.13). Denna flytt av medel påverkar inte den övriga verksamhet som finansieras från anslaget.

2. I budgetpropositionen för 2015 föreslog regeringen att riksdagen skulle godkänna den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2016–2018 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Ingick den aviserade minskningen av bidragen till de svenska Medelhavsinstituten 2016 och 2017 i beräkningen av utgiftsramarna 2016–2018?

Ja, den aviserade minskningen ingick i beräkningen.

3. Vilken beredning – externt och internt – föregick regeringens avisering i budgetpropositionen för 2015 i fråga om att avsluta den statliga finansieringen av Medelhavsinstituten?

Budgetpropositionen föregås av en beredning i Regeringskansliet av samtliga anslag där de politiska prioriteringarna görs utifrån det

ekonomiska utrymme som finns. De anslag som anvisas är ettåriga och vanligtvis är varken statliga myndigheter eller bidragsmottagare garanterade medel mer än ett år i taget. I budgetprocessen görs därför både ökningar och minskningar av anslag för nästkommande år. Den aviserade besparingen på anslaget 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål, som används för direkta verksamhetsbidrag till Medelhavsinstituten, föregicks av beredning mellan Utbildningsdepartementet och Finansdepartementet. Därefter skedde s.k. delning i hela Regeringskansliet i enlighet med sedvanliga rutiner. I samband med denna beredning beaktades även viss extern information, exempelvis institutens årsredovisningar.

4. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.5.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -11- 13
Dnr 853-2014/15

Kristdemokraterna

Begäran om granskning av huruvida regeringen iakttagit beredningskravet

Regeringen har i proposition 2014/15:15 Upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården lagt förslag som berör åliggande för kommuner och landsting.

Enligt Regeringsformen 8 kap. 21 § ska yttrande från Lagrådet inhämtas av regeringen innan Riksdagen beslutar om bl.a. åligganden för kommuner och landsting eller upphävande av sådana åligganden. Detta gäller dock inte, om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer.

I propositionen menar regeringen att lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet och är en del av den uppgörelse som ligger till grund för att regeringen ska få stöd från Vänsterpartiet för sin budget. Förslaget i sig har dock enligt regeringen ingen budgetpåverkan. Ikraftträdande föreslås till den 1 januari 2015.

Den av regeringen valda tidpunkten för ikraftträdande har gjort att den normala beredningsprocessen som föregår den här typen av förslag har frångåtts och i vissa fall helt lämnats åt sidan. En promemoria med förslagen presenterades den 10 oktober 2014. Ett fåtal remissinstanser bereddes utrymme att delta på ett remissmöte den 30 oktober. Ytterligare remissinstanser har sedermera lämnat skriftliga remissyttranden.

I protokoll från remissmötet samt i propositionens sammanställning av remissvaren framgår alvarlig kritik mot regeringens beredning och underlaget för beslut. I propositionen skriver regeringen "En majoritet av remissinstanserna, bl.a. Myndigheten för vårdanalys (Vårdanalys), flera landsting, Sveriges läkarförbund och företrädare för vårdföretagen, avstyrker förslaget. Flera remissinstanser, t.ex. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Hallands läns landsting och Almega menar att förslaget kommer att påverka patienternas valmöjligheter på ett negativt sätt. Sveriges Pensionärsförbund anser att förslaget kan få oönskade följder, särskilt för äldre patienters möjligheter att få sina individuella vårdbehov tillgodosedda. Ett avskaffat vårdval skulle även riskera att många äldre inte själva får välja sina vårdkontakter. Det finns även, enligt förbundet, en risk att det blir färre vårdcentraler i landet och då riskeras tillgängligheten. Vårdförbundet anser att en stark ställning och valfrihet för patienter borde vara viktigare att upprätthålla än att ta bort den begränsade inskränkning i det kommunala självstyret som vårdvalet innebär. Vårdföretagarna menar att flertalet studier visar på att vårdvalet inte har inneburit några undanträngningseffekter eller ett mer ojämlikt vårdutnyttjande. Några remissinstanser, bl.a. Svenskt Näringsliv, Vårdföretagarna och Almega menar att ojämlikheterna i tillgången till vård mellan patienter i olika landsting riskerar att förstärkas ytterligare. Sveriges läkarförbund menar att förslaget sänder negativa men även otydliga signaler om organisatoriska förändringar i primärvården, vilket i sin tur skapar oro och osäkerhet bland medarbetare och vårdgivare om vad som gäller på sikt. Företagarna menar att förslaget urholkar förutsättningarna för småföretag att på stabil grund kunna bedriva sin verksamhet och det kommer att skapa stor oro och försvåra investeringar och utvecklingsmöjligheter. Svenska Vård menar att utförare som valt att utveckla

Postadress Box 2373 103 18 Stockholm
Besöksadress Munkbron 1 111 28 Stockholm
Telefon 08-723 25 00 Telefax 08-723 25 10
E-post info@kristdemokraterna.se Hemsida www.kristdemokraterna.se
Bankgiro 705-8589 Postgiro 70 58 58-9

primärvårdsverk- samheter nu känner att deras långsiktiga villkor kommer att bli väsentligt mindre säkra och långsiktiga. Vårdföretagarna, Fysioterapeuterna, Sveriges Pensionärsförbund m.fl. remissinstanser framhåller problem med att upphandla vård enligt LOU, bl.a. att det riskerar kontinuiteten och missgynnar små företag. Konkurrensverket påpekar att det är viktigt att de landsting som eventuellt slutar att tillämpa LOV får vägledning och stöd i det arbetet samt att beslut föregås av en konsekvensanalys. Dalarna läns landsting menar att lagförslagets ordalydelse inte överensstämmer med det faktum att samtliga landsting redan har vårdvalssystem enligt nuvarande lagstiftning."

Regeringen bär ett mycket stort ansvar om den forcerade beredningen leder till problem i den praktiska hanteringen efter ikraftträdandet vid årsskiftet, något som i slutänden drabbar enskilda personer. Dagligen besöker i snitt 48000 patienter en privat vårdgivare för vilka villkoren i och med lagförslaget är mycket ovissa.

Enligt RF 8 kap. 21 § Yttrande från Lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av ett riksdagsutskott.
Ett yttrande ska inhämtas innan riksdagen beslutar
1. grundlag om tryckfriheten eller om motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt tekniska upptagningar,
2. lag om begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar,
3. lag som avses i 2 kap. 14–16 §§, 20 § eller 25 §,
4. lag om behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad,
5. lag om kommunal beskattning eller lag som innebär åligganden för kommunerna,
6. lag som avses i 2 § första stycket 1 eller 2 eller lag som avses i 11 eller 12 kap., eller
7. lag som ändrar eller upphäver en lag enligt 1–6.
Bestämmelserna i andra stycket gäller dock inte, om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer. Föreslår regeringen att riksdagen ska meddela lag i något av de ämnen som avses i andra stycket och har Lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, ska regeringen samtidigt redovisa skälen för detta för riksdagen. Att Lagrådet inte har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot att lagen tillämpas. Lag (2010:1408).

Den kraftiga kritiken från remissinstanserna om att lagförslaget saknar konsekvensanalys och patientperspektiv talar för att frågan har en sådan beskaffenhet att lagrådets yttrande skulle ha inhämtats av regeringen. Det finns inte heller något som talar för att avsevärt men skulle uppkomma av ett senare ikraftträdande och därmed inte skäl för regeringen att av denna orsak underlåta att inhämta lagrådets yttrande.

Regeringen har heller inte angett eller redovisat sådana skäl.

Jag begär därför att Konstitutionsutskottet granskar om statsrådet Gabriel Wikström borde ha inhämtat yttrande från Lagrådet innan propositionen lades, enligt Regeringsformen 8 kap. 21§.

Emma Henriksson, ordförande i Riksdagens socialutskott (KD)

Bilaga A2.5.2

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -11- 25
Dnr 994-2014/15

Beredningen av lagförslag om slopat krav på vårdvalssystem i primärvården

Regeringen har i prop. 2014/15:15 lagt fram förslag om att landstingen inte längre ska vara skyldiga att ha vårdvalssystem inom primärvården. Förslaget innebär ändringar i 5 § hälso- och sjukvårdslagen, som i sin tur reglerar landstingens åtaganden enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

I propositionen framgår (s. 5) att regeringen tagit fram förslaget utan att inhämta Lagrådets yttrande. Detta motiveras med att lagförslaget "[f]örfattningstekniskt och även i övrigt är [...] av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse".

Bestämmelserna om Lagrådet återfinns i 8 kap. 20–22 § regeringsformen. I 21 § framgår följande:

> Yttrande från Lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av ett riksdagsutskott.
>
> Ett yttrande ska inhämtas innan riksdagen beslutar [...]
> 5. lag om kommunal beskattning eller lag som innebär åligganden för kommunerna, [...]
> 7. lag som ändrar eller upphäver en lag enligt 1–6.
>
> Bestämmelserna i andra stycket gäller dock inte, om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer. Föreslår regeringen att riksdagen ska meddela lag i något av de ämnen som avses i andra stycket och har Lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, ska regeringen samtidigt redovisa skälen för detta för riksdagen. [...]

Regeringens skäl för att inte inhämta Lagrådets yttrande handlar alltså dels om författningsteknik, dels ("och även i övrigt") om lagförslagets beskaffenhet i övrigt.

Det torde vara ostridigt att propositionen innebär ett upphävande av ett kommunalt åliggande, eftersom något som tidigare varit obligatoriskt för landsting föreslås bli frivilligt.

På grund av regeringens vägran att inhämta yttrande från Lagrådet beslutade riksdagens socialutskott att göra detta. Lagrådet riktar i sitt yttrande hård kritik mot såväl remisstid som propositionens utformning. Sammanfattningsvis skriver Lagrådet (s. 5):

> Av det anförda följer att beredningen av lagförslaget inte är godtagbar och att regeringsformens beredningskrav således inte är uppfyllt. Det remitterade förslaget kan därför inte ligga till grund för lagstiftning.

Vi begär därför att konstitutionsutskottet granskar huruvida regeringens beredning av propositionens lagförslag, vad gäller såväl tidsplan och form för beredning som underlåtelsen att inhämta Lagrådets yttrande, är förenlig med regeringsformens bestämmelser om hur regeringen ska bereda förslag till riksdagsbeslut.

Stockholm den 25 november 2014

Bengt Eliasson (FP) Mathias Sundin (FP)

Bilaga A2.5.3

REGERINGSKANSLIET

2015-02-24 SB2015/455/RCK

Statsrådsberedningen

Tf. rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 24
Dnr 853-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 och 15 – Regeringens beredning av lagförslaget om upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Marianne Jenryd.

Thomas Strömgren

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-24

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 och 15 – Regeringens beredning av lagförslaget om upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet den 29 januari 2015 begärt svar på vissa frågor. Socialdepartementet lämnar följande underlag till svar.

Fråga 1: Vilken beredning förekom – externt och internt – i ärendet om upphävande av vårdvalssystem i primärvården fram till regeringens beslut om proposition den 6 november 2014?

Förslag till promemoria och remisslista gemensambereddes inom Regeringskansliet. Promemorian sändes den 10 oktober 2014 på remiss för skriftligt yttrande till 32 remissinstanser, med begäran om svar senast den 30 oktober 2014. Skriftliga svar inkom från 27 remissinstanser och från 8 instanser som inte fanns med på remisslistan. Den 30 oktober 2014 hölls också ett remissmöte om promemorian med möjlighet för instanserna att lämna muntliga synpunkter. Vid remissmötet deltog företrädare för 14 remissinstanser och för 3 instanser som inte fanns med på remisslistan. Förslaget till proposition gemensambereddes och delades, varefter regeringen beslutade propositionen.

Fråga 2: Enligt konstitutionell praxis i lagärenden bör remisstiden normalt vara tre månader (bet. 2008/09:KU10 s. 46 f.). I Regeringskansliets egna riktlinjer framhålls därutöver i fråga om remisstidens längd att kommuner och landsting kan behöva längre tid på sig (Propositionshandboken s. 32). I det aktuella ärendet var remisstiden 20 dagar. Lagrådet beskriver remisstiden som orimligt kort och noterar att något motiv till behovet av skyndsamhet i remissförfarandet inte lämnades. Vilka kommentarer ger detta anledning till och vilka var skälen till den korta remisstiden i det aktuella ärendet?

Fråga 6: Regeringens proposition 2014/15:15 beslutades den 6 november 2014. Lagändringen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2015. Vilket var skälet till behovet av det snara ikraftträdandet?

Fråga 7: Vilka överväganden gjordes vid bedömningen om tiden mellan avlämnandet av prop. 2014/15:15 och den föreslagna ikraftträdandedagen var tillräcklig? Föregicks avlämnandet av kontakter med aktuellt utskottskansli för att undersöka utskottets möjlighet att behandla propositionen?

Som svar på frågorna 2, 6 och 7 lämnas följande samlade svar.

Kravet på vårdvalssystem i primärvården utgör en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Det har även inneburit vissa snedvridningseffekter, bl.a. en ojämn fördelning av primärvårdens resurser mellan olika grupper. Detta bedömdes stå i strid med målen om en jämlik vård och med hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser om att vården ska fördelas efter människors behov. Etableringsfriheten inom ramen för lagen (2008:962) om valfrihetssystem ansågs vidare ha en negativ inverkan på landstingens förutsättningar att utforma ett ändamålsenligt vårdutbud som förmår tillhandahålla vård efter behov. Mot denna bakgrund framstod det som mycket angeläget att så fort som möjligt upphäva det tvång som finns för landstingen att ha vårdvalssystem i primärvården.

Vid bedömningen av hur snart lagändringarna skulle kunna träda i kraft beaktades att förslagen inte syftade till att införa någon ny reform utan till att återgå till den ordning som gällde före 2010, då landstingen själva fick besluta i vilken omfattning och hur privata aktörer ska engageras för att utföra de uppgifter som landstinget ansvarar för.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) tog kontakt med socialutskottets kansli rörande möjligheterna för riksdagen att behandla ärendet i enlighet med den avsedda tidsplanen, vilken innebar att lagändringarna skulle träda i kraft den 1 januari 2015. Utskottskansliet lämnade beskedet att en riksdagsbehandling skulle vara möjlig om propositionen lämnades senast den 6 november 2014.

Remisstiden bedömdes vara tillräckligt lång för att samtliga remissinstanser skulle klara av att lämna konkreta synpunkter på promemorian.

Fråga 3: Lagrådet noterade i sitt yttrande att valet av remissinstanser i det aktuella ärendet var påtagligt snävt. Vilka överväganden gjordes i fråga om valet av remissinstanser?

Remisspromemorian skickades till berörda myndigheter och till landstingen samt till övriga instanser i den omfattning som ansågs nödvändig för att ärendet skulle bli tillfredsställande berett. Remissen sändes ut till 32 remissinstanser varav tre myndigheter, fyra organisationer som företräder professionerna, en paraplyorganisation som företräder patienter, tre organisationer som företräder de privata

och idéburna vårdgivarna, Sveriges Kommuner och Landsting samt samtliga landsting och Gotlands kommun. Remissen skickades framför allt till huvud- och samarbetsorganisationer som i sin tur hade möjlighet att inhämta synpunkter från medlemsorganisationer eller motsvarande.

Fråga 4: Mot bakgrund av den korta tiden mellan remisstidens utgång (den 30 oktober 2014) och beslutet om propositionen (den 6 november 2014) i det aktuella ärendet, fanns det några avvikelser i de samrådsförfaranden som ägde rum i Regeringskansliet inför beslutet om propositionen i förhållande till vad som är gängse rutiner för dessa förfaranden? På vilka grunder motiverades i så fall dessa avvikelser?

Såväl gemensamberedningen som delningen av förslaget till proposition ägde rum under kortare tid än vad som är gängse rutiner. Således utnyttjades möjligheten till förkortad delningstid. Avsikten var att regeringen skulle fatta beslut den 6 november 2014 för att lagändringarna skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2015. Som angetts i svaret på fråga 2, 6 och 7 var det för regeringen mycket angeläget att så fort som möjligt upphäva det tvång som finns för landstingen att ha vårdvalssystem i primärvården.

Fråga 5: Konstitutionsutskottet har i samband med tidigare granskningar återkommande framhållit vikten av att regeringen i lagärenden där yttranden från Lagrådet inte har inhämtats tydligt motiverar sitt ställningstagande. Som skäl för att inte inhämta Lagrådets yttrande angavs i proposition 2014/15:15 att förslagen i ärendet "författningstekniskt och även i övrigt" var av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Vilka närmare överväganden låg till grund för regeringens ställningstagande i fråga om behovet av lagrådsgranskning i det aktuella ärendet?

Ställningstagandet att inte inhämta Lagrådets yttrande hade sin grund i att lagförslagen innebar att skyldigheten för landstingen att ha vårdvalssystem i primärvården skulle tas bort, dvs. en återgång till tidigare gällande ordning där vårdvalssystemen var frivilliga.

Fråga 8: Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Det kan noteras att regeringen har återkallat den aktuella propositionen. Innehållet i promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.5.4

REGERINGSKANSLIET

2015-03-31 SB2015/455/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 31
Dnr 853-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 och 15 – Regeringens beredning av lagförslaget om upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården

Härmed överlämnas en kompletterande promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-31

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 och 15 – Regeringens beredning av lagförslaget om upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet den 10 mars 2015 begärt svar på vissa kompletterande frågor. Socialdepartementet lämnar följande underlag till svar.

Fråga 1: Av protokollet från remissmötet den 30 oktober 2014 framgår att flera remissinstanser framfört att de inte hunnit bereda ärendet på politisk nivå, utan enbart lämnat tjänstemannaskrivelse. Hur förhåller sig detta till svaret i promemorian från Socialdepartementet att remisstiden bedömdes vara tillräckligt lång för att samtliga remissinstanser skulle klara av att lämna konkreta synpunkter på promemorian?

Mot bakgrund av att förslagen innebar en återgång till tidigare gällande ordning gjordes bedömningen att samtliga remissinstanser skulle klara av att lämna konkreta synpunkter på promemorian. Genom att förutom det skriftliga förfarandet hålla ett remissmöte fick remissinstanserna möjlighet att även lämna muntliga synpunkter.

Fråga 2: Hur förhåller sig remisstiden i det aktuella ärendet till vad som sägs i svarspromemorian om att remissen skickades framför allt till huvud- och samarbetsorganisationer som i sin tur skulle ha möjlighet att inhämta synpunkter från medlemsorganisationer eller motsvarande?

Remissen rörde en organisatorisk fråga utan koppling till någon särskild yrkes- eller patientgrupp. Det var därför naturligt att skicka remisspromemorian till vissa huvud- och samarbetsorganisationer.

Fråga 3: Tiden mellan remisstidens utgång och beslutet om proposition 2014/15:15 var en knapp vecka. Föranledde remissvaren några ändringar i propositionen i förhållande till remisspromemorian?

Remissvaren föranledde att det gjordes en smärre ändring av lagtexten och att skälen för förslagen och konsekvensanalysen utvecklades.

Fråga 4: I fråga om regeringens ställningstagande att inte inhämta Lagrådets yttrande uppges i svarspromemorian från den 24 februari 2015 att detta hade sin grund i att lagförslagen innebar ett upphävande av landstingens skyldighet att ha vårdvalssystem i primärvården och därmed en återgång till tidigare gällande ordning. Konstitutionsutskottet har tidigare framhållit (bet. 2008/09:KU10 s. 59 f.) att den omständigheten att tilltänkt lagstiftning har motsvarigheter i tidigare lagstiftning i sig inte är skäl för att underlåta lagrådsgranskning. En redogörelse begärs för vilka närmare överväganden och bedömningar som gjordes i detta avseende inför ställningstagandet att inte inhämta Lagrådets yttrande.

I propositionen har skälen för varför Lagrådets yttrande inte inhämtades angetts enligt följande:
Lagförslagen i propositionen innebär att den nuvarande skyldigheten för landstingen att ha vårdvalssystem i primärvården tas bort. Författningstekniskt och även i övrigt är förslagen av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

Bilaga A2.6.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 07
Dnr 1487-2014/15

Stockholm 2015-01-07

Till konstitutionsutskottet:

Granskning av regeringens frysning av projekt E4 Förbifart Stockholm

I budgetpropositionen för 2015 går det att läsa "Om Stockholms läns landsting och Stockholms stad önskar förhandla med regeringen om användningen av trängselskatter eller finansieringen av Förbifart Stockholm kommer regeringen att möta det önskemålet. Projektet fryses i väntan på besked huruvida det finns önskemål om en sådan förhandling. Om en ny uppgörelse inte nås före den 1 maj 2015 fortsätter byggandet av Förbifart Stockholm enligt plan."

Den 23 oktober 2014 uppdrog regeringen åt Trafikverket att frysa produktionen i projekt E4 Förbifart Stockholm till den 1 maj 2015. Som skäl för beslutet angavs att man ville ge tid till förhandlingar om eventuella omfördelningar av resurser från den del av överskottet från trängselskatten i Stockholm som tilldelas projekt E4 Förbifart Stockholm. I beslutet uttrycks att om en ny uppgörelse inte nås före den 1 maj 2015 fortsätter byggandet av projekt E4 Förbifart Stockholm enligt plan. I det fall parterna till dess inte har kommit överens om någon ny finansieringsmodell för projektet finansieras det i enlighet med nu gällande överenskommelse.

Den styrande Alliansen i Stockholms läns landsting var ytterst tydlig under hela hösten med att den inte hade något intresse av att riva upp tidigare ingångna överenskommelser om Förbifart Stockholm och utbyggd tunnelbana i Stockholmsregionen. Därmed fanns det ingen väg framåt för att hitta andra finansieringslösningar och frysningen av Förbifart Stockholm till den 1 maj 2015 var omotiverad.

Den 18 december deklarerade regeringen att bygget av Förbifart Stockholm skulle återupptas den 1 januari 2015, men först efter att en majoritet i riksdagens trafikutskott, och sedermera i riksdagens kammare, riktat ett tillkännagivande till regeringen om att göra just detta.

När beslutet om frysning av projektet fattades arbetade omkring 700 personer med projektet till en kostnad av fyra miljoner kronor per dag. Det innebär att frysningen av projektet kan antas ha medfört kostnader på över 200 miljoner kronor och om regeringen fullföljt sina initiala planer på frysning i ett halvår hade kostnaderna kunnat hamna en bra bit över 700 miljoner kronor (se bland annat SvD Näringsliv 2014-10-02 Uppskjuten Förbifart kan kosta över 700 miljoner). För Trafikverkets del skulle det ha inneburit direkta merkostnader på 170-260 miljoner kronor (se bland annat SvD 2014-11-03 Miljardnota för stoppad Förbifart Stockholm). Sveriges Byggindustrier (BI) uppskattade att

SVERIGES RIKSDAG

byggsektorn redan hade lagt ner 360 miljoner kronor på att förbereda anbud och offerter. BI räknade med att byggstoppet skulle komma att medföra stora och svårberäknade kostnader för bygg- och anläggningsbranschen på uppskattningsvis en miljard kronor (Byggindustrin 2014-11-07 Stoppet kostar miljarder).

De fyra miljoner per dag som projektet beräknades kosta under frysningen beskriver infrastrukturminister Anna Johansson som "en ganska liten fördyring" (Dagens industri 2014-11-04 "Vi startar i maj 2015"). Detta är fyra miljoner kronor per dag i fördyrningskostnader som i slutändan belastar skattebetalarna.

Enligt budgetlagens 1 kap. 3 § ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas i statens verksamhet. Enligt förarbetena menas med uttrycket hög effektivitet att den statliga verksamheten ska bedrivas så att de mål som riksdagen ställer upp uppnås i så hög grad som möjligt inom ramen för de tillgängliga resurserna. Verksamheten kan då sägas vara ändamålsenligt utformad. Med att god hushållning ska iakttas menas att onödiga utgifter ska undvikas, att verksamheten ska bedrivas med hög produktivitet, att statens medel ska hanteras säkert samt att statens tillgångar i övrigt och skulder ska förvaltas väl (prop. 1995/96:220 s. 19 f.).

Oavsett om aktörerna i Stockholmsregionen hade velat ändra överenskommelsen om förbifarten eller inte kan man ifrågasätta om det är rimligt att frysa ett påbörjat vägprojekt, som redan har kostat staten betydande belopp och som kostar staten betydande belopp under frysningsperioden. Med tanke på att Stockholms läns landsting hela tiden varit tydligt med att det inte avsåg att medverka till några förändringar i den överenskommelse som ingåtts om förbifarten framstår beslutet som än märkligare. Rimligtvis står en sådan frysning, vilken förorsakar staten onödiga utgifter, i strid med budgetlagen.

Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen understrukit vikten av budgetlagens krav på hög effektivitet och god hushållning. Jag begär att konstitutionsutskottet i ljuset av budgetlagens bestämmelser om hög effektivitet och god hushållning granskar regeringens beslut om frysning av projekt E4 Förbifart Stockholm och infrastrukturminister Anna Johanssons handläggning av ärendet.

Stockholm den 7 januari 2015

Jessica Rosencrantz
Riksdagsledamot (M)

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Bilaga A2.6.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-03 SB2015/651/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 03
Dnr 1487-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Regeringens frysning av projekt E4 Förbifart Stockholm

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-03

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Regeringens frysning av projekt E4 Förbifart Stockholm

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka beredningsåtgärder föregick regeringsbesluten den 23 oktober 2014 och den 18 december 2014? Inhämtades några upplysningar och yttranden vid beredningen av regeringsbesluten? Om så var fallet, från vilka inhämtades yttranden och upplysningar och vad innehöll yttrandena och upplysningarna? Om inga upplysningar eller yttranden inhämtades, vad var skälen till detta?

Inför regeringsbeslutet den 23 oktober 2014 inhämtades underlag från Trafikverket som beskrev konsekvenserna av ett eventuellt stopp i verksamheten i projekt E4 Förbifart Stockholm fram till den 1 maj 2015. I underlaget beskrivs konsekvenser, både monetära och i tid, av ett sådant stopp utifrån ett antal scenarier. I underlaget finns även en nulägesbeskrivning av arbetet i projektet inklusive vilka pågående kontrakt respektive planerade upphandlingar av kontrakt som fanns vid denna tidpunkt.

Inga ytterligare upplysningar och yttranden inhämtades inför regeringsbeslutet den 18 december 2014.

De båda besluten bereddes inom Regeringskansliet i enlighet med gängse rutiner.

2. Hade regeringen inför beslutet den 23 oktober 2014 erhållit någon information om att Stockholms läns landsting eventuellt skulle vara berett att delta i förhandlingar om eventuella omfördelningar av resurser från den del av överskottet från trängselskatten i Stockholm som ska tilldelas projekt E4 Förbifart Stockholm? När fick i så fall regeringen denna information?

Ingen sådan information hade erhållits.

3. Hade regeringen före den 15 december 2014 erhållit någon information om att Stockholms läns landsting inte hade för avsikt att delta i sådana förhandlingar som avses i fråga 2? När fick i så fall regeringen denna information?

Någon sådan information hade inte inkommit från Stockholms läns landsting före den 15 december 2014. Den 10 november 2014 inkom dock ett brev från Alliansen i Stockholms läns landsting där Alliansen skrev att man inte var intresserad av att riva upp tidigare ingångna överenskommelser om Förbifart Stockholm och en utbyggd tunnelbana i Stockholmsregionen. Det var dock för Regeringskansliet oklart om denna framförda åsikt var förankrad i landstingsfullmäktige. Infrastrukturministern svarade därför i ett brev daterat den 26 november 2014 att regeringen avvaktar formellt besked från båda parter, dvs. Stockholms kommun och Stockholms läns landsting.

4. Gjordes några beräkningar eller analyser av vilka ekonomiska konsekvenser för staten som beslutet den 23 oktober 2014 skulle kunna ge upphov till, t.ex. i förhållande till alternativet att produktionen skulle fortgå i avvaktan på en eventuell hemställan från Stockholms kommun och Stockholms läns landsting, vid beredningen av regeringsbeslutet? Om några beräkningar eller analyser gjordes, vad visade dessa? Om några beräkningar eller analyser inte gjordes, vad var skälen till detta?

I det underlag från Trafikverket som nämns i svaret på fråga 1 beskrevs och analyserades olika scenarier utifrån såväl ett risk- som ett kostnadsperspektiv. Dessa scenarier analyserades även internt inom Regeringskansliet.

Analyserna visade vid denna tidpunkt att kostnaden för att frysa projektet kunde ligga mellan 65 och 415 miljoner kronor och att projektet skulle komma att slutföras 4 – 12 månader senare jämfört med ursprunglig plan.

5. En kommentar önskas till hur de två regeringsbesluten förhåller sig till 1 kap. 3 § budgetlagen.

Resultatet från folkomröstningen om trängselskatt i Stockholm, att dela intäkterna mellan kollektivtrafiken och vägsatsningar, respekterades inte i den s.k. Stockholmsförhandlingen. Samtliga intäkter gick i stället till vägsatsningar. Beslutet om frysning av projekt Förbifart Stockholm skulle ge tid till förhandlingar om eventuella omfördelningar av resurser från den del av överskottet från trängelskatten i Stockholm som skulle tilldelas projekt E4 Förbifart Stockholm. En regionalt förankrad fördelning av trängselskattemedel ansågs vara nödvändig för att säkerställa att offentliga medel kom till användning på bästa sätt i ett långsiktigt perspektiv, vilket är förenligt med budgetlagen.

I granskningsanmälan anges att när beslutet om frysning av projekt E4 Förbifart Stockholm fattades arbetade omkring 700 personer med projektet till en kostnad av fyra miljoner kronor per dag. Enligt de beräkningar Trafikverket har gjort skulle dock kostnaden för en frysning av projektet till den 1 maj 2015 vara väsentligt lägre och uppgå till 170 – 260 miljoner kronor.

Trafikverket meddelade den 2 februari i år vid en pressträff att de uppskattar att frysningen kan komma att leda till ca 6 månaders försening och max 170 miljoner kronors fördyrning.

6. Vilka övriga kompletteringar och upplysningar ger anmälan och denna promemoria upphov till?

Anmälan och promemorian föranleder inte några kompletteringar eller upplysningar i övrigt.

Bilaga A2.6.3

TRAFIKVERKET INTERNT PM 1 (21)

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	DokumentID	Ev. ärendenummer
Johan Brantmark		
Fastställt av	**Dokumentdatum**	**Version**

Dokumenttitel

PM – Projekt Förbifart Stockholm - beskrivning av konsekvenserna av ett eventuellt stopp i verksamheten fram till 2015-05-01

8448590, E4 Förbifart Stockholm
Projektstyrningsdokument TRV
Projektledning

Näringsdepartementet
Registratur
Ink 2014 -10- 29
Dnr. N2014/4409/TE

Innehåll

1. Sammanfattning ... 2
2. Bakgrund ... 3
3. Pågående verksamhet i oktober 2014 ... 6
3.1 Pågående planprocesser samt fastighetslösen ... 6
3.2 Pågående kontrakt ... 8
3.3 Kontrakt på räkning och under upphandling ... 10
3.4 Planerade utskick av förfrågningsunderlag ... 11
4 Planerat läge i projektet 1 maj 2015 enligt gällande tidplan ... 13
4.3 Planerat läge i maj 2015 med avseende på förberedande arbeten ... 14
4.4 Planerat läge i maj 2015 med avseende på entreprenader ... 15
5 Konsekvenser av förskjutning i projektet fram till maj 2015 ... 17
5.1 Pågående anbudsarbete förlängs fram till maj 2015 ... 17
5.2 Inga nya arbeten påbörjas i fält före maj 2015 ... 18
5.3 Konsekvens om även samtliga pågående arbeten i fält måste avbrytas ... 18
5.4 Konsekvens om även pågående projekteringsarbete skjuts upp till maj 2015 ... 19
5.5 Ej kvantifierbara effekter av ett stopp ... 19
Bilaga 1 ... 21

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Projektstyrningsdokument TRV
Projektledning
Uppföljningsrapport "delprojekt" "YYYY-MM"

1. Sammanfattning

Projekt Förbifart Stockholm har fått i uppdrag av GD att redogöra för konsekvenseerna av en framflyttning, "frysning" av projektet fram till 2015-05-01. Föreliggande PM redovisar projektets läge i oktober 2014, nuvarande planering samt vilka delar av projektet som går att frysa och vilka konsekvenser ett sådant beslut medför. Det skall noteras att föreliggande PM inte speglar konsekvenserna av ett stopp och avveckling av verksamheten.

Regeringen gav Förbifart Stockholm tillåtlighet 2009, och arbetsplanen vann laga kraft 2014. Sedan förstudien startades 2001 har totalt 2 450 miljoner kronor investerats i projektet.

Projektet är idag fullt finansierat i enlighet med det avtal som skrevs på vid "Stockholmsförhandlingen" 2009/10 mellan Staten, Stockhlms läns landsting, Kommunförbundet i Stockholms län samt Stockholms stad. Där definieras att totala kostnaden är 27,6 mdr i 2009 års penningvärde, varav 5 mdr finansieras genom statliga anslag och resterande genom upptagande av lån i Riksgälden vilket återbetalas med medel från trängselskatten i Stockholm.

För närvarande pågår fyra överlappande processer i projektet vilka beskrivs närmare i denna PM:

1. **Sökande av tillstånd och planer**
2. **Projektering och framtagande av förfrågningsunderlag**
3. **Upphandling och genomförande av förberedande arbeten**
4. **Upphandling av byggentreprenader**

Som planeringsförutsättning antar projektet att miljödom meddelas med verkställighet vid årsskiftet 2014/15 samt att överklagade detaljplaner hanteras av mark- och miljödomstolen inom samma tid och vunnit laga kraft senast den 2014-03

En eventuell senareläggning av projektet kan ske på flera olika nivåer varav följande fyra principiella alternativ kan urskiljas. Projektet vill poängtera att samtliga beslut enligt nedan leder till minskat intresse hos leverantörer att lämna anbud. Det leder också till svårighet vid rekrytering av ny personal.

a. **Beslut tas att inga huvudkontrakt får påbörjas innan 2015-05-01**
b. **Beslut tas att inga nya arbeten får påbörjas i fält innan 2015-05-01**
c. **Beslut om att även samtliga arbeten i fält måste avbrytas**
d. **Beslut om att även pågående projekteringsarbete måste avbrytas.**

Beslut a) innebär att pågående arbete med sökande av tillstånd och planer, framtagande av förfrågningsunderlag, entreprenörernas anbudsräkning samt förberedande och inledande entreprenander fortsätter med den ändringen att kontrakt som tecknas under vintern för de stora entreprenaderna vid Kungens Kurva (FSE 105) och Johannelund (FSE 403) ges startdatum 2015-05-01.

Det skall noteras att i inledande entreprenadarbeten ingår en omläggning av Akallalänken (FSE 611), etablering av en gång och cykelbro vid Kungens Kurva (FSE117), samt etablering av arbetsplats och inledande arbete i Sätra och Skärholmen (FSE210). Detta beslut får minst konsekvenser för projektet och leder till en total försening på mindre än en månad. Skulle beslut fattas om att även de ovan angivna inledande entreprenaderna skall frysas fram till 2015-05-01 kommer projektet att drabbas av ca 4-7 månaders försening vilket motsvarar interna kostnader av 60-105 miljoner kronor, utebliven samhällsnytta av 430- 760 miljoner kronor samt ersättning för försening till kontrakterade entreprenörer på uppskattningsvis 25-50 miljoner kronor.

Beslut b) innebär att förberedande arbeten som är tänkta att göras under vintern inte påbörjas. Till denna kategori ingår bland annat etablering av arbetsområde i Sätra och på Lovö. Delar av detta arbete är knutet till växt- och häckningssäsong. Om detta arbete inte kan påbörjas under vintern så kommer projektet att försenas mer än de 6 månader som återstår till maj 2015. Totalt bedöms förseningen bli 6 till 9 månader och den totala extrakostnaden beräknas till: Interna kostnader 90 till 135 miljoner samt externa kostnader 10 till 20% av kontraktsvärdet eller ca 25-50 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta för denna tid uppgår till 108 miljoner kronor per månad, eller 650-1000 miljoner kronor.

Beslut c) innebär att om förberedande arbeten i fält i egen regi avbryts så får projektet minst 6 månaders försening, och de arbeten som är säsongsberoende försenas ytterligare. Sammantaget bedöms en försening för detta fall till 6-9 månader.

Interna kostnaden för denna försening uppskattas till 90 till 135 miljoner kronor.

Kostnader för försening för upphandlade entreprenörer uppskattas till 10 till 20 % av kontraktsvärdet mnkr i tillägg till vad som nämns ovan , 25-50 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta för denna tid uppgår till 108 miljoner kronor per månad, eller 650-1000 miljoner kronor totalt.

Förberedande arbeten med ledningsägare som byggherre bedöms inte kunna avbrytas.

Beslut d) innebär förutom den försening som anges ovan att de pågående arbetet med att avsluta framtagandet av förfrågningsunderlag avbryts. Detta innebär avetablering av samtliga konsultorganisationer . Den totala kostnaden för detta med återstart bedöms övernskrida kostnaderna att färdigställa förfrågningsunderlagen. Den totala förseningen i projektet blir betydligt större än vad som indikeras ovan varför detta alternativ inte bedöms som rimligt.

2. Bakgrund

Ändamål med projektet

Stockholmsregionen är Sveriges snabbaste växande region och en förbifart för E4 väster om Stockholm har diskuterats länge. En förstudie startades 2001, och en vägutredning presenterades 2005 som hade som uppdrag att finna den lösning som bäst uppfyller följande ändamål:

- knyter samman de norra och södra länsdelarna och göra det möjligt att färdas mellan dessa utan att belasta Stockholms centrala delar
- förbättrar framkomligheten på infartslederna
- förbättrar möjligheterna att genom utjämnad tillgänglighet få en gemensam arbets- och bostadsmarknad för hela regionen
- möjliggör en flerkärnig region
- ger förutsättningar för utveckling i en region med stark tillväxt
- skapar en förbifart för långdistanstrafik.
- Minska sårbarheten i regionen

Till detta kan tilläggas att sårbarheten i trafiksystemet minskar med projektets genomförande.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

I Vägverkets (nuvarande Trafikverket) ställningstagande till vägutredningen förordades alternativet Förbifart Stockholm och det är det alternativet Vägverket våren 2008 lämnade till regeringen för tillåtlighetsprövning. Regeringen gav Förbifart Stockholm tillåtlighet i september 2009. Ett arbete med att ta fram en arbetsplan påbörjades 2006 och denna vann laga kraft i maj 2014.

Finansiering

År 2010 tecknade Staten genom Vägverket, Banverket och Länsstyrelsen avtal med Stockholms stad, Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting kallat "Avtal om medfinansiering av väg-, spår- m. fl. satsningar i Stockholmsregionen enligt Stockholmförhandlingen". Avtalet omfattade väg, järnväg och kollektivtrafiksatsningar i Stockholmregionen till ett totalt värde av knappt 94 mdr kronor. I denna satsning ingår förbifart Stockholm med ett totalt värde av 27,6 miljarder kronor vilka finansieras av statliga medel till 5 miljarder kronor och av lån tagna i Riksgälden till ett värde av 22,6 miljarder kronor vilka skall återbetalas med intäkter från trängselskatten i Stockholm.
I avtalet fördelades den totala satsningen lika på väg och järnväg, och det specificeras att utöver Förbifart Stockholm så skall trängselskatten finansiera ytterligare väginvesteringar till ett totalt värde av 5 mdr kronor.
Projektet är idag finansierat i sin helhet i Nationell plan för transportsystemet 2014-2025.
Sedan 2001 fram till idag har totalt 2 450 miljoner kronor investerats i projektet och fram till årsskiftet kommer ytterligare ca 200 miljoner kronor att upparbetas.
För 2015 planeras att upparbeta ca 1100 miljoner kronor ytterligare.

Sträckning samt nuvarande planering

Projektet innebär byggandet av en motorled från Kungens Kurva i söder till Häggvik i norr. Sträckan är 21 km lång, varav 18 km går i tunnel, med kopplingar till det övriga vägnätet i ytterligare fem trafikplatser; Lovö, Johannelund, Hjulsta, Vinsta och Akalla. Se figur 1.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Projektstyrningsdokument TRV
Projektledning
Uppföljningsrapport "delprojekt" "YYYY-MM"

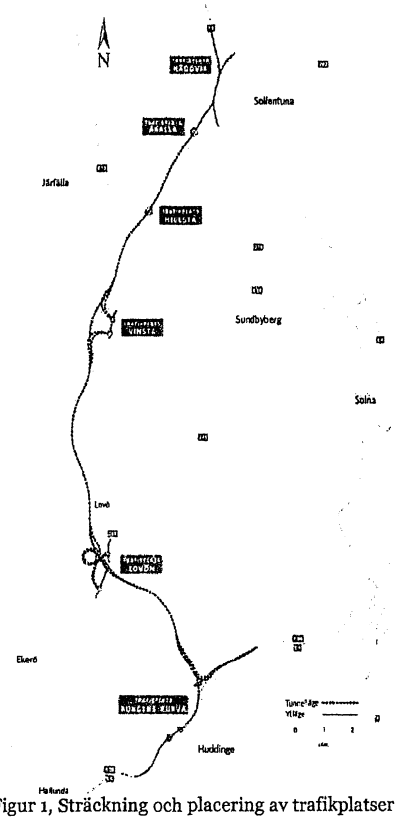

Figur 1, Sträckning och placering av trafikplatser för Förbifart Stockholm

Projektet genomförs i steg. Följande faser kan urskiljas:

1. Sökande av tillstånd och planer
2. Projektering och framtagande av förfrågningsunderlag
3. Upphandling och genomförande av förberedande arbeten
4. Upphandling av byggentreprenader
5. Genomförande av byggentreprenader
6. Upphandling av installationsentreprenader
7. Genomförande av installationsentreprenader
8. Testning och driftsättning
9. Idrifttagning

För närvarande pågår arbete med fas 1-4 parallellt. Vid ett beslut om eventuell frysning av projekten måste var och en av dessa faser analyseras för att en bedömning av konsekvenserna skall kunna göras. Föreliggande PM syftar till att ge ett sådant underlag.

Punkt 1,
"Sökande av tillstånd och planer" avser arbetet med att ta fram laga kraftvunnen arbetsplan, detaljplaner, miljödom samt lantmäteriförrättningar.
Punkt 2,
"Framtagande av förfrågningsunderlag", avser projektering (framtagande av ritningar och övriga handlingar) av anläggningen till den detaljeringsgrad som krävs för att kunna handla upp en entreprenör.
Punkt 3
"Upphandling och genomförande av förberedande arbeten" avser arbeten i fält som syftar till att förbereda arbetsplatser för huvudentreprenörerna. Detta inkluderar exempelvis arbeten så som arkeologiska utgrävningar, flytt av verksamheter, flytt och etablering av vatten-, avlopp- och el-ledningar, etablering av alternativa ridvägar, gång och cykelvägar, etablering av arbetsplatser. Detta arbete görs både med Trafikverket som byggherre och med ledningsägare som byggherre.
Punkt 4
"Upphandling av byggentreprenader" syftar till att skicka ut förfrågningsunderlag, inhämta anbud samt tilldela och teckna kontrakt. Denna del innebär att entreprenörer investerar egen tid och konsulters arbete i att ta fram lösningar, beräkningar och kalkyler.

Projektet har tagit fram en upphandlingsstrategi, och en entreprenadindelning. Benämning av projektets huvudentreprenader och nuvarande planering redovisas i den karta som återges i *bilaga 1*.

3. Pågående verksamhet i oktober 2014

3.1 Pågående planprocesser samt fastighetslösen

Tillåtlighet enligt Miljöbalken 2 kap 10 §
Projektet erhöll regeringens tillåtlighet 2009-09-03. Regeringens beslut blev föremål för rättsprövning hos Högsta förvaltningsdomstolen som dock beslutade att beslutet skulle stå fast.

Arbetsplan enligt Väglagen (1971:948)

Därefter arbetades i enlighet med väglagen fram en arbetsplan för att fastställa vägens läge och anläggningens utförande. Arbetsplanen fastställdes 2013-10-25 och vann laga kraft 2014-05-15. Arbetsplanen ger rätt att ta nödvändig mark i anspråk och rätt att bygga anläggningen i enlighet med fastställd plan.

Detaljplaner

Vägsträckningen går till del inom detaljplanelagt område. Väg får enligt väglagen inte byggas i strid med gällande detaljplan. Med anledning av detta har berörda kommuner drivit ett arbete med att ta fram nya detaljplaner eller ändra befintliga detaljplaner parallellt med arbetet med att ta fram en arbetsplan. Detta för att inga motstridigheter ska finnas mellan planerna.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Lantmäteriförrättning

Efter att nya detaljplaner vunnit laga kraft kan en lantmäteriförrättning påbörjas i enlighet med gällande detaljplan. Genom ett beslut om förtida tillträde ges projektet rätt att ianspråkta mark och påbörja arbeten. Lantmäteriprocessen kan påbörjas så snart respektive detaljplan vunnit laga kraft. Tiden till ett beslut om förtida tillträde från det att en detaljplan vunnit laga kraft uppskattas till 3-9 månader. Beslut om förtida tillträde kan överklagas till Mark- och Miljödomstolen.

Markåtkomst genom avtal

För att möjliggöra en effektiv byggstart av projektet samt minimera skadan för berörda fastighetsägare och för att ge verksamhetsutövare en bättre möjlighet att planera evakuering och eventuell flytt av verksamheter, har ett antal avtal tecknats med fastighetsägare och tomträttshavare. Detta gäller större verksamheter i ytlägen och har skett i samråd med berörda kommuner. De ersättningar för intrång och annan skada som betalats ut eller kommer att betalas ut och som inte kan skjutas på framtiden uppgår i dag till drygt 140 miljoner kronor.

Nuläge tillgänglig mark för byggande av väganläggningen

De kommuner som berörs av vägprojektet är Huddinge kommun, Ekerö kommun, Stockholm stad, Järfälla kommun och Sollentuna kommun.
Stora delar av vägsträckningen går utanför detaljplanelagt område och är därmed tillgängligt för byggande i och med att arbetsplanen vunnit laga kraft. Det gäller sträckorna genom Ekerö kommun, Järfälla kommun och Sollentuna kommun. Inom Sollentuna kommun har samtliga detaljplaner vunnit laga kraft 2013-01-19. Dessa innebär att berörda områden inte längre är planlagda för andra ändamål varigenom arbetsplanen ger rådighet till nödvändig mark.
Inom Huddinge kommun har huvuddelen av nya och ändrade detaljplaner vunnit laga kraft. Kommunen tillhandahåller marken för väganläggningen eller har genom upphävande av berörd del av detaljplanerna gjort områdena icke detaljplanelagda varigenom arbetsplanen ger rätten till marktillträde. Endast i berörda områden norr om Kungens Kurva har detaljplanerna överklagats. Dessa delar är dock inte av avgörande betydelse för att påbörja huvudarbetena inom Huddinge kommun.
Inom Stockholms stad har tretton detaljplaner överklagats. En detaljplan har passerat både Mark-och Miljödomstolen och Mark- och Miljööverdomstolen och vann laga kraft 2014-05-16. I fråga om elva detaljplaner fattade länsstyrelsen beslut avseende överklagandet 2013-12-12 men dessa har överklagats vidare till Mark- och Miljödomstolen. Domstolens dom förväntas inom de närmaste månaderna. En detaljplan berör endast en enskild bostadsfastighet och ligger tidsmässigt något efter de övriga genom att länsstyrelsens beslut kom 2014-03-21 och beslutet har därefter överklagats till Mark-och Miljödomstolen. Denna påverkar inte projektets tidplan. Stockholm stad har ansökt om lantmäteriförrättningar i enlighet med samtliga ovan nämnda detaljplaner varigenom lantmäteriprocesserna kan påbörjas så snart respektive detaljplan vinner laga kraft. Flera av detaljplanerna innehåller också stora kommunala väganläggningar.

Projektet har som planeringsförutsättning att detaljplanerna har vunnit laga kraft senast 2015-03.

Slutsats markåtkomst

Detta innebär att projektet idag har rätt till markåtkomst till samtliga områden utanför Stockholms stad med undantag av ett mindre område norr om Kungens Kurva.

Miljödomar och Natura 2000-områden

Projektet har hos Mark- och Miljödomstolen ansökt om att få bedriva grundvattenbortledning för tunneln på hela sträckan samt bygga tre stycken tillfälliga hamnar i Sätra och på södra och norra Lovö. Projektet kommer också att byggas i närområdet till två stycken Natura 2000-områden, dels Edeby Ekhage på Lovö, dels i Hansta. Huvudförhandling i samtliga mål pågår för närvarande och beräknas genomförd till sista oktober med en sista kompletterande förhandlingsdag 1 december 2014. Mot bakgrund av att lokaliseringsprövning redan skett i annan ordning och Mark- och Miljödomstolens prövning huvudsakligen avser villkor för projektets utförande har projektet ansökt om verkställighetsförordnande, dvs att tillståndsdomen ska få tas i anspråk omedelbart även om den överklagas. Domstolen har meddelat att man avser att meddela dom i målen vid årsskiftet 2014-2015.

Projektet planeras utifrån att verkställighetsförordnande erhålls i samband med dom.

3.2 Pågående kontrakt

De kontrakt som tecknats av projektet listas i det följande:

Kontrakt i egen regi	Leverantör	Beskrivning	Status
FSK02 Projektering bygghandlingar Tunnlar	ÅF/URS	Framtagande av bygghandlingar för FSK02 Tunnlar	Pågår sedan 2011 Klart 90%
FSK06 Projektering bygghandlingar Akalla Häggvik	ÅF/URS	Framtagande av bygghandlingar för FSK06 Akalla Häggvik	Pågår sedan 2011 Klart 90%
FSK01 Projektering bygghandlingar Kungens kurva	Grontmij	Framtagande av bygghandlingar för FSK01 Kungens kurva	Pågår sedan 2011 Klart 80%
FSK05 Projektering bygghandlingar Hjulsta	Tyréns	Framtagande av bygghandlingar för FSK05 Hjulsta	Pågår sedan 2012 Klart 90%
FSK09 Projektering bygghandlingar Installation	WSP, ÅF	Framtagande av bygghandlingar för FSK09 Installation	Pågår sedan 2012 Klart 50%
FSK17 Syneförrättning	Konsortiet NCA	Uppdragets kontraktsumma 90 miljoner kronor	Påbörjat 2014
FSK19 Syneförrättning	Bergsäker	Uppdragets kontraktsumma 71 miljoner kronor	Påbörjat 2014
FSE623 Brobreddning Häggvik	NCC	Uppdragets kontraktsumma är cirka 21 miljoner kronor.	Kontrakt tecknat, arbeten påbörjas våren 2015
FSE 210, arbetstunnlar och	Subterra	Uppdragets	Kontrakt tecknat.

hamnar		kontraktssumma ca 160 miljoner kronor	Arbetet har påbörjats hösten 2014.
Förberedande arbeten Lovö, Ekerö	Svevia	Utföres på löpande räkning enligt ramavtal	Pågår
FSE611 Akallalänken	SVEAB	Uppdragets kontraktsumma ca 30 miljoner kronor	Kontrakt tecknat. Arbetena har ej påbörjats
GC bro Kungen Kurva	PEAB	Uppdragets kontraktsumma ca 50 miljoner kronor	Tilldelningsbeslut utskickat, kontrakt ej tecknat
Fönsterbyten	TRV Nationella projekt	Omfattning av uppdraget minst 10 miljoner kronor	Påbörjat 2014
Entreprenadledningsorganisation Förbifart Stockholm, delprojekt Tunnlar	Faveo	Uppdragets kontraktsumma ca 117 miljoner kronor	Påbörjat 2014
Entreprenadledningsorganisation Förbifart Stockholm, delprojekt Tunnlar	ÅF	Uppdragets kontraktsumma ca 63 miljoner kronor	Påbörjat 2014
Entreprenadledningsorganisation Förbifart Stockholm, delprojekt Kungens kurva	Hifab/Grontmij	Uppdragets kontraktsumma ca 90 miljoner kronor	Påbörjat 2014
Ledningsstöd, tekniskspecialister mm, ca 30 personer	Ett antal konsultbolag		Pågår

Pågående arbeten avseende förberedande arbeten med annan byggherre beräknas uppgå till ca 350 miljoner kronor varav upparbetat 180 miljoner kronor. Dessa arbeten listas nedan.

Förberedande arbeten annan byggherre	**Byggherre**		**Status**
Ledningsarbeten Skärholmsvägen	Stockholm Vatten	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholm Vatten	Pågår
Ledningsarbeten Skärholmsvägen	Stockholms vatten	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholm Vatten	Pågår
Kraftledningsflyttningar Häggvik	Svenska Kraftnät	Utfört enligt avtal mellan Trafikverket och Svenska kraftnät	klart
Ombyggnader Sätra Varv	Stockholms stad	Utfört enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholms stad	klart
Ledningsflyttningar Kungen Kurva	Fortum el	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Fortum El	Pågår
Ledningsflyttningar Kungen Kurva	Fortum Värme	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Fortum Värme	Pågår

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Ledningsflyttningar Kungen Kurva	Skanova	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Skanova	Pågår
Ledningsflyttningar Kungen Kurva	TDC	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och TDC	Pågår
Ledningsflyttningar Kungen Kurva	Södertörns Fjärrvärme	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Södertörns Fjärrvärme	Pågår
Förstärkning elnät Lovö	Fortum	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Fortum	Pågår
Spillvattenledning Blackeberg	Stockholms vatten	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholm Vatten	Pågår
Förstärkning av Lambaruddsvägen	Samfällighet	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Samhällighet	Pågår
Intagsledning Lovö Vattenverk	Stockholms vatten	Utföres enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholm Vatten	Klart
Flytt av arrende Sätra	Stockholm stad	Utfört enligt avtal mellan Trafikverket och Stockholms stad	Pågår
Flytt av ridstigar Lovö	Ekerö Kommun		Klart
Flyttning av telekablar Häggvik	TeliaSonera		Pågår
Flyttningar av elkablar Häggvik	Vattenfall		Pågår
Ledningsarbeten Vinsta	Svevia		Pågår

3.3 Kontrakt på räkning och under upphandling

Pågående entreprenadupphandlingar

Projektet har för närvarande följande tre publicerade entreprenadupphandlingar med ett totalt uppskattat värde uppgående till 4 250 miljoner kronor i prisnivå 2010. Dessa anges nedan.

Entreprenad	Bedömt värde Mkr	Beskrivning	Status
FSE117 GC-Bro Kungens kurva	50	Gång och cykelbro över E4 vid Kungens kurva, Totalentreprenad	Kontrakt tilldelat. Planerat undertecknande 6 november

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

FSE403 Bergtunnlar Johannelund	2500	Drivning av ramp- och huvudtunnlar via Södra Vinsta samt drivning av ramp- och huvudtunnlar via arbetstunnel vid Norra Vinsta. Drivning av fyra luftutbytesstationer inkl schakt upp till marknivå. Passage av område med liten eller ingen bergtäckning. Bergtransport med lastbil. Utförandentreprenad.	Anbudsräkning pågår sedan början av sommaren. Anbudsmånad januari 2015. Kontrakt april 2015.
FSE105 Betongtunnel Kungens kurva	1700	Ned- och uppfarter i Förbifart Stockholm söderifrån, ny överliggande cirkulationsplats, ett betongtråg, en betongtunnel, 20 meter bergtunnel, en frånluftsanläggning och ett gångstråk mellan Skärholmen och Kungens Kurva i höjd med IKEA. Vägsträckan är cirka 1,5 km. Totalentreprenad	Anbudsräkning pågår sedan början av sommaren. Anbudsmånad januari 2015. Kontrakt april 2015.

Försäljning av bergmassor

Försäljning av cirka 20 miljoner ton bergmassor från genomförandet av projektets bergtunnlar pågår. Processen inleddes 2012. För tillfället pågår avslutande förhandlingar med ett flertal intressenter. Avtal planeras tecknas i november 2014.

Övrigt

Ett antal upphandlingar av tjänster pågår. Värdet varierar mellan några hundratusen och upp till tio miljoner kronor.

3.4 Planerade utskick av förfrågningsunderlag

Planerade entreprenadupphandlingar fram till maj 2015

Projektet har idag följande elva planerade upphandlingar med utskick under perioden fram till maj 2015. Det totala värdet av dessa är bedömt till 12 420 miljoner kronor i prisnivå 2010. Dessa upphandlingar listas nedan.

Entreprenad	Bedömt värde Mkr	Beskrivning	Status
FSE501 Trafikplats Hjulsta Södra	1100	Betongtunnel med frånluftstation, nya broar för huvudlinje med	Framtagande av förfrågningsunderlag

		anslutningsramper till Trafikplats Hjulsta och mindre omfattning ytväg. Kort sträcka bergtunnel mot angränsande bergtunnelentreprenad.	pågår. Anbudsförfrågan planerad till mars 2015. Anbud mars 2016.
FSE502 Trafikplats Hjulsta Norra	1000	Byggnation av ytväg i huvudlinje, betongtråg och betongtunnel. Rivning och flytt av befintlig vägsträcka. Kort sträcka bergtunnel mot angränsande bergtunnelentreprenad.	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till december 2014. Anbud november 2015.
FSE61 Trafikplats Akalla	1400	Utbyggnad/ombyggnad av befintlig trafikplats inklusive broar, betongtunnlar, bullerskydd, stödmurar, pumpstationer, dagvattendamm.	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till januari 2015. Anbud juni 2015.
FSE62 Trafikplats Häggvik	1300	Utbyggnad/ombyggnad av befintlig trafikplats inklusive broar, betongtunnlar, bullerskydd, stödmurar, pumpstationer, dagvattendamm.	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till januari 2015. Anbud juni 2015.
FSE624 Ledningsomläggningar Häggvik	20	Omläggning av ledningar. Utförandentreprenad	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till december 2014. Anbud februari 2015.
FSE607 Arbetstunnel Akalla	20	Arbetstunnel. Utförandentreprenad.	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till december 2015. Anbud februari 2015.
FSE209 Bergtunnlar Skärholmen	2500	Drivning av huvudtunnlar och ramptunnlar i huvudsak via arbetstunnel Skärholmen samt drivning av huvudtunnlar via arbetstunnel Sätra. Passage nära T-	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till april

		bana. Sjötransport av bergmassor via hamn vid Sätra. Utförandentreprenad	2015. Anbud december 2015.
FSE308 Bergtunnlar Södra Lovö	2900	Drivning av huvudtunnlar och ramptunnlar via arbetstunnel. Sjötransporter av bergmassor via hamn. Drivning av fyra luftutbytesstationer inkl schakt upp till marknivå. Utförandentreprenad	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till november 2014. Anbud maj 2015.
FSE302 Bergtunnlar Norra Lovö	1400	Drivning av huvudtunnlar via arbetstunnel. Sjötransport av bergmassor via hamn. Materialtransporter via färja. Drivning av fyra luftutbytesstationer inkl schakt upp till marknivå. Utförandentreprenad	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till november 2014. Anbud maj 2015.
FSE410 Bergtunnlar Lunda	700	Drivning av huvudtunnlar via arbetstunnel. Bergtransport med lastbil. Utförandentreprenad	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till april 2015. Anbud september 2015.
FSE815 Säkerhetssystem under byggtiden	80	Inpassagesystem, larm och kommunikationssystem för utförandet av bergtunnlarna. Totalentreprenad.	Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Anbudsförfrågan planerad till november 2014. Anbud april 2015.

Övrigt

Under perioden planeras därtill upphandling av leverans av portalelement till bergtunnlar samt byggledningsorganisationer för delprojekten Akalla-Häggvik respektive Lovö-Vinsta-Hjulsta. För övrigt bedöms att ett antal mindre konsultuppdrag av varierat innehåll kommer att upphandlas i perioden.

Därtill pågår framtagande av beslut om upphandling för installationsentreprenader med ett värde om cirka 4500 miljoner kronor samt för trafikplatserna Lovö och Vinsta med ett sammanlagt värde strax under 1000 miljoner kronor. Inlämning av beslutsunderlag för dessa upphandlingar planeras ske under 2014.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

4 Planerat läge i projektet 1 maj 2015 enligt gällande tidplan

Den tidplan som projektet arbetar efter är Förbifart Stockholms övergripande tidplan E4FS2012:0072 version 4.0, fastställd 2014-09-08. Projektets kritiska linje går genom sin tillståndsprocess, framförallt meddelande av tillstånd och villkor i Mark- och Miljödomstolen parallellt med framtagande av mycket omfattande förfrågningsunderlag pågår. Nästa kritiska aktivitet är genomförandet av projektets huvudtunnelentreprenader. En försening som kan komma att påverka projektets 3 största tunnelentreprenader (som omfattar sträckan Skärholmen till Vinsta) ger direkt en konsekvens på projektets totala utförandetid med sannolik senareläggning av färdigställandetiden. Det bör påpekas att det inryms en komplexitet i entreprenaderna som beror av dess storlek. Till exempel kan nämnas att 4 av de 6 huvudtunnelentreprenaderna är var och en större än hela Norra Länken sett till teoretisk bergvolym. Det kan också noteras att trafikplatsentreprenaderna också är mer omfattande än vad som är praxis både regionalt och nationellt.

4.3 Planerat läge i maj 2015 med avseende på förberedande arbeten

Annan byggherres regi

Vid Förbifart Stockholms södra anslutning mot E4/E20 i Skärholmen och Kungens kurva pågår ett intensivt arbete av ett stort antal ledningsägare för att förbereda för projektet så att entreprenadarbeten kan genomföras enligt plan. Dessa arbeten utförs på beställning och i samråd med projektet och kommer så gott som vara färdigställda till 1 maj 2015.

På Lovön pågår Fortums arbeten med att dra fram elförsörjning till de blivande arbetplatserna vid Edeby och på Norra Lovö. Statens Fastighetsverk, SFV, ska ha genomfört en produktionsavverkning inom två skogsområden för Förbifart Stockholm byggetableringar. För att minimera skador i terräng är avverkningen hänvisad till att ske under vintermånader. Avverkningen på Lovön är en förutsättning för att projektet ska kunna starta sin verksamhet på ön som planerat i augusti 2015.

I Vinsta är Fortum på väg att starta upp arbeten med elanslutningar till etableringsområden vid Johannelund och Skattegårdsvägen. En högspänningsledning vid Johannelund ska läggas om för att förbereda för kommande byggtrafik och etableringarna ska förses med VA-försörjning. Dessa arbeten planeras vara genomförda till 1 maj 2015.

Stockholms stad startar enligt överenskommelse med Trafikverket vid årsskiftet 2014/2015 rivning av byggnader inom etableringsområdena Johannelund och Skattegårdsvägen.

I Akalla ska elförsörjning för blivande etablering vid golfbana vara framdragen. En omläggning av ett högspänningstråk ska vara genomfört i Häggvik. Dessa arbeten ska vara genomförda till 1 maj 2015.

Med Trafikverket som byggherre

Längs tunnelsträckningen pågår idag förberedelser för ett stomnät för GPS och satellitmätning så att risken för mätavvikelser i byggskedet minimeras. För att få kontakt med satelliterna behövs viss röjning för fri sikt och horisont. Dessa förberedelser utförs i egen regi och planeras vara färdigställda till 1 maj 2015.

Projektet har genom ett omfattande arbete med trafik- och bulleranalyser identifierat områden längs Förbifart Stockholms blivande sträckning där fastigheter i driftsskedet behöver förses med bullerskyddande åtgärder. Fastigheterna är belägna från Skärholmen i söder till Akalla i norr. För att få maximal nytta av bullerskyddsåtgärderna, även före och under byggskedet, har arbete med utbyte till mer ljudisolerande fönster påbörjats med start i bostadsområdet Porkala, Akalla. Arbeten med bullerskyddsåtgärder följer i övrigt Förbifarts Stockholms tidplan och planeras pågå till halvårsskiftet 2015.

För att kompensera de intrång som Förbifart Stockholm gör i natur- och kulturreservat belägna längs vägsträckningen kommer kompensationsåtgärder att genomföras. Ett antal av dessa är av sådan art att de behöver genomföras innan byggverksamheten påbörjas, såsom uppförande av fågelbon och omläggning av gång- och cykelstråk med genomförande under vinter och vår 2015.

Projektet har tillsammans med Stockholms stad identifierat behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder längs Sätravarvsvägen till reservatet i Sätra Varv. När projektets berg- och materialtransporter pågår behöver åtgärder främst för gång- och cykeltrafik till naturreservat och ridhus vara klara. Dessa arbeten planeras genomföras med start under hösten 2014 och med ambitionen att vara färdigställda till våren 2015

På Lovön pågår arbeten med att förlägga avlopp från byggetableringen vid Edeby längs Drottningholmsvägen och via Lambarfjärden med sjöledning till Blackebergs reningsverk. Sjöförläggning av ledningen pågår och arbetena planeras vara färdigställda till 1 maj 2015. Parallellt med dessa arbeten förses samma etableringsområde med färskvatten från lokal anslutning vilket också planeras vara genomfört innan våren 2015.

I samråd med Ekerö kommun har tidpunkt för utförande av infart till blivande etableringsområde vid Edeby bestämts. Ekerö kommun förordar att arbetena, som kommer ge viss störning av trafiken på väg 261, genomförs under lågtrafiksäsong, vilken äger rum under vintermånaderna och fram till april/maj 2015.

Lambaruddsvägen som leder till etableringen på Norra Lovö är i dåligt skick och tål idag inte belastningen av den begränsade trafik som ska till arbetsplatsen, framförallt räddningtjänstens fordon. Därför planerar Trafikverket att tillsammans med den lokala vägföreningen innan våren 2015 genomföra en grundförstärkning av vägen. Dessa arbeten behöver vara genomförda innan tjälen går ur marken.

I Vinsta kommer Trafikverket att under våren 2015 ta etableringsområdena i Johannelund och Skattegårdsvägen i anspråk. Trafikverket kommer därför att i egen regi ha inhägnat dessa ytor lagom till start för motsvarande huvudtunnelentreprenad, preliminärt mars-april 2015.

För att inte hindra besökare under Förbifart Stockholms byggskede till Kista Golfs anläggning i Akalla kommer en ny infart till golfanläggningen att byggas med planerat utförande under vintern 2014/2015. Ledningsomläggningar för kommande trafikplatser i Akalla och Häggvik planeras genomföras med start inom kort och med en fortvarighet långt in i 2015.

4.4 Planerat läge i maj 2015 med avseende på entreprenader

Pågående entreprenader

Inledande arbetstunnelentreprenad FSE210 Arbetstunnel Skärholmen upphandlades augusti 2014 med tilldelning till Subterra. I entreprenaden ingår att utföra 2 arbetstunnlar belägna i ett skogsparti i Skärholmen och i hamnområdet vid Sätra Varv. Entreprenaden omfattar även Sätra Varvs tillfälliga

hamnanläggning. För närvarande pågår förberedelser inom entreprenaden och arbete i fält startar inom kort. Arbeten som kräver villkor från mark- och miljödomstolen, såsom bortledning av grundvatten och anläggande av hamn, planeras starta så snart dom erhållits, preliminärt mitten av januari 2015. Entreprenaden är mycket tidskritisk då bergtunneldriften ligger på hela projektets s k kritiska linje varför det är angeläget att komma igång med tunnelarbetena så snart som möjligt.

Under mars 2015 planeras tilldelning av kontrakt på den stora trafikplatsentreprenaden i Kungens kurva, FSE105 Betongtunnel Kungens kurva. Den 1 maj 2015 pågår entreprenörens egna startarbeten och viss verksamhet i fält har påbörjats.

Under mars 2015 planeras också tilldelning av kontrakt på FSE403 Bergtunnlar Johannelund, en stor och mycket komplex huvudtunnelentreprenad som sträcker sig från Lambarfjärden norrut mot Lunda industriområde. Den 1 maj 2015 pågår entreprenörens egna startarbeten och viss verksamhet i fält har påbörjats.

I Kungens kurva har Trafikverket tilldelat PEAB uppdraget att bygga en gång- och cykelbro över E4/E20, FSE117 GC-bro Kungens kurva. Entreprenadens arbeten startar inom kort och beräknas vara färdigställda till halvårsskiftet 2015.

Arbetstunnelentreprenad FSE607 Arbetstunnel Akalla planeras upphandlas under mars 2015. Den 1 maj 2015 pågår entreprenörens egna startarbeten och viss verksamhet i fält har påbörjats. Entreprenaden är en förutsättning för efterföljande huvudtunnelentreprenad.

I Akalla har FSE611 Akallalänken kontraktcrats. Entreprenaden är en förutsättning för start av kommande arbeten med trafikplatsen vid Akalla och beräknas påbörjas under slutet av 2014 för att fortgå under ca ett och ett halvt år.

NCC tilldelades under augusti 2014 kontrakt för arbetena med ombyggnation av de tre befintliga broarna för E4 vid trafikplats Häggvik. Arbetena beräknas komma igång under april 2015 och pågå under ett knappt år.

Förbifart Stockholms teletekniska system, FSE815 Tele- och säkerhetstekniska system under byggtid planeras upphandlas under maj 2015 för snar implementering i företrädelsevis huvudtunnel-entreprenaderna.

Pågående entreprenadupphandlingars koppling till huvudtidplan

Eftersom huvudtunnelentreprenaderna ligger på projektets kritiska linje är det av stor vikt att dessa startar tidigt, varför huvudtidplanen förutsätter en så samtidig start som möjligt.

Den stora huvudtunnelentreprenaden FSE209 Bergtunnlar Skärholmen publiceras för marknaden i mars 2015 med anbudsinlämning i december 2015. Då anbudsgivare ska förbereda för omedelbar start av hamnverksamhet krävs utökad förberedelsetid och tid för anbudsräkning.

De två stora huvudtunnelentreprenaderna med etableringar på Lovö, FSE308 Bergtunnlar Södra Lovö och FSE302 Bergtunnlar Norra Lovö, publiceras för marknaden i mitten av november 2014. Anbudsarbetet pågår fram till maj/juni 2015 vilket är tidpunkt för anbudsinlämning. Dessa entreprenader inkluderar också uppförande och drift av tillfällig hamn eftersom bergmassorna från dessa etableringar ska fraktas bort sjövägen.

FSE410 Bergtunnlar Lunda publiceras för marknaden i mars 2015 med anbudsinlämning i maj 2015. Efter utvärdering av Trafikverket planeras tilldelning ske september 2015.

FSE502 Trafikplats Hjulsta Norra inkluderar ett omfattande betongtunnel och –tråg. Entreprenadens anbudsarbete startar april 2015 och tilldelning av kontrakt planeras till februari 2016.

För de två norra trafikplatserna förbereds för en kombinatorisk upphandling. För FSE61 Trafikplats Akalla startar anbudsarbetet i oktober/november 2014 för anbudsinlämning juli 2015. För FSE62 Trafikplats Häggvik startar anbudsarbetet i december 2014 men med samtidig anbudsinlämning som FSE61.

Projekteringsuppdrag

Delprojekt Kungens kurvas projekteringsuppdrag (Golder/Grontmij) färdigställer vid tidpunkten förfrågningsunderlag för FSE215 betongtunnel Skärholmen, stöttar med en organisation för frågor och svar under anbudstiden för pågående upphandlingar samt förbereder organisation för byggskedet.

Tunnlars projekteringsuppdrag (ÅF/URS) har vid tidpunkten för 1 maj 2015 levererat sina huvudtunneluppdrag och stöttar med frågor och svar under anbudstiden samt förbereder organisation för byggskedet.

Delprojekt Lovö Vinsta Hjulstas projekteringsuppdrag för Hjulstaentreprenaderna (Tyréns) stöttar vid tidpunkten med frågor och svar under anbudstiden.

Delprojekt Akalla Häggvik (ÅF/Tyréns) vid tidpunkten för 1 maj 2015 levererat sina förfrågningsunderlag och stöttar med frågor och svar under anbudstiden samt förbereder organisation för byggskedet.

Delprojekt Installations projekteringsuppdrag (många aktörer) pågår vid tidpunkten inom åtskilliga teknikdiscipliner.

5 Konsekvenser av förskjutning i projektet fram till maj 2015

5.1 Pågående anbudsarbete förlängs fram till maj 2015

Konsekvenser om kontraktets startdatum sträcks ut till första maj

Pågående upphandlingar enligt 3.3 ovan

Projektet har två pågående upphandlingar med planerat kontraktsdatum senast april 2015. Att förlänga kontraktsdatum till förste maj innebär således ingen förändring. För den entreprenad där kontrakt redan tilldelats måste en särskild överenskommelse med leverantören träffas. Troligt utfall är kostnadsökning och tidsförskjutning.

Senareläggning av kontrakt för försäljning av bergmassor medför en förskjutning av projektets tidplan. Anbudens giltighetstid går ut i november. En överenskommelse med samtliga intresserade köpare om senareläggning av processen måste träffas.

Planerade upphandlingar enligt 3.4

En eventuell ändring av kontraktsdatum påverkar två mindre entreprenader, FSE607 Arbetstunnel Akalla respektive FSE624 Ledningsomläggningar Häggvik. En senareläggning av genomförandet för dessa påverkar tidplanen för efterföljande huvudentreprenader.

Bedömda kostnader, och tidskonsekvenser:

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Projektet bedöms ej försenas som en konsekvens av att huvudentreprenadernas kontraktsstart senareläggs. Om även FSE 117, GC-bro i Kungens Kurva senareläggs till maj 2015 så påverkas huvudtidplanen med ca 4 månader vilket leder till interna kostnader på 60 miljoner krornor samt förseningskostnader för entreprenaden på 5-10 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta för denna tid uppgår till 108 miljoner kronor per månad, eller 432 miljoner kronor.

5.2 Inga nya arbeten påbörjas i fält före maj 2015

Rättsligt läge:
Pågående entreprenader i med Trafikverket som byggherre är upphandlade med standardavtal AB04 och ABT06 som grund. Avtalen ger beställaren rätt att avbeställa ej utfört arbete. Entreprenören har då rätt till ersättning för kostnader för avetablering och bedömd utebliven vinst.

Tids- och kostnadskonsekvens
Projektet planerar att starta arbeteten enligt pkt 4.1 och 4.2

Av de förberdande arbetena är flera av sådan art att de är säsongsberoende. Exempelvis måste arbeten i sätra varv påbörjas innan häckningssäsong, arbeten med etalering av tillfällig trafikplats och aretsplats på Lovö måste utföras innan sommarsäsongen enlig ök med Ekerö kommun. Siktröjning mm på Lovö måste utföras vintertid.

Subterra (FSE210), Peab (FSE 117) Sveab (FSE 611), kommer att ha rätt till ersättning för stillestånd. Total kostnad uppskattas till 20-40 miljoner kronor.

Sammantaget bedömer projektet att om inte planerade arbeten kan påbörjas före maj 2015 kommer det att ge en total försening av projektet på 6-9 månader vilket motsvarar interna kostnader på 90-135 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta för denna tid uppgår till 108 miljoner kronor per månad, eller 650-1000 miljoner kronor.

5.3 Konsekvens om även samtliga pågående arbeten i fält måste avbrytas

Rättsligt läge:

Pågående entreprenader med Trafikverket som byggherre är upphandlade med standardavtal AB04 och ABT06 som grund. Avtalen ger beställaren rätt att avbeställa ej utfört arbete. Entreprenören har då rätt till ersättning för kostnader för avetablering och bedömd utebliven vinst.

Trafikverket har givetvis möjlighet att avtala om att tillfälligt avbryta hela eller delar av en entreprenad men entreprenören har då rätt till tidsförlängning och ersättning för kostnader. Om konsekvenserna av ett sådant avbrytande visar sig orimliga för entreprenören kan rätt för denne att häva kontraktet föreligga. Ett avbrytande kan också vara av så väsentlig art att det är otillåtet enligt LOU.

Bedömda kostnader, och tidskonsekvenser:

Projektet bedömer det som omöjligt att avsluta pågående förberedande arbeten i andra organisationers regi (Stockholm Vatten, Sv Kraftnät mfl) till en lägre kostnad än att färdigställa arbetena.

Om arbeten i fält med Trafikverket som byggherre avbryts så får projektet minst 6 månaders försening, och de arbeten som är säsongsberoende försenas ytterligare. Sammantaget bedöms en försening till 6 till 9 månader.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Trafikverkets interna omkostnader för denna försening uppskattas till samma som för fall 5.2 ovan: 90 till 135 miljoner kronor. Vidare kvalificerar Svevia för Förberedande arbeten Lovö, för ersättning för stillestånd med uppskattningsvis 2-4 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta för denna tid uppgår till 108 miljoner kronor per månad, eller 650-1000 miljoner kronor.

5.4 Konsekvens om även pågående projekteringsarbete skjuts upp till maj 2015

Rättslig lägesbeskring

Pågående projekteringsuppdrag är upphandlade med standardavtal ABK09 som grund. Avtalet ger beställaren rätt att avbeställa ej utfört arbete. Konsulten har då rätt till ersättning för kostnader för avetablering och bedömd utebliven vinst.

Trafikverket har givetvis möjlighet att avtala om att tillfälligt avbryta hela eller delar av ett uppdrag men konsulten har då rätt till tidsförlängning och ersättning för kostnader. Om konsekvenserna av ett sådant avbrytande visar sig orimliga för konsulten kan rätt för denne att häva kontraktet föreligga. Ett avbrytande kan också vara av så väsentlig art att det är otillåtet enligt LOU.

Kostnader och tidskonsekvenser:

I dagsläget är ca 90% av projekteringen färdigställd. Projektet bedömer kostnaden för att tillfälligt stoppa den pågående projekteringen till att bli större än kostnaden för att slutföra den. En översiktlig bedömning av konsekekvensen i tillägg till vad som anges ovan. Tidförlängningen bedöms till 6 månader plus ytterligare 3 månder för återstart av projekteringen.

Trafikverkets interna omkostnader för 9 månaders försening: 135 miljoner kronor.

Utebliven samhällsnytta ca 1000 miljoner kronor.

Ersättning för avetableringskostnader för samtliga konsulter: 80 miljoner kronor (ca 2 månaders arbete)

Ersättning för återstart: 80 miljoner kronor (ca 2 månaders arbete)

5.5 Ej kvantifierbara effekter av ett stopp

Alla former av stopp kommer, beroende på hur de formuleras, att få negativa konsekvenser på projektets genomförande. De viktigaste aspekterna att beakta är:

- **Risken för att nyckelpersoner tappar tron på projeket och slutar**
- **Risken för att inte attrahera nyckelkompetenser**
- **Risken att entreprenörer tappar tron på projektet och avslutar eller påverkar pågående kalkylarbete i negativ riktning**
- **Risken att projektörer i pågående uppdrag fokucerar sina bästa resurser på andra uppdrag som uppfattas ligga närmare ett förverkligande.**

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Samtliga aspekter måste beaktas i en kommunikationsplan av ett eventuellt beslut om frysning. Arbetsmarkaden i Stockholmsområdet är för närvarande het och förlust av nyckelresurser tar mycket lång tid att reparera och konsekvensen i tid, pengar och kvalitet på arbetet bedöms bli mycket stora.

TRAFIKVERKET INTERNT PM 22 (22)

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version

Projektstyrningsdokument TRV
Projektledning
Uppföljningsrapport "delprojekt" "YYYY-MM"

Bilaga 1

REGE[illegible]
Nan[illegible]
Re[illegible]
Ink 2014 -10- 29
Täby
Dnr N2014/4409/TE

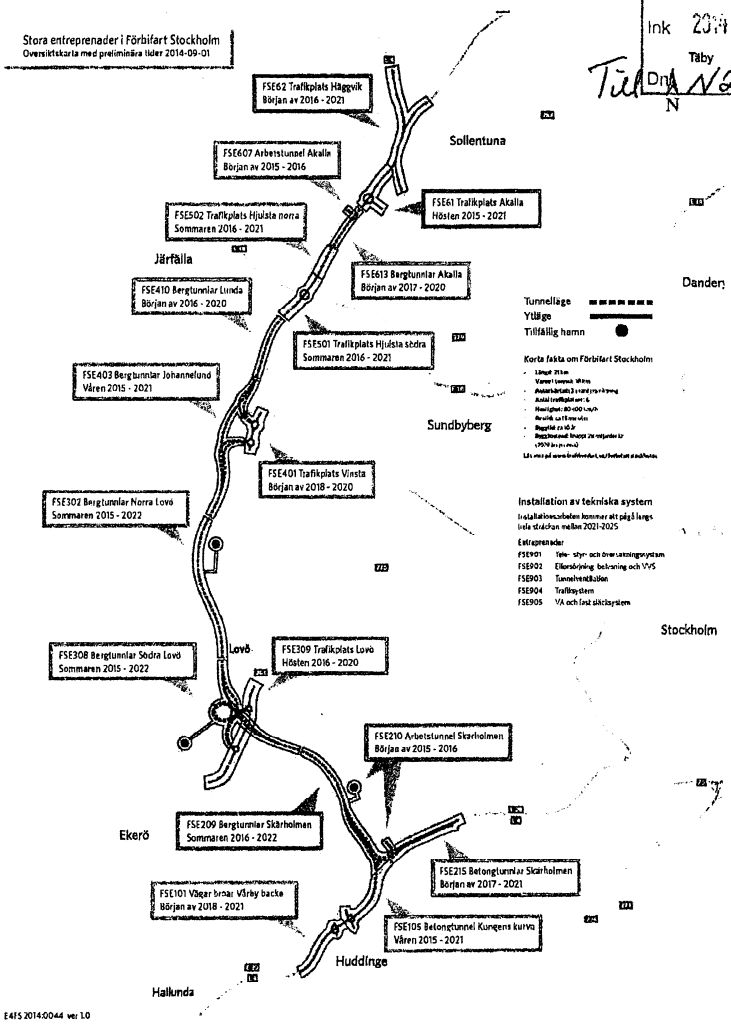

E4FS 2012:0068 Mall uppföljningsrapport ver 2.0
C:\Users\MBM0509\AppData\Local\Microsoft\Windows\Temporary Internet Files\Content.Outlook\L3CR9HKM\Intern PM konsekvens av start i maj Draft 2014-10-14 version 0 9.docx
(Utskriven 2014-10-27 13:19)

Föreliggande tabell med efterföljande förklaringar är en sammanställning och komplettering till PM-Projekt Förbifart Stockholm-beskrivning av konsekvenserna av ett eventuellt stop i verksamheten fram till 2015-05-01.

Aternativ	Intern kostnad TRV (mnkr)	Upphandlade Projektörer (mnkr)	Upphandlade Entreprenörer (mnkr)	Marknadskostnad (mnkr)	Utebliven Samhällsnytta (mnkr)	Tids-konsekvens Månder	Summa (mnkr)
A, Endast huvudentreprenad skjuts fram till 1/5 2015	0	0	0	0	0	0	0
A, även inledande entreprenader skjuts till 1/5 2015	90-135	0 (Givet förfrågningar kan gå till marknaden enl plan)	20-40	0	430-760	4-7 mån	510-905
B	90-135	0 (Givet förfrågningar kan gå till marknaden enl plan)	20-40	0 (Givet förfrågningar kan gå till marknaden enl plan)	650-1000	6-9 mån	760-1175
C	90-135	0 (Givet förfrågningar kan gå till marknaden enl plan)	22-44	120 (Osäkerhet leder till att några internationella anbudsgivare dra sig ur, vilket leder till dyrare upphandlingar)	650-1000	6-9 mån	880-1300
D	150-200	220	30-60	50-150 (Uppskattningsvis 10 entreprenörer har anbudsorganisationer avsatta till att räkna på jobben) 5-10 mkr per entreprenör	1000	10 mån	1550-1730
E)" Trafikverket ges endast möjlighet att driva domstolsprocesser fram till 2015-05-01"	180 -280 mkr. Mycket stor risk att nyckelkompetens försvinner, ineffektivitet	220	30-60	50-150 (Uppskattningsvis 10 entreprenörer har anbudsorganisationer avsatta till att räkna på jobben) 5-10 mkr per entreprenör	1300	12 mån	1780-2010

REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet
Registratorn
Ink 2014 -10- 29
Till Dnr. N2014/4409/TE

Beräknad samhällsnytta av projektet är 108 mnkr per månad och hämtat från Samhällsekonomisk Kalkyl, TRV 2012/29166

Alternativ A till C gäller under förutsättning att förfrågningar kan fortgå som planerat. Om förfrågningar ej får skickas ut så ger detta kostnader hos våra entreprenörer som sitter med upphandlade/dedikerade kalkylorganisationer. Vidare kommer det att leda till ineffektivitet hos våra konsulter om de ser att leveranstider kan skjutas på.

Alternativ D leder till stor risk att nyckelkompetens hos TrV slutar och går till andra byggverksamheter. Detta leder till en ineffektivitet i beställarorganisationen. Konsultorganisationen räknar vi kan vara fullt återställd först den 1/9 om återstart sker efter 1/5. Entreprenörer är idag förberedda på de anbudsförfrågningar som planeras att publiceras och de planerar idag för att ta hand om våra förfrågningar. Vi uppskattar till att marknaden kommer att orsakas kostnader i storleksordningen 50-150 mkr till följd av sen omplanering från statens sida.

Alternativ E: "Trafikverket ges endast möjlighet att driva domstolsprocesser fram till 2015-05-01" leder sannolikt till att nyckelkompetens försvinner från beställarorganisationen vilket leder till ineffektivitet och längre återstartstid. Total försening bedöms till 12 månader men osäkerheten är stor. Samma gäller för konsulter och entreprenörer som i alternativ D.

Bilaga A2.6.4

REGERINGEN

Näringsdepartementet

Regeringsbeslut **II 2**

2014-10-23 N2014/4313/TE

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att frysa projekt E4 Förbifart Stockholm

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att från och med dagens datum och fram till den 1 maj 2015 frysa produktionen i projekt E4 Förbifart Stockholm. Undantaget är arbeten som måste slutföras för att samhällsviktiga funktioner inte ska riskera att störas eller helt utebli eller arbeten som innebär en säkerhetsrisk för enskilda om de inte slutförs. Under denna period får Trafikverket i övrigt endast utföra arbete som är kopplat till sökande av tillstånd och planer.

Skälen för regeringens beslut

I december 2007 nåddes en uppgörelse mellan statens förhandlingsman och företrädare för Stockholmsregionen om en samlad lösning för Stockholmsregionens framtida trafik- och infrastruktursatsningar. Dessa trafik- och infrastruktursatsningar, vilka har kommit att benämnas som Stockholmsförhandlingen, innehöll bl.a. projekt E4 Förbifart Stockholm.

Företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet undertecknade dock inte den ovan nämnda överenskommelsen. Ett av motiven till detta var att partierna inte kunde ställa sig bakom överenskommelsens resultat gällande fördelningen av trängselskattemedel mellan kollektivtrafik och vägsatsningar. Resultatet från folkomröstningen om trängselskatt att dela intäkterna mellan kollektivtrafiken och vägsatsningar respekterades inte i överenskommelsen, utan gick till vägsatsningar.

Fram till den 1 maj 2015 ges i och med detta beslut, tid till förhandlingar om eventuella omfördelningar av resurser från den del av överskottet från trängelskatten i Stockholm som ska tilldelas projekt E4 Förbifart Stockholm. Stockholms kommun har uttryckt önskemål om sådana förhandlingar. Regeringen kommer att tillkalla en förhandlingsperson

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Mäster Samuelsgatan 70
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-411 36 16
E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

som ska verka som statens representant i förhandlingarna, förutsatt att Stockholms kommun och Stockholms läns landsting hemställer till regeringen om sådana förhandlingar. Förhandlingarna bör i sådant fall vara avslutade senast den 30 april 2015.

Om en ny uppgörelse inte nås före den 1 maj 2015 fortsätter byggandet av projekt E4 Förbifart Stockholm enligt plan. I det fall parterna till dess inte har kommit överens om någon ny finansieringsmodell för projektet finansieras det i enlighet med nu gällande överenskommelse.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Emma Hermansson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Socialdepartementet/PBB
Finansdepartementet/BA och SKA
Miljödepartementet/ME
Näringsdepartementet/RT
Stockholms kommun
Stockholms läns landsting

Bilaga A2.7.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 29
Dnr 735-2014/15

Stockholm 2015-01-28

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Sveriges riksdag antog under hösten 2014 Alliansens budgetmotion som bland annat innehöll en viktig reform med ytterligare sänkta arbetsavgifter för unga under 23 års ålder. Syftet med detta var att hjälpa de yngsta in på arbetsmarknaden genom att göra dem mer anställningsbara, trots att de ofta har liten eller ingen arbetslivserfarenhet och därför har svårt att få ett första jobb.

Att arbetsgivaravgifterna skulle sänkas framgick av ett tillkännagivande till regeringen som riksdagen fattade beslut om den 3 december 2014. Inkomstberäkningen, som antogs samma dag, bygger på att sänkningen genomförs från den 1 januari 2015. Trots detta tydliga besked från riksdagen till regeringen har regeringen förhalat processen med att återkomma med ett lagförslag till riksdagen om denna sänkning av arbetsgivaravgifterna. Inte förrän den 27 januari 2015 kom prop. 2014/15:50, Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga, till riksdagen, och det ikraftträdandedatum som regeringen föreslår är den 1 maj 2015.

Bakgrunden till ärendet beskrivs så här av regeringen (prop. sid. 11; min fetmarkering):

"Den 3 december 2014 beslutade riksdagen vid behandlingen av budgetpropositionens förslag till utgiftsramar och beräkningen av statens inkomster för 2015 att bl.a. tillkännage som sin mening att regeringen

skulle återkomma till riksdagen med förslag om en ytterligare sänkning av socialavgifterna för ungdomar under 23 år ned till 10,21 procent och slopad nedsättning för personer som fyllt 25 år (bet. 2014/15:FiU1, rskr.

2014/15:29).

De förändringar av de nedsatta socialavgifterna för unga som tillkännagivandet omfattar motsvarar förslagen i den förra regeringens proposition Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta (prop. 2013/14:116). Den propositionen föregicks av att

13 KW.

SVERIGES RIKSDAG

den förra regeringen i budgetpropositionen för 2014 aviserade att den senare under riksmötet avsåg att återkomma med förslag till regler för förändring av nedsättningen av socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för unga (prop. 2013/14:1, Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.12).

Aviseringen innebar att nedsättningen skulle förstärkas för personer som vid årets ingång inte fyllt 23 år genom att avgifterna sänktes så att bara ålderspensionsavgiften skulle betalas. För personer som vid årets ingång fyllt 25 år skulle nedsättningen slopas. För personer som vid årets ingång fyllt 23 men inte 25 år skulle däremot inte någon förändring av nedsättningen göras. Förslaget bedömdes kunna träda i kraft den 1 juli 2014. Inom Finansdepartementet utarbetades därefter en promemoria med det förslag som den förra regeringen aviserat i budgetpropositionen. En sammanfattning av promemorians

förslag finns i bilaga 1 och promemorians lagförslag finns i bilaga 2. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i bilaga 3. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2013/3961). I propositionen 2013/14:116 föreslogs att nedsättningen av socialavgifterna för unga skulle förändras enligt förslaget i promemorian. Riksdagen beslutade den 28 maj 2014 att avslå propositionen (2013/14:SfU18, rskr. 2013/14:279).

I denna proposition lämnas samma förslag som i ovan nämnda proposition, dock med ett annat ikraftträdandedatum. *"*

Här framgår således att regeringen har lagt fram exakt samma lagförslag som de som fanns i prop. 2013/14:116. Inget ytterligare beredningsunderlag har inhämtats. Trots detta har det tagit nästan två månader för regeringen att tillgodose riksdagens beslut – i en fråga som uppenbarligen brådskade, eftersom det handlade om att förverkliga riksdagens budgetbeslut för år 2015.

En utgångspunkt för vårt parlamentariska system är att regeringen ska verkställa riksdagens beslut och det med den skyndsamhet som respektive beslut kräver.

Jag begär därför att konstitutionsutskottet granskar regeringens, och i synnerhet finansminister Magdalena Anderssons, hantering av detta ärende.

Finn Bengtsson, riksdagsledamot (M) från Östergötland

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

2 (2) K.N.

Bilaga A2.7.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/709/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 1735-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är finansrådet Linda Haggren.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-09

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på frågor. Finansdepartementet lämnar följande underlag till svar till frågorna.

Fråga 1. Vilka beredningsåtgärder vidtogs, och vid vilken tidpunkt, inom Regeringskansliet för att efterkomma riksdagens tillkännagivande i det aktuella ärendet?

Riksdagens beslut den 3 december 2014 att bifalla allianspartiernas reservationer i finansutskottets s.k. rambetänkande (bet. 2014/15:FiU1) förändrade planeringsförutsättningarna för Regeringskansliet. När riksdagen fattade detta beslut kunde framtagandet av en proposition med förslag i enlighet med tillkännagivandet påbörjas.

Även om förslaget inte behövde remitteras eller lagrådsgranskas, då detta redan skett inom ramen för proposition 2013/14:116 Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta, var det nödvändigt med en förnyad analys av förslaget. Bland annat behövde de offentligfinansiella effekterna uppdateras och övriga konsekvenser ses över. Detta eftersom det gått nästan ett helt år sedan de förra beräkningarna gjordes. Gemensam beredning av propositionen med berörda departement inom Regeringskansliet inleddes den 12 december 2014. Propositionen delades den 16 december 2014. Vid regeringssammanträdet den 22 januari 2015 fattade regeringen beslut om proposition 2014/15:50 Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga. Propositionen trycklovades samma dag och överlämnades till riksdagen den 27 januari 2015.

2

Fråga 2. Vilka överväganden låg bakom det föreslagna ikraftträdandet av lagändringarna i prop. 2014/15:50? Gjordes någon bedömning, och i så fall vilken, av om förslaget överensstämde med och rymdes inom den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2015 som riksdagen antog den 3 december 2014?

Vid bedömningen av lämplig tidpunkt för ikraftträdandet av lagändringarna i prop. 2014/15:50 togs hänsyn dels till tiden för riksdagsbehandlingen av propositionen, dels till tiden för utfärdande av de nya lagarna. Hänsyn togs även till att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och det att den träder i kraft inte bör vara för kort. Mot den bakgrunden gjordes bedömningen att ett tidigare ikraftträdande än den 1 maj 2015 inte var lämpligt.

Den bedömning som gjordes var att förslaget överensstämde med och rymdes inom den beräkning av statsbudgetens inkomstsida som riksdagen antog den 3 december 2014. Jämfört med beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2015 innebär förslaget i prop. 2014/15:50 en viss förstärkning av de offentligfinansiella intäkterna, eftersom de nya bestämmelserna inte bedömdes kunna träda i kraft förrän den 1 maj 2015.

Fråga 3. Vilka kommentarer i övrigt ger den aktuella granskningsanmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Den aktuella granskningsanmälan och konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.7.3

REGERINGSKANSLIET

2015-04-01 SB2015/709/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 01
Dnr 1735-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är finansrådet Linda Haggren.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-31

Finansdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet den 19 mars 2015 begärt svar på en kompletterande fråga. Finansdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågan.

Fråga: Av svaret på fråga 1 i Finansdepartementets svar till utskottet den 10 mars 2015 framgår att propositionen om socialavgifter för unga delades den 16 december 2014. När avslutades den aktuella delningen?

Delningen av propositionen avslutades fredagen den 19 december 2014.

Bilaga A2.7.4

REGERINGSKANSLIET

2015-04-28 SB2015/709/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 28
Dnr 1735-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är finansrådet Linda Haggren.

Thomas Strömgren

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-04-28

Finansdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Finansministerns handläggning av propositionen om socialavgifter för unga

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet den 7 april 2015 begärt svar på en kompletterande fråga. Finansdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågan.

Fråga: Av svaret från Finansdepartementet framgår att delningen av den aktuella propositionen avslutades den 19 december 2014. Varför togs inte ärendet upp på något av regeringssammanträdena den 8 januari respektive den 15 januari 2015 utan först vid sammanträdet den 22 januari?

Efter att delningen hade avslutats ingick regeringspartierna tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna den s.k. decemberöverenskommelsen. Med anledning därav fanns det behov av att göra en analys av hur överenskommelsen påverkade ärendet. Därefter skedde avstämning med den politiska ledningen innan ärendet togs upp på regeringssammanträdet den 22 januari 2015. Det bör i sammanhanget framhållas att det inte bedömdes vara möjligt med ett tidigare ikraftträdande, även om ärendet skulle ha tagits upp på något av de två tidigare regeringssammanträdena.

Bilaga A2.8.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 30
Dnr 1748-2014/15

Stockholm 2015-01-30

Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Den 3 december 2014 röstade Sveriges riksdag igenom allianspartiernas förslag till statsbudget för 2015.

Mot bakgrund av att Arbetsförmedlingen under en längre tid kritiserats för att inte i tillräckligt stor utsträckning arbeta med arbetsgivarkontakter, avsätts på utgiftsområde 14 i budgetmotionen 200 miljoner kronor för att *"motverka långtidsarbetslöshet och för att förstärka matchningen med utökade arbetsgivarkontakter"*. I regeringsformen 9 kap. 3 § 1 st. föreskrivs att det är riksdagen som bestämmer hur statens medel får användas och anvisar anslag till bestämda ändamål. Anslagen får enligt 9 kap. 7 § inte användas på annat sätt än vad riksdagen har bestämt. En viktig kanal för att verkställa budgetbeslutet är regleringsbreven som innehåller regeringens mål- och resultatkrav på myndigheterna och deras finansiella förutsättningar, bland annat hur stora anslag myndigheterna får använda.

Trots detta finns satsningen på att utöka arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivarkontakter inte med i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2015.

Detsamma gäller för 18 miljoner kronor avsedda att förverkliga harmonisering av åtgärdsregler i aktivitetsstödet, 10 miljoner kronor avsedda för regelförenklingar i det arbetsmarknadspolitiska regelverket och 86 miljoner kronor avsedda till tidiga programinsatser för personer som bedöms löpa stor risk att bli långtidsarbetslösa. Det gäller även för 133 miljoner kronor avsedda för att förlänga den s.k. folkhögskolesatsningen, som ska motivera bl.a. unga att återuppta tidigare studier, och ge unga som saknar en grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieexamen och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga möjlighet att delta i studiemotiverande kurser vid en folkhögskola i upp till fem månader och 30 miljoner kronor för införandet av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för ungdomar.

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

Mot bakgrund av detta förefaller regeringen ha frångått att styra Arbetsförmedlingen i enlighet med vad riksdagen beslutat. I och med att regeringen frångår att föra in viktiga satsningar i regleringsbrevet för Arbetsförmedlingen försvåras riksdagens uppföljning av fattade beslut. Jag vill därför be konstitutionsutskottet pröva om regeringen och arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har agerat i strid med det beslut som riksdagen fattat.

Elisabeth Svantesson

Elisabeth Svantesson, riksdagsledamot (M)

Bilaga A2.8.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-11 SB2015/712/RCK

Statsrådsberedningen

Chefen för rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 11
Dnr 1748-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet och en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Catharina Nordlander.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-10

Arbetsmarknadsdepartementet

Expeditionschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 12 februari 2015 begärt svar på ett antal frågor i rubricerat ärende. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar härmed svar på frågorna 1-4 och 7.

1. Varför återfinns inte de satsningar som redovisas i anmälan i regleringsbrevet för Arbetsförmedlingen?

Arbetsförmedlingen har tilldelats de anslagsnivåer som framgår av riksdagens beslut. Praxis i Regeringskansliet är att vid utformningen av regleringsbreven utgå från förslaget till beslut och utskottets ställningstagande i utskottsbetänkandet. Varken i förslaget till beslut eller under rubriken utskottets ställningstagande i aktuellt budgetbetänkande anges några exakta belopp för de i anmälan nämnda satsningarna. De satsningar som redovisas i anmälan finns dock med i regleringsbrevet på så sätt att de ingår i beräkningsunderlaget för de medel som har tilldelats Arbetsförmedlingen.

2. Vilka åtgärder har riksdagens beslut om de satsningar som redovisas i anmälan föranlett? Kvarstår att vidta ytterligare åtgärder och i så fall vilka åtgärder och av vem ska åtgärderna vidtas?

- 200 miljoner kr för att motverka långtidsarbetslöshet och för att förstärka matchningen med utökade arbetsgivarkontakter.

Medel motsvarande detta belopp ingår i den anslagsnivå som regeringen har tilldelat Arbetsförmedlingen för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* i myndighetens regleringsbrev. Regeringen har dessutom infört ett antal nya resultatmål i regleringsbrevet. Ett av dessa mål handlar just om att långtidsarbetslösheten ska minska och ett om att matchningen ska förbättras.

- 18 miljoner kr för att förverkliga harmonisering av åtgärdsregler i aktivitetsstödet.

Beloppet ingår i den anslagsnivå som regeringen har tilldelat för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader*. Den förra regeringen beslutade den 19 juni 2014 ett antal förordningsändringar kopplade till införandet av det nya åtgärdssystemet för aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen (SFS 1996:1100 m.fl.). Regeringen utgår ifrån att den i anmälan nämnda satsningen är kopplad till dessa förordningsändringar.

- 10 miljoner kr för regelförenklingar i det arbetsmarknadspolitiska regelverket.

Beloppet ingår i den anslagsnivå som regeringen har tilldelat Arbetsförmedlingen för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader*. En översyn av förordningarna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten pågår inom Regeringskansliet (Ds 2014:29). Förslagen har remitterats och förordningsändringar bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

- 86 miljoner kr för tidiga programinsatser för personer som bedöms löpa stor risk att bli långtidsarbetslösa.

Beloppet ingår i de anslagsnivåer som regeringen har tilldelat Arbetsförmedlingen på anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* respektive anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser i Arbetsförmedlingens regleringsbrev. Som framgått ovan har regeringen därutöver infört ett nytt resultatmål i regleringsbrevet om att långtidsarbetslösheten ska minska.

- 133 miljoner kr för att förlänga den s.k. folkhögskolesatsningen.

Beloppet ingår i de anslagsnivåer som regeringen har tilldelat Arbetsförmedlingen på anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* respektive 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. I regleringsbrevet framgår av det finansiella villkoret 3g på anslag 1:3, anslagspost 1 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* att anslagsbeloppet får användas för studiemotiverande folkhögskoleutbildning. Detta innebär att regeringen har fattat beslut om att förlänga den s.k. folkhögskolesatsningen. Inom Regeringskansliet bereds därutöver förordningsändringar för att, i enlighet med riksdagens beslut, möjliggöra för unga som saknar en grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieutbildning som medför nedsatt arbetsförmåga möjlighet att delta i studiemotiverande kurser vid folkhögskola i upp till fem månader.

- 30 miljoner kr för införandet av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för unga.

Beloppet ingår i den anslagsnivå som regeringen har tilldelat Arbetsförmedlingen på anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. Förslag till förordningsändringar för införande av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för unga bereds inom Regeringskansliet.

3. Är riksdagsskrivelsen 2014/15:89 i de delar som avser de satsningar som tas upp i anmälan slutbehandlad genom regeringens beslut den 22 december 2014 om regleringsbrev for Arbetsförmedlingen?

Nej. I vissa delar kräver riksdagens beslut ytterligare åtgärder, t.ex. beslut om förordningsändringar. Som exempel kan nämnas arbetet med förenklingen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket och införandet av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som en insats i jobbgarantin för ungdomar. Som framgått pågår arbetet med dessa författningsändringar inom Regeringskansliet. En närmare redogörelse för de åtgärder som har vidtagits med anledning av riksdagsskrivelsen kommer att lämnas i årets skrivelse 75.

4. Är det Ylva Johansson (arbetsmarknadsminister) som föredrar ärenden om Arbetsförmedlingen? I så fall, varför undertecknades regleringsbrevet av Mikael Damberg (näringsminister)? Är det något annat statsråd än arbetsmarknadsministern, och i så fall vem, som föredrar ärenden som rör de satsningar som tas upp i anmälan?

Arbetsmarknadsministern är chef för Arbetsmarknadsdepartementet och är föredragande för frågor som rör Arbetsförmedlingen. Vid regeringssammanträdet den 22 december 2014, då regleringsbrevet för Arbetsförmedlingen beslutades, hade inte arbetsmarknadsministern möjlighet att närvara. Hon ersattes då, i enlighet med sedvanliga rutiner, av annat statsråd, denna gång närings- och innovationsministern.

7. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan föranleder inga ytterligare kommentarer från Arbetsmarknadsdepartementets sida.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-09

Finansdepartementet
Expeditions- och rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

5. En generell fråga: i vilka andra former än genom beslut om regleringsbrev genomförs riksdagens beslut om utgifter på statens budget? Anses riksdagsskrivelser om riksdagens beslut om anslag slutbehandlade i den del om avser anslag för det kommande budgetåret i och med att regleringsbrevet beslutats även om riksdagens beslut om anslag genomförs genom t.ex. förordningar som beslutas senare än regleringsbrevet?

6. En redogörelse för hur riksdagens beslut om statens budget generellt genomförs önskas. Redogörelsen ska också inbegripa hur regeringen återrapporterar sina åtgärder till riksdagen.

Riksdagens beslut om statens budget avser en beräkning av statens inkomster och anslag för bestämda ändamål.

Riksdagens beslut om att godkänna beräkningen av statens inkomster förutsätter vanligtvis inte någon genomförandeåtgärd av regeringen. Om beräkningarna utgår från att viss lagstiftning ändras kan dock regeringen behöva lämna förslag till sådan lagstiftning. För det fall lagändringarna behandlats tillsammans med budgetbeslutet beslutar regeringen om att ändringarna ska utfärdas.

Riksdagens beslut om anslag och övriga finansiella befogenheter genomförs framför allt genom att regeringen beslutar om regleringsbrev. Genom dessa beslut tilldelar regeringen myndigheterna anslagsmedel och anger villkor för medlens användning inom de ramar och villkor som riksdagen har beslutat om. Riksdagens beslut om anslag kan vidare förutsätta andra regeringsbeslut, t.ex. beslut om propositioner, förordningsändringar eller särskilda uppdrag.

2

När en riksdagsskrivelse ska anses vara slutbehandlad måste avgöras från fall till fall, beroende på skrivelsens innehåll och vilka åtgärder som den föranlett. Riksdagsskrivelser om riksdagens beslut om anslag anses, i enlighet med vad som ovan anförts, vanligtvis vara slutbehandlade i och med att de finansiella ramarna för anslaget har angetts i ett reglerings-brev. I vissa fall kan det dock krävas att regeringen vidtar ytterligare åtgärder, t.ex. beslutar om förordningar, innan en skrivelse bedöms vara slutbehandlad.

I årsredovisningen för staten lämnar regeringen varje år en redogörelse till riksdagen för hur budgeten har genomförts. Redogörelsen innehåller bl.a. en redovisning av utfallet på budgetens inkomsttitlar och anslag. Vidare förklaras väsentliga avvikelser mellan den beslutade budgeten och utfallet. Dessutom lämnar regeringen i budgetpropositionen en redovisning av de resultat som uppnåtts i förhållande till de av riksdagen beslutade målen för respektive utgiftsområde. Därutöver följer regeringen noggrant hur statens inkomster, utgifter och upplåning utvecklas i förhållande till beräknade och beslutade belopp och förklarar i budgetpropositionen och i den ekonomiska vårpropositionen väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och beräknat utfall för det innevarande budgetåret. Denna uppföljning ligger sedan till grund för regeringens överväganden och förslag i de nämnda propositionerna.

Bilaga A2.8.3

REGERINGSKANSLIET

2015-04-01 SB2015/712/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 01
Dnr 1748-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är tf. expeditions- och rättschefen Catharina Nordlander.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-04-01

Arbetsmarknadsdepartementet

Expeditionschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Regeringens styrning av Arbetsförmedlingen

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 19 mars 2015 begärt svar på en kompletterande fråga i rubricerat ärende. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar härmed följande svar på utskottets fråga.

I promemorian från Arbetsmarknadsdepartementet behandlas (svar på fråga 2, sista strecksatsen) en satsning om 30 miljoner kr för införandet av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för unga. I svaret anges att förslag till förordningsändringar för införande av arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för unga bereds inom Regeringskansliet. Vilka beredningsåtgärder (t.ex. beslut om remiss) har hittills vidtagits?

Regeringen beslutade den 12 mars 2015 om ändringar i förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar (SFS 2015:148). Ändringarna innebär bl.a. att arbetsträning och förstärkt arbetsträning kommer att bli en möjlig insats inom jobbgarantin för unga. Förordningsändringarna har beretts på sedvanligt sätt inom Regeringskansliet. Arbetsförmedlingen har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på ändringarna i samband med den s.k. delningen. Ändringarna träder i kraft den 4 maj 2015.

Bilaga A2.8.4

SVERIGES RIKSDAG

2015-06-02

Anteckning om cirkulär med anvisning för arbetet med regleringsbrev

Cirkulär nr Fi 2014:3 (2014-09-12) Anvisning för arbetet med regleringsbrev (60 sidor) återges av utrymmesskäl inte här. Cirkuläret förvaras vid konstitutionsutskottets kansli i granskningsärendets akt (dnr 1748-2014/15).

Hans Hegeland
Utskottsråd • Konstitutionsutskottet • Riksdagsförvaltningen

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Bilaga A2.9.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 30
Dnr 1756-2014/15

Stockholm 2015-01-30

Regeringskansliets regleringsbrev

Riksdagen antog under höstens budgetbehandling allianspartiernas budgetmotion och biföll den anslagsfördelning som Alliansen föreslog för utgiftsområde 1. Under anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. anges både neddragningar och satsningar i förhållande till regeringens budget.

Bland satsningarna anges en satsning om 3 000 000 kronor på rysskspråkig utsänd personal, en satsning om 15 000 000 kronor på säkerhetshöjande åtgärder vid utlandsmyndigheterna och en satsning om 200 000 kronor på att fortsätta en studie över företagsklimatet i Sverige som Världsbanken gör på regeringens uppdrag.

Av regeringsformen följer att riksdagen bestämmer hur statens medel får användas och anvisar anslag till bestämda ändamål. Anslagen får inte användas på annat sätt än vad riksdagen har bestämt. Regeringen styr myndigheternas finansiella förutsättningar genom regleringsbreven. I regleringsbrevet för Regeringskansliet för 2015 finns dock inte något angivet avseende de satsningar som riksdagen beslutat.

Jag önskar med anledning av detta att konstitutionsutskottet granskar huruvida det är förenligt med grundlagens bestämmelser och även i övrigt lämpligt att regeringen inte anger villkor för anslagens användning i regleringsbreven på ett sätt som är i enlighet med vad som anges i riksdagens beslut om anslag. Frågeställningen är relevant i allmänhet men blir extra aktuell mot bakgrund av att riksdagen fattat ett budgetbeslut som skiljer sig från regeringens budgetförslag.

Karin Enström (M)

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Bilaga A2.9.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-11 SB2015/713/RCK

Statsrådsberedningen

Chefen för rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 11
Dnr 1756-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Regeringskansliets regleringsbrev

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen och en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Emma Degerfeldt.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-10

Statsrådsberedningen

Förvaltningschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Regeringskansliets regleringsbrev

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 12 februari 2015 begärt svar på ett antal frågor i rubricerat ärende. Statsrådsberedningen lämnar härmed svar på frågorna 1-4 och 7.

1. *Varför återfinns inte de satsningar som redovisas i anmälan i regleringsbrevet för Regeringskansliet?*

Regeringskansliet har tilldelats den anslagsnivå som framgår av riksdagens beslut. De satsningar som redovisas i anmälan finns med i regleringsbrevet på så sätt att de ingår i beräkningsunderlaget för de medel som har anvisats Regeringskansliet.

Regeringen fördelar medel till Regeringskansliet i såväl regleringsbrevet för Regeringskansliet som i det efterföljande särskilda regeringsbeslutet om fördelning av anslagsmedel för Regeringskansliet.

I regleringsbrevet tydliggörs anslagets ändamål (förvaltningsutgifter m.m.) i enlighet med riksdagens beslut. I beslutet om fördelning av anslagsmedel för Regeringskansliet fördelar regeringen medlen till respektive departement.

Inför besluten om regleringsbrev och fördelning om anslagsmedel på respektive departement förs en dialog mellan Statsrådsberedningen och respektive departement med inriktningen att medel ska tillföras enligt riksdagens beslut om anslaget. Detta har även skett inför besluten för 2015.

Regeringen har för budgetåret 2015 inte hanterat anslagsförändringarna för Regeringskanslets anslag på annat sätt än tidigare år, dvs. anslagsförändringarna har genomförts genom att respektive budgetram för berört departement justerats i beslutet om anslagsmedel för Regeringskansliet.

2. *Vilka åtgärder har riksdagens beslut om de satsningar som redovisas i anmälan föranlett? Kvarstår att vidta ytterligare åtgärder och i så fall vilka åtgärder och av vem ska åtgärderna vidtas?*

Som redovisats under fråga 1 så har regeringen fattat beslut om regleringsbrev samt fördelning av budgetramar för departementen. I det senare beslutet, som föregåtts av en dialog mellan respektive departement och Statsrådsberedningen, har de av riksdagen angivna anslagsvillkoren/-förändringarna omhändertagits.

Efter att regeringen beslutat om fördelning av medel till departementen beslutar respektive departementschef om hur departementets budgetram ska fördelas inom departementet. Departementens budgetar för 2015 har nu fastställts.

3. *Är riksdagsskrivelsen 2014/15:50 i de delar som avser de satsningar som tas upp i anmälan slutbehandlad genom regeringens beslut den 18 december 2014 om regleringsbrev för Regeringskansliet?*

Ja, några ytterligare beslut avses inte fattas.

4. *Vilket statsråd föredrar ärenden om regleringsbrev rörande Regeringskansliet? Är det något annat statsråd, och i så fall vem, som föredrar ärenden som rör de satsningar som tas upp i anmälan?*

Statsministern föredrar ärenden om regleringsbrevet rörande Regeringskansliet.

7. *Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?*

Varken anmälan eller promemorian ger anledning till några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-09

Finansdepartementet
Expeditions- och rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Regeringskansliets regleringsbrev

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

5. En generell fråga: i vilka andra former än genom beslut om regleringsbrev genomförs riksdagens beslut om utgifter på statens budget? Anses riksdagsskrivelser om riksdagens beslut om anslag slutbehandlade i den del om avser anslag för det kommande budgetåret i och med att regleringsbrevet beslutats även om riksdagens beslut om anslag genomförs genom t.ex. förordningar som beslutas senare än regleringsbrevet?

6. En redogörelse för hur riksdagens beslut om statens budget generellt genomförs önskas. Redogörelsen ska också inbegripa hur regeringen återrapporterar sina åtgärder till riksdagen.

Riksdagens beslut om statens budget avser en beräkning av statens inkomster och anslag för bestämda ändamål.

Riksdagens beslut om att godkänna beräkningen av statens inkomster förutsätter vanligtvis inte någon genomförandeåtgärd av regeringen. Om beräkningarna utgår från att viss lagstiftning ändras kan dock regeringen behöva lämna förslag till sådan lagstiftning. För det fall lagändringarna behandlats tillsammans med budgetbeslutet beslutar regeringen om att ändringarna ska utfärdas.

Riksdagens beslut om anslag och övriga finansiella befogenheter genomförs framför allt genom att regeringen beslutar om regleringsbrev. Genom dessa beslut tilldelar regeringen myndigheterna anslagsmedel och anger villkor för medlens användning inom de ramar och villkor som riksdagen har beslutat om. Riksdagens beslut om anslag kan vidare förutsätta andra regeringsbeslut, t.ex. beslut om propositioner, förordningsändringar eller särskilda uppdrag.

2

När en riksdagsskrivelse ska anses vara slutbehandlad måste avgöras från fall till fall, beroende på skrivelsens innehåll och vilka åtgärder som den föranlett. Riksdagsskrivelser om riksdagens beslut om anslag anses, i enlighet med vad som ovan anförts, vanligtvis vara slutbehandlade i och med att de finansiella ramarna för anslaget har angetts i ett reglerings-brev. I vissa fall kan det dock krävas att regeringen vidtar ytterligare åtgärder, t.ex. beslutar om förordningar, innan en skrivelse bedöms vara slutbehandlad.

I årsredovisningen för staten lämnar regeringen varje år en redogörelse till riksdagen för hur budgeten har genomförts. Redogörelsen innehåller bl.a. en redovisning av utfallet på budgetens inkomsttitlar och anslag. Vidare förklaras väsentliga avvikelser mellan den beslutade budgeten och utfallet. Dessutom lämnar regeringen i budgetpropositionen en redovisning av de resultat som uppnåtts i förhållande till de av riksdagen beslutade målen för respektive utgiftsområde. Därutöver följer regeringen noggrant hur statens inkomster, utgifter och upplåning utvecklas i förhållande till beräknade och beslutade belopp och förklarar i budgetpropositionen och i den ekonomiska vårpropositionen väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och beräknat utfall för det innevarande budgetåret. Denna uppföljning ligger sedan till grund för regeringens överväganden och förslag i de nämnda propositionerna.

Bilaga A2.9.3

REGERINGSKANSLIET

2015-05-13 SB2015/713/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -05- 13
Dnr 1756-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Regeringskansliets regleringsbrev

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartemetet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars J Nilsson.

Thomas Strömgren

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-05-12

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Regeringskansliets regleringsbrev

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 23 april 2015 i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets fråga.

Har regeringen avsett att genomföra satsningarna om 3 000 000 kronor på ryskspråkig utsänd personal och om 15 000 000 kronor på säkerhetshöjande åtgärder vid utlandsmyndigheterna? Om ja, har satsningarna genomförts? Om nej, varför inte?

De 15 000 000 kronor för säkerhetshöjande åtgärder som utrikesförvaltningen tilldelats 2015 medför förstärkning av utsänd säkerhetspersonal i bland annat Mogadishu och Moskva. Säkerhetsorganisationen vid ambassaden i Moskva ombildas och ett flertal säkerhetsrelaterade investeringar genomförs.

Därutöver stärks bevakningen vid kanslier, residens och i några fall bostäder samt ytterligare säkerhetsinvesteringar. Sammantaget innebär det att säkerhetsrelaterade kostnader för utrikesförvaltningen ökar med mer än 15 000 000 kronor.

Satsningen på ryskspråkighet på ambassaderna i Baltikum har redan inneburit att ambassaden i Tallinn förstärkts med en ryskspråkig utsänd. Hur ryskspråkigheten ska förstärkas vid övriga ambassader bereds fortsatt inom Utrikesdepartementet.

Bilaga A2.9.4

REGERINGEN

Utdrag
Protokoll **I:4**
vid regeringssammanträde
2014-12-18 SB2014/8485/FCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 1756-2014/15

Fördelning av anslagsmedel för 2015 avseende Regeringskansliet

Riksdagen har beslutat om anslaget för Regeringskansliets verksamhet för budgetåret 2015 (prop. 2014/15:1, utg.omr. 01, bet. 2014/15:KU1, rskr. 2014/15:50). Anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. anslagspost 1 till Regeringskansliets disposition har fastställts till 6 698 871 000 kronor.

Regeringen beslutar om följande fördelning av anslagsmedel under 2015.

Budget-ram	*Departement*	Belopp tkr
1	Statsrådsberedningen	187 590
2	Justitiedepartementet	401 500
3	Utrikesdepartementet Stockholm	695 500
4	Utrikesdepartementet Utrikesrepresentationen	1 826 290
5	Försvarsdepartementet	161 330
6	Socialdepartementet	273 470
7	Finansdepartementet	505 430
8	Utbildningsdepartementet	209 520
9	Miljö- och energidepartementet	210 560
10	Näringsdepartementet	530 310
11	Kulturdepartementet	139 470
12	Arbetsmarknadsdepartementet	124 300
13	Regeringskansliets förvaltningsavdelning	652 590
14	Gemensamma ändamål	781 011

Regeringskansliet har rätt att omfördela budgetbelopp mellan budgetramarna.

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Utrikesdepartementet får disponera inkomster från försäljning av fordon och annan utrustning för utlandsmyndigheterna.

Pensionspremier som ska täcka Statens pensionsverks (SPV) kostnader för pensioner för lokalanställd personal får enligt regeringsbeslut den 18 november 1999 beslutas av SPV efter att SPV hört Utrikesdepartementet.

Kostnader på grund av kompensation för bortfall av arbetsinkomst för makar till tjänstemän i utrikesförvaltningen i samband med av Utrikesdepartementet beordrad utbildning ska belasta budgetram 4.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet
Utrikesdepartementet
Försvarsdepartementet
Socialdepartementet
Finansdepartementet
Utbildningsdepartementet
Miljödepartementet
Näringsdepartementet
Kulturdepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksrevisionen
Ekonomistyrningsverket

REGERINGSKANSLIET

Utdrag
Protokoll **§ 2**

2015-02-03 UF2015/6708/UD/PLAN (delvis)

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 1756-2014/15

Verksamhetsplan och budget för utrikesförvaltningen verksamhetsåret 2015

2 bilagor

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har beslutat om utrikesförvaltningens strategiska inriktning för 2015 – 2018 (UF2015/6705/UD/PLAN).

I beslut den 18 december 2014 om regleringsbrev för Regeringskansliet (SB2014/8455/FCK (delvis), och fördelningsbeslut samma dag (SB2014/8485/FCK) har regeringen fördelat anslagsmedel för 2015 avseende Regeringskansliet.

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) fastställer verksamhetplan för utrikesförvaltningen verksamhetsåret 2015 enligt *bilaga*. Vidare fastställs internbudget för utrikesförvaltningen verksamhetsåret 2015 enligt *bilaga*.

Beslut om revidering av budgeten inom tillgängliga medel kan fattas av expeditionschefen.

Beslutet har fattats av chefen för Utrikesdepartementet, statsrådet Wallström.

Postadress 103 39 Stockholm
Besöksadress Malmtorgsgatan 3
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 76
E-post: foreign.registrator@gov.se

2

Utdrag till

Utrikesdepartementet, ledningsgruppen
Utrikesdepartementet, A-ledning
Utrikesdepartementet, samtliga enheter
samtliga utlandsmyndigheter
UD ST-UF
UD-UPF

REGERINGSKANSLIET

2015-02-03 UF2015/6708/UD/PLAN (delvis)

Utrikesdepartementet

Verksamhetsplan för utrikesförvaltningen 2015

De övergripande inriktningsmålen för utrikesförvaltningens verksamhet framgår av utrikesförvaltningens strategiska inriktning för 2015-2018. Verksamhetsplanen för utrikesförvaltningen 2015 (VP för UF 2015) omsätter dessa övergripande och långsiktiga verksamhetsmål till prioriterad verksamhet för år 2015. Berörda utlandsmyndigheter ska även beakta Sveriges övergripande EU-prioriteringar.

VP för UF 2015 följer samma struktur som den strategiska inriktningen. Inom varje verksamhetsmål anges för året särskilt prioriterade mål och aktiviteter där den politiska ledningen är engagerad och/eller insatsen förväntas bli mycket resurskrävande.

VP för UF 2015 tar normalt *inte* upp årligt återkommande processer, kontinuerliga arbetsuppgifter eller fortsatt täckande av arbetsgrupper mm. I de flesta fall kan denna verksamhet inte bortprioriteras. Det ligger i varje enhets och utlandsmyndighets ansvar att sådan verksamhet vidareutvecklas på ett kvalitetssäkert och kostnadseffektivt sätt.

VP för UF 2015 är tillsammans med fastlagd budget för 2015 utgångspunkterna för utlandsmyndigheternas/enheternas egna verksamhetsplaner. VP för UF ska förtydliga och ge stöd när utlandsmyndigheterna och UD:s enheter prioriterar sin verksamhet inom lagda resursramar. Omvärldsförändringar kan leda till krav på omdisponeringar under verksamhetsåret.

Målsättningarna och aktiviteterna i VP för UF 2015 kommer att följas upp i enheternas verksamhetsdialog med utlandsmyndigheterna och i chefstjänstemännens verksamhetsdialog med UD:s enheter.

2

A. Prioriterade verksamhetsmål

Starkare engagemang för FN och global samverkan

- Intensifiera ansträngningarna att säkerställa inval i FN:s säkerhetsråd 2017-18. Gäller alla enheter och utlandsmyndigheter.
- Genomföra svenskt bidrag till FN-missionen MINUSMA i Mali, och främja svensk övrig medverkan.
- Aktivt bidra till goda resultat i den globala dagordning som under året skapas i förhandlingarna om post-2015 och dess finansiering (FfD) samt klimattoppmötet i Paris.
- Stödja ett stärkt FN-system och reformer inom olika sektorer och organ. Fortsätta dialogen med FN:s utvecklingsorgan för effektivitet, kvalité och resultat.
- Delta i förberedelser inför FN:s humanitära toppmöte i Istanbul våren 2016 och verka för respekt för de grundläggande humanitära principerna.
- Identifiera nya allianser och brobryggaruppgifter.

Ett enat, starkt och solidarisk EU

- Stärka EU som global aktör med en mer samstämmig och strategisk extern politik och större ansvar för säkerhet och miljömässigt hållbar utveckling.
- Stödja EEAS och motverka en åternationalisering av europeisk utrikespolitik.
- Verka för att HR/VP Mogherini inleder arbetet med en Europeisk Global Strategi och bidra till den.
- Upprätthålla vårt ansvar som lednation för *Nordic Battle Group* och för konceptets effektivitet.
- Värna principerna för EU:s utvidgningspolitik, och verka för reformer i kandidatländerna.
- Motverka defensiv handelspolitik (skyddsinstrument – IPI, TDI-reform).
- Öppnare hållning för handelspreferenser för u-länder.
- Vara pådrivande för genomförandet av EU:s Agenda for Change.

Ett tryggt närområde

- Bidra till fördjupat samarbete i det svenska närområdet.
- Verka för upprätthållande av den europeiska säkerhetsordningen och folkrättsliga principer.

Stödja Ukraina, motverka fortsatt rysk aggression och bidra till ett framgångsrikt toppmöte i Riga inom Östliga Partnerskapet.

Internationell krishantering

- Verka för fred och stabilisering i EU:s södra grannskap, inte minst genom stöd till MEPP och ansträngningarna att hitta en politisk lösning på konflikten i Syrien.
- Aktivt engagemang i kampen mot ISIL och internationell terrorismbland annat genom åtgärder vad gäller utländska terroristtridande.

- Bidra till global fred och säkerhet i form av svenska bidrag till internationella fredsfrämjande insatser, inklusive i Mali och Afghanistan, med tonvikt på FN och EU.
- Börja genomföra det utvecklade partnerskapet med Nato inom ramen för *Enhanced Opportunities Program (EOP).*
- Bidra till att öka fokus på klimat och säkerhet samt hälsa och säkerhet.
- Aktivt engagemang för att stödja utvecklingen i sviktande stater bl.a. genom ordförandeskap i Internationella dialogen för freds- och statsbyggande

Ökad respekt för globala normer

- Strategi för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i utrikespolitiken.
- Författa MR-rapporter.
- Slå vakt om folkrätten, inklusive den internationella humanitära rätten.
- Förebyggande och bestraffning av massövergrepp och folkmord.
- Intensifiera arbetet för avskaffande av alla kärnvapen och aktivt bidra till NPT:s översynskonferens samt uppföljningen därav.
- Höja medvetenheten om barnrättsperspektivet inom utvecklingspolitiken.
- Utveckla demokratirapportering
- Söka nystart för R2P (Responsibility to Protect)

Hållbar utveckling för att minska fattigdom och orättvisor

- Utvecklingspolitiken ska genomsyras av samstämmighet mellan centrala områden och politiken "gemensamt ansvar för global utveckling" (PGU) ges en nystart.
- Slutföra förhandlingarna om post-2015 och verka för ökad resursmobilisering, inklusive klimatfinansiering, för dess implementering. Bygga broar.
- Aktivt påverkansarbete inför klimattoppmötet i Paris i december 2015.
- Bidra till utvecklingen av innovativa investerings- och biståndsformer, i samarbete med relevanta aktörer som Sida och Swedfund.
- Genomföra och följa upp CSO-dialogen nationellt och i fält, inte minst för förstärkt folklig förankring av utvecklingspolitiken.
- Förbättra utvecklingssamarbetets roll i att värna fackliga rättigheter.

En mer jämställd värld

- En feministisk utrikespolitik ska omsättas i praktiken i enlighet med kabinettssekreterarens brev 2014-12-22 och förslag som följer på det.
- Politiken ska genomsyras av ett perspektiv som sammanfattas av begreppen rättigheter, representation samt resurser. Den omfattar samtliga områden.
- Verka för att stärka genomförandet av säkerhetsresolution 1325, bla genom tillsättandet av en särskilt EU korrdinator och ett aktivt svenskt och europeiskt engagemang inom ramen den högnivåöversyn som initierats av FN:s säkerhetsråd.
- Aktivt bidra till säkerhetsrådets översyn av FN:s fredsbyggandearkitektur och FN:s fredsmissioner genom förslag till åtgärder avseende 1325.
- Bidra till framtagandet av EU:s handlingsplan för genderfrågor i sin verksamhet.

- Främja SRHR, kvinnors "voice & agency" i utvecklingssamarbetet.

Handel och främjande för tillväxt och jobb

- En exportstrategi utarbetas i samverkan med näringslivet för att stärka exporten i alla delar av landet.
- Hållbart företagande (CSR) fokuseras på ökad dialog med intressenter och på hur företag som verkar på svåra marknader bäst kan stödjas.
- Bilaterala och regionala handelsavtal där EU:s förhandlingar med USA och Japan är särskilt viktiga
- Arbetet för en digital inre marknad inom EU.
- Fullt genomförande av tjänstedirektivet.
- WTO/DDA förhandlingarna intensifieras under året. Särskilt verka för u-ländernas intressen.
- Ett arbete ska inledas för att förbättra samordningen mellan främjande och bistånd i syfte tillvarata existerande relationer i samarbetsländer.
- Statligt reglerade sektorer på tillväxtmarknader samt FN-upphandlingar.
- Plurilaterala förhandlingar inom WTO (ITA, miljövaror/tjänster och tjänster).
- Styrning av och dialog med Business Sweden.
- Genomförande av strategin för Sverigebilden.
- Analys av den ökande integreringen mellan varor och tjänster och dess implikationer på pågående och kommande förhandlingar.
- G 20 arbetet genomförs enligt den nya strukturen och delta i arbetet med G20:s utvecklingskommitté.
- Öka samstämmigheten mellan hållbarhetsfrågor och handelspolitiken, samt verka för att bättre integrera handel inom utvecklingsagendan.

Konsulära frågor

- God, korrekt, enhetlig och rättssäker handläggning av konsulära ärenden på UM.
- Analys av tillämpning av regelverk, krishanteringsförmåga samt av servicenivåer.
- Ta fram en konsulär strategi för 2015-2018
- Barn i internationella situationer (översyn av Bryssel II-förordningen, medling).

Arbetet med dessa prioriterade mål ska bland annat ske genom förankring med civilsamhälle, akademi och andra aktörer, brobyggande och stärkt medlingskompetens.

B. Geografiska prioriteringar

De prioriterade verksamhetsmålen ovan gäller i varierande grad hela utrikesförvaltningen – både utlandsmyndigheter och enheter. Nedan anges dessutom regionala prioriteringar för 2015. Listorna är mycket kortfattade och ska utgöra underlag för vidare diskussion med respektive geografisk enhet inför att utlandsmyndigheten beslutar sin verksamhetsplan.

Afrika

Frågor/samarbeten:

- Afrikanska unionen (regional strategi, krishantering, demokrati och mänskliga rättigheter samt miljömässigt hållbar ekonomisk utveckling).
- Ebolakrisens långsiktiga effekter följs upp i utvecklingssamarbetet med ffa Liberia.
- Svenskt deltagande i militära insatser (EU och FN/Afrikas horn och Sahel).
- Nya strategier för utvecklingssamarbetet (Etiopien, Kenya och Zimbabwe).

Länder:

- Somalia/Afrikas horn (fredsbyggande).
- Mali/Sahel (deltagande i FN mission).
- Nigeria (främjande).
- Sydafrika (främjande, binationella kommissionen hösten 2015, icke-spridning och nedrustning).
- Stora sjöregionen (kontaktgruppen).

Amerika

Frågor/samarbeten:

- TTIP.
- Nya strategier för utvecklingssamarbetet (Colombia, Guatemala och Bolivia).

Länder:

- Brasilien (utrikes- och säkerhetspolitisk dialog, Gripen, handel& investering, miljö, icke-spridning och nedrustning, exportkontrollavtal).
- Colombia (fredsprocessen, OECD-medlemskap, besöksutbyte).
- USA (säkerhetspolitik, uppföljning Obamas besök, forskning & innovation, klimat/energi, handel, främjande, biståndssamarbete
- Kuba (Sveriges förhållningssätt).

Asien

Frågor/samarbeten:

- EU:s frihandelsavtal med Japan och Vietnam.
- Regional utvecklingsstrategi för Asien.

Länder:

- Afghanistan(bilaterala biståndssamarbetet).
- Indien (bk-möte, icke-spridning och nedrustning, India Forum, statsbesök i Sverige).

- Kina (icke-spridning och nedrustning, Stockholm China forum, multilateralt samarbete).
- Sydkorea (främjande, statsbesök).

Europa

Frågor/samarbeten:
- Svensk utrikes- och säkerhetspolitik i närområdet.
- Nordiskt samarbete, inkl. Nordiska ministerrådet.
- EU:s framtidsfrågor (integrationen, institutionella samspelet, rättsstatsprinciperna, EU:s värden, fria rörligheten, rättigheter för personer som tillhör minoriteter).
- Stärka EU:s utrikespolitiska roll (EEAS översynen, European Global Strategy (EGS), comprehensive approach).
- Genom det bilaterala biståndet till länderna på Västra Balkan stödja reformarbetet i regionen för att bidra till ekonomisk och demokratisk utveckling.
- EU:s utvidgningsprocess (särskilt Serbien-Kosovo, dödläget i Makedonien och Bosnien-Hercegovina).
- Förbättra och stärka EU:s bistånd.

Länder:
- Finland (statsbesök).
- Polen (strategiskt partnerskap).
- Storbritannien (förhållande till EU).
- Turkiet (reformsamarbete, tullunion).
- Tyskland (strategiskt partnerskap).

Mellanöstern och Nordafrika

Frågor/samarbeten:
- Den regionala krisen och dess konsekvenser (inkl. subregional biståndsstrategi, problematiken med utländska terroristtridande m.m.).
- MEPP.
- Framtagande av en ny regional strategi med fokus på Nordafrika .
- Regionala migrations- och flyktingfrågor.
- EU:s södra grannskapspolitik.
- Arabförbundet

Länder:
- Irak.
- Iran.
- Palestina.
- Israel.
- Syrien.

Östeuropa

Frågor/samarbeten:

- Östliga partnerskapet (toppmötet i Riga (maj), översyn av ENP).
- Genom det bilaterala biståndet stödja reformarbetet i regionen för att bidra till ekonomisk och demokratisk utveckling.
- Relationerna till Ryssland. EU och Ryssland.

Länder:

- Georgien.
- Moldavien.
- Ryssland.
- Ukraina.
- Vitryssland.

C. Resurser, verksamhetsstyrning och – stöd

Resurser

Prio 1

- All verksamhet ska utgå från en budget i balans. Budgetbeslutet för 2015 innebär bl.a.
  - personalminskningar i Stockholm,
  - flera kansli- och residensflyttar,
  - omvandling av befattningar för utsända till lokalt anställda och
  - minskning av enheter och utlandsmyndigheters delegerade medel.
- Personalförsörjningen ska vara långsiktigt hållbar och därför ska en ny kompetensförsörjningsplan beslutas.
- Nya avtalet om lokalanställdas villkor genomförs senast 1 maj 2015.

Effektivare arbetsformer

Prio 1

- Antalet beslutade UAT- pass- och viseringsärenden per årsarbetskraft ska öka vid samtliga berörda utlandsmyndigheter.
- Riksrevisionens rapport om Sveriges bistånd till multilaterala organisationer och översynen av UD:s bidragshantering ska följas upp. En ny vägledning ska tas fram.
- Säkerställande av att framställningar om utlämnande av allmänna handlingar handläggs skyndsamt och att balanser arbetas bort.
- Ett nytt diariesystem införs våren 2015. Inför detta ska ärendebalanserna minimeras och berörd personal vid varje utlandsmyndighet och enhet utbildas.
- Under 2015 skapas en struktur för ett fortsatt och mer fokuserat kvalitetsarbete kring rapportering, beredning och framtagande av underlag till departementsledningen.

Prio 2

- Utlandsmyndigheter och enheter ska i sin verksamhet löpande se över möjligheterna till effektiviseringar av egna arbetssätt och handläggningsrutiner.

- Möjligheterna att ytterligare samordna utlandsmyndigheternas verksamhets- och främjandeplaner ska utredas.
- Rött nät ska införas i utrikesförvaltningen. Utlandsmyndigheterna och enheterna ska se till att riktlinjer efterlevs.

Tydligare uppdrag och ökad framförhållning

Prio 1

- Ansvarsfördelningen för migrationsfrågorna utomlands och möjligheterna att utlokalisera utlandsmyndigheternas verksamhet med uppehålls- och arbetstillstånd ska utredas.
- Utredningen om Försvarsmaktens säkerhetsstöd till utlandsmyndigheterna ska implementeras.

Prio 2

- En översyn av formerna för intern och extern kommunikation ska inledas, med utgångspunkt i den RK:s kommunikationspolicy och UD:s riktlinjer.
- Inriktningsbeslut ska tas fram för samtliga utlandsmyndigheter med färre än 3 utsända, stockholmsbaserade sändebud och nya utlandsmyndigheter.

Ökad flexibilitet

Prio 1

- Formerna för att etablera/avveckla utlandsmyndigheter ska utvecklas.
- Det administrativa stöd som departementet erbjuder mindre utlandsmyndigheter ska klargöras.

Prio 2

- Förmågan att snabbt etablera tidsbegränsade arbetsgrupper i Stockholm ska utvecklas ytterligare.

Bilaga till protokoll 2015-02-03
UF2015/6708/UD/PLAN

Budget för utrikesförvaltningen 2015

Disponibla medel (MSEK)	Totalt	UD Stockholm ram 3	Utrikes-representationen ram 4
Tilldelade medel	2 521,8	695,5	1 826,3
Anslagssparande	75,2	20,8	54,4
Disponibla medel	**2 597,0**	**716,3**	**1 880,7**

Budget (MSEK)	Total budget	UD Stockholm ram 3	Utrikes-representationen ram 4
1. Personalkostnader	**1 120,0**	**603,803**	**516,198**
Löner och vissa personalkostnader (P)	1 078,0	587,5	490,5
Kompetensutveckling (P)	5,5	4,1	1,4
Förflyttnings- och vikariatskostnader UM (P)	6,5	0,2	6,3
Övriga personalkostnader (P)	30,0	12,0	18,0
2. Utlandstillägg (P)	**246,5**	**0,0**	**246,5**
3. Statsägda fastigheter, flytt, kurir m.m.	**518,2**	**0,4**	**517,9**
Fastigheter (FAST)	513,0	0,0	513,0
Lokalservice (FAST)	0,7	0,4	0,4
Kurirverksamhet (FAST)	4,5	0,0	4,5
4. Drift av UM	**865,7**	**0,0**	**865,7**
UM:s delgerade medel (PLAN)	810,7	0,0	810,7
Lokalanställd personal (P)	2,0	0,0	2,0
Säkerhet (SÄK)	53,0	0,0	53,0
5. UM med utvecklingssamarbete (PLAN)	**-220,0**	**0,0**	**-220,0**
6. Specialattachéer	**-115,0**	**0,0**	**-115,0**
7. Enheternas delegerade medel (PLAN)	**73,2**	**73,2**	**0,0**
8. Räntor/amorteringar (PLAN)	**57,0**	**3,0**	**54,0**
9. Övriga kostnader	**21,4**	**21,4**	**0,0**
Utredningar (PLAN)	4,5	4,5	0,0
Officiella besök (PROT)	8,0	8,0	0,0
Kommunikation (PIK)	1,6	1,6	0,0
Pass (KC/PROT)	5,0	5,0	0,0
Administration, avgifter m.m (EKO)	1,3	1,3	0,0
Reserverade medel videosystem (PLAN)	1,0	1,0	0,0
Summa	**2 567,0**	**701,7**	**1 865,3**

I posten UM:s delegerade medel (PLAN) ingår inte sparande från 2014

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Planeringsstaben (UD PLAN)

Underbilaga till Budgetbeslut 2015

2015-02-03 UF2015/6708/UD/PLAN

Budgetbeslut för utrikesförvaltningen verksamhetsåret 2015

I tider av fortsatt snabb globalisering, omfattande och i många avseenden negativa omvärldsförändringar, är Utrikesförvaltningen högt prioriterad av regeringen. För att svara upp mot ett stort antal allvarliga kriser, mycket stora flyktingströmmar och en ny säkerhetspolitisk situation i vårt närområde måste Sverige föra en ambitiös och aktiv utrikespolitik med tydlig röst. Utifrån den givna resursramen för 2015 görs därför en kraftsamling, inte minst genom ett starkare engagemang för Förenta Nationerna, som en del i byggandet av global säkerhet och stärkandet av världssamfundets kris- och konflikthantering. Regeringen har också, utifrån den svenska ekonomins beroende av en väl fungerande utrikeshandel och svenskt marknadstillträde, aviserat sin ambition att öppna nya utlandsmyndigheter med främjandeinriktning. Utrikesdepartementet kommer nu, utifrån dessa regeringens övergripande prioriteringar, att inleda en diskussion med övriga Regeringskansliet om behovet av medel för nya satsningar som motsvarar dessa ambitioner, inför ändringsbudgeten i vår och inför budgetpropositionen 2016.

Budgetläget inför 2015

Utfallet för 2014 blev ca 2 500 miljoner kronor justerat för valutakursförluster, vilket är ca 99 % av 2014 års tilldelade medel. Ett sparande om ca 75 miljoner kronor från tidigare år förs vidare till 2015.

Som konstaterades i vägledningen inför resursfördelning 2015 så har de redan låga omräkningstalen för statliga myndigheter räknats ner inför 2015 och 2016. Omräkningen innebär för utrikesförvaltningens del ett sparkrav på ca 43 miljoner kronor inför 2015, varav ca 32 miljoner för utrikesrepresentationen och ca 11 miljoner för UD i Stockholm. Därutöver har budgetramen för samtliga departement räknats ner med 3 %. Det motsvarar 22 miljoner kronor för UD. Utrikesrepresentationens budget har räknats ner med 0,6 % vilket motsvarar 10 miljoner kronor.

För att möjliggöra en mjukare inbromsning används 45 miljoner kronor av sparandet. Trots det innebär nuvarande budgetläge att besparingar måste göras inom hela utrikesförvaltningen. På utlandsmyndigheterna hanteras detta i år främst genom att myndigheternas delegerade medel

minskas med ca 15 miljoner kronor. I syfte att uppnå långsiktiga besparingar kommer kontraktsomförhandlingar och kansli- och residensflyttar att ske. I Stockholm minskas delegerade medel med 5 miljoner kronor, och personalkostnaderna minskas genom indragning av 20 befattningar 2015. Kostnaderna minskar i samband med normal avgång.

Om budgetläget inte förändras kommer ytterligare åtgärder bli nödvändiga både i Stockholm och vid utlandsmyndigheterna under 2016 och 2017.

Bland årets nya prioriteringar märks särskilt arbetet för att stärka FN-politiken, bl.a. genom att kandidera till FN:s säkerhetsråd. Säkerhetspolitiska enheten och FN-representationen tilldelas nya befattningar och budget för särskilda insatser. Nya medel läggs även på att utöka säkerheten vid utlandsmyndigheterna, framför allt i Moskva. Utöver dessa större prioriteringar görs ett antal mindre satsningar mot bakgrund av de prioritieringar som lyfts fram i 2015 års VP för UF.

En översyn av 2015 års budget görs i samband med halvårsuppföljningen inom ramen för ordinarie verksamhetsplaneringsprocess.

Generella justeringar av delegerade medel

Utöver de enskilda överväganden som redovisas i respektive utlandsmyndighet och enhets egna resursbeslut kommenteras nedan förändringar som generellt gjorts för utlandsmyndigheternas och enheternas delegerade medel.

Generell indragning av delegerade medel
Utfallet på enheternas och utlandsmyndigheternas delegerade medel var 2014 totalt sett lägre än budget. Detta förklaras bland annat av att varje resa blivit billigare tack vare bättre avtal samt kostnadsmedvetenhet hos resenärerna, utbyggnaden av videokonferenssystem samt att 2014 var ett valår.

Utlandsmyndigheter och enheter med ett lägre utfall än 94 % har fått en indragning med upp till 10 % av budgeten. Därutöver görs en generell indragning med 1 % av utlandsmyndigheternas delegerade medel och 2 % av enheternas delegerade medel.

Sparande och kredit
Utlandsmyndigheter och enheter får behålla anslagssparande på upp till tre % av sin budget. Eventuellt överskridande dras av budgeten för kommande år om inte annat överenskommits med UD PLAN.

Kompensation för inflation
Utlandsmyndigheternas delegerade medel justeras för lokal inflation utifrån statistik om föregående års inflationsutveckling från IMF. För

utlands-myndigheter som har en lokal inflation på mer än 10 % görs en särskild bedömning.

För utlandsmyndigheter som *inte* omfattas av centralt beslutade kostnadsramar för personalbostäder används justering för faktiska hyreskostnader istället för inflationskompensation.

Inflationskompensationen innebär att lokala kostnadsökningar, inklusive regelbundna lönerevisioner för lokalt anställda, ska hanteras inom ram. På samma sätt som gäller för UD:s omräkningsmodell måste alltså eventuella reallöneökningar och andra kostnader hanteras inom ram.

Kompensation för valutakursförändringar
Från och med 2010 sker full valutasäkring av budgetar där lokal valuta inte är budgetvaluta. Syftet med att justera för inflation och valuta är att säkerställa att utlandsmyndigheterna bibehåller sin köpkraft i lokal valuta.

Bostadskostnader i samband med personalbyte 2014
För myndigheter med centralt beslutade kostnadsramar för personalbostäder har delegerade medel justerats enligt dessa ramar vid byte av personal beroende på familjens storlek. För övriga myndigheter har en liknande justering gjorts för skälig faktisk kostnad vid byte av personal och familjestorlek.

Kompensation för ökade SPÅ-avgifter och löneskatt
För 2015 har Statens Pensionsverk beslutat att SPÅ-avgifterna (premier för statens avtalsförsäkringar) för lokalt anställd personal ska höjas med 2 procentenheter. Vidare tillkommer från och med 2015 löneskatt på SPÅ-avgifterna för vissa lokalt anställda. Utlandsmyndigheternas delegerade medel justeras för de ökade premierna och löneskatten.

Honorärkonsulskonferenser
KSS har sedan 2011 en budget för bidrag till honorärkonsulskonferenser. Kansliet bereder inkomna äskanden inom ramen för VP-processen. Svar meddelas av KSS i anslutning till budgetbeslutet för UF verksamhetsåret 2015.

Främjandeverksamheten
För främjandeaktiviteter ska den beviljade budgeten för näringslivsfrämjande verksamhet respektive Sverigeinformation användas beroende på insatsernas karaktär. Vid behov av ytterligare finansiering kan kontakt tas med FIM. Se även anvisningar i dokument på Klaranätet. Detsamma gäller om utlands-myndigheten inte har beviljats en särskild främjandebudget men vill genomföra en främjandeinsats.

Näringslivsfrämjande
Sedan 2014 ges möjlighet för alla utlandsmyndigheter som bedriver uppdragsverksamhet avseende näringslivsfrämjande tjänster att disponera 100 % av de fakturerade intäkterna. Detta betyder att tidigare

system, med återföring av 50 % av föregående års uppdragsintäkter, upphört. Föreskriften UF 2001:8 gäller även fortsatt. Kostnader och intäkter bokförs mot utlandsmyndighetens delegerade medel (vsh 217*). Närmare information om redovisning fakturering m.m. ges i EKO:s UM manual "Främjandeverksamhet".

Ändrat antal utsända från Sida eller UD
Utlandsmyndigheter som får ändrat antal utsända från Sida eller UD under 2015 får schablonmässig justering med 50 000 kronor per person för ökade/minskade kostnader för resor, ev. representation, mm. Utlandsmyndigheterna väntas återkomma i halvårsuppföljningen med beräkningar av faktiska kostnader för bostäder. Utlandsmyndigheter där chefen har rätt att besluta om ersättning för faktiska kostnader för hushållshjälp för att klara vardagen kompenseras enligt schablon.

Kostnadsdelning av resor
Resor för kompetensutveckling som UD eller Sida centralt initierat ska finansieras av respektive part. Om utlandsmyndigheten bedömer att annan utbildning behövs ska dessa kostnader belasta de delegerade medlen. Resor för Sidas regionala handläggare i deras arbete med genomförandet av regionala strategier finansieras av Sida och ingår inte i delegerad budget. Deltagande i chefsmöten ska ske i anslutning till semesterhemresa.

Ändrat antal personal med annan huvudman än UD eller Sida
Utlandsmyndigheter som under 2014 fått ändrat antal personal med annan huvudman än UD eller Sida får schablonmässig justering av budgeten med 3 700 kronor per person och månad. Detta gäller både lokalt anställda och utsända med ordinarie arbetsplats på kansliet.

Migration
UD har sedan 2007 fått tillfälliga medel för att hantera en ökande mängd migrationsärenden. 2015 tilldelas UD 13,5 miljoner kronor för detta. Trots att UD 2015 omprioriterat inom ram till förmån för ytterligare förstärkning av migrationsverksamheten innebär den begränsade tilldelningen att samtliga äskanden inom migrationsområdet inte kan tillgodoses.

Låneram
UD:s låneram har de senaste åren ökat kraftigt vilket främst beror på större projekt i bl.a. Bagdad, Kabul och Nairobi samt övertagande av investeringar från Sida. För att motverka kraftigt ökade kapitalkostnader kommer låneramen att minskas i takt med att de stora projekten betalas av. Utrymmet för nya investeringar är därmed begränsat och äskande om investeringar har prövats med återhållsamhet.

It-utrustning

Önskemål om it-utrustning hanteras av RK IT. Önskemål om it-utrustning inom RK-IT:s standardsortiment anmäls löpande till Kontaktcenter (tidigare IT-support). Äskanden därutöver ska aktualiseras i samband med halvårsuppföljningen i augusti månad.

Kompetensutveckling
Medel för av enheten/utlandsmyndigheten initierad kompetensutveckling ingår i respektive enhets/utlandsmyndighets budgetram (t.ex. språkutbildning på utlandsmyndigheten, externa kurser i Sverige och utomlands, samt resor och logi i samband med kompetensutveckling). Finansieringsriktlinjer för P-UTV:s kompetensutvecklingsinsatser framgår av respektive kursbeskrivning på intranätet. UD:s chefer har ett ansvar för att bidra till departementets kompetensutveckling i sin helhet. Förslag till insatser välkomnas och ska tillställas UD-P-UTV.

Sommarvikarier
De utlandsmyndigheter som har önskemål om en sommarvikarie från UD ska inkomma med dessa önskemål till UD-PP:s organisatoriska brevlåda senast den 1 mars. Detta gäller även om önskemålet tagits upp i resursplaneringen för 2015. Avhängigt resursläget kommer företräde att ges till små utlandsmyndigheter. UD-P svarar för lönekostnader, resa och traktamente för sommarvikarier medan utlandsmyndigheten står för boendekostnader.

Semesterlöneskuld
Det är ett arbetsgivaransvar att varje medarbetare tar ut den lagstadgade semestern. Det är också utifrån arbetsmiljöperspektiv viktigt att medarbetarna ges möjlighet att ta ut semester. Det ligger i varje chefs personalansvar att tillsammans med medarbetarna planera verksamheten så att detta är möjligt. Detta kan ske genom framförhållning och god ordning i samband med den årliga semesterplaneringen. Överskjutande semesterdagar innebär ett överutnyttjande av den tilldelade personalresursen och medför en ökad kostnad.

Från och med 2013 belastar kostnaden för outnyttjade semesterdagar som överskrider taknivån på 35 sparade semesterdagar (så kallad ogulden semester), respektive enhet/utlandsmyndighets delegerade medel. På grund av att brister i egenregistreringen i Palasso förekommer och måste utredas och åtgärdas kan inte kostnaden dras från 2014 års sparande, utan kommer att bokföras på berörda enheter och utlandsmyndigheters delegerade medel våren 2015.

Nytt avtal för lokalt anställda
Utgångspunkten är att nya avtal för lokalt anställda (L-LOK) inte ska medföra ökade kostnader. Om utlandsmyndigheten likväl sluter avtal

som innebär kostnadsökningar, t.ex. genom utökning av arbetstiden, så måste utlandsmyndigheten hantera detta genom omprioritering (jfr information i D-post: UDP/2014-10-17/1225). Undantag kan endast göras om utlandsmyndigheten i samband med utformning av nytt avtal upptäckt att tidigare hantering inneburit direkta felaktigheter gentemot lokal lagstiftning. Om detta är fallet kan utlandmyndigheten ta upp frågan i halvårsuppföljningen.

Minskning av antalet tjänstgörande i Stockholm
För att bibehålla en budget i balans ska antalet tjänstgörande i Stockholm minska. I årets resursbeslut dras 20 befattningar in. Minskningen av antalet tjänstgörande kommer att ske inom ramen för normala avgångar (pensioner och tidsbegränsade anställningar). Det kommer att bli nödvändigt med omställning där tillsvidareanställda vars befattning dras in går in på vakans i annan del av organisationen. Berörda medarbetare behöver vara beredda på att acceptera en ny befattning, kompetensutveckling erbjuds vid behov. Enheterna måste samtidigt vara beredda att ta emot berörda medarbetare. Här har enhetscheferna ett särskilt ansvar.

Personalförändringar i utrikesrepresentationen
Även i utrikesrepresentationen sker vissa omprioriteringar. I några fall ersätts utsänd personal av lokalt anställda, i andra fall rör det sig om omprioritering mellan utlandsmyndigheter.

REGERINGSKANSLIET

Utdrag
Protokoll **§ 1**

2015-02-06 Fi2015/745

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 13
Dnr 1756-2014/15

Fastställande av internbudget för Finansdepartementet gällande budgetåret 2015

(1 bilaga)

Statssekreterare Elger fastställer internbudget för Finansdepartementet gällande budgetåret 2015 till 519 970 000 kronor, fördelat på 464 530 000 kronor för departementet och 55 440 000 kronor för kommittéverksamheten.

Finansdepartementets internbudget fördelas i enlighet med bilaga.

Utdrag till

Finansdepartementets statssekreterare
Finansdepartementets avdelningschefer
Finansdepartementets planeringschef

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 21
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-21 73 86
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se
Telex 117 41 FINANS S

Bilaga till beslut §1, Fi2015/745 av den 2015-02-06

Internbudget för Finansdepartementet 2015

(tkr)

Budgetansvar	Budgetram 2015
Politisk ledning	25 550
Politiskt sekretariat	7 180
Budgetavdelningen	77 850
Ekonomiska avdelningen	55 200
Finansmarknadsavdelningen	47 250
Internationella avdelningen	22 940
Skatte- och tullavdelningen	83 800
Avdelningen för offentlig förvaltning	62 310
Avdelningen för samordning och stöd	15 970
Rättssekretariatet	11 100
Kommunikationsavdelningen	7 700
Utlandsstationerade	22 720
Departementsgemensamt	23 500
Departementet ofördelat	1 460
Utredningar/kommittéer	55 440
Total	**519 970**

Bilaga A3.1.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -09- 03
Dnr 2765-2013/14

Stockholm 2014-09-03

Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av försvarsministerns och utbildningsministerns hantering av försvarssamarbete med Kina

Uppgifter har framkommit om att Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) genom ett avtal med kungliga tekniska högskolan (KTH) inlett ett samarbete med den kinesiska staten genom forskningsinstitutet The Numerical Simulation Center vid Chinese Aeronautical Establishment (CAE) om att använda försvarsprogramvaran Edge, som är en programvara motsvarande en digital vindtunnel. Programvaran används för avancerade strömningsberäkningar inom aerodynamik. Det är en funktionalitet som enligt Inspektionen för strategiska produkter (ISP) kan användas i program för massförstörelsevapen.

Samarbetet mellan FOI, KTH och CAE inleddes enligt uppgift redan under år 2009. FOI har enligt uppgift också fått beskedet från FOI att samarbetet med Edge varit godkänt. Såvitt är känt fick ISP då inte reda på att samarbetet avsåg Kinesiska staten. Detta ledde till att ISP i juni 2014 i ett nytt beslut finner att det finns en risk att Edge kan användas i massförstörelse-sammanhang.

KTH har enligt uppgift ännu inte undertecknat något slutligt avtal med CAE.

ISP ska enligt instruktion från regeringen dels ha samråd med Säkerhetspolisen om risker för spridning av känslig teknologi som möjliggör utveckling och tillverkning av massförstörelsevapen. ISP ska också återrapportera resultaten av det arbetet till regeringen, liksom resultatet av tillsyns- och tillståndsverksamheten i stort. FOI ska enligt instruktion från regeringen till regeringen återrapportera uppnådda resultat inom CBRN-forskning och ska senast den 28 maj 2014 i samverkan med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inkomma med ett gemensamt kostnadsberäknat projektförslag avseende CBRN-forskningen för 2015 indelat i vissa specifika kategorier. Av avtalen mellan FOI-KTH – CAE framgår enligt vår mening att samarbetet avser CBRN-forskning. Detta är

SVERIGES RIKSDAG

samarbeten som försvarsdepartementet borde haft kunskap om. Att samarbetet är känsligt för FOI framgår bland annat av FOI:s egna anteckningar av den 21 februari 2011.

Genom upplägget har KTH – såvitt är känt -övertagit uppgifter från FOI med tillhörande personal. Samarbetet med den kinesiska staten är ett samarbete KTH bör haft samråd med såväl Säkerhetspolis som ISP om. Det är också ett samarbete KTH ska ha informerat utbildningsdepartementet om i sin årsredovisning eller i sin myndighetsdialog.

Det försvarssamarbete som finns mellan Sverige och Kina visar enligt min mening på allvarliga brister i regeringskansliets styrning av sina myndigheter och hur myndigheter under regeringen interagerar i försvarsfrågor. Att ett lärosäte involverats i arbetet försvårar saken.

Jag vill att konstitutionsutskottet ska granska om försvars- och utbildningsministrarna agerat eller underlåtit att agera på ett sätt som strider mot regeringsformen och den reglering som i övrigt styr berörd verksamhet.

Peter Rådberg

Peter Rådberg
Riksdagsledamot (MP)
Försvarspolitisk talesperson

Bilaga A3.1.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-12 SB2015/324/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 12
Dnr 2765-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Försvarsministerns och utbildningsministerns hantering av försvarssamarbete med Kina

Härmed överlämnas promemorior med bilagor från Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet och Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktpersoner i ärendet är expeditions- och rättscheferna Maria Hedegård och Maria Eka.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-11

Försvarsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 - Försvarsministerns och utbildningsministerns hantering av försvarssamarbetet med Kina

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 22 januari 2015 begärt svar på vissa frågor.

Försvarsdepartementet får härmed lämna följande underlag. Dåvarande försvarsministrarna Sten Tolgfors, Catharina Elmsäter-Svärd och Karin Enström har informerats om innehållet i underlaget.

Allmänt

Konstitutionsutskottet refererar i sin skrivelse till uppgifter som redovisats i medierna. Det är svårt att förhålla sig till sådana uppgifter, som i vissa fall är ofullständiga eller spekulativa.

Konstitutionsutskottets frågor

Fråga 1. Har regeringen eller Regeringskansliet tillgång till den handling som omnämns på s. 2 i denna promemoria (FOI-internt dokument som enligt uppgift berör frågan om svårigheten för FOI att samarbeta med Kina)? Om ja önskar utskottet en kopia av handlingen.

Svar: Försvarsdepartementet har inte kännedom om något sådant dokument som beskrivs i frågan.

Fråga 2. Har någon representant för regeringen eller Regeringskansliet deltagit i något möte eller i någon annan kommunikation (exempelvis via telefon eller e-post) med företrädare för exempelvis FOI eller KTH som rört det samarbete med Kina som avses i anmälan och i denna promemoria? Vad diskuterades i så fall vid dessa kontakter och när ägde de rum?

Fråga 7. Vilken information har härutöver funnits från 2008 och framåt inom regeringen eller Regeringskansliet om det samarbete

med Kina som avses i anmälan och denna promemoria? I den mån informationen är dokumenterad önskar utskottet ta del av dokumentationen.

Svar på fråga 2 och 7: Inom Försvarsdepartementet har det planerade samarbete som anmälan avser inte varit känt förrän representanter för medierna kontaktade myndigheter och Regeringskansliet våren 2014.

Den 3 september 2014 ägde ett möte rum mellan dåvarande försvarsministern Karin Enström och generaldirektören för Totalförsvarets forskningsinstitut. Vid mötet närvarade även en politiskt sakkunnig tjänsteman och en chefstjänsteman vid Försvarsdepartementet.

De allmänna handlingar som finns vid Försvarsdepartementet, vilka avser kontakter som förekommit under 2014, bifogas (Fö2014/1591/MFU).

3. Stämmer det, som påstås i anmälan, att samarbetet kring Edge avser s.k. CBRN-forskning (forskning om kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och risker)? Om ja, omfattas då det samarbete som avses i anmälan och i denna promemoria av någon särskild rapporteringsskyldighet i förhållande till regeringen och Regeringskansliet för myndigheter som FOI och ISP? Har någon sådan rapportering förekommit?

Svar: Vad Försvarsdepartementet känner till är Edge en öppen programvara för aerodynamiska beräkningar, främst avsedd för strömning runt flygande farkoster eller komponenter av dessa.

Fråga 4. Såvitt regeringen eller Regeringskansliet känner till, omfattas de delar av programvaran Edge som enligt ISP kan ha även militär användning, och som i så fall är tillståndspliktiga, av licensavtalet med Kina?

Svar: Försvarsdepartementet har i de handlingar som inlämnats av Totalförsvarets forskningsinstitut under 2014 (Fö2014/1591/MFU, se svar ovan på fråga 2 och 7) informerats om att Kungliga Tekniska Högskolan har en unik rätt att vidarelicensiera Edge. Enligt uppgift i promemoria från Totalförsvarets forskningsinstitut gäller denna rätt inte fem utpekade funktioner i den version av Edge som var aktuell då vidarelicensavtalet togs fram våren 2012.

Fråga 6. Mot bakgrund av bestämmelsen i myndighetsförordningen om skyldigheten att fortlöpande hålla regeringen informerad om förhållanden av betydelse för det internationella samarbetet, förekommer regelbundet att information av detta slag lämnas av FOI och KTH i exempelvis årsredovisningen eller inom ramen för den löpande myndighetsdialogen? Har någon sådan information lämnats

av FOI eller KTH om det samarbete som avses i anmälan och denna promemoria?

Svar: Totalförsvarets forskningsinstitut håller löpande regeringen informerad om internationella samarbeten genom uppgifter som lämnas i årsredovisningen, i myndighetsdialogen och genom redovisning av uppdrag och återrapporteringskrav i regleringsbrev. Inom ramen för den fortlöpande information som myndigheterna lämnar till regeringen har inte någon information om det samarbete som avses i anmälan lämnats av Totalförsvarets forskningsinstitut.

I Totalförsvarets forskningsinstituts årsredovisningar från 2007–2013, som återfinns på myndighetens webbplats, nämns Edge i två av årsredovisningarna under den aktuella tiden. I bägge fallen rör det sig om omnämnanden i en nationell eller europeisk kontext. Eventuella överväganden rörande samarbeten med Kina berörs inte.

Fråga 8. Vilka åtgärder har vidtagits inom regeringen och Regeringskansliet med anledning av utskottets granskning våren 2013 av regeringens militära samarbete med Saudiarabien med avseende på regeringens styrning av förvaltningsmyndigheterna och skyldigheten att hålla sig informerad om myndigheternas verksamhet?

Svar: Myndighetsstyrningsfrågor diskuteras löpande mellan myndigheterna och företrädare för regeringen eller Regeringskansliet och inom Regeringskansliet. För att utveckla Regeringskansliets stöd till regeringen i styrningen av statsförvaltningen pågår sedan 2011 ett utvecklingsprogram för förbättrad styrning av myndigheter och verksamheter inom Regeringskansliet.

Försvarsdepartementet anordnar årligen en konferens om myndighetsstyrningsfrågor för deltagare från departementet och de myndigheter som hör till departementets ansvarsområde. Försvarsdepartementet anordnar också regelbundet egna utbildningsprogram för nyanställda vid departementet.

När det gäller Totalförsvarets forskningsinstitut föranledde samarbetet med Saudiarbien bl.a. att myndigheten i regleringsbrevet för 2013 uppdrogs att senast den 1 mars 2013 till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) redovisa en samlad rapport rörande myndighetens arbete avseende intern styrning och kontroll. Redovisningen skulle avse perioden från 2010 fram till redovisningstillfället. Redovisningen inkom till Försvarsdepartementet den 1 mars 2013.

Fråga 9. Vilka åtgärder har vidtagits av regeringen eller Regeringskansliet med anledning av uppgifterna om att det finns handlingar i FOI i ärendet som har "hemlighållits" genom att inte

diarieföras? Har detta förhållande blivit klarlagt och vilka handlingar rör det sig i så fall om?

Fråga 10. På vilket sätt arbetar regeringen och Regeringskansliet för att säkerställa att det finns rutiner och kunskap inom förvaltningsmyndigheterna när det gäller skyldigheten att registrera allmänna handlingar?

Svar på fråga 9 och 10: Alla myndigheter har att på eget ansvar tillämpa gällande regelverk rörande allmänna handlingar och diarieföring, exempelvis bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782).

Vid särskilda möten mellan Försvarsdepartementet och myndigheterna diskuteras och utbyts erfarenheter av hur utbildning av personal i dessa frågor sker, jämför svaret på fråga 8.

Fråga 12. Vilka övriga kommentarer finns till uppgifter i anmälan och denna promemoria?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga Fö 1

Reidar Ljöstad

Från: Jan-Olof Lind <jan-olof.lind@foi.se>
Skickat: den 13 juni 2014 16:13
Till: Reidar Ljöstad
Bifogade filer: Vad är Edge Q&A.docx

FÖRSVARSDEPARTEMENTET
Registrator
Ink. 2014 -06- 13
Fö 2014/1591 IMFU

Reidar,

Skickar en PM:a med Q&A. Detta dokument är under ständig utveckling i takt med att vi kvalitetssäkrar info. Vi kan därför behöva återkomma med kompletteringar och eventuella ändringar men just nu ser det ut så här. Jag tror det kan vara viktigt att återförvisa frågor till myndighetsnivån om det skulle aktualiseras men det dömer ju ni av...

Ha en trevlig helg
J-O

2014-08-18
Ad acta
Reidar Ljöstad
C MFU

1

1. *Vad är Edge?*

Edge är en öppen programvara för aerodynamiska beräkningar, främst avsedd för strömning runt flygande farkoster eller komponenter av dessa. Alla numeriska tekniker som används i Edge är publicerade, antingen av forskare från FOI eller av andra forskare.

2. *Vilka står bakom Edge?*

Programmet började utvecklas 1997 vid dåvarande FFA och vidareutvecklas av FOI i samarbete med i första hand Saab Aeronautics i Linköping och svenska universitet: KTH, Chalmers och Uppsala universitet. FOI har äganderätten till programvaran.

3. *Vad används programmet till?*

Edge är Saab Aeronautics huvudverktyg för aerodynamiska beräkningar. Saab utvecklar funktionaliteten och återkopplar sina erfarenheter av Edge till aerodynamikgruppen vid FOI. Doktorander vidareutvecklar Edge genom att lägga till ny funktionalitet som används i deras forskningsprojekt. Edge används också i undervisning i kurser för aerodynamiska beräkningar på KTH. Edge bidrar genom dessa aktiviteter till nationell samordning av svensk flygforskning inom aerodynamik.

4. *Vilka kan använda Edge?*

Det finns ett 20 –tal instanser både inom och utanför Sverige som har licens från FOI att vidareutveckla Edge. Utanför Sverige finns de framförallt i Europa men också i Sydafrika, Sydkorea samt USA. Strömningsberäkningsprogram utvecklas ständigt och om inte utvecklingen av Edge hänger med kommer programmet på sikt inte vara intressant för Saab Aeronautics eller de svenska universiteten.

5. *Vad innebär det att FOI licensierar ut Edge till andra såsom universitet m fl?*

Licenstagare får tillgång till Edge källkod. Genom att underteckna ett licensavtal förbinder sig licenstagaren att inte sprida Edge:s källkod vidare samt att ge FOI tillgång till all utveckling relaterad till Edge, som tillfaller FOI.

6. *Används det både i civilt och militärt syfte?*

Programmet kan användas för en rad olika tillämpningar, vilket är naturligt då det är öppen programvara. Edge används i betydande omfattning för tillämpningar inom EU-projekt. Edge används också för tillämpningar inom NATO-, GARTEUR-(Group for Aeronautic Research and Technology in Europe)-och NFFP (Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet)-projekt. Resultaten från merparten av dessa projekt publiceras vid konferenser och i tidskrifter.

7. *Får FOI betalt för att licensiera ut programkoden?*

Nej, tanken är att all vidareutveckling som sker av Edge genom licensieringen ska återföras till FOI för att koden ska kunna utvecklas ytterligare och tillföras ny funktionalitet.

8. *Det sägs att KTH förhandlar om ett samarbete med ett kinesiskt institut. Stämmer detta och det ryktas samtidigt att FOI har en aktiv roll i detta samarbete?*

Frågor avseende KTH:s förhandlingar får besvaras av KTH.

9. Döljer FOI ett samarbete med Kina genom att gå via KTH?

FOI har inget bilateralt samarbetsavtal med Kina. KTH har dock möjlighet att underlicensiera Edge till andra organisationer. Frågor rörande KTH:s samarbeten får ställas till KTH.

10. Det sägs att FOI tidigare sagt nej till en direkt licensiering av Edge till Kina?

År 2009 prövade FOI frågan om en direkt licensiering av Edge till CAE i Kina. FOI avböjde att licensiera Edge direkt till CAE, då Kina inte är en prioriterad bilateral samarbetspartner för FOI.

11. Är det inte förbjudet att exportera försvarsmateriel till Kina?

EU har sedan tidigare fattat beslut om ett vapenembargo mot Kina. I Sverige är det ISP som prövar exportkontrollfrågor.

12. Vad innebär vapenembargot mot Kina för Edge?

FOI har sedan tidigare begärt att få Edge prövat av ISP och den version som förelåg vid detta tillfälle bedömdes inte vara tillståndspliktig och därmed inte utgöra krigsmateriel.

2

Reidar Ljöstad

Från: Jan-Olof Lind <jan-olof.lind@foi.se>
Skickat: den 16 juni 2014 15:27
Till: Reidar Ljöstad
Ämne: SV:

FÖRSVARSDEPARTEMENTET
Registrator
Ink. 2014 -06- 16
Fö 2014/1591 IMFO

Reidar,

FOI har såvitt jag vet inget bilateralt samarbetsavtal med CAE (Chinese Academy for Engineering). FOI har inte heller licensierat Edge till CAE i Kina. FOI har dock inom EU:s ramforskningsprogram deltagit i program där även CAE varit en part.

FOI har sedan tidigare godkänt att KTH får underlicensiera Edge. Enligt den information vi har så har KTH tecknat ett MoU (avsiktsförklaring) om samarbete med CAE. Förhandlingar om ett bilateralt samarbetsavtal mellan KTH och CAE samt ett underlicensavtal dem emellan har inte slutförts utan är sedan ett par år föremål för förhandlingar.

//J-O

Från: Reidar Ljöstad [mailto:reidar.ljostad@regeringskansliet.se]
Skickat: den 16 juni 2014 13:09
Till: Jan-Olof Lind
Ämne: VB:

Från: Carl von der Esch
Skickat: den 16 juni 2014 08:57
Till: Annli Halabi
Kopia: Reidar Ljöstad
Ämne:

Hej!

Jag har fått en fråga från SB efter att de fick Q&A från i fredags.

> *Jag förstår ändå inte riktigt vad det är FOI och KTH gjort i Kina. Vilka har de samarbetat med? Vad har Edge utnyttjats till?*

Toppen om ni kan ge mig något som jag kan svara SB med.

/Carl

1

FÖRSVARSDEPARTEMENTET
Registrator
Ink. 2014 -09- 17
Fö 2014/1591 MFU

3

1. Vad är Edge?

Edge är en öppen programvara för aerodynamiska beräkningar, främst avsedd för strömning runt flygande farkoster eller komponenter av dessa. Alla numeriska tekniker som används i Edge är publicerade i vetenskapligt, antingen av forskare från FOI eller av andra forskare. Inget i Edge är behäftat med sekretess.

2. Vilka står bakom Edge?

Programmet började utvecklas 1997 vid dåvarande FFA och vidareutvecklas av FOI i samarbete med i första hand Saab Aeronautics i Linköping och svenska universitet; KTH, Chalmers och Uppsala universitet. FOI har äganderätten till programvaran.

3. Vad används programmet till?

Edge är ett av Saab Aeronautics verktyg för aerodynamiska beräkningar. Saab utvecklar funktionaliteten och återkopplar sina erfarenheter av Edge till aerodynamikgruppen vid FOI. Doktorander vidareutvecklar Edge genom att lägga till ny funktionalitet som används i deras forskningsprojekt. Edge används också i undervisning i kurser för aerodynamiska beräkningar på KTH. Edge bidrar genom dessa aktiviteter till nationell samordning av svensk flygforskning inom aerodynamik.

4. Vilka kan använda Edge?

Det finns ett 20 -tal instanser både inom och utanför Sverige som har aktiva licenser från FOI att vidareutveckla Edge. Genom åren har cirka 45 instanser haft Edgelicenser (se bifogade listor). Utanför Sverige finns de framförallt i Europa men också i Sydafrika, Sydkorea samt USA. Strömningsberäkningsprogram utvecklas ständigt och om inte utvecklingen av Edge hänger med kommer programmet på sikt inte vara intressant för Saab Aeronautics eller de svenska universiteten. FOI förhandlar för närvarande inga nya licensavtal.

5. Vad innebär det att FOI licensierar ut Edge till andra såsom universitet m fl?

Licenstagare får tillgång till Edge källkod . Genom att underteckna ett licensavtal förbinder sig licenstagaren att inte sprida Edge källkod vidare samt att ge FOI tillgång till all utveckling relaterad till Edge, som tillfaller FOI.

6. Har licenstagarna rätt att i sin tur vidarelicensiera Edge?

Nej. Undantaget är KTH som har en unik rätt att vidarelicensiera delar av Edge. KTHs rätt till vidarelicensiering gäller inte fem utpekade funktioner i den version av Edge som var aktuell då vidarelicensavtalet skrevs våren 2012..

7. Vilka skyldigheter har KTH gentemot FOI vid en vidarelicensiering?

KTH är skyldiga att på anmodan tala om vilka som fått en licens på Edge. Vidarelicenserna upphör med automatik efter två år. Om avtalet mellan FOI och KTH upphör är KTH skyldiga att med omedelbar verkan dra tillbaka vidarelicenserna.

8. Har FOI frågat KTH om vilka som fått vidarelicens på Edge?

Ja. Ingen har givits till dags dato. Endast en har diskuterats, den med kinesiska CAE. Avtalet är ej påskrivet. FOI och KTH är överens om att KTH för närvarande inte ska gå vidare med några vidarelicensavtal utan att överlägga med FOI.

9. Används det både i civilt och militärt syfte?

Det finns inget i Edge som är specifikt militärt. Programmet kan användas för en rad olika tillämpningar, vilket är naturligt då det är öppen programvara. Edge används i betydande omfattning för tillämpningar inom EU-projekt. Edge används också för tillämpningar inom NATO-, GARTEUR-(Group for Aeronautic Research and Technology in Europe)-och NFFP (Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet)-projekt. Resultaten från merparten av dessa projekt publiceras vid konferenser och i tidskrifter.

10. Har Edge prövats av ISP?

Ja, Edge har prövats av ISP vid tre tillfällen, 2008, 2012 och 2014. Samtliga gånger har ISP klassat Edge som Ej krigsmateriel.

11. Varför begärde FOI omprövning av Edge 2012?

Den 1 juli 2012 trädde ändringar i krigsmateriellagstiftningen i kraft. FOI bad om en förnyad prövning av Edge mot den nya lagen. Svaret var att programvaran i sig är Ej Krigsmateriel, men om FOI nyttjar programvaran för en utländsk uppdragsgivare kan resultaten av Edgekörningarna komma att utgöra tekniskt bistånd. Detta begär FOI prövning av hos ISP för varje enskilt fall.

12. Varför begärde FOI omprövning av Edge 2014?

Under 2014 tillfördes en ny funktion för lastfällning. FOI vill därför få en ny prövning av programvaran. ISPs beslut är att programvaran fortfarande är Ej krigsmateriel, men att tillämpningar av den nya modulen kan vara tillståndspliktigt enligt PDA-lagstiftningens "Catch all"-klausul.

13. Får FOI betalt för att licensiera ut programkoden ?

Nej, tanken är att all vidareutveckling som sker av Edge genom licensieringen ska återföras till FOI för att koden ska kunna utvecklas ytterligare och tillföras ny funktionalitet.

14. Det sägs att KTH förhandlar om ett samarbete med ett kinesiskt institut. Stämmer detta och det ryktas samtidigt att FOI har en aktiv roll i detta samarbete?

Frågor avseende KTH:s förhandlingar får besvaras av KTH.

15. Döljer FOI ett samarbete med Kina genom att gå via KTH?

FOI har inget bilateralt samarbetsavtal med Kina. KTH har dock möjlighet att underlicensiera Edge till andra organisationer. Frågor rörande KTH:s samarbeten får ställas till KTH .

16. Det sägs att FOI tidigare sagt nej till en direkt licensiering av Edge till Kina?

Är 2009 prövade FOI frågan om en direkt licensiering av Edge till CAE i Kina. FOI avböjde att licensiera Edge direkt till CAE, då Kina inte är en prioriterad bilateral samarbetspartner för FOI.

17. Är det inte förbjudet att exportera försvarsmateriel till Kina?

EU har sedan tidigare fattat beslut om ett vapenembargo mot Kina. I Sverige är det ISP som prövar exportkontrollfrågor.

18. Vad innebär vapenembargot mot Kina för Edge?

FOI har sedan tidigare begärt att få Edge prövat av ISP och den version som förelåg vid detta tillfälle bedömdes inte vara tillståndspliktig och därmed inte utgöra krigsmateriel.

Edge, FOI:s programvara för aerodynamiska beräkningar

Edge är en öppen programvara för aerodynamiska beräkningar, främst avsedd för strömning runt flygande farkoster eller komponenter av dessa. Alla numeriska tekniker som används i Edge är publicerade, antingen av forskare från FOI eller av andra forskare. Programmet började utvecklas 1997 vid dåvarande FFA och vidareutvecklas av FOI i samarbete med i första hand Saab Aeronautics i Linköping och svenska universitet: KTH, Chalmers och Uppsala universitet. Edge är Saab Aeronautics huvudverktyg för aerodynamiska beräkningar. Saab utvecklar funktionaliteten och återkopplar sina erfarenheter av Edge till aerodynamikgruppen vid FOI. Doktorander vidareutvecklar Edge genom att lägga till ny funktionalitet som används i deras forskningsprojekt. Edge används också i undervisning i kurser för aerodynamiska beräkningar på KTH. Edge bidrar genom dessa aktiviteter till nationell samordning av svensk flygforskning inom aerodynamik.

Det finns också samarbetspartners utanför Sverige, framförallt i Europa men också i Sydafrika, Sydkorea samt USA, som bidrar till att utveckla programvaran. Strömningsberäkningsprogram utvecklas ständigt och om inte utvecklingen av Edge hänger med kommer programmet på sikt inte vara intressant för industrin eller de svenska universiteten.

Att använda ett gemensamt beräkningsprogram stimulerar samarbeten, vilket har lett till att aerodynamikgruppen på FOI har deltagit i ett stort antal internationella projekt. Programmet används i betydande omfattning för tillämpningar inom EU-projekt. Edge används också för samarbeten inom partnerskapet med NATO-, GARTEUR-(Group for Aeronautic Research and Technology in Europe)-och NFFP (Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet)-projekt. Resultaten från merparten av dessa projekt publiceras vid konferenser och i tidskrifter.

Aktiva licenstagare av EDGE

Partner	Web
SAAB AB, Linköping, Sweden	http://www.saabgroup.com/en/
KTH, Royal Institute of Technology, Stockholm, Sweden	http://www.kth.se/
National Supercomputer Centre at Linköping University, Linköping, Sweden	https://www.nsc.liu.se/
Chalmers, Göteborg, Sweden	http://www.chalmers.se/en/Pages/default.aspx
Uppsala University, Uppsala, Sweden	http://www.uu.se/en/
VZLU, Aerospace Research and Test Establishment, Prague, Czech Republic	http://www.vzlu.cz/
Politechnico di Milano, Milano, Italy	http://www.polimi.it/en/english-version/
CSIR, Council for Scientific and Industrial Research, Pretoria, South Africa	http://www.csir.co.za/
University of applied sciences in Zurich, Zurich, Switzerland	http://www.zhaw.ch/en/zurich-university-of-applied-sciences.html
CIRA, Centro Italiano Richerche Aerospatziali, Capua, Italy	http://www.cira.it/en
Texas A&M University, College Station, Texas, US	https://www.tamu.edu/
Enrichment Technology Company Limited, ...	http://www.enritec.com/en/
Brno university, Brno, Czech Republic	http://www.vutbr.cz/en/
Selex ES, Air Systems, UAS & Simulators LOB, Italy.	http://www.selex-es.com/
Fluid Gravity Engineering Ltd, UK	http://www.fluidgravity.co.uk/
University of Southampton, Southampton, UK	http://www.southampton.ac.uk/
University of Bristol, Bristol, UK	http://www.bristol.ac.uk/
Poznan University of Technology, Poznan, Poland	http://www.put.edu.pl/
SMR Engineering & Development, Biel/Bienne, Switzerland	http://www.smr.ch/
Agency for Defence Development, Daejeon, Republic of Korea	http://www.add.re.kr/

Nuvarande och tidigare licenstagare

Defence Science and Technology Organisation (DSTO)	Australien
FORTH/IACM Greece	Grekland
Centro Italiano Ricerche Aerospatziali (CIRA)	Italien
Politecnico di Milano	Italien
Selex ES S.p.A.	Italien
Università Degli studi di Genova	Italien
Studio Ass Prof. le CLOIS Engineering	Italien
Ecole de technologie superieure	Kanada
Actiflow BV	Nederländerna
Faculty of Aerospace Engineering, Delft. univ. of technology	Nederländerna
Poznan University of Technology	Polen
SMR Engineering and Development	Schweiz
Zürich University of Applied Science	Schweiz
INTA Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial	Spanien
Bristol University Department of Aerospace Engineering	Storbritannien
Defence Science and Technology Laboratory (DSTL)	Storbritannien
Fluid Gravity Engineering (FGE)	Storbritannien
University of Southampton	Storbritannien
R K Nangia, Bristol	Storbritannien
Bofors Defence	Sverige
Compingo Consulting AB	Sverige
CTH	Sverige
Ericsson Enterprise AB	Sverige
KTH Royal Institute of Technology, Stockholm	Sverige
Linköpings Universitet	Sverige
Lunds Tekniska Högskola	Sverige
Mälardalens högskola	Sverige
Nationellt stordatorcentrum (NSC)	Sverige
Saab Aerosystems	Sverige
SAAB Bofors Dynamics AB	Sverige
STARCS AB	Sverige
Tryck Chassis development, Scania CV AB	Sverige
Uppsala Universitet	Sverige
Volvo Aero	Sverige
Defence Aeronautics programme, CSIR	Sydafrika
Agency for Defense Development (ADD)	Sydkorea
LK Engineering	Tjeckien
Brno University of Technology	Tjeckien
Dept. of comp. science&eng. Czech technical univ. in Prague	Tjeckien
Faculty of Mechanical Engineering, CTU, Prague	Tjeckien
VZLU Czech Aeronautical Research and Test	Tjeckien

Institute	
Enrichment Technology Company Ltd	Tyskland
Technische Universität München	Tyskland
TUB Technische Universität Berlin	Tyskland
Texas A&M Univérsity, College Station, TX, USA	USA

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-11

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Försvarsministerns och utbildningsministerns hantering av försvarssamarbete med Kina

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 22 januari 2015 begärt svar på vissa frågor.

Utbildningsdepartementet får härmed lämna följande underlag. Dåvarande utbildnings- och forskningsministern Jan Björklund har informerats om innehållet i underlaget.

2. Har någon representant för regeringen eller Regeringskansliet deltagit i något möte eller i någon annan kommunikation (exempelvis via telefon eller e-post) med företrädare för exempelvis FOI eller KTH som rört det samarbete med Kina som avses i anmälan och i denna promemoria? Vad diskuterades i så fall vid dessa kontakter och när ägde de rum?

Inom Utbildningsdepartementet har det planerade samarbete som anmälan avser inte varit känt förrän dåvarande statssekreteraren vid Utbildningsdepartementet i slutet av juni 2014 fick del av den information som nått Regeringskansliet. Med anledning av informationen togs i juni telefonkontakt med KTH.

Den 8 september 2014 ägde ett möte i ärendet rum mellan dåvarande statssekreteraren och KTH:s rektor. Vid mötet närvarade även en tjänsteman vid Utbildningsdepartementet. Minnesanteckningar från mötet bifogas.

4. Såvitt regeringen eller Regeringskansliet känner till, omfattas de delar av programvaran Edge som enligt ISP kan ha även militär användning, och som i så fall är tillståndspliktiga, av licensavtalet med Kina?

Den information som Utbildningsdepartementet fick från KTH vid telefonsamtal i juni 2014 var att ISP bedömt att Edge varken är krigsmateriel eller en produkt med dubbla användningsområden.

6. Mot bakgrund av bestämmelsen i myndighetsförordningen om skyldigheten att fortlöpande hålla regeringen informerad om förhållanden av betydelse för det internationella samarbetet, förekommer regelbundet att information av detta slag lämnas av FOI och KTH i exempelvis årsredovisningen eller inom ramen för den löpande myndighetsdialogen? Har någon sådan information lämnats av FOI eller KTH om det samarbete som avses i anmälan och denna promemoria?

KTH håller löpande regeringen informerad om internationella samarbeten genom uppgifter som lämnas i årsredovisningen, i myndighetsdialogen och genom redovisning av uppdrag och återrapporteringskrav i regleringsbrev. Inom ramen för den fortlöpande information som myndigheterna lämnar till regeringen har inte någon information om det samarbete som avses i anmälan lämnats av KTH.

I årsredovisningarna för 2011 och 2012 angavs att Edge behandlats i studentuppsatser inom Teknisk materialvetenskap. Det angavs inte att det avsåg samarbete med Kina. Av årsredovisningarna för 2010–2013 framgår att Kina är en prioriterad region för KTH.

7. Vilken information har härutöver funnits från 2008 och framåt inom regeringen eller Regeringskansliet om det samarbete med Kina som avses i anmälan och denna promemoria? I den mån informationen är dokumenterad önskar utskottet ta del av dokumentationen.

Ingen information har funnits i Utbildningsdepartementet förrän i slutet av juni 2014.

Bilaga U

Minnesanteckningar möte Peter Honeth och Peter Gudmundsson 14908

Peter Honeth (PH) hade kallat Peter Gudmundsson (PG) till möte med anledning av den i media uppmärksammade frågan om programvaran Edge och förhandlingarna kring ett avtal med CAE i Kina.

PH inledde med att fråga hur läget var på KTH. PG berättade att han har försökt att förklara för media att det aldrig har varit meningen att den ifrågasatta modulen (*ett kalkylprogram på hur föremål som kan fällas från vingarna, dvs. missiler, ska utformas – mitt tillägg*) skulle ingå i avtalet samt att inget avtal har ingåtts. KTH har också beslutat att inte gå vidare med att träffa ett avtal, vilket PH tyckte var bra.

PH klargjorde att han ville ta upp två frågor: 1) Hur frågan har hanterats vid KTH och 2) Om frågan borde ha underställts regeringen. Samtalet sammanfattas nedan.

1) PH undrade hur det gick till när frågan blev aktuell hos KTH? Kom initiativet från CAE? FOI? Vad finns det för kopplingar mellan KTH och FOI? Har ytterligare personal från FOI anställts under resans gång? PG svarade att diskussionen med CAE har pågått sedan 2008. PG kan dock inte redogöra för alla detaljer. Vet ej varifrån initiativet kom och vet inte om kontakter har funnits tidigare med CAE. När det gäller kopplingarna mellan KTH och FOI tror PG att det som finns är en eller två adjungerade professorer som har sin anställning vid FOI men måste gå tillbaka och titta för att veta med säkerhet.

   PH undrade vidare vad samarbetet var tänkt att bestå i? Var Edge basen i samarbetet? Funderade forskarna över vad det i praktiken kunde användas till? Borde man ha gjort en mer noggrann bedömning vid KTH? PG svarade att samarbetet huvudsakligen är doktorandrelaterat – att CAE får ha doktorander hos KTH och betalar för det. PG vet inte på rak arm exakt vad arbetet skulle handla om men övergripande är det beräkningsmetoder och algoritmer för vilket KTH-forskarna använder Edge så ja, Edge var tänkt att vara en bas i samarbetet. När det gäller användning i förlängningen så menar PG att det är fråga om grundläggande forskning av grundläggande natur men att man förstås därefter får göra en bedömning. Dock finns liknande problematik med mycket annan forskning. KTH kommer att gå igenom processen nu och då får det visa sig om man borde gjort något annorlunda.

   PH framförde att uppfattningen är att en noggrannare kontroll av motparten borde ha gjorts.

   PH tog upp 10 kap 2§ och 10 kap 13§ regeringsformen. När det gäller 10 kap 2§ (*Regeringens behörighet att ingå internationella överenskommelser, mitt tillägg*) framförde PH att en noggrannare bedömning skulle behövas för att avgöra om bestämmelsen är tillämplig. När det gäller 10 kap 13§ *(om statliga myndigheters underrättelseskyldighet, mitt tillägg*) framförde PH att uppfattningen är att regeringen borde ha informerats. En sådan information ska dessutom ske i så god tid så att UD:s uppfattning kan vägas in, d.v.s. egentligen före avtalet skickades. PG menade att han är informerad om bestämmelserna och påpekade att det finns många liknande avtal idag och återkom till att det är fråga om grundläggande forskning och att det kan diskuteras. Det är en tolkningsfråga. Praxis vid KTH har varit att information till regeringen sker endast i undantagsfall.

Slutligen underströk PH att bedömningen är att regeringen borde ha informerats och konstaterade att det eventuellt finns anledning att ta upp diskussionen generellt med rektorerna vid samtliga lärosäten om information till regeringen i denna typ av frågor.

Vid pennan
Johanna Wockatz

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-11

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Försvarsministerns och utbildningsministerns hantering av försvarssamarbete med Kina

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 22 januari 2015 begärt svar på vissa frågor.

Utrikesdepartementet får härmed lämna följande underlag.

5. Mot bakgrund av bestämmelserna i 10 kap. 13 § regeringsformen, har utrikesministern fått någon information från någon av de berörda myndigheterna om det samarbete som avses i anmälan och denna promemoria?

Utrikesministern har inte tagit emot någon information enligt 10 kap. 13 § regeringsformen från de berörda myndigheterna om det samarbete som avses i anmälan och i utskottets promemoria.

7. Vilken information har härutöver funnits från 2008 och framåt inom regeringen och Regeringskansliet om det samarbete med Kina som avses i anmälan och denna promemoria? I den mån informationen är dokumenterad önskar utskottet ta del av dokumentationen.

Utrikesdepartementet fick kännedom om det samarbete med Kina som avses i anmälan och i utskottets promemoria under 2014. Dokumentationen bifogas.

11. På vilket sätt arbetar regeringen och Regeringskansliet för att säkerställa att det finns rutiner och kunskap inom de berörda förvaltningsmyndigheterna när det gäller bestämmelserna om export av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden samt skyldigheten att ansöka om exporttillstånd?

Enligt 7 § förordningen (2010:1101) med instruktion för Inspektionen för strategiska produkter ska inspektionen främja samarbete och informationsutbyte mellan berörda myndigheter i Sverige genom en effektiv myndighetssamordning. Enligt 8 § samma förordning ska

inspektionen informera allmänheten, universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut om sin verksamhet och om det gällande regelverket för verksamheten. Av 3 § myndighetsförordningen (2007:515) framgår vidare att myndighetens ledning ansvarar för verksamheten och ska se till att den bedrivs enligt gällande rätt.

Bilaga UD /Restoreras avsående, /Nytt ärende.

Mathias Otterstedt

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 24 april 2014 16:06
Till: Håkan Åkesson; Annika Thunborg; Mattias Timrén; daniel.nord@isp.se
Kopia: christer.ahlstrom@isp.se; jan-erik.lovgren@isp.se; Magnus Stuxberg; Mattias Chu
Ämne: Förfrågningar från UG om vapenembargot mot Kina

För kännedom:

Jag fick just telefon från Sven Bergman på Uppdrag Granskning som undrade hur EU:s vapenembargo mot Kina hade etablerats av Sverige: fanns det regeringsbeslut el dyl.?

Jag konstaterade att det baserades på ett politiskt bindande ER-uttalande från 1989 (under den gamla KM-lagen och då KMI/regeringen svarade för prövningen) samt att "vi" inte utan att gå tillbaka till akterna kunde svara på om det fanns konkreta regeringsbeslut eller om det hade etablerats t ex genom att företagen valt att inte söka tillstånd. ISP hade vid myndighetens tillkomst 1996 generellt utgått från redan etablerad praxis, eftersom avsikten med den ändrade processen inte varit att ändra prövningens innehåll. På fråga om man kunde få en svensk ståndpunkt eller motivering rörande embargot hänvisade jag till texten i skrivelsen 2013/14:114 sid 15.

UG:s vinkel var inte helt klar. Bergman hade innan mig pratat med Daniel Nord på ISP om en (ev?) försäljning av aerodynamikprogramvara från FOI till Kina varvid Daniel konstaterat att denna varken var KM- eller PDA-klassad. Detta ärende nämndes dock inte när han pratade med mig. Däremot undrade han om samma regler skulle gälla för "militärt samarbete". Jag hänvisade till ISP vad gällde bedömningen av vad som var en produkt, ett tekniskt samarbete eller en militär utbildning men konstaterade att det var samma bedömningsgrunder som gällde för prövningen.

Hälsningar
Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

/Registreras ink, avg enligt datumstämpler

Mathias Otterstedt

Till UF 2015/6443/UD/NIS 431/14NA.

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 3 september 2014 12:50
Till: Jan-Erik Lövgren , ISP
Kopia: Carl-Johan.Wieslander@isp.se; Håkan Åkesson
Ämne: SV: Scanned document from zjel

Bra – en prövning och att det bör beskrivas som "Edge med utvecklad funktionalitet"

Tack!

M

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Jan-Erik Lövgren [mailto:jan-erik.lovgren@isp.se]
Skickat: den 3 september 2014 12:43
Till: Mathias Otterstedt
Ämne: VB: Scanned document from zjel

Hej

Bifogar för enkelhet skull ISP beslut.

Se även Carl-Johans kompletterande förtydligande som kommer inom kort.

Med vänlig hälsning

Jan-Erik

p.s C-J kommenterar straffsatsfrågan även det inom kort.

Från: jan-erik.lovgren@isp.se [mailto:jan-erik.lovgren@isp.se]
Skickat: den 3 september 2014 12:37
Till: Jan-Erik Lövgren
Ämne: Scanned document from zjel

INSPEKTIONEN FÖR STRATEGISKA PRODUKTER

BESLUT

2014-07-11 Dnr: 2014-2.1.2-0027

Handl. Jan-Erik Lövgren

FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut,
Kista

164 90 STOCKHOLM

Klassificering avseende Edge med utökad funktionalitet

Med anledning av begäran daterad 2014-05-22, er referens FOI-2012-396, avseende klassificering av Edge med utökad funktionalitet för rörliga objekt meddelas nedanstående.

Inspektionen för strategiska produkter hänför produkter enligt förordning (1992:1303) om krigsmateriel till följande kategorier:

Edge med utökad funktionalitet för rörliga objekt till kategori ej krigsmateriel (EK).

ISP anser att det föreligger en risk att Edge med utvecklad funktionalitet mot rörliga objekt kan komma att användas i massförstörelsesammanhang (missiler) eller av användare i embargoländer.

FOI bör därför versionshantera Edge så att en selekterad prövning av slutanvändare kan göras mot PDA regelverket (rådets förordning (EG) nr 428/2009, artikel 4) "catch all".

Beslutsfattare
Jan-Erik Lövgren

Document certified by Jan-Erik Lövgren.
Digitally signed by Jan-Erik Lövgren
Date: 2014.07.11 14:46:21 CEST

Klarabergsviadukten 90
Box 70252
107 22 Stockholm

Tel.: 08-406 31 00
Fax: 08-20 31 00

registrator@isp.se
www.isp.se

Registreras inkavg
Ink

Mathias Otterstedt

TILL UF 2015/644/KI/NS
431/KIRA

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 3 september 2014 12:51
Till: Carl-Johan Wieslander / ISP
Kopia: jan-erik.lovgren@isp.se
Ämne: SV: Turerna kring Edge

Toppen – bör vi kunna klistra in

Tack! m

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Carl-Johan Wieslander [mailto:carl-johan.wieslander@isp.se]
Skickat: den 3 september 2014 12:52
Till: Mathias Otterstedt
Kopia: Christer Ahlström; Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren; Håkan Åkesson
Ämne: SV: Turerna kring Edge

Mathias,

ISP har inte heller nu under sommaren 2014 uttalat att Edge utgör PDA. ISP har emellertid uttalat en "varning" till FOI om att Edge, för det fall vissa förutsättningar är uppfyllda, kan omfattas av bestämmelserna om "catch-all" i PDA-regelverket. Jag tror att det är viktigt att i allkorthet förklara vad "catch-all" innebär, eftersom det är okänt för de flesta. Baserat på ISP:s klassificeringsbedömning bör ditt textförslag möjligen ha t.ex. följande lydelse.

"Under sommaren 2014 har Edge med nya moduler underställts ISP för klassificering. ISP har därvid på nytt konstaterat att Edge inte utgör krigsmateriel. ISP konstaterar dock samtidigt att det föreligger en risk för att Edge med utvecklad funktionalitet mot rörliga objekt kan komma att användas i massförstörelsesammanhang (missiler) eller av användare i embargoländer. ISP uppmanar därför FOI att versionshantera Edge så att en selekterad prövning av slutanvändare kan göras enligt PDA-regelverkets (produkter med dubbla användningsområden) bestämmelser om "catch-all". Catch-all är en generalklausul i PDA-regelverket som innebär att alla varor och all teknik – även helt civila varor och helt civil teknik som inte uttryckligen omfattas av krigsmateriel- eller PDA-regelverken – som kan användas i massförstörelsesyften eller för militär slutanvändning i ett land som omfattas av ett vapenembargo kan omfattas av tillståndskrav för export, för det fall ISP i det enskilda fallet beslutar om detta."

Jan-Erik skickar det senaste klassificeringsbeskedet till dig i ett annat e-postmeddelande.

Hälsningar
Carl Johan

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 3 september 2014 11:38
Till: Jan-Erik Lövgren
Kopia: Daniel Nord; Carl-Johan Wieslander; Håkan Åkesson
Ämne: Turerna kring Edge

Hej TV-kändis,

Jaha, nu är det igång...

Vi tittade just på hur man ska beskriva era bedömningar av Edge. Skulle ni säga att detta är en riktig beskrivning av ert senaste beslut?

Hälsningar
Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NiS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 3 september 2014 11:20
Till: Olof Oddbjörn
Kopia: Håkan Åkesson; Jens Söderblom; Stefan Appelgren; Anette Nilsson
Ämne: SV: Ent uppdrag//Eva

Olof,

Ser att underlaget daterat 140903 – i den delen som handlar om Kina - inte verkar vara uppdaterat avseende den nya klassificering som ISP har gjort (och som också framgår av UG-programmet). Denna information finns dock längre bak i underlaget (sid 6-7)

Föreslår istället en text i stil med:

- ...slutsatsen att programmet **som sådant** ~~det~~ varken...
- Stryk sista meningen
- Tillfoga: **Programmet i sin grundversion har alltså inte bedömts tillståndspliktigt.**

Nästa stycke

- Andra meningen: **Under sommaren 2014 har Edge med nya moduler underställts ISP för klassificering. ISP har därvid konstaterat att Edge med viss tilläggsfunktionalitet är att betrakta som en så kallad "produkt med dubbelt användningsområde".** Bedömningen avser **Edge med** den aktuella modulen, ...

Sid 5.

- Byt tempus i den nuvarande texten till "ISP), som prövar, **bedömde** Edge och **drog** slutsatsen att det varken **var** ....
- Lägg till i slutet " **ISP har senare (2014) konstaterat att Edge med viss tilläggsfunktionalitet är att betrakta som en så kallad "produkt med dubbelt användningsområde".**

Gör ändringarna så dubbelkollar jag med ISP att detta är rätt uppfattat

Återkommer

Hälsningar
Mathias

Sid 2 (behöver rättas)

- Detta är alltså en fråga som hanteras av KTH. Regeringskansliet har informerats om att Inspektionen för strategiska produkter (ISP), som prövar exportkontrollfrågor, har bedömt Edge och dragit slutsatsen att det varken är krigsmateriel eller en produkt med dubbla användningsområden. Den är därmed inte tillståndspliktig.

- Programvaran tillförs successivt nya moduler. Enskilda moduler kan underställas ISP för klassificering. Bedömningen avser då den aktuella modulen, och påverkar inte den tidigare civilklassningen av programvaran i övrigt, så länge denna kan användas utan den nya modulen.

Sid 5 (behöver också rättas)

- Inspektionen för strategiska produkter (ISP), som prövar exportkontrollfrågor, har bedömt Edge och dragit slutsatsen att det varken är krigsmateriel eller en produkt med dubbla användningsområden och därmed inte tillståndspliktig.

Sid 6-7

(Annan text som tar upp detta)

Reggas avg/ink

Mathias Otterstedt

Från: Carl-Johan Wieslander <carl-johan.wieslander@isp.se>
Skickat: den 3 september 2014 13:06
Till: Mathias Otterstedt
Kopia: Anna.frängsmyr@isp.se; Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren
Ämne: SV: Bråttom: Txm koll!

UTRIKESDEPARTEMENTET
2015 -02- 02
Dnr
Kat:

Mathias,

I all korthet några förtydliganden. Jag ska in på möte nu men hör av dig om något motsvarande ska göras vad gäller straffbestämmelser i PDA-regelverket./Carl Johan

- Den som för ut krigsmateriel ur landet utan tillstånd kan dömas för smuggling till penningböter, böter eller fängelse i högst 6 år, beroende av om brottet av domstol bedöms vara ringa, av normalgraden eller grovt (Lag (2000:1225) om straff för smuggling).

- Den som för ut tekniskt bistånd ur landet utan tillstånd eller genom vilseledande förmår ISP eller regeringen att bevilja tillstånd kan dömas för brott mot lagen (1992:1300) om krigsmateriel till böter eller till fängelse i högst fyra år, beroende av om brottet av domstol bedöms vara av normalgraden eller grovt.

- Den som inte lämnar underrättelser, lämnar oriktiga uppgifter eller bryter mot skriftliga åtaganden kan dömas till böter eller fängelse i höst sex månader (krigsmateriellagstiftningen).

- KEX ser vidare över möjligheten till införandet av sanktionsavgifter inom såväl krigsmateriel- som PDA-lagstiftningen.

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 3 september 2014 11:54
Till: Carl-Johan Wieslander
Kopia: Anna.frängsmyr@isp.se; Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren
Ämne: Bråttom: Txm koll!
Prioritet: Hög

CJ

Är detta ok?

Något ang vad konsekvenserna kan bli om någon underlåter sig att lämna uppgifter till ISP, för ut krigsmateriel utan tillstånd, eller lämnar felaktiga uppgifter.

– Den som för ut försvarsmateriel utan tillstånd kan dömas för smuggling, till böter eller fängelse i upp till 6 år om brottet är grovt (Lag (2000:1225) om straff för smuggling).

- Den som inte lämnar underrättelser, lämnar oriktiga uppgifter eller bryter mot skriftliga åtaganden kan dömas till böter, eller i vissa fall till fängelse i upp till fyra år (krigsmateriellagstiftningen).

- KEX ser vidare över möjligheten till införandet av sanktionsavgifter. Detta då ISP påtalat att processer inom rättsväsendet ofta är utdragna för brott mot KML eller PDA-lagen.

/m

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

1

Registr. avg, ink, avs. Åter mig
Till UF2012/6443/UD
431 / KINA

Mathias Otterstedt

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 3 september 2014 16:04
Till: Daniel Nord
Ämne: SV: aktivt ärende?

Bra. Tack!

M

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Daniel Nord [mailto:daniel.nord@isp.se]
Skickat: den 3 september 2014 16:04
Till: Mathias Otterstedt; Jan-Erik Lövgren; Veronica Gleizer; Stefan Villa
Kopia: Håkan Åkesson; Jens Söderblom
Ämne: SV: aktivt ärende?

Hej,
Det finns ett aktivt ärende avseende Edge som har FOI som avsändare men det har inte direkt bäring på uppgifterna i media om utförsel till Kina. Jag avstår helst att skriva i öppen mail vad ärendet handlar men kan informera om att det är ingen utförselansökan eller klassificeringsansökan.

Med vänliga hälsningar
Daniel Nord
Chef Kärnverksamhet

ISP, Inspektionen för strategiska produkter | Box 70252 | 107 22 Stockholm
Besök: Klarabergsviadukten 90 | Tel: 08-406 31 17 | Fax: 08-20 31 00
E-post: daniel.nord@isp.se | Webb: www.isp.se

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 3 september 2014 13:59
Till: Jan-Erik Lövgren; Daniel Nord; Veronica Gleizer; Stefan Villa
Kopia: Håkan Åkesson; Jens Söderblom
Ämne: aktivt ärende?

Vänner

Kort fråga från Fö: Vet vi om det finns ett "levande" ärende ang Edge hos ISP? Eller ligger bollen så att säga hos KTH/FOI efter ISP:s senaste "uppmaning" (isf får ju de rimligen svara på om de tänker gå fram med en ansökan)?

Svara med cc Håkan/Jens. (Jag måste rusa ut under em men finns på mob)

/Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS

1

I Registreras avgjord

Mathias Otterstedt

TILL UF 2015/6443/UD/NIS
431/MNA

(6)

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 5 september 2014 17:14
Till: Jens Söderblom
Kopia: Håkan Åkesson; Annika Thunborg; christer.ahlstrom@isp.se; jan-erik.lovgren@isp.se; daniel.nord@isp.se; Carl-Johan.Wieslander@isp.se
Ämne: SV: FOI ang Edge

Jens,

Jag tittade just snabbt igenom och det ser ut att motsvara vad vi förstått. (Utgår att detta är dokument som UG har haft tillgång till medan de gjorde sitt reportage)

Hälsningar
Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Jens Söderblom
Skickat: den 5 september 2014 15:16
Till: Håkan Åkesson; Mathias Otterstedt; Annika Thunborg
Ämne: FOI ang Edge

Hej,

Nedanstående ska nu finnas på FOI:s hemsida, om ni inte sett det. Jag håller på att titta igenom dokumenten de lagt upp för att se så att det inte finns några konstigheter där, bra kanske om någon på NIS kastade ett öga på det också.

Jens

Programvaran EDGE är Ej krigsmateriel

2014-09-05

Det förekommer felaktiga uppgifter i media om statusen för programvaran EDGE. FOI konstaterar att EDGE är klassat som Ej Krigsmateriel. Läs mer i besluten från ISP och licensavtalet mellan KTH och FOI.

Det är FOI som äger koden och som har ansökt hos ISP om klassning. Här är ISP:s ställningstagande år 2008 där EDGE klassas som Ej krigsmateriel (Diarienr FOI-2014-845:4).

Här är hemställan och beslut från ISP år 2012, den gjordes efter att exportkontrollagstiftningen reviderades (Diarienr FOI-2012-396:1, FOI-2012-396:2) och EDGE klassas fortfarande som Ej krigsmateriel.

1

Som framgår av beslutet från år 2012 konstaterar ISP att EDGE inte är krigsmateriel men att resultat av användningen av EDGE i FOIs utländska samarbeten kan utgöra tillståndspliktigt tekniskt bestånd. Det innebär att FOI måste tillståndspröva varje utlandssamarbete där FOI ska leverera resultat från EDGE, vilket också sker.

Här är hemställan och beslut från år 2014 (Diarienr FOI-2012-396:4, FOI-2012-396:5) där EDGE återigen klassas som Ej Krigsmateriel.

Som framgår av beslutet från år 2014 så gör ISP efter FOI:s hemställan en separat bedömning av funktionen för rörliga objekt i EDGE, den så kallad lastfällningsmodulen, enligt reglerna om produkter med dubbel användning, PDA. ISP konstaterar att FOI bör versionshantera EDGE så att endast godkända slutanvändare kan använda funktionen. Detta sker i varje enskilt fall.

Lastfällningsmodulen färdigställdes 2013 och ingår inte i och har aldrig ingått i den begränsade versionen av EDGE som FOI har gett KTH rätt att underlicensiera. Läs avtalet från 2012 mellan FOI och KTH här (Diarienummer FOI-2009-1972:35). De funktioner som ingår i den begränsade versionen som KTH kan underlicensiera finns uppräknade i denna lista. Som tydligt framgår så finns där ingen lastfällningsmodul (Store Separation eller Store Release på engelska).

EDGE är klassat som Ej krigsmateriel och den begränsade version som KTH har rätt att underlicensiera innehåller ingen lastfällningsmodul.

Läs mer om EDGE på www.foi.se/edge

Ressas avg+ inl

Mathias Otterstedt

Från: Christer Ahlström <christer.ahlstrom@isp.se>
Skickat: den 19 september 2014 14:42
Till: Mathias Otterstedt; Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren; Carl-Johan Wieslander
Ämne: SV: FOI mm

UTRIKESDEPARTEMENTET
2015 -02- 02
Dnr
Kat:

Tack Mathias,

Vi sammanställer en logg över kontakterna med FOI angående EDGE!

M.v.h.

Christer

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 19 september 2014 14:15
Till: Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren
Kopia: Christer Ahlström
Ämne: FOI mm

Vänner,

Som jag nämnde för Daniel efterfrågade Håkan en "loggbok" i form av ett par stolpar, över när ISP har haft att göra med FOI och Edge. Behöver inte redogöra för innehållet utan bara ramen (typ ansökan om..., beslut bifall etc)

Vi antar nämligen att det kommer igen på ett eller annat sätt

Hälsningar
Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

1

UTRIKESDEPARTEMENTET
2015 -02- 02
Dnr. UD 2015/[illegible]
Kat: 431 / [illegible]

FOI-2014-1652:2
UD/NIS/OTT/2015-01-29
Registreras/Nedladd
från FOI hemsida
den 17 oktober 2014

EDGE-ärendet en genomgång

FOIs formella hantering, arbetsformer och rutiner. Delrapport 1

Stefan Ryding-Berg

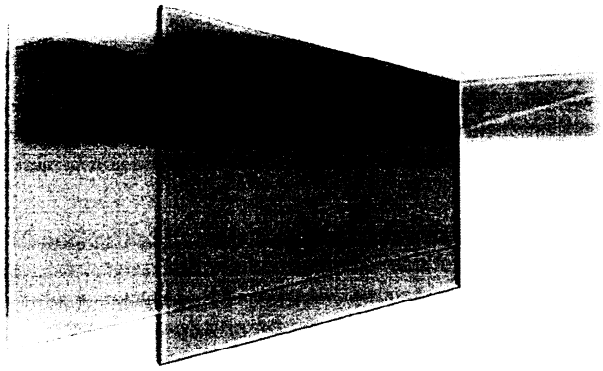

UPPDRAGET

Mitt uppdrag är att göra en intern genomgång av det s.k. EDGE-ärendet när det gäller Totalförsvarets Forskningsinstituts (FOI) formella hantering, arbetsformer och rutiner. Resultatet av genomgången ska redovisas skriftligt i en delrapport senast 2014-10-15.

I en andra del ska förslag lämnas på eventuella utvecklingsåtgärder avseende arbetsformer och rutiner senast den 15 november 2014.

ARBETETS BEDRIVANDE

Jag har fått tillgång till handlingar enligt bilaga 1. Jag har även haft samtal med medarbetare enligt bilaga 2. Utöver detta har jag också studerat gällande styrdokument såsom arbetsordningen för FOI och andra aktuella författningar.

AVGRÄNSNINGAR

Uppdraget är föranlett av EDGE-ärendet och TV-programmet Uppdrag Granskning som sändes den 3 september 2014. Jag har därför som en utgångpunkt tagit de påståenden som framfördes i programmet, men även några generella kommentarer som jag har funnit vid genomgången av EDGE-ärendet.

Denna genomgång är en intern myndighetsgenomgång d.v.s. FOIs formella hantering, arbetsformer och rutiner när det gäller EDGE-ärendet, vilket innebär att jag inte tagit några kontakter med företrädare för de andra myndigheter som är berörda av EDGE – Inspektionen för strategiska produkter(ISP), Kungliga tekniska högskolan(KTH), Försvarsmakten(FM) och Försvarets materielverk(FMV). Några kontakter har heller inte tagits med representanter för SAAB.

Jag har valt att samtala med myndighetens medarbetare utan att återge vad varje handläggare eller chef har sagt i detalj. Jag bedömer att det är den samlade bilden som är av störst intresse.

I den andra delen lämnar jag förslag på hur arbetsformerna och rutinerna kan utvecklas inom FOI. Den redovisningen redovisas om en månad.

VAD ÄR EDGE?

EDGE kan beskrivas som en mjukvara för strömningsberäkningar och utgör ryggraden i verksamheten för beräkningsaerodynamik vid FOI. EDGE började utvecklas 1997 vid dåvarande Flygtekniska försöksanstalten (FFA) och vidareutvecklades av den nya myndigheten FOI med ekonomiskt stöd av Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Utvecklingen har till avgörande del motiverats av SAABs behov och EDGE utgör idag SAABs huvudverktyg för strömningsberäkningar och för aerodynamisk design.

EDGEs fortsatta utveckling sker på FOI tillsammans med SAAB, svenska universitet samt utvalda internationella samarbetspartners under licensavtal.

EDGE är endast uppbyggd med modeller och algoritmer som inte är sekretessbelagda enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

EDGE är svensk kod och på samma sätt används de nationella koderna av andra organisationer, även om öppenheten kan variera.

EDGE HOS ISP

Den 7 december 2007 vänder sig en utlandssamordnare på FOI, i ett mail, till en annan handläggare på samma myndighet angående en fråga om det krävs exporttillstånd från ISP för ett avtal rörande EDGE. Samtidigt ställs frågan om det krävs regeringens godkännande i de fall motparten är en myndighet. Frågan vidarebefordras till ISP som svarar genom stf GD, den 20 februari 2008 att programvaran inte är KM (krigsmateriel) enligt dagens regelverk och således inte heller avtalet.

I en hemställan till ISP den 19 mars 2012 beskriver FOI att man tidigare har ett

besked från ISP att licensiering av EDGE inte bedöms vara tillståndspliktig, men att man nu vill ha en förnyad prövning av frågan med anledning av den nya lagreglering som träder i kraft den 30 juni 2012. I hemställan beskrivs EDGE vara en strömningslösare för ostrukturerade beräkningsnät och beräknar strömningsfältet runt de geometrier som man ger som input. EDGE har utvecklats sedan 1997 vid dåvarande FFA och vidareutvecklats på FOI med stöd från FM och FMV i nationella och internationella projekt. Utvecklingen har till stor del motiverats av SAABs behov av en högkvalitativ, effektiv strömningslösare som kan hantera realistiska flygplansgeometrier. EDGE är idag SAABs huvudverktyg för strömningsberäkningar och för aerodynamisk design. EDGE utvecklas idag på FOI tillsammans med SAAB, svenska universitet samt utvalda internationella samarbetspartners under licensavtal. EDGE är enbart uppbyggd med publicerade modeller och algoritmer.

ISP, stf GD, svarar den 9 juli 2012 att EDGE tidigare av ISP bedömts utgöra ej krigsmateriel. ISP konstaterar också, efter hörande av SAAB, att programvaran EDGE är en generell kod för aerodynamiska strömningsanalyser. EDGE är således inte särskilt utformad för militär användning. ISPs tidigare bedömning att programvaran EDGE utgör ej krigsmateriel kvarstår. Däremot noterar ISP att specifik utdata avseende produkter som omfattas av den nya krigsmaterielförteckningen kan utgöra kontrollerat tekniskt bistånd (ML 22).

Under 2013 färdigställdes den s.k. lastfällningsmodulen och med anledning av detta ansöker FOI hos ISP den 22 maj 2014 om prövning avseende klassificering av utökad funktion inom programvara EDGE. Detta sker också med hänvisning till reviderad lagstiftning för krigsmateriel från 2012. I ansökan anger FOI, genom en utlandssamordnare, att sedan 2010 (fullt integrerad i Edge 2013) finns möjlighet att göra strömningsberäkningar med EDGE där ett eller flera objekt rör sig relativt varandra eller där en kropp rör sig i ett inhomogent strömningsfält. Objektens rörelse som beror på tyngdkraft, framdrivning och krafterna från strömningsfältet beräknas och utgör en del av beräkningsunderlaget. Beräkningarna går i princip till så att man under beräkningens gång deformerar beräkningsnätet för att följa objekten som rör sig. När kvalitén på beräkningsnätet blir för dåligt genereras ett nytt lokalt nät runt objektet som sammanfogas med resten av nätet. Militärt är tillämpningsområdet primärt lastseparation, t.ex. utskjutning av missiler från

ett flygplan. Man kan också tänka sig civila tillämpningar som flygning påverkad av vindbyar eller vakar, t.ex. beräkningar av flygbanor vid haverier. Ansökan avslutas med att ange att EDGE innehåller ingenting konfidentiellt utan består av öppna och publicerade lösningsalgoritmer och modeller som tillämpats på kända ekvationer som beskriver strömningen. Även funktionen för rörliga objekt är öppen och är beskriven i öppna rapporter och konferensbidrag. Funktionaliteten finns även i kommersiella strömningslösare.

ISP begär ett möte med FOI fredagen den 13 juni 2014 för att ytterligare belysa vad FOIs ansökan innebär. Med från FOI är fyra medarbetare med en bred kompetens av EDGE och frågor kring ansökningar till ISP.

ISP svarar på FOIs begäran i maj genom ett beslut den 11 juli 2014 och beslutsfattare är även denna gång stf GD. ISP hänför produkter enligt förordningen (1992:1303) om krigsmateriel till följande kategorier: EDGE med utökad funktionalitet för rörliga objekt till ej krigsmateriel (EK). Därefter gör ISP ett tillägg i beslutet och anser att det föreligger en risk att EDGE med utvecklad funktionalitet mot rörliga objekt kan komma att användas i massförstörelsesammanhang (missiler) eller av användare i embargoländer. Därför bör FOI versionshantera EDGE så att en selekterad prövning av slutanvändare kan göras mot PDA regelverket (rådets förordning (EG) nr 428/2009, artikel 4) "catch all".

LICENS FÖR EDGE

EDGE är en programvara som kan licensieras till olika samarbetspartners efter att licensavtal skrivits. Det kostar inget att använda EDGE för samarbetspartnerna, men däremot ska återrapportering ske till FOI av alla upptäckter eller förbättringar som görs vid användningen av programvaran. Detta med syftet att EDGE ska utvecklas och förbättras.

BOLAGSBILDNING

Fråga om att bilda ett bolag runt EDGE väcktes 2008 efter att CAE(Chinese Aeronautical Establishment) uttryckt intresse för EDGE. Det antecknas i mötesanteckningar, 2008-10-01, från ett EDGE-möte att en medarbetare med

stöd från institutionsledningen, idag motsvarande enhetsledningen, undersökt möjligheten att bilda ett bolag runt EDGE. Tanken var att bolaget skulle kunna ta ett sådant uppdrag då FOI inte kan/får ta uppdrag från en kinesisk part. Funderingarna på att bilda ett bolag framfördes vid ett EDGE-möte bland handläggarna och vann visst stöd hos dåvarande institutionsledningen men stoppades av avdelningsledningen. Idéerna om ett bolag föredrogs aldrig för dåvarande överdirektören (ÖD), sedermera GD.

SAMARBETE MED CAE

Under 2009 togs frågan upp med GD att starta ett närmare samarbete med CAE. Syftet var att säkerställa utvecklingen och administrationen av EDGE med ett tillskott initialt av ett personår från CAE. Då skulle EDGE-verksamheten kunna renodlas inom Försvarsmaktsprojekten till att innehålla enbart utveckling medan CAEs medel skulle kunna gå till administrationen av EDGE.

Den 5 februari 2009 avdömde dåvarande ÖD frågan i ett mail där han inte tillstyrkte att FOI går vidare med det kinesiska spåret. Utgångspunkten för ställningstagandet var den potentiella tillämpningen av EDGE och att medarbetarna får hitta andra lösningar för att hantera EDGE.

I september 2009 skrev KTH ett Memorandum of Understanding med CAE om samarbete och utveckling av EDGE.

LICENS TILL KTH

Mötesanteckningar från ett EDGE-möte den 21 februari 2011 anger att FOI har för avsikt att låta KTH återlicensiera en begränsad del av EDGE med syfte att kunna samarbeta med länder som FOI inte kan eller vill skriva avtal med. Kina nämns explicit. Detta förankras hos GD med förbehållet att innan en licensgivning sker till KTH ska samråd tas med SAAB, FMV och Försvarsmakten. Delar av EDGE var tänkta att undantas från en licensiering.

Efter att samråden var inhämtade undertecknades licensavtalet med KTH under sommaren 2012. Licensavtalet slår fast att FOI är den enda ägaren till EDGE och att licensen är gratis samt att ett kommersiellt nyttjande är strikt förbjudet.

Licensavtalet medger att KTH kan underlicensiera EDGE med undantag av fem delar, vilka anges i avtalet. Avtalet slår också fast att KTH som licenstagare ska inrapportera fel och föreslå modifieringar och andra utvecklingar av EDGE till FOI som licensgivare. Detta förfarande ska också gälla för underlicenstagare till KTH som ska bindas upp med skriftliga avtal. I licensavtalet finns reglerat att: This agreement cannot be modified, altered or amended except in writing, signed by duly authorized representatives of both Parties (punkt 17.1). Det innebär att om FOI vill undanta fler delar av EDGE krävs det ett tillägg till licensavtalet. Däremot bestämmer FOI enligt licensavtalets p. 7.1 vad som ska läggas in i EDGE i form av uppdateringar och nya versioner.

Licensavtalet 2012 övertar den tidigare licensöverenskommelsen mellan FOI och KTH, som "olyckligtvis har förlorats". KTH är den enda organisation som fått rätten att vidarelicensiera EDGE till sina samarbetspartners.

Uppfattningen hos FOI var att en licensgivning till KTH var en bra modell för EDGE eftersom det rörde helt öppen information och gav möjlighet att få uppdateringar gjorda i mjukvaran genom klausulerna om feedback av eventuella upptäckta fel och förslag på modifieringar. KTH är också bunden av de krigsmaterielförfattningar som gäller och ansökningsförfarande till ISP vid underlicensieringar.

SAMRÅDEN TILL SAAB, FMV OCH FM

En förutsättning för licensavtalet, beskrivet ovan, var att SAAB, FMV och FM lämnade samråd.

FOI skickade en hemställan den 15 april 2011 till SAAB om samråd till underlicensiering av programvaran EDGE. Hemställan var utformad på det sättet att det rörde ett avtal mellan FOI och KTH om en rätt för KTH att upplåta underlicenser till delar av FOIs programvara EDGE till tredje man t.ex. till underlicenstagare i Kina. I hemställan bifogades utkast till licensavtal med de fem delarna Shape optimization, Edge adjoint flow solver, Line implicit time integration, Vortex generator models och Mesh adaptation undantagna från underlicensiering. SAAB svarade tolv dagar senare med att SAAB inte har några invändningar mot underlicensiering av EDGE till tredje man under förutsättning

av att de fem namngivna funktionerna var undantagna från underlicensieringen.

Den 10 maj 2011 skickade FOI till FMV en hemställan om samråd till underlicensiering av EDGE där det också nämndes att det kunde gälla underlicenstagare i Kina. Med i hemställan bifogades SAABs samråd. FMV lämnade samråd, utan några undantag av funktioner, den 14 juni 2011 i en mail och i ett skriftligt svar först den 27 april 2012 i enlighet med epost 2011-06-16 (ska rimligen var 14 juni). Denna hantering av FMV ser onekligen något märklig ut vad gäller de olika tidsangivelserna.

Den 9 december 2011 hemställde FOI hos Försvarsmakten om motsvarande samråd som till de två tidigare organisationerna. Även här nämndes Kina som underlicenstagare och SAABs samt FMVs samråd bifogades. Denna gång frågade FMs handläggare sin motsvarighet på FOI den 18 januari 2012 i ett mail vad nyttan är för FM, FOI och KTH att lämna ut detta program till Kina. I svaret från FOI den 20 januari 2012 översände handläggaren på FOI per mail några argument för att öppna upp av distribution av EDGE utanför FOI med tillägget att "Du kan väl läsa igenom själv och se så du håller med."

Dessa argument inleds med en skrivning där FOI föreslår att införa en återlicensiering av EDGE via KTH. Licensieringen är begränsad till delar av EDGE samt även begränsad i tid. Nya samarbetspartner skriver kontrakt med KTH för access till den begränsade versionen av EDGE. En dialog med SAAB har ägt rum om vilka delar av EDGE som ska uteslutas ur EDGE i den begränsade distributionen för att behålla vår konkurrensfördel. SAAB är positiv till förslaget och FMV har lämnat sitt samtycke. Nedan några argument till varför vi (handläggarna på FOI) föreslår detta.

- Vi vill öka samarbetet runt Edge med nya partners. Flygverksamheten i Sverige, inklusive KTH, FOI och andra, kan på så sätt expandera med Edge som bas.
- Edge kan utgöra grund för samarbeten med länder som FOI har svårt att arbeta med t.ex. BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina). För att ha konstruktiva samarbeten krävs i allmänhet tillgång till Edge källkod.
- Samarbetet runt Edge är idag begränsat till en skara Europeiska

länder, syftet är att ta del av den expansion som sker i "nya ekonomier" som bl.a. BRIC-länderna representerar.

- FOI får del av och blir ägare av all ny utveckling som sker inom dessa samarbeten.

- FOI behåller copyright och administrationen av EDGE, FOI förblir alltså ägare av Edge.

- FOI behöver inte förknippas med de länder som KTH tecknar avtal med. Samverkan med dessa sköts av personal på KTH.

- Vi får tillbaka utveckling av andra parter som kan komma FM tillgodo i framtiden d.v.s. mer valuta för en begränsad insats.

- Nya marknader betyder nya kontakter och framtida beställningar/kontrakt/projekt vilket gagnar svensk flygverksamhet.

- Edge är idag spridd till många partners. I stället för att Edge sprids "under bordet" skapar man ett verkligt samarbete som är helt öppet.

Den 15 februari 2012 lämnade Försvarsmakten samråd till hemställan. Under rubriken Värde för Försvarsmakten angav FM ordagrant de flesta argument som FOI lämnade över månaden innan. Försvarsmakten lämnande sitt samråd under förutsättning att de fem funktionerna som angavs i utkastet till licensavtal undantogs.

UPPDRAG GRANSKNING

Sveriges Televisions program Uppdrag granskning som sändes den 3 september blev upptakten till EDGE-ärendet. Det kan därför finnas skäl att gå igenom de sju huvudpunkter av påståenden som togs upp i programmet och som gällde FOI. I anslutning till varje påstående gör jag de kommentarer som jag vid min interna genomgång av EDGE-ärendet har funnit anledning att lämna.

- Hemligt försvarssamarbete

- Krigsmateriel
- Kina nämns inte i ansökan till ISP
- Det finns ett regelverk för produkter med dubbel användning
- Bulvankonstruktion
- Högsta ledningen godkänner upplägget med KTH och visste att Kina kunde vara en partner till KTH och få dellicens
- FOI är med i förhandlingarna med Kina.

Hemligt försvarssamarbete

I det skriftliga material som jag haft tillgång till och efter de samtal jag fört med medarbetare i FOI finns det inget som tyder på att det skulle ha varit fråga om något hemligt försvarsamarbete mellan FOI och företrädare för kinesiska organisationer eller myndigheter. Tvärtom är skrivelserna rörande EDGE både till och från ISP, FMV, FM och SAAB offentliga allmänna handlingar. Dessa handlingar kan således begäras ut av envar.

Det är också så att EDGE är en öppen programvara som inte innehåller några sekretessbelagda uppgifter. Att SAAB på initiativ av FOI ville exkludera vissa funktioner från underlicensiering till Kina beror på konkurrensskäl. De undantagna funktionerna är: Shape optimization, Edge adjoint flow solver, Line implicit time integration, Vortex generator models samt Mesh adaptation. SAABs uppfattning delas av FM i sitt samråd. FMV lämnar samråd utan att undanta de nu uppräknade funktionerna.

Från FOIs sida har all skriftlig hantering skett i öppna handlingar. EDGE är dessutom inte avsett för specifikt militära ändamål utan handlade om grundläggande forskning som hade flera användnings- och tillämpningsområden. Att det kunde användas i militära sammanhang framgår dock av att SAAB har EDGE som huvudverktyg för strömningsberäkningar och för aerodynamisk design.

Jag kan inte påvisa något direkt samarbete mellan FOI och Kina. GD hade också stängt vägen till närmare samarbete med Kina genom sin avdömning i

början av 2009.

Jag anser därför att det inte finns någon grund för att tala om ett hemligt försvarssamarbete från FOI när det gäller EDGE.

Krigsmateriel

Är EDGE att anse som krigsmateriel eller sådant tekniskt bistånd som anges i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordning (1992:1303) om krigsmateriel?

När FOI 2007 i december för första gången tog upp frågan med ISP om exporttillstånd för ett avtal rörande EDGE svarade ISP att programvaran inte var krigsmateriel enligt gällande regelverk och således inte heller avtalet. Med ett sådant beslut att licensiering av EDGE inte var tillståndspliktigt togs frågan inte upp med ISP förrän en ny lagreglering trädde i kraft den 30 juni 2012. Några månader innan den nya lagstiftningen trädde i kraft, i mars 2012, hemställde därför FOI hos ISP om en förnyad prövning av EDGE. Svaret från ISP, grundat på bl.a. synpunkter från SAAB, var att den tidigare bedömningen från ISP att programvaran EDGE ej utgjorde krigsmateriel kvarstod. Däremot noterade ISP att specifik utdata avseende produkter som omfattas av den nya krigsmaterielförteckningen kan utgöra kontrollerat tekniskt bistånd (ML 22). Med detta avsåg ISP bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel.

Den 22 maj 2014 ansökte FOI hos ISP om prövning av en ny utökad funktion inom programvaran EDGE. Detta gjorde man efter det att Uppdrag Granskning hade börjat ställa olika frågor till myndigheten. Denna nya funktion, den s.k. lastfällningsmodulen, som avses med FOIs ansökan till ISP var inte avsedd för någon underlicensiering till Kina enligt vad medarbetarna på FOI uppgivit för mig. Detta framgår också av intervju i Uppdrag Granskning med medarbetare från FOI. Att underlicensiering till CAE inte skulle förekomma borde ha nämnts i ansökan 2014 till ISP.

ISP fann i sitt beslut den 11 juli 2014 när det gäller lastfällningsmodulen att denna utökade funktionalitet hänfördes till ej krigsmateriel (EK). ISP tillade i beslutet att det föreligger en risk för att EDGE med en utvecklad funktionalitet mot rörliga objekt kan komma att användas i massförstörelsesammanhang

(missiler) eller av användare i embargoländer. FOI bör därför versionshantera EDGE så att en selekterad prövning av slutanvändare kan göras mot det s.k. PDA- regelverket.

Jag menar att det var fel av FOI att man inte ansökt tidigare hos ISP om prövning av lastfällningsmodulen. Lastfällningsmodulen fanns redan 2013 och nu gjordes ansökan först i maj 2014 efter det att Uppdrag Granskning börjat sin research.

Jag anser vidare att ansökan i maj 2014 kunde ha utformats på ett annat sätt om den utökade funktionen skulle licensieras till KTH utan att vara föremål för underlicensiering till Kina. Så som ansökan till ISP nu var formulerad framgår det snarare som om den nya funktionen av EDGE skulle integreras i programvaran utan inskränkningar. Därav det svar som ISP beslutade att EDGE med den utökade funktionaliteten mot rörliga objekt kan komma att användas i massförstörelsesammanhang (missiler).

Kina nämns inte i ansökan till ISP

Det är ett riktigt påstående att Kina inte nämns i någon ansökan till ISP.

Av handlingarna i ärendet kan utläsas att det var uppenbart att FOI under 2011-12 tänkte skriva ett licensavtal med KTH som medgav KTH rätt att upplåta underlicenser för delar av EDGE till tredje man t.ex. underlicenstagare i Kina. Detta framgår av bl.a. begäran om samråd med SAAB, FMV och FM.

Skälet till att FOI 2012 inte angav något om underlicensavtal till Kina i ansökan var att själva licensavtalet handlade om en rättshandling mellan två svenska myndigheter. KTH är också som svensk myndighet skyldig att iaktta krigsmateriellagstiftningen. Emellertid hade det underlättat för ISPs prövning att vetskapen om att det kunde finnas en underlicens till Kina från KTH med i resonemanget, även om det inte påverkat beslutet i sak.

Att FOI valde att i sin ansökan den 22 maj 2014 inte nämna Kina är naturligt då den modulen som ansökan avsåg inte var tänkt att licensieras till KTH och därmed inte heller underlicensieras till Kina.

FOI angav redan i sin första förfrågan 2007 till ISP ifall det krävdes

exporttillstånd angående programvaran EDGE med anledning av att nytt avtal var framtaget för ersätta äldre avtal med utländska samarbetspartners som redan hade EDGE - Storbritannien, Holland, Italien, Schweiz, Tjeckien och Sydafrika. I ansökan 2012 talades om internationella samarbetspartners varför det hade kunnat tilläggas att ett företag i Kina var en tänkt samarbetspartner. Jag menar att detta var en information som hade underlättat för ISP att behandla ärendet, men som inte hade någon betydelse för sakfrågan eftersom EDGE inte klassades som krigsmatriel och att det var KTH som var tänkt som licenstagare. Beträffande ansökan i maj 2014 se ovan.

Det finns ett regelverk för dubbel användning

Bestämmelser om krigsmateriel återfinns i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. Den 30 juni 2012 trädde nya bestämmelser i kraft som också rör tekniskt bistånd. Reglerna återfinns i 1 § i lagen och med tekniskt bistånd menas sådant tekniskt stöd avseende krigsmateriel som framgår av regeringens föreskrifter. I bilagan till förordningen finns upptaget en förteckning över krigsmateriel och tekniskt bistånd som bl.a grundar sig på Europaparlamentets och rådets direktiv.

Det är ett påstående som är riktigt och ingen ifrågasätter detta på FOI.

Bulvankonstruktion

Med bulvanföretag menas vanligen att ett företag för annans räkning i sitt eget namn utför rättshandlingar som uppdragsgivaren själv föredrar att inte utföra. Anledningen är att det finns ett intresse för huvudmannen att dölja att det är denne som är huvudman.

För FOI fanns det inga pengar att erhålla på EDGE eftersom licensavtalen angav att inga ersättningar skulle utgå för programvaran. Den var gratis.

Påstående om bulvankonstruktion sönderfaller i två delar. Dels de tankar som fanns 2008 bland handläggarna att bilda ett bolag. Dels påståendet att konstruktionen med KTH 2011 var att sätt att låta KTH vara en bulvan i förhållande till CAE.

Att tankar på att bilda ett bolag fanns 2006-2008 bland några tjänstemän i FOI framgår bl.a. av mötesanteckningar från ett EDGE-möte i oktober 2008. Idéerna om ett bolag stoppades av avdelningsledningen samma år och vidarebefordrades aldrig till myndighetens dåvarande överdirektör, sedermera GD.

Påstående om att det bland handläggarna fanns tankar om att bilda ett bulvanbolag stämmer, men då det stoppades av berörd avdelningsledning är det inte något som var FOIs avsikt att gå vidare med. Nuvarande GD fick aldrig upp frågan på sitt bord.

Påståendet att låta KTH agera bulvan i förhållande till CAE stämmer inte av det skälet att FOI innan licensavtalet tecknades vände sig till SAAB, FMV och FM i öppna skrivelser och då angav att KTH kunde ingå underlicens till tredje man t.ex. Kina. Det skedde helt öppet och fyller därför inte kriterierna i definitionen av bulvanföretag - att dölja vem som är huvudman.

Högsta ledningen godkänner upplägget med KTH och visste att Kina kunde vara en partner till KTH och få dellicens.

Detta påstående är riktigt och bejakas också av GD FOI. För GD handlade det om att godkänna KTH som en licenstagare med de skyldigheter och rättigheter som följer av ett sådant avtal om en vidaredelegering.

Jag finner att det är ett riktigt påstående att högsta ledningen på FOI kände till att Kina kunde vara en partner till KTH. Licensavtalet med KTH innebar att det var ett avtal mellan två svenska myndigheter och att KTH fick rätt att vidaredelegera EDGE i en begränsad version. Jag finner också att prövningen av ett eventuellt utlandsavtal med tredje part som underlicenstagare låg på KTH.

FOI hade inget direkt samarbete med CAE eftersom det hade stoppats av GD redan 2009. Det ingångna avtalet med KTH var mer en möjlighet för att med en begränsad version av EDGE låta KTH ta hand om en vidare delegering i syfte att ta tillvara modifieringar av EDGE som i slutändan kunde komma FOI tillgodo som ägare av programvaran.

FOI är med i förhandlingarna med Kina.

Redan i ovan nämnda MOU mellan KTH och CAE från den 28 september 2009 anges att FOI är en del av samarbetet rörande EDGE. Dessutom anges i detta MOU två medarbetare på FOI som kontaktpersoner, varav den ene också samtidigt är kontaktperson för KTH. Blivande GD på FOI hade dessförinnan i februari 2009 meddelat att han inte ville gå vidare med det kinesiska spåret, vilket innebar att något direkt samarbete mellan FOI och CAE inte skulle förekomma. Någon licensiering av EDGE till CAE skulle inte heller ske. Dessutom hade frågan om att överföra EDGE till ett bolag stoppats av avdelningsledningen.

Jag finner att detta påstående till del är sant eftersom några medarbetare hos FOI deltog i förhandlingarna mellan CAE och KTH utan att FOIs ledning hade sanktionerat eller ens visste om detta. Att en utomstående part hade svårt att skilja på medarbetares olika roller underlättas inte av att KTH i sina förhandlingar och arbete med licensavtal inte klargjorde detta. Det har också förekommit att medarbetare på FOI förenat tjänst på både FOI och KTH vilket inte heller har tjänat att tydliggöra de olika myndighetsrollerna. Det finns således anledning att rikta kritik för det sätt FOIs medarbetare har biträtt KTH.

SLUTSATSER

När det gäller den formella hanteringen, arbetsformer och rutiner inom FOI vill jag betona att FOI kännetecknas av ett professionellt kunnande och engagemang från chefer och övriga medarbetare. Att tjänstgöra på en statlig förvaltningsmyndighet innebär emellertid att en mängd olika författningar ska tillämpas av var och en. Dessa författningar och regler kan vara av både tvingande art och av mer policyinriktad natur. Helheten visar sig sedan skapa en myndighetskultur som är begriplig både från den egna personalens sida som från uppdragsgivare och allmänhet.

Vid min genomgång av EDGE-ärendet och de påståenden som gjordes i Uppdrag Granskning finner jag att flera av dessa stämmer helt eller delvis, vilket också har medgivits av ledningen för FOI. Däremot stämmer det inte att det

skulle vara fråga om ett hemligt försvarssamarbete, att EDGE utgör krigsmateriel eller att det funnits någon bulvankonstruktion. Det som framstår som allvarligt anser jag vara det förhållandet att medarbetare på FOI har deltagit i förhandlingar med Kina, att rollerna inte har varit helt klara mellan medarbetare som uppträtt både i FOIs och KTHs namn. Även om dessa förhållanden inte är sanktionerade av FOI kan det uppfattas som oklart i förhållande till motparten - CAE. Jag har också funnit att FOIs formella hantering av ansökningarna till ISP och hur den utvecklade funktionen inom programvaran EDGE hanterades gentemot KTH har vissa brister.

Hanteringen av EDGE-ärendet visar på att FOI behöver styra upp arbetsformer och rutiner på några områden. Det kan gälla arbetsordningen, GDs styrdokument för verksamheten, riktlinjer för bisyssla och tjänstledighet, information om jävsregler, interna regler för personalansvarsnämnden m.m.

Två områden förtjänar att särskilt påpekas i detta sammanhang. Det ena rör vad som är allmänna handlingar, inklusive epost, och hur dessa omhändertas inom FOI. Det andra gäller hur och på vilket sätt samråd mellan myndigheter ska ske. Detta skulle kunna motivera en intern utbildning till alla medarbetare, chefer och handläggare, i grundläggande förvaltningskunskap.

Vid min genomgång har jag noterat att ett arbete har påbörjats inom flera områden som jag nämnt ovan. Detta är bra och vid min nästa avrapportering som gäller eventuella utvecklingsåtgärder avseende arbetsformer och rutiner kommer jag att återkomma till detta.

Härmed överlämnas delrapporten av min genomgång.

Stockholm 2014-10-15

Stefan Ryding-Berg

Bilaga 1 Handlingar som FOI tillställt mig för genomgången.

Bilaga 2 Medarbetare på FOI som jag fört samtal med.

Bilaga 1.

ARBETSMATERIAL

Underlag till extern resurs
2014-09-12

1) Avtal som rör Kina och EDGE
   a. LoI KTH-CAE 2008
   b. MoU KTHJ-CAE 2009
   c. Vidarelicensavtal FOI-KTH 2012
   d. Samarbetsavtal KTH CAE 2012 (utkast)
   e. Underlicensavtal KTH-CAE 2012 (utkast)
   f. Samarbetsavtal KTH – CAE 2014 (utkast)
   g. Underlicensavtal KTH- CAE (utkast)

2) Allmänna handlingar
   a. ISP-beslut om EDGE 2008
   b. Hemställan om förnyad prövning till ISP 2012 (FOI-2012-396)
   c. ISP-beslut 2012
   d. Hemställan om prövning av utökad funktionalitet 2014
   e. ISP-beslut 2014
   f. Hemställan om samråd till Saab 2011
   g. Samråd från Saab 2011
   h. Hemställan om samråd till FMV 2011
   i. Samråd från FMV 2011
   j. Samråd från FMV 2012
   k. Hemställan om samråd till Försvarsmakten 2011 (tre gånger)
   l. Samråd från Försvarsmakten 2012

3) Övriga handlingar
   a. Interna mötesanteckningar EDGE 2004-2011
   b. Varför EDGE i bolag (2008-09-09) **[Sannolikt underlag inför diskussion med avdelningsledningen om bolagsbildning]**
   c. Förslag till samarbete med kinesiska CAE (2008-10-22) **[Sannolikt underlag inför diskussion med GD om samarbete med CAE]**
   d. Några argument för öppen distribution av EDGE (2009-10-19) **[Sannolikt underlag inför diskussion med AC Nils Olsson om vidarelicensieringsrätt till KTH]**
   e. KTH-licensiering av EDGE Light (2011-02-01) **[Sannolikt underlag inför diskussion med GD om vidarelicensieringsrätt till KTH]**
   f. Argument för att öppna upp distribution av EDGE utanför FOI (2012-01-19) **[Argument från EDGE-gruppen för samråd avseende vidarelicensieringsrätt till KTH]**

4) E-post

Av berörda uppvisade e-postkonversationer

i. GD – Peter Eliasson 2009-02-05 (Avdömning samarbete FOI-CAE)
ii. Nils Olsson – Peter Eliasson 2012-01-20 (Argument för distribution av EDGE)
iii. Peter Eliasson – KTH 2012-07-02 (Förslag till innehåll i EDGE vidarelicensiering)
iv. Lars Höstbeck – Shia Hui Peng 2013-05-14 (FOIs urdragning ur GRAIN 2)

5) Bakgrunds-PM (ej färdigställda)

a. Bakgrunden till EDGE
b. FOIs licensiering av EDGE till KTH
c. Bakgrund om CAE och kinesiskt flygindustri
d. FOI CAE och EU-projekt
e. KTH och CAE

6) UG-intervjuer

a. Intervju med Peter Eliasson 2014-05-28
   i. Utskrift
   ii. Ljudfil
b. Intervju med GD 2014-08-19
   i. Utskrift
   ii. Ljudfil

Bilaga 2

Medarbetare på FOI som jag fört samtal med i samband med genomgången av EDGE-ärendet

- Jan-Olof Lind
- Anna-Lena Österborg
- Elisabeth Nilsson
- Eva Dahlberg
- Torsten Berglind
- Lars Höstbeck
- Peter Eliasson
- Shia-hui Peng
- Maria Sjöblom
- Marlene Johansson
- Nils Olsson
- Eva Liljefors
- Susanne Moberg
- Thomas Wallander

'txm reygas avg+
ink + avg

Mathias Otterstedt

TILL: UF 2015/6443/UD/NIS
431/KONA

Från: Mathias Otterstedt
Skickat: den 17 oktober 2014 16:44
Till: 'Jan-Erik Lövgren'
Kopia: Håkan Åkesson
Ämne: SV: FOI och EDGE mm

Ja,

Bra, uppdatera gärna den. Jag har bara skrivit från hans rapport och det kan ju vara annat som han missat.

Vidare kan det ju vara bra att sätta kött på just de delar som ISP varit inblandade i: främst FOI-ansökningarnas innehåll och era besluts innebörd

Trevlig helg

Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Jan-Erik Lövgren [mailto:jan-erik.lovgren@isp.se]
Skickat: den 17 oktober 2014 14:22
Till: Mathias Otterstedt
Ämne: SV: FOI och EDGE mm

Hej

Notera att den gode Ryding Berg skriver helt galet under rubriken Produkter med dubbla användningsområden!

Ser att du skapat en kontaktlogg oxså, så bra!

080220 var en meilkontakt, ja. Handlade om klassning (ej KM) samt fråga om nya avtalsförslag för edge licenser (avskrevs, då klassning KM)

I 120709 beslutet anges av ISP att resultat kan omfattas av teknisk bistånd.

Med vänlig hälsning

Jan-Erik

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 17 oktober 2014 13:27
Till: Håkan Åkesson; Annika Thunborg
Kopia: Christer Ahlström; Daniel Nord; Carl-Johan Wieslander; Jan-Erik Lövgren
Ämne: FOI och EDGE mm

Håkan,

1. Jag har läst igenom Stefan Ryding-Bergs rapport om vad som förevarit i ärendet om EDGE, KTH och Kina och noterar bl a följande:

SRB menar att
- det inte varit ett *hemligt* försvarsamarbete: argumentet är att man inte inom FOI verkar ha dolt det särskilt effektivt
- att Edge *inte* bedömts som *krigsmateriel* (tror detta är ostridigt även om det ibland hävdats ändå i media)
- att det *inte* varit en *bulvankonstruktion*: med den formalistiska motiveringen att kedjan FOI-KTH-CAE inte var formellt hemlig
- att FOI-personal varit inblandade i samtal med CAE (trots myndighetsledningens beslut)
- att ansökningarna till ISP har haft vissa brister
- att FOI behöver styra upp rutinerna (förslag kommer i en andra delrapport)

Jag tycker att rapporten är en bra sammanställning av de olika stegen, men något svagare vad gäller analysen av dessa och slutsatserna

2. Som du också sett har TT igår rapporterat om mail som man tagit del av som visar att Nils Olsson som ingår i FOI:s ledningsgrupp varit införstådd med att KTH skulle kunna möjliggöra samarbeten rörande Edge med länder som FOI hade svårt att hantera, bl. a Kina. Därmed menar man att JO Linds påstående om att detta enbart har ägt rum på forskarnivå inte är sant.

Hälsningar
Mathias

080220 – Fråga (mail?) till Stf GD ISP

081001 – Diskussion inom FOI om bolagsbildning

090205 – ÖD beslut att inte gå vidare med CAE

0909xx – KTH upprättar MoU med CAE om EDGE

110221 – FOI mötesanteckning om avsikt licensiera till KTH för vidarelicens (inkl Kina)

110415 – FOI samrådsförfrågan SAAB (inkl Kina); svar 110427

110510 – FOI samrådsförfrågan FMV (inkl Kina); svar 120427

111209 – FOI samrådsförfrågan FM (inkl Kina); utbyte 120118-20; svar 120215

120319 – FOI hemställan till ISP (ändring i KMF)

1207xx – Licensavtal mellan FOI och KTH (under sommaren)

120709 – Beslut klassning av ISP (stf GD) (sid 10 står 120711)

140522 – FOI hemställan ISP (lastfällningsmodul)

140613 – ISP möter FOI

140711 – Beslut klassning av ISP (stf GD) och underrättelse om ev catch-all

---
Mathias Otterstedt, kansliråd

2

Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Från: Christer Ahlström [mailto:christer.ahlstrom@isp.se]
Skickat: den 19 september 2014 14:42
Till: Mathias Otterstedt; Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren; Carl-Johan Wieslander
Ämne: SV: FOI mm

Tack Mathias,

Vi sammanställer en logg över kontakterna med FOI angående EDGE!

M.v.h.

Christer

Från: Mathias Otterstedt [mailto:mathias.otterstedt@gov.se]
Skickat: den 19 september 2014 14:15
Till: Daniel Nord; Jan-Erik Lövgren
Kopia: Christer Ahlström
Ämne: FOI mm

Vänner,

Som jag nämnde för Daniel efterfrågade Håkan en "loggbok" i form av ett par stolpar, över när ISP har haft att göra med FOI och Edge. Behöver inte redogöra för innehållet utan bara ramen (typ ansökan om..., beslut bifall etc)

Vi antar nämligen att det kommer igen på ett eller annat sätt

Hälsningar
Mathias

Mathias Otterstedt, kansliråd
Gruppen för exportkontroll, UD-NIS
Tel: 08-405 1886, Mob: 070-530 2736

Bilaga A3.2.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 08
Dnr 1498-2014/15

Stockholm 2015-01-07

Till: Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av regeringens kontakter med Naturvårdsverket om kalkbrytningen på Gotland

Enligt miljöbalken 17 kap. 5 § 1 st ska en myndighet eller kommun som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som avses i 3 § underrätta regeringen om verksamheten. 3 § gäller bland annat verksamhet som bedrivs utanför ett Natura 2000-område, och som kan antas mer än obetydligt skada naturvärdena inom Natura 2000-området. Effekten av att verksamhet som kan skada ett Natura 2000-område anmäls till regeringen är att regeringen kan tillåtlighetspröva verksamheten.

Kalkbrytningen på Gotland har varit föremål för miljöprövning i olika instanser under en följd av år. Vad gäller Bungetäkten beslutade regeringen 2007 att inte göra en egen tillåtlighetsprövning, utan låta verksamheten prövas i domstol i stället. Det är viktigt att det görs noggranna miljöprövningar, men också angeläget att miljöintresset vägs på ett rimligt sätt mot betydelsen av kalkbrytningen för jobben på Gotland och för Sveriges mineralförsörjning.

För en tid sedan skrev Gotlands botaniska förening till regeringen och begärde att regeringen ska gripa in och göra en tillåtlighetsprövning av täkten Klinthagen, där Nordkalk ansökt om förnyat tillstånd. Enligt en företrädare för Naturvårdsverket, som intervjuades i P4 Radio Gotland den 17 november, ledde det till kontakter mellan regeringen och Naturvårdsverket.
Intervjun finns här:
http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=94&artikel=6020532&playaudio=5145464

Intervjun ger intrycket att regeringen uppmanade Naturvårdsverket att göra en sådan underrättelse som avses i miljöbalken 17 kap. 5 § 1 st när det gäller viss kalkbrytning på Gotland. Det framgår tydligt av intervjun att Naturvårdsverket inte hade haft för avsikt att på eget initiativ göra en underrättelse till regeringen, utan att underrättelsen kom till efter kontakter mellan regeringen och Naturvårdsverket.

Gustaf Hoffstedt
Telefon: 08-7866123 • E-post: gustaf.hoffstedt@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

Regeringsformen 12 kap. 2 § föreskriver att ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller mot en kommun eller som rör tillämpningen av lag. Detta är det så kallade förbudet mot ministerstyre. Frågan om ifall en underrättelse till regeringen ska göras enligt miljöbalken 17 kap. 5 § 1 st måste anses gälla tillämpning av lag och omfattas således av regeringsformens förbud mot ministerstyre. Om någon företrädare för regeringen eller Regeringskansliet har gett Naturvårdsverket instruktion att göra en underrättelse i enlighet med vad som ovan beskrivs bör det således utgöra ett brott mot förbudet mot ministerstyre.

Mot bakgrund av ovanstående begär jag att konstitutionsutskottet ska granska om någon företrädare för regeringen eller Regeringskansliet har brutit mot förbudet mot ministerstyre i kontakterna med Naturvårdsverket angående kalkbrytningen på Gotland.

Gustaf Hoffstedt
Riksdagsledamot (M)

Bilaga A3.2.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-03 SB2015/563/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 03
Dnr 1498-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Regeringens kontakter med Naturvårdsverket om kalkbrytningen på Gotland.

Härmed överlämnas en promemoria med åtta bilagor från Miljö- och energidepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-03

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Regeringens kontakter med Naturvårdsverket om kalkbrytningen på Gotland

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 5 februari 2015 begärt svar på vissa frågor. Miljö- och energidepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 1-6.

1. Har de skrivelser från allmänheten som inkommit till regeringen i frågan om kalkbrytningen på Gotland överlämnats till Naturvårdsverket? Om ja, önskar utskottet ta del av beslutet att överlämna skrivelserna.

Regeringen har under hösten 2014 mottagit två skrivelser från allmänheten angående kalkbrytningen på Gotland och regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken; en från Svenska Botaniska Föreningen den 16 oktober 2014 och en från Gotlands Botaniska Förening den 28 oktober 2014. Ingen av dessa skrivelser har överlämnats till Naturvårdsverket.

2. Stämmer det att Naturvårdsverkets underrättelse till regeringen den 11 november 2014 föregicks av diskussioner mellan Naturvårdsverket och företrädare för regeringen eller Regeringskansliet? Om svaret är ja, när och mellan vilka personer fördes diskussionerna? På vems initiativ fördes diskussionerna? Vad var innebörden av diskussionerna?

3. Skedde någon form av dokumentation av diskussionerna? Om ja, önskar utskottet ta del av den.

Frågorna 2 och 3 besvaras gemensamt.

Vare sig företrädare för regeringen eller Regeringskansliet förde några diskussioner med Naturvårdsverket om en eventuell underrättelse enligt 17 kap. miljöbalken för de tre aktuella verksamheterna innan Naturvårdsverkets underrättelse inkom till regeringen den 11 november 2014.

4. Har regeringen förbehållit sig att pröva tillåtligheten av den i granskningsanmälan omnämnda verksamheten? Om ja, önskar utskottet ta del av beslutet.

Något beslut har ännu inte fattats i de tre aktuella ärendena, dvs. avseende skrivelserna från Svenska Botaniska Föreningen, Gotlands Botaniska Förening och Naturvårdsverket.

5. Utskottet önskar även ta del av Naturvårdsverkets underrättelse till regeringen daterad 2014-11-11 och regeringsbeslutet från 2007-10-11.

Se bifogade dokument.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

M Registrator

Från:	Krister.Mild@naturvardsverket.se
Skickat:	den 11 november 2014 17:06
Till:	~~Sarah Berwick~~; M Registrator
Kopia:	Krister.Mild@naturvardsverket.se; Torunn.Hofset@naturvardsverket.se; Nils.Hallberg@naturvardsverket.se; Rikard.Janson@naturvardsverket.se; EvaLinda.Sederholm@naturvardsverket.se
Ämne:	Naturvårdsverkets underrättelse till regeringen enligt 17.5 MB. 2014.11.11_NV-07629-14. Mejl 1 (av 2)
Bifogade filer:	NVs underrättelse till regeringen enligt 17.5 MB. 2014.11.11_NV-07629-14.pdf; Bilaga 1. Regeringen 2007.10.11 om tillåtlighetsprövn B. Ducker, Nordkalk.pdf; Bilaga 2a. NVs yttrande_2013.12.19_BungeDucker_M3666-13.pdf; Bilaga 2b. bilaga 2 t NVs yttrande 2013.12.19 BungeDucker.pdf; Bilaga 4. NVs korrigerade yttrande 2013.11.13 Bunge Stucks _M 463-08.pdf; Bilaga 5. NVs yttrande Klinthagen, 2014.06.26, M2175-14.pdf; Bilaga 6. NVs yttrande Klinthagentäkten 2014.09.25, M2175-14.pdf

NVs underrättelse till regeringen enligt 17.5 MB. 2014.11.11_NV-07629-14 – omfattande tre kalktäkter på norra Gotland.

REGERINGSKANSLIET
Miljödepartementet
Ink. 2014 -11- 1
Dnr. M2014/2595/Me

Detta mejl innehåller 1 st underrättelse samt 5 bilagor till denna

Mejl 1 (av 2) – Bilaga 3 måste pga av dess storlek (19 Mb) sändas i ett separat mejl

Hälsningar Krister

Aktbilaga 1

KRISTER MILD

NATURVÅRDSVERKET
Sektionen för samhällsplanering
Enheten för prövning och regelgivning
Avdelningen för genomförande
BESÖK: Valhallavägen 195, Stockholm
POST: 106 48 Stockholm
TELEFON: **010-698 10 87** (direkt), 010-698 10 00 (växel)

1

NATUR VÅRDS VERKET
SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

YTTRANDE
2014-11-11 Ärendenr:
NV-07629-14

Miljödepartementet
Tegelbacken
103 33 Stockholm

Underrättelse till regeringen enlig 17 kap. 5 § 1 st. miljöbalken

Naturvårdsverket underrättar härmed regeringen, enligt 17 kap. 5 § 1 st. miljöbalken, om tre (3) separata sökta verksamheter som uppfyller kriterierna för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap 3 § 1 och 2 p. miljöbalken. Gemensamt för de tre verksamheterna, varav två gäller utvidgning av befintlig verksamhet, är att de bedrivs/avses bedrivas utanför områden som förtecknats enligt 7 kap. 27 § miljöbalken, och att de var för sig kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom respektive berört område.

Bakgrund

Enligt 17 kap. 5 § 1 st. miljöbalken ska en myndighet eller kommun som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som avses i 17 kap. 3 § miljöbalken underrätta regeringen om verksamheten. Enligt 3 § omfattar underrättelseplikten verksamheter som är belägna utanför områden förtecknade enligt 7 kap. 27 § miljöbalken (Natura 2000-områden), och som kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom berörda sådana områden.

Mark- och miljööverdomstolen handlägger just nu två ansökningar om utvinning av kalk på fastigheterna Bunge Ducker 1:64 (Nordkalk) och Bunge Stucks 1:368 (SMA Mineral) på norra Gotland. I mark- och miljödomstolen handläggs nu dessutom en ansökan av Nordkalk om utvidgning av en redan pågående täkt i Klinthagen (Stora Vikers 1:94), även denna på norra Gotland. I alla tre fallen gränsar de sökta verksamheterna direkt till ett eller flera Natura 2000-områden. Naturvårdsverket har i dessa tre kalktäktsmål yttrat sig ett flertal gånger till de olika domstolsinstanserna om att vi bedömer att skada riskerar att uppstå i berörda Natura 2000-områden om verksamheterna kommer till stånd. Enligt 7 kap. 28 a § 1 st. miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller

BESÖK: STOCKHOLM – VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2.

Nordkalk i Bunge Ducker 1:64 (Mål nr M 5431-14, Mark- och miljööverdomstolen)

Naturvårdsverket har tidigare underrättat regeringen om den sökta verksamheten i Bunge Ducker 1:64, se bifogat svar från regeringen den 11 oktober 2007 (*bilaga 1*). Därefter har ansökan prövats i Miljööverdomstolen (som meddelade tillåtlighet), mark- och miljödomstolen samt Mark- och miljööverdomstolen. Högsta domstolen beslutade därefter att prövningen inte skett på ett med EU-rätten överensstämmande sätt i Mark- och miljööverdomstolen och återförvisade ärendet till mark- och miljödomstolen för förnyad prövning. Högsta domstolen påtalade därvid att EU-rätten uppställer krav på att det ska göras en fullständig, exakt och slutlig bedömning i samlad form, när en ansökan om tillstånd avser en verksamhet som kan påverka ett Natura 2000-område. I punkten 20 i Högsta domstolens beslut uttalas följande.

"Som har konstaterats i det föregående (p. 12 och 13) innebär unionsrätten att det ska göras en fullständig, exakt och slutlig bedömning i samlad form, när en ansökan om tillstånd avser en verksamhet som kan påverka ett Natura 2000-område. Unionsrätten ska ges ett effektivt genomslag på miljörättens område. Vid tillståndsprövningen ska därför domstolen först ta ställning till om en bedömning som uppfyller unionsrättens krav har skett i tillåtlighetsdomen. Det torde mera sällan vara fallet, med hänsyn till att det närmare innehållet i tillståndet och villkoren för detta återstår att fastställa. Därmed ska den samlade bedömningen göras vid tillståndsprövningen. Tillåtlighetsdomens rättskraft hindrar inte detta."

Mark- och miljödomstolen meddelade dom 2014 och gav bolaget tillstånd att bedriva den sökta verksamheten på den sökta lokaliseringen. Domen är överklagad och prövningen pågår ånyo i Mark- och miljööverdomstolen med planerad huvudförhandling i april 2015.

Naturvårdsverket anser att den tillåtlighetsprövning som gjordes i Miljööverdomstolen 2009 angående Bunge Ducker inte hindrar att regeringen prövar tillåtligheten av de aktuella verksamheterna. Det ska i något skede göras en fullständig, exakt och slutlig bedömning i samlad form. Denna fastslagna EU-praxis har även befästs i svensk praxis genom Högsta domstolen beslut 2013. Miljööverdomstolen har inte gjort någon sådan fullständig prövning varken av Bunge Ducker ensamt, eller av Bunge Ducker tillsammans med övriga verksamheter. Ett exempel är att frågan om efterbehandling inte är prövad.

Två Natura 2000-områden, Bräntings Haid och Bästeträsk, ligger dikt an det område för vilket tillstånd till kalkbrytning söks i Bunge Ducker 1:64. Naturvårdsverkets bedömning är, alltsedan prövningen inleddes 2006, att dessa Natura 2000-områden, utpekade naturtyper och arter, kommer att skadas irreversibelt av den sökta verksamheten. Den planerade kalktäkten skär rakt igenom ett stort sammanhängande våtmarksområde med rikkärr, kalkkärr och fuktängar. Själva täktområdet, delar av omgivande oskyddade områden samt omgivande Natura 2000-områden tillhör ett av Sveriges absolut mest artrika områden, med internationellt unika förekomster av ovanliga naturtyper och arter. Naturvårdsverket bedömer att planerade skyddsåtgärder för utpekade arter och

habitat är verkningslösa och till allra största del helt oprövade. Det av bolaget presenterade kontrollprogrammet kan enligt vår bedömning inte kunna detektera om/när skada på utpekade habitat och arter riskerar att uppstå, och i flertalet fall inte ens när skada har uppstått. Kontrollprogrammet är snarast ett mätprogram och inte ett funktionellt kontrollprogram. Dessutom finns inga presenterade villkor eller andra åtgärder för att förebygga, läka eller förhindra att skada uppstår på Natura 2000-områdena, även om det skulle finnas ett fungerande kontrollprogram.

Sedan 2011 har uppgifter tillkommit som gör att Naturvårdsverket bedömer att även ett tredje Natura 2000-område, Gildarshagen, beläget några hundra meter sydost om Bunge Ducker 1:64, även det riskerar att skadas om kalbrottet i Bunge Ducker kommer till stånd. Sedan 2010 har det även blivit alltmer uppenbart hur omfattande den kumulativa påverkan på omgivande Natura 2000-områden riskerar bli av de båda närliggande täkterna Bunge Ducker och Bunge Stucks. Den kumulativa effekten utvecklas nedan under Bunge Stucks. Vidare saknas en slutgiltig efterbehandlingsplan och Naturvårdsverket bedömer att även de två tänkta huvudscenarierna för efterbehandling (återfyllning eller länshållning för all framtid) oavsett och var för sig kommer att medföra skada på angränsande och omgivande Natura 2000-områden.

Vi vill för säkerhets skull förtydliga att Naturvårdsverket lagt en betydande möda på att för domstolarna förklara skillnaderna mellan en verksamhets mindre, och eventuellt tillåtna begränsade påverkan på utpekade arter och habitat, och en otillåten skada. I fallet Bunge Ducker är Naturvårdsverkets bedömning att frågan inte är *om* en otillåten skada kommer att uppstå utan endast *hur omfattande* skadan kommer att bli.

Väl utvecklade resonemang och fördjupade skäl för de kortfattade redogörelserna här ovan för Bunge Ducker, finns i våra yttranden, se särskilt de två senaste som daterats 2013-12-19 och 2014-02-24 (*bilaga 2a,b och 3*).

SMA Mineral i Bunge Stucks 1:368 ***(Mål nr M 5375-14, Mark- och miljööverdomstolen)***

Naturvårdsverket har inte tidigare underrättat regeringen om den sökta verksamheten i Bunge Stucks 1:368, men ser nu anledning att göra detta då även denna verksamhet riskerar skada kringliggande Natura 2000-områden. Naturvårdsverket anser att det inte är möjligt att pröva tillåtligheten av endast en av verksamheterna, när det gäller Bunge Ducker och Bunge Stucks. Tillåtligheten av dessa båda verksamheter måste prövas gemensamt.

SMA Mineral har ansökt om en utvidgning av befintlig täkt i Stucks. Ärendet har prövats i miljödomstolen, samt Mark- och miljööverdomstolen som gav bolaget tillstånd för ett mindre nybrytningsområde, och återförvisade resterande prövning till mark- och miljödomstolen, som 2014 gav bolaget tillstånd och meddelade villkor. Domen är överklagad och prövningen pågår ånyo i Mark- och miljööverdomstolen med planerad huvudförhandling i mars 2015.

Det sökta nybrytningsområdet ligger strax utanför sydöstra delen av Natura 2000-området Bästeträsk. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gotlands län har under prövningen yttrat sig och anfört att den sökta verksamheten i sig bedöms riskera att skada Natura 2000-området, men även att det otvetydigt är så att den kumulativa effekten av de båda sökta täkterna Bunge Stucks och Bunge Ducker kommer att skada minst två och eventuellt tre av de omgivande Natura 2000-områdena. Det gäller inte enbart driftsfasen utan även efterbehandlingstiden, med eventuellt sekellånga uppfyllnadstider där båda bolagen aviserat att man avser att pumpa vatten (för att förkorta uppfyllnadstiderna) från sjön Bästeräsk i Natura 2000-området med samma namn. Den kumulativa bedömningen måste också ske i förhållande till Region Gotlands redan tillståndsgivna användande av Bästeträsk som vattentäkt.

För utvecklade analyser rörande den sökta verksamheten i Stucks, se Naturvårdsverkets yttranden, särskilt de som daterats 2013-11-13 (*bilaga 4*).

Nordkalk i Klinthagen (Stora Vikers 1:94) ***(Mål nr M 2175-14, mark- och miljödomstolen)***

Naturvårdsverket har inte tidigare underrättat regeringen om den sökta verksamheten i Klinthagen, men ser nu anledning att göra detta.

Nordkalk har ansökt om en utvidgning av den befintliga täkten i Klinthagen. Länsstyrelsen har sedan 2012-09-28 stoppat vidare brytning eftersom bolaget inte följt de villkor som gällde för det befintliga tillståndet. Den ansökta utvidgningen omfattar dels ett område som ligger väster om nuvarande utbrutna täkt i Klinthagen. Naturvårdsverket (och Länsstyrelsen i Gotlands län) har bedömt att en utbrytning av detta område inte riskerar att påverka Natura 2000-området Hoburgsmyr på ett betydande sätt, bl.a. eftersom den befintliga täkten ligger mellan det sökta nybrytområdet och Hoburgsmyr. Men den nu sökta utvidgningen omfattar också den kvarvarande delen av det tidigare tillståndet där Länsstyrelsen stoppat fortsatt brytning. Denna del ligger dikt an mot Natura 2000-området Hoburgsmyr. Naturvårdsverket (och Länsstyrelsen) har i yttrandena bedömt att en ny Natura 2000-prövning krävs samt att ett sådant tillstånd inte kan lämnas eftersom myndigheterna bedömer att det finns en uppenbar risk att Hoburgsmyr och dess hydrologi kan skadas (eller redan har skadats av pågående verksamhet, se nedan).

Eftersom bolaget underlåtit att följa gällande villkor för tidigare tillstånd för Klinthagen, bl.a. gällande yt- och grundvattenmätningar, är det idag inte möjligt att rekonstruera myrens hydrologi varken före eller under pågående brytning. Samtidigt är det belagt att den typiska arten kärrnycklar (en orkidé som här har en av Sveriges största och viktigaste förekomster) minskat kraftigt under brytningsperioden. På grund av avsaknaden av hydrologiska data är det idag inte möjligt att säkert bedöma om det är verksamheten eller andra faktorer som orsakat artens kraftiga tillbakagång. Naturvårdsverket bedömer att kärrnycklarna inte längre har gynnsam bevarandestatus i Natura 2000-området samt på Gotland. Det innebär att en skada redan kan ha uppstått på områdets utpekade habitat och arter. Oavsett orsaken till orkidéernas kraftiga tillbakagång innebär

det enligt Naturvårdsverkets att utifrån försiktighetsprincipen kan inte ytterligare verksamheter tillåtas som riskerar att förvärra situationen.

För en fördjupad analys, se Naturvårdsverkets yttranden i prövningen, som daterats 2014-06-26 och 2014-09-25 (*bilaga 5 och 6*).

Beslut om denna underrättelse har fattats av bitr. avdelningschefen Rikard Janson.

Vid den slutgiltiga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Anders Johnson, sektionschefen EvaLinda Sederholm, biologen Krister Mild samt miljöjuristerna Nils Hallberg och Torunn Hofset, den sistnämnde föredragande.

Rikard Janson

Torunn Hofset

Bilagor:

- Bilaga 1. **Regeringen** 2007-10-11 om **tillåtlighetsprövningen** av Bunge Ducker, Nordkalk
- Bilaga 2a. NVs yttrande_**BungeDucker**_2013.12.19_M3666-13
- Bilaga 2b. bilaga 2 t NVs yttrande **BungeDucker**_2013.12.19
- Bilaga 3. NVs yttrande **BungeDucker**_2014-02-24_M3666-13_inkl. bil. 1-3
- Bilaga 4. NVs korrigerade yttrande **Bunge Stucks**_2013.11.13_M 463-08
- Bilaga 5. NVs yttrande **Klinthagen**_2014.06.26, M2175-14
- Bilaga 6. NVs yttrande **Klinthagentäkten**_2014.09.25, M2175-14

SVERIGES RIKSDAG

2015-06-02

Anteckning om Naturvårdsverkets underrättelse till regeringen

Till Naturvårdsverkets underrättelse till regeringen (daterad 2014-11-11) hör ett antal bilagor. Av utrymmesskäl återges inte dessa bilagor här. Naturvårdsverkets underrättelse inkl. bilagorna förvaras vid konstitutionsutskottets kansli i granskningsärendets akt (dnr 1498-2014/15).

Kristina Örtenhed
Föredragande • Konstitutionsutskottet • Riksdagsförvaltningen
Telefon: 08-786 44 21 • E-post: kristina.ortenhed@riksdagen.se

REGERINGEN

Regeringsbeslut 7

2007-10-11 M2007/711/F/M

Miljödepartementet

Länsstyrelsen i Gotlands län

621 85 VISBY

Fråga om förbehåll om tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av bergtäkt och vattenverksamhet på fastigheten Bunge Ducker 1:64, Gotlands kommun

Regeringens beslut

Regeringen vidtar ingen åtgärd med anledning av underrättelserna från Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gotlands län.

Ärendet

Nordkalk AB (bolaget) har hos Nacka tingsrätt, miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken till täkt av kalksten på fastigheten Bunge Ducker 1:64 i Gotlands kommun. Ansökan omfattar också tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken till bortledning och infiltration av grundvatten samt tillstånd enligt 16 kap. 7 § miljöbalken till uppförande och drift av en rulltransportör med serviceväg för transport av kalksten från täkten till bolagets verk och hamnanläggning vid Storugns. Bolaget har även sökt tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för den verksamhet och de åtgärder som kan påverka de s.k. Natura 2000-områdena Bästeträsk och Bräntings haid. Dessa områden har valts ut av Europeiska kommissionen som områden av intresse för gemenskapen enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (det s.k. art- och habitatdirektivet).

Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gotlands län har underrättat regeringen om den av bolaget planerade verksamheten men inte tagit ställning till om regeringen bör förbehålla sig att tillåtlighetspröva verksamheten eller inte. Naturvårdsverket och länsstyrelsen har hos miljödomstolen avstyrkt tillstånd till den planerade täkten med hänsyn till täktens påverkan på grundvattenförhållandena och den skada på värdefulla arter och livsmiljöer som den planerade täkten kan orsaka. Länsstyrelsen har också avstyrkt med hänsyn till de konsekvenser genom hotad dricksvattenförsörjning som förändrade grundvattenförhållanden kan medföra.

Postadress 103 33 Stockholm
Telefonväxel 08-405 10 00
E-post: registrator@environment.ministry.se
Besöksadress Tegelbacken 2
Telefax 08-24 16 29
Telex 154 99 MINEN S

Bolaget har uppgett att det ser positivt på att regeringen förbehåller sig att pröva tillåtligheten.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 17 kap. 3 § miljöbalken får regeringen för ett visst fall förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en verksamhet som inte omfattas av kravet på obligatorisk tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken om vissa kriterier är uppfyllda. Den planerade verksamheten på fastigheten Bunge Ducker 1:64 omfattas inte av bestämmelsen om obligatorisk tillåtlighetsprövning.

Regeringen konstaterar att den planerade verksamheten gränsar till två Natura 2000-områden och berör flera viktiga riksintressen. Hydrogeologin på norra Gotland är dock av övergripande betydelse och mycket svårbedömd. Grundvatteninfiltration och framtida säkerhet i vattenförsörjning för berört område kräver riskbedömningar av teknisk karaktär.

Regeringen finner inte skäl att i detta fall förbehålla sig att pröva tillåtligheten enligt 17 kap. miljöbalken och vidtar ingen åtgärd med anledning av underrättelserna.

På regeringens vägnar

Andreas Carlgren

Ann Bölske

Kopia till

Försvarsdepartementet
Socialdepartementet
Jordbruksdepartementet
Kulturdepartementet
Näringsdepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Naturvårdsverket
Nacka tingsrätt, miljödomstolen
Gotlands kommun
Nordkalk AB
Föreningen Bevara Ojnareskogen
Svenska Kalkföreningen
SweMin
Jernkontoret
Finlands Stål- och Metallproducenters Förening

Bilaga A4.1.1

SVERIGES RIKSDAG

MATILDA ERNKRANS
Riksdagsledamot (S)

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -06- 1 2
Dnr 2294-2013/14

Stockholm 2014-06-12

Begäran om granskning av misstänkt ministerstyre

Ethel Forsberg, tidigare generaldirektör för Kemikalieinspektionen, har i en bok "Makt plast gift & våra barn" beskrivit ett möte med dåvarande miljöminister Andreas Carlgren och hans statssekreterare. Det handlade om den årliga måldialogen som regeringskansliet har med generaldirektörerna. Vilket år det rör sig om framgår inte av boken.

Ethel Forsberg skriver:

"Hon (statssekreterare, min kommentar) råder mig också att inte ta några ytterligare initiativ i kemikaliekontrollen...Miljöministern själv satt tyst."

Jag finner detta mycket märkligt eftersom det är just kemikaliekontrollen som är hennes myndighets uppdrag enligt det regleringsbrev och myndighetsinstruktioner som gäller för Kemikalieinspektionen. Ethel Forsberg uppfattar detta som en "munkavle" från statssekreteraren, en politisk munkavle för att inte störa det övriga arbetet som den politiska ledningen ville driva.

Jag vill att Konstitutionsutskottet granskar om detta är förenligt grundlagen och om detta inte rör sig om så kallat "ministerstyre".

Matilda Ernkrans

Matilda Ernkrans

Bilaga A4.1.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/872/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 2294-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 3 – Misstänkt ministerstyre av dåvarande miljöminister Andreas Carlgren och hans statssekreterare

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-12

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 3 – Misstänkt ministerstyre av dåvarande miljöminister Andreas Carlgren och hans statssekreterare

1 bilaga

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet i rubricerat granskningsärende.

Tidigare statsrådet Andreas Carlgren har informerats om granskningsärendet.

Fråga 1. En redogörelse önskas för det möte som enligt Forsberg ska ha ägt rum mellan dåvarande generaldirektör Ethel Forsberg, dåvarande miljöminister Andreas Carlgren och hans statssekreterare. Vilken statssekreterare deltog i mötet? När mer exakt ägde mötet rum? Vad avhandlades vid mötet? Fördes några minnesanteckningar vid mötet? Om ja, önskar utskottet ta del av dessa.

Det framgår av konstitutionsutskottets promemoria att konstitutionsutskottet från Ethel Forsbergs redogörelse drar slutsatsen att mötet bör ha ägt rum under 2009.

Den 18 maj 2009 hölls mål- och resultatdialogen med Kemikalieinspektionen i Miljödepartementets lokaler. Dåvarande statssekreterare Elisabet Falemo var ordförande vid mötet. Minnesanteckningar finns från mötet. Hon höll i motsvarande möten även åren 2007, 2008 och 2010.

Vid samtliga dessa fyra möten var dåvarande statssekreterare, dåvarande generaldirektör Forsberg samt tjänstemän från Miljödepartementet och Kemikalieinspektionen närvarande. Av minnesanteckningarna samt av samtal med tjänstemän framgår att dåvarande miljöminister Andreas Carlgren inte deltog i något av mötena om mål- och resultatdialogen. Det är inte heller brukligt att statsråden i Miljödepartementet deltar i dessa möten.

Vid mål- och resultatdialogen 2009 behandlades enligt minnesanteckningarna följande punkter.

1. Statssekreterarens återkoppling på myndighetens styrkor och svagheter.
2. Myndighetens redovisning av hur de utifrån sitt uppdrag ser att de kan bidra i arbetet att genomföra regeringens politik i ett framåtperspektiv.
3. Myndighetens omvärldsanalys.

Fråga 2. En redogörelse önskas för vilken del av Kemikalieinspektionens verksamhet som avses med uttrycket "kemikaliekontrollen".

Det är svårt att avgöra vad Ethel Forsberg syftade på när hon använde ordet kemikaliekontroll. Kemikaliekontroll kan i princip syfta på Kemikalieinspektionens hela verksamhet men också delar av den. I Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU18 skriver man t.ex.;

> "I betänkandet behandlas sammanlagt 36 motionsyrkanden om kemikaliekontroll från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar bl.a. upp frågor om EU:s kemikalielagstiftning Reach, det nationella kemikaliearbetet, förbud mot och begränsning av kemikalier, bekämpningsmedel, nanoteknik och kemikaliekrav vid upphandling."

Det är tydligt att miljö- och jordbruksutskottet anser att alla dessa områden ingår i kemikaliekontrollen men också att det finns fler.

Fråga 3. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan eller promemorian föranleder inte några kommentarer i övrigt.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-06-25

Miljödepartementet

Enheten för kretslopp och kemikalier
Departementssekreterare
David Strömberg
Telefon 08-405 19 54
Mobil 070-206 88 48
E-post david.stromberg@environment.ministry.se

Minnesanteckningar Kemikalieinspektionens mål- och resultatdialog 2009

Tid: måndagen den 18 maj 2009, kl. 14.30-16.30

Plats: Siljan, plan 4 på Miljödepartementet

Deltagare från KemI: Ethel Forsberg, generaldirektör
Jan Hammar, stf. generaldirektör
Gunilla Prideaux, tilltr. planeringsdirektör

Deltagare från M-dep: Elisabeth Falemo, statssekreterare
Lena Ingvarsson, expeditions- och rättschef
Nina Cromnier, enhetschef
David Strömberg, myndighetshandläggare

1. Statssekreterarens återkoppling på myndighetens styrkor och svagheter

De styrkor som Ss valde att betona var KemI:s stora kompetens och erfarenhet inom sitt sakområde. KemI har ett gott anseende inom EU och internationellt. Ss lyfte bl.a. fram sina egna erfarenheter från SAICM.

Som svagheter nämnde Ss dels de långa handläggningstiderna för bekämpningsmedel samt de interna ekonomiska rutinerna. Med hänvisning till bl.a. EA-värderingen.

Angående handläggningstiderna berättade GD om det omfattande effektiviseringsarbetet och den överföring av resurser från annan verksamhet som myndigheten har genomfört. Arbetet har lett till bättre arbetsprocesser (ökad kvalitét som bonus). En motverkande faktor är de ökade ärendeströmmarna som kommer de närmaste åren.

GD berättade vidare att bättre intern styrning är något myndigheten jobbar kontinuerligt med. Bl.a. har KemI genomfört en omorganisation med en avdelningsstruktur som är mer anpassad till verksamhet, minskat

antal chefer (=minskade kostnader) och en tydligare styrning. Målet gällande EA-värderingen är givetvis att nå högsta värdering (AA), vilket borde vara realistiskt inom de närmsta åren.

Ytterligare en fråga som Ss ville ta upp under denna dagordningspunkt var KemI:s förmåga att prioritera mellan arbetsuppgifter. Ss förklarade att hon anser att det är bra att KemI är ambitiösa och har en hög målsättning för sin verksamhet, men att det samtidigt är viktigt att inse att KemI inte kan göra allt. Detta aktualiseras bland annat i arbetet med Reach där Ss menar att det är viktigt att förmå alla MS att göra sin del av arbetet.

GD höll med om att KemI är ambitiösa och har en vilja att driva giftfri miljö inom EU och internationellt. Samtidigt betonade GD hur en "kärna" av MS har varit drivande i utvecklandet av kemikaliepolitiken och att det troligtvis kommer att fortsatt vara viktigt att dessa MS har en aktiv roll ifall ambitionen är att Reach ska fungera som avsett.

2. Myndighetens redovisning av hur de utifrån sitt uppdrag ser att de kan bidra i arbetet att genomföra regeringens politik i ett framåtperspektiv

GD inledde med att förklara att Reach i mångt och mycket ställer nya krav på myndigheterna. Från ett läge de senaste åren där regelutveckling har varit centralt till att implementera reglerna. Som ett litet MS har KemI/Sverige haft en oproportionerligt stor roll i kemikaliearbetet. Detta tack vare hög kompetens, en tydlig målsättning (giftfri miljö) och erfarenhet från nationell lagstiftning.

GD betonade att grunden för att KemI fortsatt ska kunna spela en sådan roll är att tillräckliga resurser finns. Därför är utfallet i BP ytterst viktigt för KemI:s förmåga. GD förklarade kortfattat konsekvenserna utifall inga extra resurser anslås. KemI:s insats i Reach skulle ligga på en nivå under vad KOM har beräknat för ett "medel-MS". Även nationellt skulle utebliven förstärkning av KemI:s anslag få negativa konsekvenser.

Ss valde att återigen vilja fokusera på behovet att prioritera och att det är viktig att det blir en OK bördefördelning inom EU. **KemI kan inte göra allt!** Ss frågade om det pågår arbete om hur fördela arbetsbördan, samt hur man arbetar för att prioritera mellan vilka ämnen som är viktigt att driva i Reach olika processer? Ss frågade vilken riskbedömning som ligger i botten för KemI:s analyser?

GD nämnde arbetet som pågår inom en arbetsgrupp att ta fram kriterier för prioriteringen av ämnen till kandidatlistan. När det gäller bördefördelningen, så delar GD synen att alla MS ska kunna bidra, men förklarade att i realiteten kommer det fortsatt att vila ett stort ansvar på de MS som hittills har varit drivande och har en ambitiös kemikaliepolitik. Grunden för KemI:s agerande är Giftfri miljö och dess

Bilaga A4.2.1

SVERIGES RIKSDAG

JÖRGEN HELLMAN
Riksdagsledamot (S)

Stockholm 2014-09-09

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -09- 11
Dnr 2814-2013/14

Begäran om granskning av finansmarknadsminister Peter Norman angående fråga om jäv i samband med regeringsbeslut

Enligt uppgifter i media har finansmarknadsminister Peter Norman skickat sms till en av Lantbrukarnas Riksförbunds (LRF) lobbyister där innehållet i meddelandet kan uppfattas som om personen i fråga är skyldig Peter Norman en gentjänst efter det att regeringen fattat beslut om den ekonomiska vårpropositionen. Den ekonomiska vårpropositionen innehöll bland annat förslag på satsningar inom ramen för ett landsbygdspaket som just LRF hade lobbat för. Enligt tidningsuppgifter har protokoll från Landsbygdsdepartementet visat att Peter Norman har varit delaktig i regeringens beslut angående det svenska landsbygdsprogrammets utformning.

Regeringsformen 6 kap. 9 § andra stycket stadgar följande: Statsråd får icke utöva allmän eller enskild tjänst. Han får ej heller inneha uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom. Allmänna jävsbestämmelser för statsförvaltningen finns i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223). Även om lagen formellt inte gäller för regeringen, tillämpas den dock i väsentliga delar i Regeringskansliet. Statsrådsberedningen har utarbetat anvisningar om jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd, (Ds 1998:52 s. 77–84). I anvisningarna sägs att det i princip bör undvikas att ett statsråd, som är jävigt enligt 11 § förvaltningslagen, föredrar ärendet eller annars deltar i avgörandet. Det rekommenderas att statsråd avstår från att delta i avgörandet även ifrån jävssynpunkt tveksamma fall.

Utifrån de uppgifter som har framkommit i medias granskning går det inte att avgöra om det är frågan om jäv i någon form i Peter Normans agerande. Peter Normans egna kommentarer där han själv säger att det var olämpligt av honom att skicka meddelandet till den här personen efter regeringsbeslutet, ger heller inte tillräcklig klarhet för att kunna avföra frågan om det har förekommit jäv i detta fall. Om det är så att Peter Norman har varit delaktig i beredningen av Landsbygdsprogrammet bör det klarläggas om han i detta regeringsbeslut kan anses ha varit jävig.

Mot bakgrund av de uppgifter som har framkommit och de frågor som väcks med anledning av dessa vill jag att riksdagens konstitutionsutskott granskar om finansmarknadsminister Peter Norman kan anses ha följt Statsrådsberedningens

SVERIGES RIKSDAG

anvisningar om jäv för statsråd och därmed ha uppfyllt bestämmelserna i regeringsformen om att inte utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom.

Jörgen Hellman

Bilaga A4.2.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-19 SB2015/454/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 19
Dnr 2814-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 - Granskning av dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman angående fråga om jäv i samband med regeringsbeslut

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Rikard Jermsten.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-17

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 - Granskning av dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman angående fråga om jäv i samband med regeringsbeslut

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har ägt rum med Justitiedepartementet beträffande frågorna 2, 4 och 5 och med Näringsdepartementet beträffande fråga 3.

Dåvarande finansmarknadsministern Peter Norman har informerats om innehållet i underlaget.

1. Stämmer uppgifterna om att Peter Norman skickade det sms som avses i anmälan till en person vid LRF? Om så är fallet, vad skrev han i sms:et, när skickades det och vad var syftet med att skicka det? Varför skickades det till just den person som var mottagare av sms:et?

Peter Norman har, i samband med att han informerats om granskningsärendet, vidgått att han skickat ett meddelande med ungefär den innebörd som anges i konstitutionsutskottets promemoria. Han kommer dock inte ihåg den exakta ordalydelsen i meddelandet eller när det skickades. Peter Norman har vidare uppgett att meddelandet inte var allvarligt menat.

2. Anses sms:et vara en allmän handling? Om det är en allmän handling önskar utskottet ta del av sms:et.

Då meddelandet inte skickades i tjänsten har det inte ansetts utgöra någon allmän handling.

3. Har Peter Norman deltagit i beredningen av eller i beslutet om förslaget till nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020? Om så är fallet, på vilket sätt har han medverkat?

Peter Norman deltog inte i beredningen av förslaget till nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020. Han deltog däremot vid regeringssammanträdet den 5 juni 2014 då programmet beslutades (dnr L2014/1674).

4. Gjordes det i samband med att förslaget till landsbygdsprogram 2014–2020 bereddes och beslutades någon bedömning av om bestämmelserna i 6 kap. 2 § regeringsformen kunde aktualiseras eller av om det förelåg någon jävssituation vad gällde Peter Norman? Om det gjordes någon sådan bedömning, vad är resultatet av bedömningen?

5. Gjordes det i samband med att propositionerna 2013/14:99 och 2013/14:100 bereddes och beslutades någon bedömning av om bestämmelserna i 6 kap. 2 § regeringsformen kunde aktualiseras eller av om det förelåg någon jävssituation vad gällde Peter Norman? Om det gjordes någon sådan bedömning, vad är resultatet av bedömningen?

6. Utskottet önskar en redogörelse för gällande riktlinjer i Regeringskansliet för att förebygga risk för att jäv uppstår vid beredning och beslut i olika typer av regeringsärenden.

Vägledning för att identifiera och förebygga att jävssituationer uppstår finns i Regeringskansliets etiska riktlinjer, beslutade den 15 april 2014, och Statsrådsberedningens promemoria Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument (PM 2014:4).

Rättschefen i Statsrådsberedningen har vidare i samband med konstitutionsutskottets granskning våren 2007 redogjort för de rutiner som i huvudsak tillämpas inför regeringssammanträdena för att undvika jäv och intressekonflikter (bet. 2006/07:KU20 s. 58).

Som ovan anförts deltog Peter Norman inte i den gemensamma beredningen av förslaget till nytt landsbygdsprogram. Han deltog inte heller i den gemensamma beredningen av de delar av de aktuella propositionerna där landsbygdsprogrammet behandlades. Någon jävsprövning aktualiserades därför inte i samband med beredningen av dessa propositioner.

Ärendeförteckningarna inför de av utskottet angivna regeringsbesluten granskades i enlighet med de ovan angivna rutinerna. Inför regeringsbesluten bedömdes det inte föreligga någon jävssituation avseende Peter Norman.

7. Vilka upplysningar och kommentarer i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Varken anmälan eller promemorian föranleder några ytterligare upplysningar eller kommentarer.

Bilaga A4.2.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-26 SB2015/454/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 26
Dnr 2814-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Granskning av dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman angående fråga om jäv i samband med regeringsbeslut

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Rikard Jermsten.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-25

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Granskning av dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman angående fråga om jäv i samband med regeringsbeslut

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende. Samråd har ägt rum med Näringsdepartementet.

Dåvarande finansmarknadsministern Peter Norman har informerats om innehållet i underlaget.

1. Befattade sig Peter Norman med förslaget till nytt landsbygdsprogram på något annat sätt, som skulle kunna föranleda att mottagaren av sms:et uppfattade det som att Peter Norman aktivt hade utfört en tjänst åt denna och i så fall på vilket eller vilka sätt?

Peter Norman har, i samband med att han informerades om innehållet i underlaget, uppgett att han inte befattat sig med förslaget på annat sätt än att han i egenskap av statsråd deltog när regeringen fattade beslut om programmet den 5 juni 2014.

2. En redogörelse begärs för hur Peter Norman vid regeringssammanträdet den 5 juni 2014 beaktade Regeringskansliets etiska riktlinjer, särskilt med avseende på avsnittet om jäv och andra intressekonflikter och de exempel som där räknas upp.

Peter Norman ansåg inte att det att förelåg några omständigheter som medförde att han inte skulle delta i det aktuella beslutet.

Bilaga A4.2.4

REGERINGSKANSLIET

Utdrag
Protokoll **RK § 45**

2014-04-15 FA/2014/534/JA

Förvaltningsavdelningen

Ändring av Regeringskansliets etiska riktlinjer
1 bilaga

Ärendet

Riktlinjer om representation, gåvor och vissa personalvårdsförmåner i Regeringskansliet (RKFC 2013:11) trädde i kraft den 1 oktober 2013. Riktlinjerna har varit avsedda att ersätta kapitel 8 i Regeringskansliets etiska riktlinjer (FA2004/165/JA, RK § 18).

Beslut

Förvaltningschefen beslutar att kapitel 8 i Regeringskansliets etiska riktlinjer ska upphöra att gälla. Riktlinjerna kommer därför att ha den lydelse som följer av bilagan.

Utdraget stämmer
med originalet

Utdrag till

Rättschefen i SB
Samtliga expeditionschefer
Samtliga huvudmän i FA

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Mäster Samuelsgatan 70
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-24 46 31
E-post: fa.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliets etiska riktlinjer

Innehåll

1. Varför etiska riktlinjer? 3
2. Etiska hörnstenar 4
3. Offentlighet och sekretess 5
4. Bisysslor 6
5. Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument 9
6. Jäv och andra intressekonflikter 11
7. Gåvor och förmåner 13
8. Representation 15
9. Privat användning av arbetsgivarens utrustning 16

1. Varför etiska riktlinjer?

Vi som arbetar i Regeringskansliet ska visa integritet, gott omdöme och ha ett etiskt förhållningssätt som väcker respekt. Vad som sägs i dessa riktlinjer om Regeringskansliet gäller också i tillämpliga delar anställda i kommittéväsendet. Vad som sägs om departement gäller också Statsrådsberedningen (SB) och Regeringskansliets förvaltningsavdelning (FA) om något annat inte framgår av sammanhanget.

Alla förväntar sig att vi som arbetar i Regeringskansliet ska agera och uppträda så att allmänheten och politikerna känner förtroende för oss och det arbete vi utför. Självklart ska vi också som anställda i en ledande, normgivande myndighet motsvara högt ställda etiska krav. Det är alltså viktigt att i olika sammanhang fundera över hur vårt sätt att agera kan uppfattas av utomstående.

De bestämmelser som finns för statsanställda ger inte alltid enkla och tydliga svar på vad som är lämpligt handlande i en given situation. Vi ställs ofta inför problem som måste lösas genom eget omdöme och egen känsla för vad som är rätt eller fel, lämpligt eller olämpligt.

Därför har Regeringskansliets etiska riktlinjer utarbetats. De är inriktade på områden där etiska ställningstaganden ofta förekommer. Områdena är:

- offentlighet och sekretess,
- bisysslor,
- förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument,
- jäv och andra intressekonflikter,
- gåvor och andra förmåner,
- representation,
- privat användande av arbetsgivarens utrustning och
- tjänsteresor.

2. Etiska hörnstenar

Sättet vi arbetar på i Regeringskansliet bygger på fyra grundläggande begrepp:

Öppenhet	Omdöme
Integritet	Opartiskhet

Följande generella principer bör gälla på alla områden av Regeringskansliets verksamhet vid etiska ställningstaganden.

Det är viktigt att vi

- har ett öppet klimat och talar med varandra om vad som är lämpligt och olämpligt så att vi utvecklar förtroende och tydliga gemensamma värderingar i etiska frågor,
- visar gott omdöme,
- håller en tydlig rågång till det otillåtna och inser att allt inte är lämpligt även om det inte är uttryckligen förbjudet,
- visar integritet och opartiskhet och
- tänker på att med goda marginaler hålla ett avstånd till vad som skulle kunna uppfattas som ett otillbörligt utnyttjade av vår anställning.

3. Offentlighet och sekretess

Den grundlagsfästa offentlighetsprincipen innebär bl.a. att allmänheten och massmedier har en vidsträckt insyn i myndigheternas verksamhet.

Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt, bland annat genom bestämmelserna om *allmänna handlingars offentlighet* (2 kap. tryckfrihetsförordningen), *yttrandefrihet* (2 kap. regeringsformen) och *meddelarfrihet för tjänstemän m.fl.* (1 kap. tryckfrihetsförordningen).

Du är skyldig att känna till offentlighetsprincipen och vad den innebär för dig i ditt arbete. Det är i detta sammanhang också viktigt att du känner till de bestämmelser om sekretess som gäller för de uppgifter du hanterar.

Känner du dig tveksam om hur du bör hantera t.ex. en begäran om utlämnande av handlingar ska du kontakta din chef eller departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet kontaktar du den tjänsteman som har att pröva frågor om utlämnande av allmänna handlingar och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning kontaktar du chefsjuristen.

LÄSA MER

– SB: s riktlinjer Registrering av allmänna handlingar i Regeringskansliet (PM 1982:3), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– SB:s riktlinjer Elektronisk post (PM 1995:3), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– FA:s riktlinjer och råd för utlämnande av allmän handling (Protokoll FA § 15, 2000-07-06) FAsidan/Administrativt/Utlämnande av allmän handling.
– Offentlighet och sekretess hos det allmänna, skrift framtagen av Justitiedepartementet ISBN 91-38-31556-4, Justitiesidan/Om Ju/Informationsmaterial/Skrifter.
– Regeringsformen
– Tryckfrihetsförordningen, 1 och 2 kap
– Yttrandefrihetsgrundlagen
– Sekretesslagen (1980:100)
– Personuppgiftslagen (1998:204)

4. Bisysslor

En bisyssla är i princip allt som en statsanställd ägnar sig åt vid sidan av sin anställning och som inte kan hänföras till privatlivet. En bisyssla kan vara avlönad eller oavlönad.

Två typer av otillåtna bisysslor behöver du som anställd i Regeringskansliet känna till:

- förtroendeskadliga bisysslor och
- arbetshindrande bisysslor.

Reglerna om förtroendeskadliga bisysslor finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Arbetshindrande bisysslor regleras genom allmänt löne- och förmånsavtal (ALFA). Vägledande praxis i bisysslefrågan framgår av beslut och uttalanden av regeringen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen, Arbetsdomstolens domar och avgöranden av Statens ansvarsnämnd.

Förtroendeskadliga och arbetshindrande bisysslor

Förbudet mot *förtroendeskadliga bisysslor* innebär att du som arbetar i Regeringskansliet inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för din eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada Regeringskansliets och i förlängningen regeringens anseende. Det ställs särskilt höga krav på objektivitet och integritet hos dem som arbetar i Regeringskansliet. Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor innebär också att en anställd inte får ha en bisyssla som medför risk för att jäv kan uppkomma mot den anställde i huvudanställningen.

För att ett uppdrag eller något annat ”extraknäck” ska vara otillåtet behöver du alltså inte ha agerat eller ha för avsikt att agera på ett otillbörligt sätt. Om din bisyssla uppfattas som olämplig, kan den komma att bedömas som förtroendeskadlig.

Om en bisyssla är förtroendeskadlig beror på omfattningen, arbetsområdet och dina normala arbetsuppgifter. Av betydelse är också om bisysslan innebär ekonomiska förmåner för dig.

Arbetshindrande bisysslor kan vara otillåtna även om de inte rubbar allmänhetens förtroende för den offentliga förvaltningen. Arbetshindrande bisysslor är sådana som medför att du inte klarar av ditt ordinarie arbete på ett tillfredsställande sätt.

Föredrag och undervisning

Det händer att anställda i Regeringskansliet erbjuds att mot betalning medverka som föredragshållare eller lärare i ämnen som berör verksamhetsområdet för det departement där man arbetar. Om det gäller

en enstaka, kortare informations- eller utbildningsinsats som ligger i Regeringskansliets intresse och syftet med arrangemanget inte är av kommersiell natur, kan du efter samråd med din chef i regel få fullgöra uppdraget i tjänsten inom ramen för dina vanliga anställningsvillkor. Det innebär att något särskilt arvode inte ska tas ut.

Det kan ibland även ligga i Regeringskansliets intresse att mer omfattande uppdrag, någon gång också sådana med kommersiella inslag, fullgörs i tjänsten. I så fall kan det vara lämpligt att skäligt arvode tas ut. Ett sådant arvode tillfaller Regeringskansliet. Om uppdraget avser upprepad eller omfattande schemabunden verksamhet betraktas det som en bisyssla och risken för förtroendeskada och arbetshinder får tas upp till bedömning.

Politiska och ideella uppdrag

Många bisysslor t.ex. kommunala förtroendeuppdrag och förtroendeuppdrag i ideella föreningar är normalt tillåtna för alla anställda i Regeringskansliet. Det får från fall till fall bedömas om det rubbar förtroendet för en anställd att inneha ett visst uppdrag eller utöva en viss verksamhet.

Information till arbetsgivaren

Som anställd i Regeringskansliet ska du på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren ska kunna bedöma om bisysslan är tillåten eller inte. Innan du åtar dig en bisyssla eller om du redan har en bisyssla av något slag och är osäker på om bisysslan är tillåten bör du diskutera saken med din chef. Du kan också vända dig till departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen kan du vända dig till rättschefen och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning vänder du dig till chefsjuristen. Frågan om en bisyssla är tillåten eller inte aktualiseras också i samband med att du får nya arbetsuppgifter eller byter arbetsplats.

LÄSA MER
– Statsanställdas bisysslor – nya skyldigheter för myndigheter och anställda, Justitiedepartementets broschyr 2002, http://finans.regeringen.se/fragor/forvaltningspolitik/pp/arbetsrattsfragor.htm.
– Administrativ handbok för utlandsmyndigheter, avsnitt 6 Bisyssla, Utrikessidan/Administrativt/Handböcker.
– Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor, www.arbetsgivarverket.se/Cirkulär och publikationer/Cirkulär och avtal.
– Ställningstaganden av regeringen, Justitiekanslern (JK), Justitieombudsmannen (JO) och Arbetsdomstolen, m.m., bilaga till Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor,

8

www.arbetsgivarverket.se/Cirkulär och publikationer/Cirkulär och avtal.
– Praxisförteckningen i Bisyssleutredningens betänkande Offentligt anställdas bisysslor (SOU 2000:80).
– Lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA), 7 § samt 7a – 7d §§.

5. Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument

Många anställda i Regeringskansliet har tillgång till information om förhållanden som kan påverka kursen på finansiella instrument och utvecklingen på värdepappersmarknaden. Vi som arbetar i Regeringskansliet kan bl.a. på grund av detta vara intressanta för massmedierna. Ett oriktigt eller olämpligt agerande kan väcka stor uppmärksamhet och få negativa konsekvenser för allmänhetens förtroende för Regeringskansliet. Det är därför nödvändigt att vi i vår privata ekonomi med god marginal håller ett avstånd till vad som skulle kunna uppfattas som att vi otillbörligt utnyttjar information som vi får i vår anställning.

Förbud mot insiderhandel

Anställda som har tillgång till information som i hög grad kan påverka kursen på finansiella instrument för vissa branscher eller företag bör helt avstå från att handla med aktier i dessa branscher eller företag.

För de tjänstemän som hanterar känslig information för värdepappersmarknaden bör ett eventuellt innehav av finansiella instrument vara långsiktigt. Normalt bör ett instrument behållas i minst tre månader. En kortare innehavstid kan godtas vid särskilda omständigheter. Blir detta aktuellt ska frågan tas upp med departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet ska du ta upp frågan med rättschefen och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning ska du vända dig till chefsjuristen. Tjänstemän som hanterar känslig information bör också undvika att under de 30 dagar som närmast föregår offentliggörandet av väsentlig ekonomisk information, t.ex. budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen, köpa och sälja värdepapper. Regelbundet sparande i aktier kan dock fortsätta i den mån rekommendationen i föregående stycke inte blir tillämplig.

Anmälningsskyldighet

Anmälningsskyldigheten för vissa innehav av finansiella instrument gäller – enligt särskilda beslut – vissa anställda i Regeringskansliet. Uppgift om vilka anställda som omfattas av anmälningsskyldigheten på respektive departement, Statsrådsberedningen och Regeringskansliets förvaltningsavdelning kan du få av departementets expeditionschef, rättschefen i Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet, respektive chefsjuristen vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

LÄSA MER

– SB: s riktlinjer Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav (PM 1997:2), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor, 4 kap. Insiderstrafflagen och lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehavare av finansiella instrument, www.arbetsgivarverket.se/Cirkulär och publikationer/Cirkulär och avtal.
– Insiderstrafflagen (2000:1086).
– Lag (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument.

6. Jäv och andra intressekonflikter

Reglerna om jäv

Den som är jävig i ett ärende ska inte delta i beredningen eller avgörandet av ärendet.

Klara fall av jäv är exempelvis

- att du själv eller någon närstående är sökande i ärendet eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för dig eller någon närstående,
- att du eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
- att du tidigare i en lägre instans har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som har kommit till regeringen genom ett överklagande,
- att du varit ombud i saken eller att du mot ersättning biträtt någon i saken,
- att du eller någon närstående är huvuddelägare i ett bolag som uppträder som part.

Andra situationer som kan medföra att du är jävig är att det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för din opartiskhet i ärendet t.ex. att du är

- vän eller ovän med den som är part eller intressent i ärendet,
- ekonomiskt beroende av en part eller intressent, eller
- engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Regler om jäv finns i 11 § förvaltningslagen (1986:223). Reglerna är ett uttryck för den grundlagsfästa objektivitetsprincipen (1 kap. 9 § regeringsformen). Den principen innebär att myndigheterna ska vara observanta på intressekonflikter och behandla lika fall lika och inte påverkas av ovidkommande hänsyn.

Trots att regeringen formellt faller utanför förvaltningslagens tillämpningsområde är det praxis att även i regeringsärenden följa de principer som lagen ger uttryck för.

Riktlinjer i jävssituationer

Om du känner till någon omständighet som kan antas utgöra jäv mot dig ska du ge det till känna självmant genom att t.ex. ta upp saken med din chef.

Vid tvekan om vilka situationer som reglerna omfattar väljer vi i Regeringskansliet att tillämpa dem med säkerhetsmarginal.

När det gäller ägarintressen i bolag som är parter i regeringsärenden bör du känna till att statsråden för sin del håller ett mycket långt säkerhetsavstånd till vad som kan utgöra jäv. Även om ett statsråds ägarintresse är helt obetydligt eller symboliskt avstår han eller hon från att delta i behandlingen av regeringsärendet.

Goda skäl talar för att vi som arbetar i Regeringskansliet bör följa statsrådens exempel och hålla ett långt säkerhetsavstånd till jävssituationer. Om du äger aktier i ett bolag som är part i ett ärende, bör du alltså – oavsett aktieinnehavets storlek – rådgöra med din chef innan du deltar i beredningen av ärendet. På så sätt upprätthåller vi i frågor om intressekonflikter en praxis som är enhetlig, tydlig och lätt att kontrollera.

LÄSA MER

– Gula boken (Ds 1998:39), s. 14, Insidan/A-Ö/G/Gula boken.
– SB:s riktlinjer Jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd (PM 1987:2), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– Regeringens skrivelse 1996/97:56 Intressekonflikter för statsråd, s. 9, (Insidan/RK rättsdatabaser/Propositioner/Skrivelse)
– Förvaltningslagen – en grundval för rättssäkerhet och service, Faktablad Justitiedepartementet (Ju 99.04 april 1999), Justitiesidan/Om Ju/Informationsmaterial/Faktablad.
– Regeringsformen.
– Förvaltningslagen (1986:223), 11 och 12 §§.
– Förvaltningslagen med kommentarer (sjätte upplagan, september 2003) av Tryggve Hellners och Bo Malmqvist.

7. Gåvor och förmåner

Vi som arbetar i offentlig verksamhet har ett särskilt ansvar för att vi inte ens ska kunna misstänkas för att låta oss påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i vårt arbete. När du erbjuds en gåva eller annan förmån måste du vara mycket försiktig med hänsyn till reglerna om mutbrott och bestickning i brottsbalken (20 kap. 2 § respektive 17 kap. 7 §).

En förmån kan vara otillbörlig även om den inte förknippas med att mottagaren ska handla på ett visst sätt och även om risken är liten för att han eller hon i det enskilda fallet låter sig påverkas. Varje förmån som objektivt sätt är ägnad att påverka tjänsteutövningen på ett otillbörligt sätt är otillåten.

En förmån är otillbörlig om den inte ingår som ett naturligt led i mottagarens arbete eller inte är ett uttryck för allmänt godtagbara umgängesformer.

Arbetsmåltider av vardaglig karaktär kan du normalt acceptera. Ibland kan ett högre pris på måltiden godtas än vad en normal affärslunch kostar, exempelvis vid en branschförenings årsmöte eller en myndighets jubileumsmiddag.

Det kan förekomma att du i kontakter med företag eller andra leverantörer också erbjuds t.ex. resor, rabatter, jul- och födelsedagsgåvor. Det händer även att anställda i Regeringskansliet som tack för sin medverkan av något slag, t.ex. som föredragshållare, erbjuds gåvor eller andra förmåner.

Gåvor som är värda mer än 300–400 kronor bör inte tas emot. Oavsett hur mycket gåvan är värd, är också typen av gåva av betydelse för bedömningen av om den kan tas emot eller inte. Rena penninggåvor bör överhuvudtaget inte tas emot.

Skattelagstiftningens utgångspunkt är att alla ersättningar och förmåner som utgått för tjänsten är skattepliktig inkomst för mottagaren. Även förmåner från någon annan än arbetsgivaren kan alltså bli föremål för förmånsbeskattning.

Det kan inte uteslutas att du någon gång får en gåva som egentligen är för dyrbar för att tas emot men som du av artighetsskäl inte kan avböja. Du bör då snarast informera departementets expeditionschef respektive chefsjuristen på Regeringskansliets förvaltningsavdelning. I Statsrådsberedningen informerar du rättschefen. Dessa ser till att gåvan tas om hand för statens räkning.

LÄSA MER

– Administrativ handbok för utlandsmyndigheter, avsnitt 7 Muta och bestickning, Utrikessidan/Administrativt/Handböcker.
– Farliga förmåner, informationsskrift från Institutet Mot Mutor, www.chamber.se/imm.
– Vägledande etiska regler för kontakt- och relationsfrämjande förmåner i affärsverksamhet, informationsskrift från Institutet Mot Mutor, www.chamber.se/imm.
– Boken Mutbrott, bestickning och korruptiv marknadsföring (andra upplagan) av
Thorsten Cars (Nordstedts Juridik AB 2001).

8. Representation

Kapitlet om representation har ersatts av riktlinjer om representation, gåvor och vissa personalvårdsförmåner (RKFC 2013:11).

9. Privat användning av arbetsgivarens utrustning

Det finns inte någon lag som direkt reglerar frågan om på vilket sätt, i vilken utsträckning eller för vilka ändamål en anställd har rätt att för privata ändamål använda utrustning som arbetsgivaren tillhandahåller för tjänstebruk. Man får i stället utgå från allmänna äganderättsliga principer. Arbetsgivaren äger datorer, telefoner, faxar, kopiatorer och annan utrustning på arbetsplatsen. Det är arbetsgivaren som är ansvarig för sin egendom och för hur den används. Arbetsgivaren bestämmer över användningen av sin utrustning och avgör alltså om och i vilken utsträckning som arbetstagaren får använda utrustningen för privata ändamål.

Privat användning av arbetsgivarens utrustning kan omfattas av reglerna om förmånsbeskattning. Skattelagstiftningens utgångspunkt är att alla ersättningar och förmåner på grund av en tjänst ska tas upp till beskattning. Det finns inte någon formell nedre beloppsgräns som förmånen måste överstiga för att den ska tas upp till beskattning. En omdömes gill och begränsad användning av arbetsgivarens stationära telefon behöver dock inte tas upp till beskattning.

Utrustningen är arbetsverktyg

Utrustningen är avsedd för att användas i tjänsten och den är dimensionerad för Regeringskansliets behov. Det är tillåtet att använda utrustningen för privata behov i begränsad omfattning. Det gäller dock att använda den med sunt förnuft. Det går inte att en gång för alla ange exakt vad som är ett godtagbart privat användande. Det blir alltid en fråga om en skälighetsbedömning mot bakgrund av kostnaderna och andra omständigheter.

Att i stor omfattning utnyttja arbetsgivarens utrustning i privat syfte under eller utanför arbetstiden är att missbruka arbetsgivarens förtroende. Detta kan leda till att arbetsgivaren vidtar disciplinära åtgärder.

Datautrustning

Du bör tänka på att om du använder Internet, chattar eller skickar e-post från Regeringskansliet uppfattas Regeringskansliet som användare eller avsändare även om meddelandena är av privat karaktär. Du ska naturligtvis inte besöka hemsidor med tvivelaktigt innehåll som exempelvis pornografi eller rasistiska budskap. På samma sätt som Regeringskansliet registrerar användningen av Internet och e-post kan de som ligger bakom besökta hemsidor registrera besökarna.

Det är brottsligt att befatta sig med innehållet på vissa hemsidor. Befattning med barnpornografi är ett exempel på detta (brottsbalken 16 kap. 10 a §).

Att t.ex. boka privata möten via e-post eller uträtta bankärenden via Internet i enstaka fall är tillåtet.

Telefonsamtal

Det är acceptabelt att du vid behov ringer privata telefonsamtal från arbetsplatsen på arbetsgivarens stationära telefoner om detta sker i begränsad omfattning. Att t.ex. ringa enstaka samtal till familjen eller till dagis eller för att boka tid hos tandläkaren är tillåtet.

Om du har en mobiltelefon i tjänsten och önskar använda den även för privata samtal ska detta regleras i särskild ordning. Du får själv bekosta dessa samtal och betala en avgift för abonnemanget genom löneavdrag.

Du som reser i tjänsten kan behöva använda mobiltelefonen i något vidare omfattning än annars för att exempelvis hålla kontakt med familjen.

LÄSA MER

– Föreskrifter om säkerhetsskyddet i Regeringskansliet, Insidan/A-Ö/S/Säkerhetsskyddet i RK.
– Säkerhetsskyddet i Regeringskansliet, Informationsskrift från Regeringskansliets förvaltningsavdelning, Information Rosenbad.
– SB:s riktlinjer Elektronisk post (PM 1995:3), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– SB:s riktlinjer Registrering och arkivering av allmänna handlingar vid informationssökning och användning av elektroniska anslagstavlor på Internet (PM 1998:1), Insidan/Administrativt/Riktlinjer och stöd.
– Till dig som använder e-post i Regeringskansliet, Informationsskrift från Regeringskansliets förvaltningsavdelning, RK Arkiv & Bibliotek, Insidan/A-Ö/E/E-post.

Bilaga A4.2.5

SB PM 2014:4

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 25
Dnr 2819 - 2013/14

Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument[1]

Statsrådsberedningen

[1] Denna promemoria ersätter SB PM 1997:2 Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav.

Innehåll

Handelsförbud och anmälningsskyldighet 3
Vad är insiderinformation? 3
Vad menas med finansiella instrument? 4
Vad menas med handel på värdepappersmarknaden? 4
Vad innebär förbudet mot insiderhandel? 5
Hur länge gäller handelsförbudet? 5
Anmälningsskyldighet för innehav 5
Vem är anmälningsskyldig? 6
Hur ska anmälan göras? 7
Kommittéer 7
Sekretess, arkivering och tillsyn 7

Handelsförbud och anmälningsskyldighet

Den som på förhand får kännedom om omständigheter som är ägnade att väsentligt påverka priset på finansiella instrument får inte utnyttja denna information (insiderinformation) för att göra affärer förrän omständigheterna offentliggjorts eller blivit allmänt kända. Detta förbud mot insiderhandel finns i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument. Förbudet anses nödvändigt för att upprätthålla förtroendet för marknaderna.

Förbudet mot insiderhandel omfattar alla som på ett eller annat sätt får insiderinformation.

För att underlätta kontrollen av att handelsförbudet efterlevs och i förtroendeskapande syfte finns det i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument (anmälningsskyldighetslagen) bestämmelser enligt vilka arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos en myndighet kan åläggas att anmäla sitt innehav av finansiella instrument och förändringar i innehavet. En sådan anmälningsskyldighet har bl.a. statsråd och vissa anställda i Regeringskansliet.

Vad är insiderinformation?

Insiderinformation är information om en inte offentliggjord eller inte allmänt känd omständighet som är ägnad att väsentligt påverka priset på finansiella instrument.

Insiderinformationen kan avse ett enskilt företag eller en företagsgrupp och gälla t.ex. planerade stödinsatser, utvecklingsplaner, omstruktureringar eller resultatprognoser. Handelsförbudet gäller då finansiella instrument i de berörda företagen.

Insiderinformationen kan också vara av mer allmän karaktär. Den kan då avse omständigheter som allmänt påverkar kurssättningen på aktiemarknaden, penning- och

obligationsmarknaden eller derivatmarknaden. Sådan information förekommer t.ex. i budgetpropositionen och andra propositioner som rör den ekonomiska politiken. I ett sådant läge kan ett generellt handelsförbud gälla för en person med sådan information. I princip kan varje anställd i Regeringskansliet komma att ha insiderinformation. Detsamma kan sägas om dem som fullgör uppdrag åt regeringen eller Regeringskansliet, t.ex. i en kommitté eller som konsulter.

Vad menas med finansiella instrument?

Med finansiella instrument avses överlåtbara värdepapper, penningmarknadsinstrument, fondandelar och finansiella derivatinstrument. Till överlåtbara värdepapper räknas sådana värdepapper, utom betalningsmedel, som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, t.ex. aktier och obligationer. En utförlig definition av finansiella instrument finns i 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Vad menas med handel på värdepappersmarknaden?

Förbudet mot insiderhandel gäller, enligt huvudregeln, den handel som sker på värdepappersmarknaden, dvs. handel på en reglerad marknad eller någon annan organiserad marknadsplats eller handel med eller genom någon som yrkesmässigt bedriver värdepappersrörelse (t.ex. en bank eller ett värdepappersbolag). Förbudet gäller också handel på utländska marknadsplatser.

Förbudet gäller även en affär som sker direkt mellan två privatpersoner, om den avser finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad, för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in eller vilkas värde är beroende av ett finansiellt instrument av något av de slag som nämnts.

Vad innebär förbudet mot insiderhandel?

Av lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument följer att insiderinformation inte får utnyttjas för handel på värdepappersmarknaden för egen eller annans räkning.

Det är också förbjudet att använda insiderinformation till att med råd eller på annat sätt föranleda någon annan att köpa eller sälja finansiella instrument som informationen avser.

Det är vidare förbjudet – med vissa undantag – att röja insiderinformation även om detta inte leder till någon handel med berörda finansiella instrument.

Hur länge gäller handelsförbudet?

Förbudet gäller från det att insiderinformation erhålls till dess att omständigheten offentliggörs eller blir allmänt känd, t.ex. genom publicering i nyhetsmedier.

Anmälningsskyldighet för innehav

Enligt anmälningsskyldighetslagen kan regeringen besluta att det vid en myndighet ska föras en förteckning över innehav av finansiella instrument avseende ledamöterna i styrelsen samt de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer som myndigheten bestämmer med hänsyn till deras insynsställning. Var och en som är upptagen på en sådan förteckning är skyldig att till den tjänsteman som myndigheten utsett anmäla sitt innehav av finansiella instrument och varje ändring i innehavet.

Anmälningsskyldigheten avser bara eget innehav och alltså inte finansiella instrument som innehas av make, barn eller andra närstående. Den omfattar inte heller finansiella instrument som pensionssparare eller försäkrade indirekt förfogar över i premiepensionssystemet, i tjänstepensionsförsäkringar eller i

privata frivilliga försäkringar där t.ex. ett försäkringsbolag formellt sett innehar instrumenten.

Syftet med anmälningsskyldigheten är främst att underlätta kontroll av att handelsförbudet efterlevs, men den har naturligtvis också en förtroendeskapande funktion för myndigheten.

Anmälningsskyldigheten omfattar samma slag av finansiella instrument som handelsförbudet.

Vem är anmälningsskyldig?

Regeringen har beslutat att Regeringskansliet och ytterligare ett 30-tal myndigheter ska föra insynsförteckningar. Riksbanken och AP-fonderna ska enligt lag föra insynsförteckning.

Regeringskansliets förteckning består av två delförteckningar som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen och en delförteckning för varje departement.

De delförteckningar som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen avser finansiella instrument som innehas av statsråden samt av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos Statsrådsberedningen som statsministern bestämmer.

Delförteckningen för ett departement ska avse finansiella instrument som innehas av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos departementet som departementschefen bestämmer. Den ska föras av den tjänsteman i Regeringskansliet som departementschefen utser. Ett exempel på hur ett beslut om anmälningsskyldighet kan utformas finns i slutet av denna promemoria.

Kretsen av anmälningsskyldiga skiftar med förekomsten av insiderinformation hos myndigheten. I Regeringskansliet är det vanligt att chefstjänstemän och vissa politiskt sakkunniga är anmälningsskyldiga.

Hur ska anmälan göras?

Anmälan till insynsförteckningen görs till den utpekade tjänstemannen på respektive departement, alternativt till rättschefen i Statsrådsberedningen så snart som möjligt efter att anmälningsskyldigheten inträtt. Sker förändringar i innehavet, t.ex. genom förvärv eller överlåtelse, anmäls förändringen så snart som möjligt. En ny anmälan görs sedan – även om inga förändringar har skett – en gång per år. För regelbundna transaktioner (t.ex. månatligt sparande i värdepappersfond) kan det räcka med en årlig anmälan.

En blankett för anmälan finns på Klaranätet. Anmälan kan också göras genom att en kopia eller utskrift av en handling som upprättats av en bank eller fondkommissionär och som redovisar innehav, förvärv eller överlåtelse lämnas in.

Kommittéer

Även en kommitté kan ha ett sådant uppdrag att det är motiverat att ålägga ledamöter och sekretariat anmälningsskyldighet. Då beslutar regeringen att kommittén ska föra en förteckning över innehav av finansiella instrument. Regeringen beslutar också om anmälningsskyldighet för ledamöter.

Kommittén tar däremot ställning till frågan om anmälningsskyldighet för sakkunniga, experter och sekreterare.

Sekretess, arkivering och tillsyn

I 32 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns en bestämmelse om sekretess för de uppgifter som någon lämnar för att uppfylla sin anmälningsskyldighet. Sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör lider skada eller men. Sekretessen kan efterges av den som uppgiften rör.

Anmälningarna diarieförs. Skulle det finnas grund för misstanke att handelsförbudet överträtts bedömer mottagaren vilka åtgärder som ska vidtas. I sådant fall kan anmälan komma att användas i utredningssammanhang.

Anmälningarna arkiveras och gallras (förstörs) tio år efter det att anmälningsskyldigheten upphört.

Finansinspektionen är den tillsynsmyndighet som vakar över att lagstiftningen på finansmarknadsområdet följs.

Bilaga

Exempel på hur ett beslut om anmälningsskyldighet kan utformas

Protokoll	**§ 0**
0000-00-00	X0000/00

Skyldighet för personal i X-departementet att anmäla innehav av finansiella instrument

Beslut

Chefen för X-departementet, statsrådet A, beslutar att anställda med följande funktioner i departementet ska anmäla sitt innehav av finansiella instrument samt ändringar i innehavet[2]:

- chefstjänstemännen, och
- politiskt sakkunniga på handläggarnivå eller högre nivå.

Anmälan ska göras till administrativa chefen.

Detta beslut ersätter tidigare beslut om skyldighet för personal i X-departementet att anmäla innehav av finansiella instrument.

[2] Den som är anmälningsskyldig underrättas om sin anmälningsskyldighet så snart som möjligt efter att beslutet fattats.

Bakgrund

Regeringen har beslutat att en sådan förteckning över innehav av finansiella instrument som avses i 11 § första stycket lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument ska föras i Regeringskansliet. X-departementets del av förteckningen ska avse finansiella instrument som innehas av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos departementet som departementschefen bestämmer.

Bilaga A4.3.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -10- 22
Dnr 527-2014/15

Stockholm 2014-10-22

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av huruvida finansminister Magdalena Andersson brutit mot regeringsformens krav på saklighet

På en pressträff den 13 oktober 2014 presenterade finansminister Magdalena Andersson läget i den svenska ekonomin och de offentliga finanserna. Statsrådet förväntas då leva upp till saklighetskravet i regeringsformen. Hon uttalar sig inte som privatperson eller som partipolitisk debattör, utan som statsråd och chef för Finansdepartementet, samt som företrädare för regeringen. I anslutning till pressträffen gjorde finansministern en rad uttalanden som förmedlade bilden av att de offentliga finanserna är i mycket dåligt skick. I Dagens Nyheter den 13 oktober återges i artikeln "Andersson: 'Det är en tom lada vi kommer till'" till exempel följande citat: *"Det har blivit väldigt tydligt att ladan är helt tom. Det är inget dukat bord vi kommer till – det är helt avskrapat. Frågan är om ens bordet står kvar"*.

Denna beskrivning av de offentliga finanserna tillbakavisas av Finanspolitiska rådet, regeringens expertmyndighet som ska granska om finanspolitiken möter sina grundläggande mål. Under rubriken "Inte tomt i ladorna" skrev Finanspolitiska rådet i ett pressmeddelande den 16 oktober 2014:
"Sverige och omvärlden har gått igenom en utdragen lågkonjunktur och den tidigare regeringen har fört en expansiv finanspolitik som gett underskott i de offentliga finanserna. Rådet anser att finanspolitiken under krisen i huvudsak har varit välbalanserad. /.../
Trots den expansiva finanspolitiken har den offentliga skuldkvoten varit stabil under lågkonjunkturåren. Nuvarande underskott innebär inte något hot mot de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. I ljuset av den långa lågkonjunkturen bedömer vi att de offentliga finanserna är i gott skick, särskilt jämfört med andra länder".

I regeringsformen 1 kap. 9 § stadgas följande: "Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter

Jonas Jacobsson Gjörtler
Ledamot i Finansutskottet • Sveriges riksdag
SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet".

Enligt grundlagskommentarerna av Holmberg m.fl. (2006, s. 75) inbegriper "andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen" även regeringen när den agerar som högsta förvaltningsmyndighet.

Konstitutionsutskottet har vid olika tillfällen redogjort för vad detta saklighetskrav närmare innebär. I 2007/08:KU6, s. 14 f. refererades till en studie av Thomas Bull, då docent vid juridiska institutionen vid Uppsala universitet, nu justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen ("Objektivitetsprincipen" i Lena Marcusson (red.) Offentligrättsliga principer, 2005, s. 71 f.).

Att basera beslut på helt felaktigt material eller att bortse från fakta som redovisats i ett ärende är enligt Bull troligen det mest uppenbara exemplet på bristande saklighet. Grundlagens krav på saklighet har, enligt Bull, också medfört ett krav på hur anställda vid myndigheter bör uppföra sig vid kontakter med allmänheten. Detta innebär att saklighetskravet inte enbart aktualiseras när ärenden handläggs och bedöms juridiskt, utan även vid det som brukar kallas faktiskt handlande och vid ren service gentemot medborgarna. Bull förklarade det faktum att 1 kap. 9 § regeringsformen fått ett så vidsträckt tillämpningsområde med att det ytterst handlar om att upprätthålla förtroendet för den offentliga maktapparaten.

Härutöver kan nämnas Justitiekanslerns beslut 1994-09-26 (dnr 1590-94-20). En polismyndighet hade i det brottsbekämpande arbetet lämnat vilseledande information till massmedier. I beslutet hänvisade JK till saklighetskravet i regeringsformen och sade att det som en generell regel för all polisverksamhet liksom för all annan myndighetsverksamhet givetvis bör gälla att uppgifter som myndigheter lämnar till massmedia eller till allmänheten ska vara korrekta.

KU har vid flera tillfällen åberopat saklighetskravet i regeringsformen i sin granskning av regeringen. I bet. 2007/2008:KU6, sid. 33, framhöll utskottet att de uppgifter som regeringen lämnar till KU måste vara korrekta: "Medvetet vilseledande uppgifter kan självfallet aldrig accepteras och står i strid med saklighetskravet i regeringsformen". Detta torde innebära att KU menar att uppgifter som statsråd lämnar omfattas av regeringsformens saklighetskrav, även när regeringen inte agerar som högsta förvaltningsmyndighet, det vill säga även i andra sammanhang än när regeringen tar ställning till överklaganden av förvaltningsärenden. Det kan till exempel handla om situationen att statsråd uttalar sig i media som företrädare för regeringen. (Jfr. bet. 2007/2008:KU20, där KU slog fast: "Ett uttalande får inte heller kunna leda till att en beslutsprocess utåt uppfattas på ett annat sätt än vad det faktiska beslutet innebär".)

Uttalanden av finansministern har inflytande på hur svenska och internationella aktörer agerar på och gentemot den svenska marknaden. Det är alltså av

SVERIGES RIKSDAG

synnerligen stor vikt att finansministern inte bryter mot saklighetskravet i regeringsformen, eftersom uttalanden från finansministern i hög grad påverkar förtroendet för svensk ekonomi.

Enligt samstämmiga bedömningar av bland andra Finanspolitiska rådet och en rad ekonomer[1] beskrev finansministern läget i de offentliga finanserna på ett felaktigt sätt den 13 oktober. Jag begär därför att konstitutionsutskottet ska granska om finansminister Magdalena Andersson då bröt mot saklighetskravet i regeringsformen 1 kap. 9 §.

Stockholm den 22 oktober 2014

Jonas Jacobsson Gjörtler
Riksdagsledamot (M)

---

[1] I artikeln "Ekonomer inte oroliga för Sveriges finanser" på dn.se den 13 oktober citerades tre ledande ekonomer: Annika Winsth, chefsekonom på Nordea, Erik Höglin, chef för offentliga finanser på Konjunkturinstitutet, samt Robert Bergqvist, chefsekonom på SEB.

"Å ena sidan tycker jag att de är alldeles för optimistiska om tillväxten de kommande åren. Å andra sidan målar de upp en bild av att Sverige står väldigt svagt rustat, och med tanke på den kris vi har gått igenom är det ju tvärtom så att Sverige har klarat sig väldigt bra under den här krisen, säger Annika Winsth, chefsekonom på Nordea till TT."

"Sedan kan man inte säga att det är någon kris i de offentliga finanserna. Vi ser inte att den finansiella marknaden har tappat förtroende för svenska ekonomi och statsskulden är ganska låg, säger Erik Höglin, chef för offentliga finanser på Konjunkturinstitutet."

"I dag är Sveriges statsskuld 40 procent av BNP. En siffra som enligt Robert Bergqvist är bra i internationella jämförelser.

– Det är när en offentlig skuld börjar komma upp mot 80 procent av BNP som det blir ett problem och tittar vi ute i Europa ligger vi bra till, flera länder börjar komma upp mot 100 procent av BNP.

– Jag är inte orolig för Sveriges finanser, säger Robert Bergqvist."

I Sveriges radios Studio Ett den 13 oktober uttryckte professor Lars Calmfors: "Att tala om 'en tom lada', det är inte bra. Man får acceptera att det sägs mycket dumt i en valrörelse, men att det också sägs efter valet är mer graverande. Det är ju så att Sverige har en oerhört låg skuldsättning och räknar man också in att offentlig sektor har fordringar, har ju offentlig sektor en finansierad nettoförmögenhet på 27 procent av BNP och det är väldigt bra."

Bilaga A4.3.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-12 SB2015/326/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 12
Dnr 527-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Finansministerns uttalanden om de offentliga finanserna

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Rikard Jermsten.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-06

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Finansministerns uttalanden om de offentliga finanserna

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka kommentarer föranleder anmälarens påståenden om finansminister Magdalena Anderssons uttalanden om de offentliga finanserna?

Inför den aktuella pressträffen fick finansministern en föredragning om de offentliga finanserna av tjänstemän vid Finansdepartementet. Föredragningen låg sedan till grund för den redovisning som finansministern lämnade vid pressträffen. Av finansministerns redovisning framgick bl.a. att det konjunkturjusterade offentligfinansiella sparandet 2014 bedömdes uppgå till -0,9 procent av BNP, samtidigt som det faktiska sparandet förväntades uppgå till -2,2 procent av BNP. Den strukturella avvikelsen från överskottsmålet bedömdes således för 2014 uppgå till nästan 2 procent av BNP, och den målsatta nivån om 1 procents överskott över en konjunkturcykel beräknades inte uppnås någon gång under prognosperioden. I förhållande till den bedömning som den förra regeringen redovisat i 2014 års ekonomiska vårproposition hade det finansiella sparandet reviderats ned för samtliga prognosår. Under pressträffen framhöll finansministern vidare att det inte fanns utrymme för ofinansierade reformer de kommande åren.

Det var mot denna bakgrund som finansministern i den aktuella intervjun bl.a. konstaterade att ladan var helt tom, att det inte var ett dukat bord som den tillträdande regeringen kom till och att samtliga kommande reformer måste finansieras fullt ut.

2. Föregicks de ovan redovisade uttalandena av några överväganden kring om, och i så fall hur, dessa uttalanden skulle kunna påverka svensk ekonomi i olika avseenden; t.ex. räntenivåerna på svenska statspapper och andra värdepapper?

2

Finansministern redogör regelbundet, bl.a. inför regeringens beslut om budgetpropositionen, för sin syn på läget i den svenska ekonomin. Som en del av detta redovisar statsrådet även sin bedömning av de offentliga finanserna. Bedömningarna bygger på beräkningar och prognoser av Finansdepartementet, inte på hur externa aktörer förväntas agera.

I likhet med andra bedömare av de offentliga finanserna gör Finansdepartementet sina beräkningar och prognoser i enlighet med beprövade metoder. Det kan därvid konstateras att de prognoser från Finansdepartementet som låg till grund för den redovisning som omnämns i svaret på fråga 1 inte väsentligt avvek från andra bedömares, när hänsyn tagits till skillnader i antaganden om tillkommande inkomst- och utgiftsförändringar för åren efter budgetåret.

3. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Varken anmälan eller promemorian föranleder några ytterligare kommentarer.

Bilaga A4.4.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 09
Dnr 1525-2014/15

Stockholm 2015-01-09

Till: Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av klimat- och miljöministerns uttalanden i samband med Naturvårdsverkets beslut om delegering av beslutsrätten av licensjakt

Bakgrund

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelserna att besluta om licensjakt på varg i ett rovdjursförvaltningsområde under särskilda omständigheter.

Den 30 oktober 2014 beslutade Naturvårdsverket att delegera beslut om licensjakt på varg i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Delegeringen skedde till följande län: Dalarna, Gävleborg, Stockholm, Värmland, Västmanland, Västra Götaland, Uppsala och Örebro.

Enligt regeringsformen 12 kap. 2 § föreskriver att ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller mot en kommun eller som rör tillämpningen av lag. Detta är förbudet mot så kallat ministerstyre.

Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av beslutsrätt till länsstyrelsen, så som beskrivits ovan, är ett beslut som rör tillämpning av lag.

I samband med ovanstående beslut uttalade sig statsrådet Åsa Romson (MP) i media. Det är dessa uttalanden som jag önskar att konstitutionsutskottet granskar.

Händelse

Statsrådet Åsa Romson (MP) har i en TT-artikel som publicerats 30/10-2014 av bland annat Dagens Nyheter[1] och Expressen[2] uttalat sig kring Naturvårdsverkets beslut. Bland annat framgår följande av artikeln "Miljöminister Åsa Romson säger att hon är kritisk och helst hade sett att eventuella beslut hade fattats vid ett senare tillfälle".

[1] http://www.dn.se/nyheter/sverige/naturvardsverket-oppnar-for-vargjakt-i-vinter/
[2] http://www.expressen.se/nyheter/regeringen-djupt-splittrad-kring-vargjakt/

SVERIGES RIKSDAG

I en artikel och intervju publicerad av Sveriges Radio 30/10 2014 framgår det att statsrådet uttryckt följande: ”Nej jag beklagar dagens beslut hos NVV om licensjakt i vinter”.[3]

För mig tycks dessa uttalanden spegla statsrådets åsikter kring det specifika fall som Naturvårdsverket fattade. Det framstår som att ministern uttalar kritik mot hur myndigheten har agerat i detta specifika fall, något som enligt regeringsformen inte är tillåtet.

Frågeställning

Med det ovan anförda så vill jag att konstitutionsutskottet granskar klimat- och miljöminister Åsa Romsons (MP) uttalanden och huruvida dessa kan vara brott mot regeringsformens reglering som förbjuder ministerstyre.

Dag som ovan

Eskil Erlandsson

Riksdagsledamot (C)

[3] http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6005598

Bilaga A4.4.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-11 SB2015/796/RCK

Statsrådsberedningen

Chefen för rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 11
Dnr 1525-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Klimat- och miljöministerns uttalanden i samband med Naturvårdsverkets beslut om delegering av beslutsrätten av licensjakt

Härmed överlämnas en promemoria från Miljö- och energidepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-11

Miljö- och energidepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Klimat- och miljöministerns uttalande i samband med Naturvårdsverket beslut om delegering av beslutsrätten av licensjakt

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse begärt svar på vissa frågor. Miljö- och energidepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna.

1. Vilket beslut av Naturvårdsverket syftade statsrådet Åsa Romson på i sina uttalanden i medierna (se bilaga 3-5)? I vilket syfte gjordes uttalandena?

Det beslut som avsågs var Naturvårdsverkets beslut den 30 oktober 2014 att för åren 2015-2017 delegera beslut om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det aktuella uttalandet av klimat- och miljöministern gjordes efter det att Naturvårdsverket meddelat sitt beslut.

Anmälaren hänvisar i sin begäran om granskning till två artiklar i Dagens Nyheters och Expressens nätupplagor den 30 oktober 2014 som baseras på en telefonintervju med TT samma dag. Enligt artiklarna ska klimat- och miljöministern ha uttalat att hon helst sett att eventuella beslut hade tagits vid ett senare tillfälle och att hon "föreslagit till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S) att upphäva beslutet". Citatet är inte en korrekt återgivning av klimat- och miljöministerns uttalande. Ministern har dock uttalat att hon för landsbygdsministern föreslagit att tillfälligt ta bort de möjligheter till licensjakt som finns i jaktförordningen.

Klimat- och miljöministerns uttalande hade inte till syfte att påverka myndigheten.

2. Har statsrådet Åsa Romsons uttalanden med anledning av Naturvårdsverkets beslut föregåtts av kontakter med berörda myndigheter respektive inom regeringen? Om ja, har dessa kontakter dokumenterats

inom Regeringskansliet? Om svaret är ja, önskar utskottet ta del av denna dokumentation och de handlingar denna avser.

Nej, inga sådana kontakter har förekommit med anledning av beslutet.

3. Med stöd av vilken bestämmelse har regeringen bemyndigat Naturvårdsverket att delegera beslut om licensjakt till länsstyrelserna (24 a § jaktförordningen)?

Regeringen har med stöd av 29 § 2 och 52 § jaktlagen bemyndigat Naturvårdsverket att delegera beslut om licensjakt till länsstyrelserna.

4. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till ytterligare kommentarer.

Bilaga A4.5.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 27
Dnr 1705-2014/15

Stockholm 2015-01-27

Till konstitutionsutskottet

Statsministerns möjlighet att påverka vilka som blir statsråd

I Expressen den 5 oktober 2014 stod följande:

"Samarbetet med Miljöpartiet under förhandlingarna om regeringens sammansättning har enligt källor till Expressen flutit på bra. Löfven, Fridolin och Romson började i god tid och jobbade intensivt med regeringsbildningen, vilket gjorde att listan på namn var klar redan i tisdags. Man började med att bestämma vilka poster som S respektive MP skulle ha. Först därefter diskuterade man namnen. Gustav Fridolin och Åsa Romson fick ensamt ansvar för att välja vilka personer de ville ha på Miljöpartiets poster."

Hela artikeln finns här: http://www.expressen.se/nyheter/dokument/sa-loste-stefan-lofven-det-rodgrona-pusslet/

En liknande bild gavs i Expressen den 9 januari 2015:
http://www.expressen.se/nyheter/alice-bah-kuhnke-jag-skrek-rakt-ut/

Enligt 6 kap. 1 § första stycket regeringsformen består regeringen av statsministern och övriga statsråd. Statsministern tillsätter enligt andra stycket övriga statsråd. Konstitutionsutskottet granskade 2007 Fredrik Reinfeldts sätt att bilda regering och konstaterade att regeringsformen ger stor frihet åt statsministern när det gäller vem som ska utses till statsråd. Man kan dock inte komma ifrån att ansvaret för att utse övriga statsråd ligger hos just statsministern. Det kan inte delegeras. Om den beskrivning som återges i Expressen är korrekt hade Stefan Löfven inget inflytande över vilka personer från Miljöpartiet som skulle utses till statsråd.

När Alice Bah Kuhnke beskrivits som Löfvens skrällminister och som en djärv utnämning av Löfven har alla missat att hon är miljöpartist och därmed en person vars utnämning till minister Löfven inte kunnat påverka, enligt skildringen i Expressen. Om hon är en skrällminister så är hon Fridolins och Romsons skrällminister – det var de som var djärva nog att välja henne, det var inte Löfven som valde henne.

Trots det som står i Expressen får man anta att Löfven i formell mening har undertecknat utnämningarna även av de miljöpartistiska statsråden,

Per Bill

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

men räcker det för att leva upp till innebörden av 6 kap. 1 § regeringsformen, när han i reell mening saknat möjlighet att påverka vilka som skulle få sex av ministerposterna i hans regering?

När konstitutionsutskottet gjorde sitt ställningstagande år 2007 reserverade sig ledamöterna från S, V och MP. De anförde i sin reservation bland annat följande: *"En förutsättning för att statsministern ska kunna leva upp till sitt ansvar är vidare självklart att utnämningarna föregås av personlig kontakt och samtal med samtliga tilltänkta statsråd"*. Det tycks inte som om Stefan Löfven har efterlevt detta.

Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska om Stefan Löfven har levt upp till de krav som 6 kap. 1 § regeringsformen måste anses ställa på möjlighet för statsministern att i praktiken kunna påverka vilka som blir statsråd i hans regering.

Per Bill

Bilaga A4.5.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/708/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 1705-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Statsministerns delaktighet i processen att utse statsråd tillhörande ett annat parti

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Céline Holmberg.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

2015-03-09

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 - Statsministerns delaktighet i processen att utse statsråd tillhörande ett annat parti

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 12 februari 2015 i rubricerat ärende.

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på frågorna. Samråd har skett med Justitiedepartementet beträffande fråga 3.

1. I vilken utsträckning deltog statsministern i diskussioner med företrädare för Miljöpartiet om vilka personer som skulle utses till Miljöpartiets statsrådsposter och vilka möjligheter hade han att före tillsättningsbeslutet påverka dessa val?

Av 6 kap. 1 § regeringsformen följer att det är statsministern som tillsätter övriga statsråd. Innan statsråden utsågs hade statsministern samtal med bl.a. företrädare för Miljöpartiet om vilka personer som skulle utses.

2. I vilken utsträckning hade statsministern kontakt med de miljöpartistiska statsråden innan han tillsatte dem?

3. Mot bakgrund av bestämmelsen i 6 kap. 2 § regeringsformen, vilka åtgärder vidtogs från statsministerns sida, utöver ett eventuellt deltagande i diskussioner med företrädare för Miljöpartiet, för att före utnämningarna av de miljöpartistiska statsråden få information om sådana förhållanden som kan vara av betydelse för utnämningen?

Svar på fråga 2 och 3: Statsministern hade personliga samtal med tilltänkta statsråd innan de utsågs. Därutöver tillsåg statsministern att särskilda samtal med de tilltänkta statsråden genomfördes mot bakgrund av bestämmelserna i 6 kap. 2 § regeringsformen.

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

4. Vilka kommentarer i övrigt föranleder uppgifterna i anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A4.6.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 27
Dnr 1706-2014/15

2015-01-27

Till Konstitutionsutskottet:

Utrikesminister Margot Wallström ställde in en resa till Israel. I Sveriges radios Ekot den 15 januari meddelade kabinettssekreteraren att detta berodde på kalenderskäl. Som svar på följdfrågor uppgavs också Israels val i mars som ett hinder för besöket i januari. Uppgifter till Sveriges radios Ekot gjorde gällande att skälet till den inställda resan var att utrikesminister Wallström inte var välkommen in i Israel samt att israeliska utrikesdepartementet skulle tolka resan som privat och inte låta resan föranleda några säkerhetsarrangemang, inte heller skulle officiella möten genomföras.

Sveriges utrikesminister Margot Wallström skulle rest till Israel i januari 2015 för att bland annat delta i ett seminarium till Raoul Wallenbergs minne. Den resan ställdes in. Anledningen till detta är enligt UD kalenderskäl.

Toppnyheten i Sveriges radios Ekots morgonsändning den 15 januari är att Wallström inte är välkommen i Israel. Ekot erfar att anledningen till den inställda resan är att Wallström inte skulle fått officiella möten med vare sig Israels utrikesminister eller premiärminister och att Israel skulle betraktat Wallströms besök som privat och därför inte låta besöket föranleda några säkerhetsarrangemang.

I radioprogrammet P1 morgon samma dag 15 januari intervjuas kabinettsekreteraren. Detta på grund av att utrikesministern bokat in en annan resa och enligt uppgift inte kan svara på frågorna från journalisterna. Kabinettssekreteraren meddelar att anledningen till den inställda, eller uppskjutna, resan är kalenderskäl och att utrikesministern tyvärr inte kunde möta det palestinska ledarskapet. Kabinettssekreteraren beklagar att UM inte kunde delta i konferensen om Raoul Wallenberg. Som svar på följdfrågor meddelar kabinettsekreteraren att den israeliska valrörelsen inför valet i mars också var ett skäl till att resan ställts in, alltså att israeliska utrikesministern var upptagen i valrörelse.

Kabinettssekreteraren framför också att det är allas intresse att ha goda kontakter. Och att "vi ska fortsätta ha goda kontakter med Israeliska företrädare".

De dåliga relationerna med Israel är en politisk utmaning för Sverige. Den nya socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringens hantering av erkännandet av Palestina som stat, vilket meddelades i regeringsförklaringen och även efteråt hanterades valhänt, har allvarligt påverkat Sveriges relationer med Israel.

För att få veta varför resan ställts in har jag den 20 januari ställt en skriftlig fråga till statsrådet om vilket som är skälet till den inställda resan. Den 22 januari meddelade kammaren att svaret på frågan är fördröjt och meddelades den fjärde februari.

Det är anmärkningsvärt att utrikesministern inte kan svara på denna fråga i tid, men det visar att det finns oklarheter.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat statsråden och tidigare slagit fast att den information de ger ska vara korrekt. Därför begär jag att konstitutionsutskottet granskar om den politiska ledningen på UD har lämnat korrekt information till media - och möjligen även som svar på den skriftliga frågan - på det sätt som kan förväntas av regeringen.

Sofia Arkelsten
Riksdagsledamot (M)

Bilaga A4.6.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/877/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 1706-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Lämnad information om utrikesministerns inställda resa till Israel

Härmed överlämnas en promemoria med bilagor från Utrikesdepartementet. Bilagorna har sekretessmarkering.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-11

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Lämnad information om utrikesministerns inställda resa till Israel

1 bilaga

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Kan det bekräftas att kabinettsekreterare Annika Söder, pressekreterare Erik Boman samt Mats Samuelsson på UD:s pressjour uttalat sig på de sätt som återgivits i de artiklar som bilagts promemorian?

Bilagorna förefaller ge en rättvisande bild, även om det inte kan bekräftas att återgivningen i media av uttalanden från ovan nämnda personer från UD i varje detalj är korrekt.

2. Hur svarar uttalandena som avses i fråga 1 och vad som anförs i det skriftliga frågesvaret mot vad som framförts från företrädare för israeliska UD inför det inställda besöket?

Utrikesministern beslutade i december att besöka Israel och Palestina för att bland annat delta i en konferens till Raoul Wallenbergs minne i mitten av januari 2015. Kontakter med israeliska UD gav vid handen att det skulle bli svårt att få möten med regeringsföreträdare – inklusive med utrikesministern – den aktuella tidpunkten, då Israel vid det laget skulle vara inne i en valrörelse. Planeringen inför besöket fortskred trots detta besked.

En tid senare kom uppgifter i media om att utrikesminister Lieberman inte skulle komma att träffa utrikesminister Wallström. När kontakt togs med officiella företrädare för Israel på tjänstemannanivå var beskedet att Lieberman inte skulle ta emot med hänvisning till valrörelsen. Detta påverkade inte heller besöksplaneringen. Den 29 december 2014 lämnade israeliska UD besked om att besöket skulle komma att betraktas som

privat. Då besöket inte var att betrakta som inkommande till israeliska UD skulle säkerhet heller inte erbjudas utrikesministern. Samma dag på eftermiddagen kom uppgifter om kalenderproblem gällande möten på den palestinska sidan med utrikesminister Malki samt president Abbas, som båda skulle vara på resa aktuella datum. På kvällen den 29 december fattades beslutet att skjuta upp utrikesminister Wallströms besök till Israel och Palestina.

Beslutet att skjuta på besöket till Israel och Palestina till ett senare tillfälle var grundat på en sammanvägning av ovan nämnda skäl, vilket har redogjorts för i de intervjuer som företrädare för UD har gjort i media samt anförts i det skriftliga frågesvaret.

UD:s företrädare har valt att med hänsyn till Sveriges bilaterala relationer med Israel avstå från att spekulera i huruvida antydningar i media om att "atmosfären" mellan Sverige och Israel skulle ha påverkat möjligheten till officiella möten i Israel.

Sverige har en frekvent, öppen och bred dialog med Israel på en rad områden som bland annat omfattar politisk dialog om fredsprocessen och det svenska erkännandet av Staten Palestina. Sveriges ambition att upprätthålla en god och bred relation delas av Israel vilket återkommande har bekräftats i samtal mellan svenska och israeliska företrädare. Utrikesministern avser besöka Israel och Palestina vid ett senare tillfälle.

3. Utskottet begär för sin granskning ut handlingar som gäller utrikesministerns inställda resa till Israel i januari 2015; det som begärs ut är dels *korrespondens som finns mellan svenska UD och Sveriges ambassad i Tel Aviv* dels *tjänsteanteckningar som förts med anledning av telefonkontakter mellan svenska UD och Sveriges ambassad i Tel Aviv i de delar som är relevanta i förhållande till att utrikesminister Margot Wallströms planerade israelresa i januari 2015 ställdes in.*

Handlingarna bifogas, se bilagor.

4. Vilka kommentarer i övrigt föranleder denna promemoria och anmälan?
Promemorian och anmälan föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A4.7.1

HANS HOFF
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 29
Dnr 1738-2014/15

Stockholm 2015-01-29

Begäran om granskning av biståndsminister Gunilla Carlssons inblandning i Sidas beviljande av anslag till NDI, EF och EPF.

Enligt uppgifter som har framkommit i granskning i media, bland annat i Aftonbladet under januari 2015, har organisationerna National Democratic Institute (NDI), Eurasia Foundation (EF) och dess dotterorganisation Eurasia Partnership Foundation (EPF) tillsammans fått 95 miljoner kronor från Sida. Dessa organisationer säger sig verka för ökad demokratisering av länder, bland annat i forna Sovjetunionen. Organisationerna får också finansiering av det amerikanska biståndsorganet USAID.

Enligt medieuppgifterna har en stor del av Sidas anslag används till att köpa politiska medieinslag i georgisk media, och även till ett speciellt ledarskapsprogram som stöttar utvalda politiker i deras valkampanjer. Enligt samma uppgifter skrev den dåvarande biståndsministern Gunilla Carlsson (M) i oktober 2007 ett brev till EF där hon på Sidas och Sveriges vägnar utlovade bidrag på motsvarande 23 miljoner kronor under tre år till organisationen. Två veckor senare inkom EF med en ansökan till Sida som beviljades av myndigheten. Ett Sida-protokoll från den 23 november samma år antyder att initiativet till samarbetet kommer från Utrikesdepartementet (UD). Sida uppger att UD, "visat starkt intresse för projektet", eftersom EF har ett gott rykte där, och att samarbetet är ett "tillfälle för tätare kontakter mellan Sverige och USA". Dessutom, anges i protokollet, har Sida i samband med EF:s ansökan fått ett brev från UD, som bekräftar att organisationen ska få 23 miljoner kronor.

Enligt regeringsformen styr regeringen riket. Beslutsfattandet i regeringen sker genom kollektivt fattade beslut där regeringsärenden avgörs av regeringen vid regeringssammanträdena. Regeringsformen tar därmed i princip avstånd från ministerstyre, dvs. rätten för ett statsråd att även statsrättsligt avgöra regeringsärenden. Enligt grundlagsberedningen har det ansetts bäst förenligt med det svenska systemet med självständiga ämbetsverk, att rätten att ge direktiv för förvaltningsmyndigheterna ligger hos regeringen kollektivt.

Mot bakgrund av uppgifterna om att biståndsministerns brev kan ha påverkat Sidas beslut om att bevilja dessa medel till berörda organisationer, vill jag att konstitutionsutskottet granskar om ministerns agerande strider mot regeringsformens krav på att enskilda statsråd inte får blanda sig i myndigheters handläggning av enskilda beslut.

Hans Hoff

Hans Hoff

Bilaga A4.7.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/711/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 1738-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Dåvarande biståndsministerns inblandning i Sidas beviljande av ekonomiskt stöd till en viss organisation

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars J Nilsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-10

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Dåvarande biståndsministerns inblandning i Sidas beviljande av ekonomiskt stöd till en viss organisation

1 bilaga

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 12 februari 2015 i rubricerat granskningsärende. Tidigare statsrådet Gunilla Carlsson har informerats om granskningsärendet.

1. Utskottet önskar en kopia av det brev som dåvarande biståndsministern Gunilla Carlsson skrev den 11 oktober 2007 till Eurasia Foundation.

Handlingen bifogas, se bilagan.

2. Vad var syftet med att skriva brevet till Eurasia Foundation?

Syftet med brevet var att besvara ett brev som Eurasia Foundation hade skickat till dåvarande biståndministern, statsrådet Carlsson, den 12 mars 2007. I det brevet hade Eurasia Foundation bl.a. informerat om planen att etablera ett partnerskap benämnt Eurasia Partnership Foundation.

Av svarsbrevet den 11 oktober 2007 kan utläsas att statsrådet vidarebefordrade information som hon hade fått från Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) med innebörden att Sida arbetade med en bidragsansökan från Eurasia Foundation och att det inte föreföll finnas några hinder mot ett positivt besked. Statsrådet informerade samtidigt om regeringens arbete med att fokusera det svenska biståndet till att omfatta färre länder, i syfte att öka kvalitén och effektiviteten i det svenska utvecklingssamarbetet.

3. Föregicks brevet av något regeringsbeslut? Om ja, önskar utskottet ta del av beslutet.

Nej, brevet föregicks inte av något regeringsbeslut.

4. Förekom några kontakter mellan regeringen, statsrådet Gunilla Carlsson eller Regeringskansliet och Sida om ekonomiskt stöd till Eurasia Foundation under hösten 2007?

Kontakter mellan regeringen och Regeringskansliet, å ena sidan, och myndigheter, å andra sidan, förekommer regelbundet. I förhållande till Sida sker detta såväl genom återkommande samråd mellan Sida och Regeringskansliet som genom löpande informella kontakter på tjänstemannanivå. Av brevet från statsrådet till Eurasia Foundation framgår att Sida i det aktuella ärendet hade informerat Utrikesdepartementet om ansökan från Eurasia Foundation inklusive myndighetens syn på denna.

5. Har regeringen beslutat några riktlinjer för Sidas ekonomiska stöd till organisationer som är verksamma i Georgien som gällde under 2007? Hur svarar i så fall dessa riktlinjer mot det i granskningen aktuella stödet?

Den 19 januari 2006 beslutade regeringen en samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Södra Kaukasien, dvs. Armenien, Azerbajdzjan och Georgien, för åren 2006-2009. Strategin utgör därmed utgångspunkten för Sidas genomförande av det bilaterala utvecklingssamarbetet i regionen för åren 2006-2009. I beslutet uppdrar regeringen även åt Sida att redovisa genomförandet av strategin i Sidas hel- resp. halvårsrapportering.

Strategin fokuserade särskilt på Georgien eftersom bedömningen gjordes att regeringsskiftet i Georgien 2003 hade skapat nya förutsättningar för demokratisering och stabilisering i regionen. De huvudsakliga målen för utvecklingssamarbetet med Georgien specificerades i strategin som "stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter samt ekonomisk och hållbar utveckling, i första hand inom lantbruket, på ett sätt som ökar fattiga kvinnors och mäns försörjningsmöjligheter". Några av delmålen för Georgien var att öka georgiska medborgares insyn och inflytande i politiska processer, att stödja utvecklingen av den lokala demokratin samt att stärka det civila samhällets möjligheter att delta i politiska processer.

Efter handläggning fattade Sida beslut om att stödja insatsen i fråga. Sida ingick sedermera ett insatsavtal med Eurasia Foundation om samarbete, ett samarbete som fortfarande pågår.

6. Utskottet önskar en kommentar om hur brevet till Eurasia Foundation förhåller sig till bestämmelserna i regeringsformen om regeringens beslutsfattande och om regeringens styrning av myndigheterna.

Brevet innehåller upplysningar till Eurasia Foundation om att statsrådet erhållit information om att Sida arbetade med en bidragsansökan från stiftelsen och att det inte föreföll finnas några hinder mot ett positivt besked i fråga om denna ansökan. Innehållet i brevet kan inte anses innebära att några direktiv getts till Sida beträffande myndighetens handläggning och beslut i fråga om stiftelsens ansökan eller det efterföljande samarbetsavtalet.

7. I anmälan och i de refererade nyhetsartiklarna nämns att Sida i samband med EF:s ansökan till Sida om ekonomiskt stöd hösten 2007 fått ett brev från UD som bekräftade att organisationen skulle få 23 miljoner kronor. Finns det ett sådant brev från UD till Sida – utöver brevet från statsrådet Gunilla Carlsson? I sådant fall önskar utskottet en kopia av brevet.

Något sådant brev finns inte.

8. Vilka upplysningar eller kommentarer i övrigt ger anmälan och denna promemoria upphov till?

Anmälan eller promemorian föranleder inte några kommentarer i övrigt.

REGERINGSKANSLIET

Ministry for Foreign Affairs
Sweden
Minister for International Development Cooperation

2007/10-16 U / C

11 October 2007

MK-B

Mr William Horton Beebe-Center
President
Eurasia Foundation
1350 Connecticut Ave, NW
Suite 1000
Washington, DC 20036

[a.4/MK

Dear Mr Beebe-Center, 07-03-12

Thank you very much for your letter regarding possible cooperation between Eurasia Foundation and Sweden.

I am of course aware of previous jointly financed programmes in Russia and Moldova, which have been relevant and successfully implemented. I have also been interested to hear about the discussions that you and your colleagues from Eurasia Foundation have had with representatives of both the Ministry for Foreign Affairs and the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), about possible new support to civil society in Eastern Europe. I understand that these discussions have been fruitful and constructive, gradually focusing on Eurasia Foundation's activities in South Caucasus.

In parallel, work has been carried out at the Ministry for Foreign Affairs to focus Swedish development cooperation on a more limited number of countries, to safeguard quality, effectiveness and efficiency in development cooperation. As a result of this process, deepened bilateral cooperation with Georgia is foreseen. The focus will be on facilitating integration with the European Union, thereby strengthening poverty reduction and reform efforts. With other countries, among them Armenia and Azerbaijan, there will be a gradual phasing out of bilateral cooperation, over a period of roughly three years.

I am also pleased to inform you that in the Budget Bill for 2008, presented on 20 September, a slight increase is foreseen in the allocations for development cooperation with countries in Eastern Europe and the Western Balkans.

The latest version of Eurasia Foundation's proposal is now being processed, and at this point there do not seem to be any significant obstacles in substance to Sida taking a positive decision in the coming few weeks. On

Postal address
SE-103 39 Stockholm
SWEDEN

Telephone
+46 8 405 10 00

E mail: registrator@foreign.ministry.se

Visitors' address
Fredsgatan 6

Fax
+46 8 723 11 76

Skickat & vanlig post 2007-07

the basis of the proposal, subject to further discussion to define expected results but broadly in line with the priorities expressed in it, Sweden would be prepared to enter into a strategic partnership with Eurasia Foundation and contribute USD 1 000 000 annually to Eurasia Partnership in Georgia. Our wish for a clear focus on Georgia is in line with the overall Government strategy to broaden and deepen cooperation with this country.

For us, a decision to give support is not only a funding obligation for the requested three years but also a long-term responsibility to do what we can to contribute to Eurasia Foundation's becoming a sustainable local non-governmental organisation, as envisioned and planned.

Yours sincerely,

Gunilla Carlsson

Bilaga A4.7.3

REGERINGSKANSLIET

2015-04-01 SB2015/711/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -04- 01
Dnr 1738-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Dåvarande biståndsministerns inblandning i Sidas beviljande av ekonomiskt stöd till en viss organisation

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars J Nilsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-04-01

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Dåvarande biståndsministerns inblandning i Sidas beviljande av ekonomiskt stöd till en viss organisation

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 19 mars 2015 i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor. Tidigare statsrådet Gunilla Carlsson har informerats om granskningsärendet.

1. Har brevet som Eurasia Foundation skrev den 12 mars 2007 till dåvarande statsrådet Gunilla Carlsson vidarebefordrats till Sida?

Av den dokumentation som har påträffats i Regeringskansliet har inte framkommit att brevet som Eurasia Foundation skrev den 12 mars 2007 till dåvarande statsrådet Gunilla Carlsson, där även Sida stod som mottagare, har vidarebefordrats till Sida.

2. I Gunilla Carlssons brev till Eurasia Foundation den 11 oktober 2007 anges bl.a. att "The latest version of Eurasia Foundation's proposal is now being processed ... ". Vilket förslag (proposal) avses med detta?

Med formuleringen torde avses den senaste versionen av Eurasia Foundations bidragsansökan till Sida.

3. I svaret på utskottets fråga 4 anges att det i förhållande till Sida sker återkommande samråd mellan Sida och Regeringskansliet och löpande informella kontakter på tjänstemannanivå. Förekom det några samråd eller informella kontakter under hösten 2007 som avsåg Eurasia Foundations ansökan? Om det förekom sådant samråd eller sådana kontakter, hur har de dokumenterats? Utskottet önskar ta del av eventuell dokumentation.

4. I svaret på fråga 4 anges även att det av brevet från statsrådet till Eurasia Foundation framgår att Sida i det aktuella ärendet hade informerat Utrikesdepartementet om ansökan från Eurasia Foundation inklusive

2

myndighetens syn på denna. Hur har denna information från Sida dokumenterats? Utskottet önskar ta del av dokumentationen.

Av den dokumentation som har påträffats i Regeringskansliet har inte framkommit om eller när sådant samråd eller sådana informella kontakter förekommit eller hur denna information från Sida dokumenterats.

Bilaga A4.7.4

Sida 2007-12-03* 17810

☐ Director General
☒ Department/Embassy
☐ Division

DECISION on Contribution

Department/Embassy	Division	Decision date	Decision No.
EUROPE	BSR		
Reporting: Nina Strandberg		Case no. 2007-001611	
Approved by: Head of Department		Signature	
Present: Mirja Peterson		Consultation with: Admin assistant	

1. Acc. No.	2. Org. Code	3. FU	4. Contribution/Component	5. Contract/Activ.	6. Acc. Spec
7221	763	20	76003712		

Allocation account: 156821	Contribution identity in the PLUS system: 7600371201

Copy to	Distr (date/sign)
Dept/Div (orig) MFA, B Karlsson, D Sjöögren SDC Tbilisi, M Israelsson, L Bermsjö	

Subject and decision

Contribution to: **Core support to Eurasia Partnership Foundation Georgia**

Country:	Georgia
Sector:	Civil Society
External Part/implementing org.	Eurasia Partnership Foundation, George Zarubin, Regional Vice President, gzarubin@eurasia.org.ge, tel: +995 32 22 32 64
Cooperating part:	
Starting date:	January 1, 2008
Time schedule:	Activity period: December 1, 2007 - December 31, 2010 Agreement period: December 1, 2007 - June 30, 2011
Sida-contribution:	
Planned expenditure 2007:	SEK 6 300 000
Planned expenditure 2008:	0
Planned expenditure 2009 –:	SEK 6 300 000 SEK 6 300 000 (for 2010)
Other financing via Sida:	-
Total project expenditure:	SEK 18 900 000 (SEK 65 000 000 for the entire programme during 3 years)
Information.	louise.bermsjo@sida.ge or nina.strandberg@sida.se

SUMMARY

Eurasia Foundation (EF) has been working in the South Caucasus more than a decade providing support to civil society organisations mainly through re-granting activities. Now EF attempts to consolidate its past achievement by turning it into a local foundation, Eurasia Partnership Foundation (EPF) with three branches, Armenia, Azerbaijan and Georgia, which will be united by a common mission and a shared board. The new foundation will be locally led and managed. Among the activities are; Grants management programmes, Assisting grant applicants on project design and implementation schedules, and Operating programmes where EPF acts as a convener or intermediary among stakeholders on a particular issue. It is envisaged that the EPF will able to have more cost effective administrative structures and resource management, and to be in a better position raise both local and international funds. Among the expected outcomes are: Increased collaboration among stakeholder groups, including citizens, NGOs, issue interest groups, local business, public officials, increased

G:\EUROPA\BSR\Land och regionmappar\Södra Kaukasien\Projekt\Projektförslag\Eurasia Foundation\beslut Eurasia.doc

networking and cooperation between regional and Tbilisi based CSOs and between media and CSOs for promoting public debate and participation in local decision making processes and enhanced government and civil society dialogue on designing and implementing policy reforms. Eurasia is now seeking core support from Sweden for the establishment of the Eurasia Partnership Foundation in Georgia for an initial three-year period (2008-2010).

Eurasia Foundation has invited Sweden to be a founding member of the localized Eurasia Partnership Foundation with the right to nominate a candidate for the international Board of Trustees. As a donor, Sida will not be represented on the Board. Sweden, represented by the Ministry for Foreign Affairs, has nominated a candidate to represent Sweden. It is hence Sweden, and not Sida, that is the founding partner of Eurasia Partnership Foundation.

The contribution was discussed in the Department's Project Preparation Committee prior to in-depth preparation on September 13, 2007.

Proposal

With reference to 2007-000520 and enclosed Assessment Memo it is proposed that Core support to Eurasia Partnership Foundation Georgia be approved with a total Sida contribution of SEK 18 900 000 for Activity period of December 1, 2007 - December 31, 2010 and an Agreement period of December 1, 2007 - June 30, 2011. 35% of the contribution will be earmarked for the Open Door Grants Programme.

Decision

Head of Department decides

that Core support to Eurasia Partnership Foundation Georgia be provided during an Activity period of December 1, 2007- December 31, 2010 and an Agreement period of December 1, 2007 - June 30, 2011 according to proposal dated October 24, 2007. Of this, 35 % will be earmarked for the Open Door Grants Programme.

that SEK 6 300 000 be allocated for this purpose from Appropriation 8:1, Bilateral Development Cooperation, Appropriation item 26 East Europe and Central Asia, budget line ODA Countries, for the financial year 2007, for Georgia,

that SEK 12 600 000 be allocated from the right to enter into financial commitments received,

that Head of BSR be charged with signing, on behalf of Sida, the agreement with Eurasia Partnership Foundation in main accordance with the enclosed draft agreement

Enclosures:
- Assessment Memo
- Letter from the Swedish MFA to Eurasia Foundation regarding Swedish funding
- Draft agreement
- Proposal dated October 24, 2007

G:\EUROPA\BSR\Land och regionmappar\Södra Kaukasien\Projekt\Projektförslag\Eurasia Foundation\beslut Eurasia.doc

Sida

MEMO

23 November, 2007

Louise Bermsjö
SDC Tbilisi

Ref number 2007-001611

In-depth Assessment Memo of - Core support for the Establishment of Eurasia Partnership Foundation in Georgia

SUMMARY
Eurasia Foundation (EF) has been working in the South Caucasus more than a decade providing support to civil society organisations mainly through re-granting activities. Now EF attempts to consolidate its past achievement by turning it into a local foundation, Eurasia Partnership Foundation (EPF) with three branches, Armenia, Azerbaijan and Georgia, which will be united by a common mission and a shared board. The new foundation is to be launched in November 2007 and will be locally led and managed, with an international Board of Trustees. Among the activities are; Grants management programmes, Assisting grant applicants on project design and implementation schedules, and Operating programmes where EPF acts as a convener or intermediary among stakeholders on a particular issue. It is envisaged that the EPF will able to have more cost effective administrative structures and resource management, and to be in a better position raise both local and international funds. Among the expected outcomes are: Increased collaboration among stakeholder groups, including citizens, NGOs, issue interest groups, local business, public officials, Increased networking and cooperation between regional and Tbilisi based CSOs and between media and CSOs for promoting public debate and participation in local decision making processes and Enhanced government and civil society dialogue on designing and implementing policy reforms.

Eurasia is now seeking core support from Sweden for the establishment of the Eurasia Partnership Foundation in Georgia for an initial three-year period (2008-2010).

1 BACKGROUND

1.1 General context

Eurasia Foundation has been active in the South Caucausus since 1995. Since then they have been channelling grants and implementing projects/programmes worth over 20 MUSD to civil society development in Georgia. Eurasia Foundation was established in 1992 by the US State Department as a delivery mechanism to support grassroots initiatives and locally defined projects. It was created as an alternative to the more traditional, large scale and externally driven technical assistance projects.

Sida has provided support for civil society in Georgia for several years through e.g. Kvinna till Kvinna, some of the UNDP projects and NRC. There are large unmet needs in the sector and Sida has therefore been looking for a way to further support civil society and in a more programmatic manner. Eurasia Foundation was at an early stage identified as a possible partner and discussions were initiated in 2006. Due to budgetary constraints for the following year the idea was not pursued. In early spring 2007 Eurasia Foundation sent a request for Swedish funds to the Minister for Development Cooperation, with the concept of transforming Eurasia Foundation's field offices into a network of local foundations to be supported by an international coalition of donors. Significant interest in the concept was shown by the Swedish Ministry for Foreign Affairs as the Eurasia Foundation enjoys a good reputation with the Swedish MFA and as the programme provides an opportunity for closer American and Swedish relations through this joint founding partner initiative. Sweden as well as other Nordic countries have a history of cooperation with Eurasia Foundation in Eastern Europe e.g. Russia, Ukraine. An earlier version of the proposal was considered at the Sida Europe Department's Project Committee[1] and it was recommended for an in-depth assessment. Shortly before Sida received the final revised proposal for the Eurasia Partnership Foundation, the Swedish MFA sent a letter confirming the commitment of funding of 3 MUSD for three years for the Georgian programme.

1.2 Applicable Swedish strategy/country or other operational plan

Support to civil society is in line with the priorities for Georgia in Sweden's strategy for development cooperation with the South Caucasus: democratic governance, in particular bringing civil society more fully into political processes, and respect for human rights. The Country Plan for 2007 specifies that possibilities for supporting local NGOs through an international partner for implementation in 2008 onwards will be investigated.

1.3 Overview of the sector

Regardless of the significant development of the civil society sector in Georgia during the last decade, there are still considerable obstacles to overcome before the civil society is representative and influential. One problem is that there is a distrust of the intentions of NGOs from the government's side as well as from the ordinary citizen, which views the NGOs as elitist doing little useful work for the common citizen while having generous salaries. This reflects that the NGO sector in Georgia, as in many former Sovjet contries, to a large extent has been donor driven and has foregone a more natural "bottom-up" growth process with grassroots initiatives and community-based priorities. Another problem is that people in Georgia very seldom organize themselves and take action. People are disillusioned, since public officials still most often blatantly ignore public opinion.

Sida carried out an assessment of the needs and opportunities regarding civil society when developing the strategy for development cooperation with Georgia in 2005. The assessment identified problems and needs related to the Soviet legacy such as weak civil society, small NGOs centred around one charismatic

[1] On September 13, 2007

individual, donor driven agendas, lack of membership and democratic organisational structures, and lack of sustainability. It also identified problems related to more recent developments - with the Rose Revolution, many prominent individuals from civil society started working for the government. At the same time, many donors shifted their support from civil society to direct support to the new government. There are several vocal NGOs that have succeeded in putting human rights issues on the political agenda or that have assisted the government in developing action plans in the area of e.g. trafficking, gender equality and child welfare. However, to ensure the continued development towards democracy, a vital and membership based civil society that can hold government accountable is necessary.

Most of the well established NGOs in Georgia are working in Tbilisi, many of them achieving good results for the groups they are representing, while relatively few organisations represent the interests of people living in the regions, i.e outside of Tbilisi.

In regard to the substantial reforms that Georgia is undertaking, the need for Civil Society monitoring is of particular importance since people in general often are unaware of what effects these reforms will have and how they will effect their lives.

2 ASSESSMENT OF THE PROGRAMME/PROJECT

2.1 Main features

Previous experience

Sida has until date not been supporting Eurasia Foundation in the Southern Caucasus. Sida has experience from working with Eurasia Foundation in other countries where the cooperation has been satisfactory, for example by supporting an election programme in Moldova and a Media project in Russia.

Selected Results from Eurasia Foundation's work in Georgia

- A total 20 MUSD has been channelled through Eurasia Foundation programmes and most of the today's larger NGOs in Georgia received seed money in the 90ies, when few other donors were active in the country.
- In 2003, the local branch of the International Society for Fair Elections and Democracy (ISFED) received a grant from the Open Doors Grants programme to conduct exit polling during the Presidential elections. The results of ISFED's exit polls provided reliable and independent confirmation that the elections had been rigged. The results of the exit polls were broadcasted on independent TV channels across the country, which stirred up public opinion and ultimately led to the Rose Revolution.
- An NGO in Akhaltsikhe received an Open Door Grant and launched a public campaign that succeeded in pressuring the government to maintain higher accountability over the local budget. Building from the success of

the pilot project, Eurasia Foundation launched the Anticorruption NGO Watchdog Initiative (ACWI).

- Georgian Young Lawyer's Association, a grantee of the ACWI monitored the use of presidential envoy funds in six regions of Georgia and found many examples of misuse and corruption. They developed a package of recommendations on effective management of these funds, which were presented to regional governors. Many of these recommendations were adopted by regional administrations
- Achievements by other recipients of the ACWI include significant changes to the staff, budgets and expenditures of government bodies, including the dismissal of several corrupt officials. More than 70 percent of the recommendations made by the NGO watchdogs were integrated by local governments into their activities, and the grantees won several court cases.
- The NGO EveryChild piloted a community based model of childcare in the Tianeti region, with a grant from Eurasia Foundation. Former orphanage residents were reunited with their extended families or placed in foster care families, and receive extra care and support at an after school facility. In Rustavi, the organization set up a small group home and organized foster care for children who are living in an orphanage that is scheduled to shut down. The government of Georgia has adopted a country-wide deinstitutionalization plan and plans to continue involving NGOs in developing community based models of care.

Eurasia has plenty of success stories from their 13 years in the region, but show weakness in analysing what outcome and impact their efforts has made on a more aggregated level. This, along with the inconsitent use of terminology, will need to be a dialogue issue for Sida during the agreement phase in order for Sida to be able to assess results.

Establishing a local Foundation

The Eurasia Partnership Foundation (EPF) will be made up of three locally registered Foundations in Armenia, Azerbaijan and Georgia united by a regional office in Tbilisi. The offices will have a joint mission and an integrated program strategy and will have identical governance and management structures. These three national institutions will inherit Eurasia Foundation's financial and management systems, programmatic know-how and institutional knowledge. EPF will take over all programs of Eurasia Foundation branch offices as of January 1, 2008.

Development objective

The Eurasia Partnership Foundation's development objective for involvement in the south Caucasus is to contribute to building a civil society sector that conducts high quality and independent policy analysis, citizen education, advocacy and service provision, enabling all citizens to achieve social and economic prosperity.

Project objectives
Eurasia Partnership Foundation will have a number of operating projects[2], some of them are inherited from Eurasia Foundation, and re-granting programmes. The operating projects will have the following objectives:

On-going operating projects
Participatory Civic Monitoring - To equip citizen groups and civil society organizations (CSOs) with skills and knowledge to monitor the planning and implementation of key government reforms and the provision of public and social services; and to enhance the impact of civic monitoring on policy formation, to enhance the role of media as a civic watchdog.

Corporate Social Investment- To encourage the growth of corporate philanthropy, to improve private companies capacity to design and implement social investment projects, to promote specific social investment projects linking private companies and non- commercial organizations to promote awareness of social investment, the type of giving that makes significant social impact while simultaneously improving private companies' long-term competitiveness.

Community Empowerment through Youth initiatives, *Youth Banks* and *A part of Europe*- To encourage community volunteerism and activism among the youth, to develop professional governance and management skills among youth, and to empower young people especially representative of vulnerable groups to become more active in social and economic life of the country, to encourage cooperation between NGOs in the centre and periphery of Europe

Caucasus Research Resource Centre - To increase local capacity to conduct high quality social science research that informs the actions of policy makers.

Cross Border Cooperation - To promote cross border cooperation for peace and economic growth in the greater Caucasus and Black Sea regions, to assist the South Caucasus countries in meeting common ENP Action Plan commitments in the areas of waste management, vocational education, food standards and safety, and to stimulate increased dialogue between governments and NGOs on ENP-related issues.

Economic Development through Tourism – To support development and promotion of tourism professional education system, to increase the capacity of SMEs involved in tourism and hospitality, regarding service standards and business management practices and to support creation of information materials and databases for the industry.

[2] When a need for a convener or intermediary among stakeholders is identified on an issue, an EPF operating project can bring groups together to improve collective action. Operating projects often also have a grant component on that particular issue.

Planned operating projects (under development)
Presidential and Parliamentary Elections – To strengthen the capacity of Georgian society to conduct free and fair elections and increase citizen's participation in the political process, to educate voters on their rights and responsibilities, to increase capacity of civil society to monitor the election process and the voters lists.

EU integration – To ensure wider participation of Georgian society in the process of committing towards common European values (democracy and human rights, rule of law, good governance, market economy principles and sustainable development) and alignment with European social, political and economic institutions. To involve Georgian civil society in the process of designing and monitoring of the ENP AP and to enhance government-civil society dialogue on designing and implementing policy reforms.

Conflict resolution and tolerance building - To contribute to the peaceful resolution of the Georgian-Abkhaz conflict through public diplomacy, exchange of often conflicting views over history and future of the region, and joint discussions on social and economic issues of joint concern, and to facilitate the greater tolerance and understanding of the needs of non-majority ethnic groups in Georgia (with focus on Azeri and Armenian population living in the compact settlements across the boarders with Azerbaijan and Armenia) and support practical steps towards their social and economic integration.

Grants program
In addition to the smaller grants in the operating projects there are the Open Door Grants Programme, the Targeted Grants Programme and the Trilateral Grants Programme. Eurasia tries to be responsive to the emerging community priorities rather than directive, which in turn makes it unfeasible to identify the project objectives for those projects in advance. For example the Open Door Grants Program point of departure is that it will give grants to pilot projects that present a new innovative approach to a persistent problem.

Target group
The main target group for the Foundation is the Civil Society as a whole. There are specific target groups for the individual projects such as Civil Society Organisations, Youth and youth groups, media, local businesses, social science researchers.

Activities
Eurasia Partnership Foundation will run both operating projects and grants programs. The difference is that the in the operating projects EPF is ultimately responsible for the delivery of outputs and project results while for the grants allocated to an outside partner the responsibility rests with the grantee.

In the operating projects EPF will conduct a wide range of activities depending on the project needs, i.e baseline studies, needs assessments, surveys, monitoring, roundtable discussions, seminars, conferences, study trips, websites, workshops

awareness campaigns and grant-making activities (see programme proposal for details).

For the grants program EPF works with re-granting through the following mechanisms/tools:

- Grants management, assisting grant applicants on project design, implementation schedules, evaluation processes, baselines and indicators. All applicants will also, whether funded or not receive feedback on their ideas and proposals.
- Open door grants – receiving unsolicited proposals from NGOs on a continual basis.
- Targeted grants – an area of priority is identified for which NGOs can submit applications e.g. BTC pipeline monitoring
- Trilateral grants – Eurasia aims to build confidence between individuals and NGOs in the three countries in the South Caucasus by providing funds for joint projects in the area of e.g. environment and trade, media.
- Operating projects – Several of the operating projects has a re-granting component, such as the Youth Banks for developing leadership skills among youth, Participatory civic monitoring to assist local populations in monitoring government service delivery, ENP Civic Dialogue to raise awareness of the concrete benefits of European integration.

Beneficiaries
The society as a whole. The possibilities for a citizen to make its voice heard and demand its rights is a precondition for a functioning democracy. An active civil society increases the possibilities for people to hold central and local governments accountable, to put their needs on the agenda of policy makers, and to bring about change in their own lives by coming together.

Expected outcomes
Expected outcomes of the operating projects:

- Improved professional capacity of CSOs to conduct civic monitoring.
- Increased collaboration among stakeholder groups, including citizens, NGOs, issue interest groups, local business, public officials.
- Increased knowledge, awareness and usage of participatory monitoring techniques at the local level
- Increased networking and cooperation between regional and Tbilisi based CSOs and between media and CSOs for promoting public debate and participation in local decision making processes.
- Companies operating in Georgia are aware of social investment as a concept and its application and are actively using tax incentives for charitable giving.
- Companies and NGOs partner up to implement social projects.
- Increased opportunities for volunteerism and civic activism among young people.

- More opportunities for young people to gain employment thanks to the skills gained through the Youth Bank Program.
- Increased dialogue and exchange of experience between youth in Georgia and the rest of Europe.
- Increased engagement of research institutions, university scholars, think-tanks and independent policy analysts in policy agenda setting and policy formulation.
- Increased preparedness of school graduates to enter the tourism workforce, improved capacity for the two selected tourism schools, to provide quality vocational education and retraining programmes
- Increased public participation in the process of committing towards common European values and alignment with European social political and economic institutions.
- Enhanced government civil society dialogue on designing and implementing policy reforms.

2.2 Relevance

Eurasia Partnership Foundation's support to civil society is in line with Sweden's strategy for Georgia, the Country Plan and the new Swedish objective for the region. The considerable political interest for Sweden to become a Founding partner of EPF has not motivated a thorough analysis of alternative organisations that could serve as an implementer of civil society support. However, two other organisations were at an early stage considered, Open Society Foundation and the Georgian NGO Horizonti, but were assessed as less suitable than EPF.

As previously mentioned Sida conducted an assessment of the civil society in Georgia which concluded that the sector to a large extent had been donor-driven. As NGOs continue to lack or have a limited membership base, this program also runs the risk of continuing in that direction in the sence that the set priorities are not necessarily identified by people in the local communities. "Organic" initiatives have never really got the chance to grow in Georgia, since NGOs quickly learn what initiatives are attractive to the donors. Ideally, Sida believes, democratisation should resonate and be built on local initiatives and societal values and not to be perceived by the community as an imposed project by external entities.

On the other hand the programme does give opportunities for the development of CSO initiatives, for example the programme has mechanisms in place for responding to grass root initiatives, through the responsive grants. The programme also includes the regions in particular in the Youth Bank project and the Civil Monitoring. It is assessed that it would be desirable to include and work with the regions more extensively. This will be an important dialogue issue during the agreement phase.

As developing a citizen consitutency and democratic organisational structures are not important aspects of EPF's work, Sida's contribution to EPF's work will hence not meet all the needs identfied by Sida in terms of civil society. Sida will maintain these aspects as dialogue issues during the agreement phase but cannot

expect to change the focus of EPF's work. Instead, Sida will need to support other civil society initiatives that address these aspects e.g. Kvinna till Kvinna. Sida will also encourage contact between EPF and Kvinna till Kvinna.

Gender is basically understood by EPF as specific support to women-oriented projects (e.g. businesses by women and women's business associations), whereas the other projects are presented without mentioning neither women nor gender even though all the projects supported by the EPF are gendered and will have gendered consequences. There is no mention of strategies to secure gender sensitivity in advocacy, data collection, analysis, education or awareness raising projects supported by EPF. As the EPF focus so much on political and economic development the lack of a discussion of how gender structures shapes and constrains individual opportunities is surprising. It will be a key issue for Sida during the implementation period to discuss with EPF on how to integrate a gender perspective into the EPF thinking and programming.[3] We propose that it is included as a requirement in the Agreement that all EPF employees will undergo training on gender perspectives and that the planned gender mainstreaming strategy is implemented in not only new but also in currently running projects.

The cross-border programme is anticipated to have a positive impact on the environment. Future EPF grants might be going to projects that support cleaner and healthier environment. None of the projects at this moment in time is assessed to have a possible negative impact on the environment and therefore an Environmental Impact Assessment will not be conducted.

2.3 Effectiveness and cost efficiency

While the expected outcomes, as defined, are difficult to reach and ambitious, it is assessed that the proposed objectives could be reached by the programme. The proposed activities in relation to expected costs are assessed to be satisfactory. There are some additional costs in the setting up of a local foundation, therefore one can still question on why Sida should go in as a founding partner and not as a regular programme donor. On the other hand as a founding partner Sweden/Sida expects to have greater influence[4] over the programme and the priorities set by the Foundation.

It is assessed that the proposed programme will assist in creating a more fruitful relationship between the CSO and businesses and the CSOs and the government. It is unlikely that Eurasia Partnership Foundation will be able to assist CSOs in developing a citizen constituency and democratic organisational structures.

One of the Corporate Social Investment project objectives is to improve private companies' capacity to design and implement social investment projects. The intention with this objective needs to be discussed with EPF, as Sida is of the

[3] The Sida gender helpdesk has provided the comments on gender.
[4] By nominating a candidate to the Board of Trustees, to be an observer on the advisory board and by continuous dialog with EPF

opinion that the local businesses should partner-up with local NGOs that would design and implement these projects, while the local businesses would fund the same.

2.4 Feasibility

Eurasia Foundation has been working in the region for almost 13 years and the Eurasia Partnership Foundation is based on the same approach and working methods. The Financial Systems and internal control will be inherited from Eurasia Foundation.

Initially the Georgia office of EPF will have some 17 employees; one country director (local national), an Associate Director (usually an expatriate), 5 program officers, 3 grants managers, 2 finance staff, an officer manager and several administrative support staff. The CRRC program has one country director, two program staff,a librarian and an IT manager in each country. EPF's Presidential office also based in Tbilisi (same premises as the Georiga office) includes five staff: the President, Executive Assistant, Chief Financial Officer, Regional Development Officer and a Regional Communications Officer, who serve all three countries. These staffing patterns are not expected to significantly change during the first three year period. Additional staffing for operating programs will be required, but with fixed-term contracts that are directly linked to the project life cycle.

EPF will be a member of the EF Network, consisting of the localized institutions in Central Asia, Russia, Eastern Europe and the South Caucasus. The EF DC office provides basic services[5] to all members of the EF Network, in accordance with the network's charter. The EF DC office also assists in the institutional development of Network members by participating in the Board of Trustees[6], and in maintaining common information systems, programmatic standards, and fundraising strategies. The two main purposes of the EF Network are to assist the new institutions in reaching in financial sustainability and to ensure the level of programmatic standards.

The feasibility of establishing the Eurasia Partnership Foundation and running the grant programmes and operating projects is assessed by Sida as very good.

The feasibility of the ongoing operating project such as the Youth Banks and the Citizen Monitoring and Evaluation is assessed to be satisfactory. For the projects that are under development Sida, however, questions the feasibility of the EU integration programme which seems weak and the expected outcome for the Conflict and tolerance building regarding the Georgia-Abkhaz conflict as EPF have previously not worked in the area of conflict resolution. It is assessed that EPF has a tendency to be active in a vast number of areas, instead of focusing on

[5] Managing the core grants from the US government and grants/donations from donors who can only work with American "non-for profit organisations", reporting on the networks activities to the US government.

[6] for example, EF's President, Horton Beebe-Center, will be on the Board of Eurasia Partnership Foundation

issues and projects where they have a comparative advantage. This may constitute a feasibility risk. However, the overall feasibility of EPF programmes are judged to be sound.

2.5 Sustainability

The localisation of the Eurasia Foundation into Eurasia Partnership Foundation builds on the idea that this is a way to turn it from an American organisation into a local sustainable institution. In 2004 Eurasia established the new Eurasia Foundation of Russia and in 2006 Eurasia Foundation of Central Asia, both have added about 25 % to their operating budgets by attracting support from both international and local donors. Sida assesses that Eurasia Partnership Foundation will have the same opportunity to attract financial resources and that it will be better equipped in doing so since it will be able to draw on the lessons-learnt and the experience gained by the Russian and Central Asian localised foundations.

The Board of Trustees will be identical for all the three countries and managed from the President's Office in Tbilisi. To begin with the board will be comprised of international persons with a deep knowledge about the region and its context. Local persons will be added to the Board as soon as politically possible. The tensions between Armenia and Azerbaijan currently prevent registering nationals from all the three countries as governors on local legal entities. Another obstacle in getting local persons on the Board is the fact that the board will be the fiduciary responsible body for the foundations, which is seen as a risk to local persons at this moment in time. The Board will consist of three committees, the Executive Committee, the Audit and Finance Committee and the Selection Committee. The Board Members term is three years and the selection committee will continuously evaluate the needs of the Board and search for new candidates.

At the first board meeting the issue of how the board members will be compensated will be decided upon. The idea is that the Board should be as little of a burden as possible and that Board participation is on a voluntary basis and that the participants are expected to pay for their own travel and accommodation. Sida assesses that this is best from financial sustainability point of view. At the same time this may constitute a problem for Swedish/European Board members as few Swedish/European people would be able or willing to privately cover the cost of travelling to the south Caucasus twice a year. This needs to be addressed in the individual cases in order to maintain member diversity.

The local ownership is assessed to be good for the grants programmes, in particular for the Open Grants Programme which is responsive rather then directive.

2.6 Co-ordination and consultations

EPF will, depending on project and sector, co-ordinate and collaborate with a number of other donors, i.e EC, USAID, OSFG, WB, DFID, OSCE, implementing agencies UNDP, CoE, Horizonti Foundation and Ministries, Ministry of Education, Ministry of Economic Development, State Ministry of

Conflict Resolution and be active the parliamentary, election and joint ENP monitoring co-ordination groups.

Eurasia Partnership Foundation have just reached an agreement of mutual benefit with International School of Economics at Tbilisi State University (ISET), which is Sida funded, for them to host the Caucasus Resource and Research Centre in their building.

2.7 Risks and risk management

The proposal from Eurasia Foundation includes a risk analysis and risk management strategy which pertain to financial risks such as the risk for corruption and fraud, political risks such as indirect political pressure on the localized foundation, risk of programmatic failure due to new programmes focusing on rural regions with less skilled NGO partners, and sustainability risks. The risk management strategy for financial and political risks is the oversight function of the international Board of Trustees and the fact that it is international and hence less receptive to corruption and political pressure. While such a risk management strategy can be appropriate it is not a long term solution and this needs to be discussed further with Eurasia.

Today the majority of the Board members are Americans or have in one way or the other been working for Eurasia Foundation. There is a risk that EPF will not be able or willing to get more Europeans to the Board, which in turn will make it more difficult to attract European donors and funds. Another risk is that with the main part of Americans on the Board is that EPF will remain an American organisation with American values as opposed to transforming itself into a more European organisation with European values and perspectives on civil society.

The management strategy for risks relating to sustainability, institutional, programme and financial, is assessed to be rather sound.

2.8 Systems for follow-up, monitoring and evaluation

Eurasia partnership Foundation will inherit the Eurasia Foundations monitoring and evaluation system. Through a combination of narrative and financial reports from their grantees, source documentation, audit reports and site visits, EPF will get feed-back on the financial and programmatic progress and the results of grants.

In the programme that EPF is managing they will identify outcome indicators that reflect expected overall program results. These will be a mix of quantitative and qualitative indicators. For each outcome EF will identify output quantitative indicators for immediate results, which will help to monitor program activities, and provide on-going feedback on the program's effectiveness. EPF will report against outcome and output indicators in its narrative reports to the donors.

Prior to all larger program initiatives, EPF collects baseline data and undertakes needs assessments in order to determine the demands and gaps in infrastructure and services that can be met through programmatic activity.

Sida assesses that EPF have very good systems for follow-up, monitoring and evaluation.

3 DESIGN OF THE SWEDISH CONTRIBUTION

3.1 The Swedish contribution in relationship to the overall programme

The Swedish support will be directed exclusively towards the Georgian programme in the region. The total budget proposed for Georgia is approximately 65 MSEK for three years.

Budget in USD	2008	2009	2010
Eurasia Foundation/US Government	$ 1,570,000	$ 1,600,000	$ 1,700,000
Grant Programs	$ 180,000	$ 444,402	$ 590,000
Operating Programs	$ 1,000,884	$ 737,198	$ 738,571
Support	$ 389,116	$ 418,400	$ 371,429
Other Donors	$ 406,986	$ 500,000	$ 600,000
Grant Programs	$ -	$ 50,000	$ 50,000
Operating Programs	$ 340,378	$ 339,792	$ 429,792
Support	$ 66,609	$ 110,208	$ 120,208
SIDA	$ 1,000,000	$ 1,000,000	$ 1,000,000
Grant Programs	$ 492,440	$ 492,440	$ 492,440
Operating Programs	$ 307,560	$ 307,560	$ 307,560
Support	$ 200,000	$ 200,000	$ 200,000
Total Budget	$ 2,976,986	$ 3,100,000	$ 3,300,000

Sida will contribute with a maximum of 21MSEK for a three-year period (or as in proposed budget 3 MUSD) for the Georgian part of the Foundation[7] 35% of the contribution will be directed, as chosen by Sida, to the Open Door Grants Programme, a pool of resources for initiatives that are innovative or responds quickly to emerging needs in Georgia. This reflects Sida's priority to initiatives emerging from local communities. The rest will be core-support for all the Eurasia Partnership Foundations activities in Georgia, of which 45% will be for re-

[7] Sida has agreed to, if support is to be given to EPF, let EPF use part of the core funding for covering regional projects costs for events that are to be held in Georgia, but not covering the costs of the participants from the other countries. This was discussed and agree upon in a meeting with George Zarubin, Mirja Paterson, Nina Strandberg and Louise Bermsjö on October 18th 2007.

granting programs or operating programs, and 20% will used for overhead support costs. The latter includes oversight and management, finance and office expenses, and staff development. Important to note is that overhead cost does not cover the operating programme personnel costs for the operating projects, which in turn will be taken from the operating project budgets. This increases the overhead and personnel costs with an average of approximately 7.7% (and in effect reduces the operating programs expenditure with the equivalent amount). Sida assesses that a total percentage of 27.7% for overhead and personnel is acceptable for this kind of initative.

During the first three years following the registration of Eurasia Partnership Foundation, Eurasia Foundation's office in Washington DC will manage an annual grant to Eurasia Partnership Foundation from USAID and continue to build the capacity of Partnership Foundation, ensuring that core funding is expended in an appropriate and transparent fashion. In the future, Eurasia Foundation will continue to serve as a channeling mechanism for donors who can only work with a U.S. "not-for-profit grant recipient". All other donor support will go directly to Eurasia Partnership Foundation. Sida will enter into an Agreement directly with Eurasia Partnership Foundation in Georgia.

3.2 Sweden's role in coordination and consultation arrangements, in particular alignment and harmonisation; delineation of responsibilities among partners and within Sida.

Eurasia Foundation has proposed to Sida to become a founding partner of the Eurasia Partnership Foundation. As a founding partner Sida/Sweden can nominate a candidate to sit on the Board of Trustees (regional) and give suggestions (not decide) for local Advisory Panel members and members of issue-based ad hoc advisory committees. *Sida cannot and will not be represented at the Board of Trustees. However, the Swedish Ministry for Foreign Affairs will nominate a candidate to represent Sweden. It is hence Sweden, represented by the Swedish MFA and not Sida that is the founding partner of Eurasia Partnership Foundation.* Sida is invited to be an observer at the Board meetings as well as on the different committees. Eurasia Foundation has also expressed interest in seeing that Sida can facilitate linkages to other Sida funded projects and programmes.

As an American Foundation, Eurasia Foundation wants to make the Eurasia Partnership Foundation a more 'global' initiative by securing European funds and have Europeans on the Board of Trustees. Eurasia Partnership Foundation has expressed its wishes for Sida to assist Eurasia in securing additional European donor funds, by hosting a donor forum in Stockholm or somewhere else in Europe. The matter is currently under discussion with the Swedish MFA.

3.3 Key issues for Sida during the agreement phase

EPF staff member should be educated in gender issues. Important for EPF to go through all existing projects and programmes and secure that the planned gender mainstreaming strategy is implemented. It is also important that EPF develop sensitivity to gendered aspects of concepts central to EPF, such as citizen, stakeholder, youth, innovation, judicial reform, board member, social security and

business.[8] Sida will therefore require capacity development of EPF staff to be carried out. The Sida grant can be used to cover such a training.

To propose that the candidate nominated by the Swedish MFA sit on the Selection Committee for ensuring that the Swedish values and priorities continues to be represented in the future Board of Trustee constellations.

Sida intents to monitor the initiative closely through e.g. observing in committees, discussions in annual reviews and attempts to influence the direction of EFP activities towards grass roots orientation/bottom up strategies, organisational democracy and mobilisation of organisation's constituency.

The direction of the Open Doors Grants Programme has to be closely monitored during the first phase of the program, for ensuring that Sida and Eurasia Partnership Foundation shares the same view on what initiatives to fund.

3.4 Key areas of dialogue during agreement phase

- How EPF can work with CSO to increase their membership-base and organisational democracy.
- How EPF can work more extensively in the regions.
- EPFs risk management strategy in the long-term.
- How EPF can develop their results analysis for getting a better view what impact the EF and EPF has in the region.

3.5 Aspects relating to monitoring, evaluation and the quality assurance of the Swedish contribution

EPF has proposed to provide a quarterly interim program report to Sida, along with semiannual interim financial updates. The interim reports are intended to be used as instruments for designing the following year's activities, to introduce new intervention instruments as needed, and to make any mid-course program strategy corrections necessary. These reports will be a tool for EPF and Sida to jointly make adjustments to address any discrepancies between program design and realization. On a quarterly basis, the EPF country director and program staff will meet with Sida representatives to confer on major updates or anticipated strategic developments in EPF's core portfolio. For Open Door Grants Program, special briefings and a consultation schedule, at minimum on a bimonthly basis, will be set up according to Sida's preferences.

Sida will propose for EPF to submit semi-annual and annual narrative and financial reports and annual work plans that will be revised semi-annually (see agreement for details).

3.6 Completion and exit

Since this is the start-up phase of a new foundation a second phase and even a third are likely to be proposed. Towards the end of the first phase Sida will have

[8] In accordance with Sida gender help-desk recommendations

to evaluate the co-operation. Therefore it is premature to plan when and how and the exit will be made.

3.7 A proposed decision

Noting certain weaknesses in the proposed programme, Sida nevertheless sees potential for good results in EPF's work with civil society support and development and hence endorses the commitment already communicated to Eurasia Partnership Foundation by the Swedish Ministry of Foreign Affairs to support this initiative through core support with a maximum amount of 18 900 000 SEK (the equivalent of approximately 3 MUSD) during a three year period (2008-2010). 35% of the contribution will be earmarked for the Open Door Grants Programme.

Attachments

- Proposal with annexes
- Letter from the Swedish MFA to Eurasia Foundation
- Draft Agreement

REGERINGSKANSLIET

11 October 2007

Ministry for Foreign Affairs
Sweden
Minister for International Development Cooperation

Mr William Horton Beebe-Center
President
Eurasia Foundation
1350 Connecticut Ave, NW
Suite 1000
Washington, DC 20036

Dear Mr Beebe-Center,

Thank you very much for your letter regarding possible cooperation between Eurasia Foundation and Sweden.

I am of course aware of previous jointly financed programmes in Russia and Moldova, which have been relevant and successfully implemented I have also been interested to hear about the discussions that you and your colleagues from Eurasia Foundation have had with representatives of both the Ministry for Foreign Affairs and the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), about possible new support to civil society in Eastern Europe I understand that these discussions have been fruitful and constructive, gradually focusing on Eurasia Foundation's activities in South Caucasus

In parallel, work has been carried out at the Ministry for Foreign Affairs to focus Swedish development cooperation on a more limited number of countries, to safeguard quality, effectiveness and efficiency in development cooperation As a result of this process, deepened bilateral cooperation with Georgia is foreseen The focus will be on facilitating integration with the European Union, thereby strengthening poverty reduction and reform efforts With other countries, among them Armenia and Azerbaijan, there will be a gradual phasing out of bilateral cooperation, over a period of roughly three years

I am also pleased to inform you that in the Budget Bill for 2008, presented on 20 September, a slight increase is foreseen in the allocations for development cooperation with countries in Eastern Europe and the Western Balkans

The latest version of Eurasia Foundation's proposal is now being processed, and at this point there do not seem to be any significant obstacles in substance to Sida taking a positive decision in the coming few weeks On

Postal address
SE-103 39 Stockholm
SWEDEN

Visitors address
Fredsgatan 6

Telephone
+46 8 405 10 00

Fax
+46 8 723 11 76

E-mail: registrator@foreign.ministry.se

the basis of the proposal, subject to further discussion to define expected results but broadly in line with the priorities expressed in it, Sweden would be prepared to enter into a strategic partnership with Eurasia Foundation and contribute USD 1 000 000 annually to Eurasia Partnership in Georgia. Our wish for a clear focus on Georgia is in line with the overall Government strategy to broaden and deepen cooperation with this country

For us, a decision to give support is not only a funding obligation for the requested three years but also a long-term responsibility to do what we can to contribute to Eurasia Foundation's becoming a sustainable local non-governmental organisation, as envisioned and planned

Yours sincerely,

Gunilla Carlsson

Sida Contribution No:
76003712
Sida reference No:
2007-001611

AGREEMENT BETWEEN SIDA AND EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION ON CORE SUPPORT FOR EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION IN GEORGIA DURING DECEMBER 1, 2007 – DECEMBER 31, 2010

THE PARTIES

The parties to this Agreement are the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida) and EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION.

A The Swedish International Development Cooperation Agency, Sida

Address:	10525 Stockholm
Dept/Unit:	Department for Europe/ Division for the Black Sea Region
Responsible Officer:	Nina Strandberg
Telephone:	+ 46 (0) 8 698 5000
Fax:	+46 (0) 8 698 55 02
E-mail:	nina.strandberg@sida.se

B EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION

Address:	3 Kavsadze Street, Tbilisi 0179, Georgia
Contact person:	George Zarubin, Regional Vice President
Telephone:	+995 32 22 32 64
Fax:	Fax
E-mail:	gzarubin@eurasia.org.ge

ARTICLE 1 SCOPE AND OBJECTIVES OF THE AGREEMENT

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION intends to carry out a programme in Georgia in accordance with the project description in proposal "Core Support for the Establishment of Eurasia Partnership Foundation in Georgia" dated October 24, 2007.

The objectives of the programme are:

On-going operating projects

Participatory Civic Monitoring - To equip citizen groups and civil society organizations (CSOs) with skills and knowledge to monitor the planning and implementation of key government reforms and the provision of public

and social services; and to enhance the impact of civic monitoring on policy formation, to enhance the role of media as a civic watchdog.

Corporate Social Investment- To encourage the growth of corporate philanthropy, to improve private companies capacity to design and implement social investment projects, to promote specific social investment projects linking private companies and non- commercial organizations to promote awareness of social investment, the type of giving that makes significant social impact while simultaneously improving private companies' long-term competitiveness.

Community Empowerment through Youth initiatives, *Youth Banks* and *A part of Europe*- To encourage community volunteerism and activism among the youth, to develop professional governance and management skills among youth, and to empower young people especially representative of vulnerable groups to become more active in social and economic life of the country, to encourage cooperation between NGOs in the centre and periphery of Europe

Caucasus Research Resource Centre - To increase local capacity to conduct high quality social science research that informs the actions of policy makers.

Cross Border Cooperation - To promote cross border cooperation for peace and economic growth in the greater Caucasus and Black Sea regions, to assist the South Caucasus countries in meeting common ENP Action Plan commitments in the areas of waste management, vocational education, food standards and safety, and to stimulate increased dialogue between governments and NGOs on ENP-related issues.

Economic Development through Tourism – To support development and promotion of tourism professional education system, to increase the capacity of SMEs involved in tourism and hospitality, regarding service standards and business management practices and to support creation of information materials and databases for the industry.

Planned operating projects (under development)

Presidential and Parliamentary Elections – To strengthen the capacity of Georgian society to conduct free and fair elections and increase citizen's participation in the political process, to educate voters on their rights and responsibilities, to increase capacity of civil society to monitor the election process and the voters lists.

EU integration – To ensure wider participation of Georgian society in the process of committing towards common European values (democracy and human rights, rule of law, good governance, market economy principles and sustainable development) and alignment with European social, political and economic institutions. To involve Georgian civil society in the

process of designing and monitoring of the ENP AP and to enhance government-civil society dialogue on designing and implementing policy reforms.

Conflict resolution and tolerance building - To contribute to the peaceful resolution of the Georgian-Abkhaz conflict through public diplomacy, exchange of often conflicting views over history and future of the region, and joint discussions on social and economic issues of joint concern, and to facilitate the greater tolerance and understanding of the needs of non-majority ethnic groups in Georgia (with focus on Azeri and Armenian population living in the compact settlements across the boarders with Azerbaijan and Armenia) and support practical steps towards their social and economic integration.

The objectives of the grants programme will be defined based on community needs as these emerge during the programme period.

ARTICLE 2 THE CONTRIBUTION

From the attached budget, Annex 1, the costs of the entire programme in Georgia during 2007-2020 are approximately USD 9 400 000.

Sida shall make available an amount not exceeding SEK 18 900 000 (equivalent to approximately 3 000 000 USD) for the implementation of the programme.

35% of the Swedish contribution is earmarked for the Open Door Grants Programme.

ARTICLE 3 UNDERTAKINGS BY EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION undertakes

1. to plan, implement and monitor the programme

2. to provide resources from the Swedish contribution as specified in this Agreement, particularly cover the costs of:
   - the costs for travel and accommodation for the Board Member appointed by the Swedish Ministry for Foreing Affairs, unless he or she is able to pay for him/herself.
   - capacity development/training of programme staff in gender analysis, gender perspectives on programming and gender mainstreaming. Sida can assist in providing suggestions for gender trainers and terms of reference.

3. to provide the necessary professional and administrative support, personnel services and any other resources required for a successful implementation of the project/programme

4. to ensure that administration and internal control of project resources are adequately carried out.

5. to fulfil the following obligations: the gender mainstreaming strategy mentioned in the project proposal will be established and implemented into grant making and operating program activities.

ARTICLE 4 CONDITIONS FOR THE USE OF THE SWEDISH CONTRIBUTION

The Swedish contribution may only be used for the implementation of the programme as specified in the project description in proposal "Core Support for the Establishment of Eurasia Partnership Foundation in Georgia" dated October 24, 2007 and the attached budget.

Only costs for activities carried out during the period from December 1, 2007 to December 31, 2010 may be financed from the Swedish contribution. After a period of six months from the latter date, no contribution under this Agreement shall be payable.

Funds not utilised for financing activities before December 31, 2010 shall be repaid to Sida within six months of that date (See Article 10).

Should circumstances arise that call the feasibility or validity of the project/programme into question or cause EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION to make major changes in its objectives, or if EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION decides to make any substantial deviation from the plan presented, EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION must obtain Sida's written approval before continuing the programme or before implementing such changes.

Sida may decide to withhold the disbursement, wholly or in part, if substantial deviations from the presented plan and budget occur, the main programme objectives are imperilled, reports are not delivered as agreed or the programme develops unfavourably in any other important respect in terms of the objectives. Before taking such a decision, Sida shall initiate discussions with EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION.

Sida and EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION agree to co-operate on preventing corruption within and through the programme and undertake to take rapid legal measures to stop, investigate and charge any party suspected on good grounds of corruption or other wilful misuse of resources.

When reports, studies and other information are produced, Sida's cooperation as financier shall be indicated. Sida's name may not be used in such a way that Sida can be regarded as having contributed to or vouching for the content. Sida shall, at its sole discretion, have the right to

copy and distribute information and educational material that EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION has produced under this Agreement

If the conditions set out in this article are not fulfilled or fully complied with, Sida may reclaim funds disbursed, wholly or in part, from EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION will allow Sida to participate as an observer in different advisory groups. However, Sida shall not participate as Member of the Board of Trustees.

ARTICLE 5 PROCUREMENT

Procurement of goods, works and services shall be carried out in accordance with internationally accepted principles and good procurement practices.

No offer, gift or payment, consideration or benefit of any kind that would or could be construed as an illegal or corrupt practice shall be accepted, either directly or indirectly, as an inducement or reward for the award or execution of contracts financed within this programme.

Sida may carry out checks on procurements. The check may take the form of a procurement audit. EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall provide Sida with all the necessary documentation.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION's written Procurement Regulation as presented to Sida together with this Agreement (annex 4) shall apply to the procurement of goods, works and services carried out by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION..

At the request of either of the parties, consultations shall be held on any matter relating to procurement.

The parties may agree that Sida, as a part of the Swedish contribution, provide a procurement expert to support EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION in the procurement.

ARTICLE 7 Planning, review, REPORTING and evaluation Semi Annual Progress Reports covering January –June shall be submitted to Sida no later than August 31. The reports shall cover the activities of the programme and summarise the extent to which its objective(s) have been achieved.

2. An **Annual Review Meeting** shall be held no later than April 30 every year. The Parties shall agree on the forms and frequency of Intermediate Review Meetings. **Agreed Minutes** shall be prepared and signed before a Review Meeting is closed.

An **Annual Progress Report** including an **Annual Work Plan** and an **Annual Financial Report** shall be submitted to Sida no later than 45 days after the end of the financial year. The Annual Progress Report shall cover the results obtained and the impact expected. The reports shall be analytical in approach and include a presentation of difficulties and shortcomings, together with a discussion of possible remedies. The Annual Financial report shall be based on the statement of accounts and cover revenue and expenditure as compared to budget for the entire operation including all sources of financing. Intermediate financial reporting routines shall be agreed between the Parties taking into account, that an approved financial report is a requirement for disbursements under the provisions of Article 8.

3. Sida shall report to EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION on all relevant **transactions by Sida** in the programme. This shall be submitted no less than 14 days before the Financial Report from EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION is due. EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall request the same information from other donors or external co-operating institutions and include all contributions and all costs incurred by them in the Financial Report.

4. A **Completion Report** shall be submitted to Sida in draft no later than 45 days before the Final Review Meeting. The report shall summarise the whole programme and state to what extent the objectives of the programme have been achieved. The reports shall be analytical in approach and include a presentation of difficulties and shortcomings. After joint consideration of the draft, the report shall be amended and finalised and submitted to Sida within 45 days of the meeting. If the Final Review Meeting is for some reason not to be held, the Draft Completion Report shall be submitted to Sida no later than March 31, 2011 and the Final Completion Report within 45 days of receiving comments.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall promptly inform Sida if reports and plans cannot be submitted as agreed. Annual Review Meetings will not be held and new funds will not be disbursed until the required documents have been received.

Irrespective of agreed reporting routines, the parties shall promptly inform each other if a situation arises that makes it likely that the programme will not be carried out as agreed.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall provide Sida with any other information regarding the programme that Sida may reasonably request and shall enable Sida representatives to visit programme locations and inspect property, goods, records and documents. EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall retain all records for 10 years from the last disbursement by Sida. EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall co-operate with and assist Sida in the performance of follow-ups and

evaluations of the impact of the project/programme. The obligations of EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION in this respect shall apply also to previously agreed support provided by Sida to the project/programme.

ARTICLE 8 DISBURSEMENT

The Swedish contribution shall be disbursed as follows:

- SEK 6 300 000 shall be available for disbursement upon signature of the Agreement and request for payment by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION.
- SEK 6 300 000 shall be made available for disbursement when the Annual Progress Report for 2008 has been approved by Sida.
- SEK 6 300 000 shall be made available for disbursement when the Annual Progress Report for 2009 has been approved by Sida.

A prerequisite for disbursement is that the requirements in Article 3 be fulfilled and that progress and financial reporting as provided for by Article 7 be submitted by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION and approved by Sida. Each disbursement request must include or refer to a financial report on the use of all previously disbursed contributions. No disbursement can be made until Sida has approved the request.

Disbursements of contributions shall only be made against a disbursement request in original from EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION. The persons authorized to sign the disbursement request on behalf of EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION is the Regional Vice President or his/her nominated representative. EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall inform Sida of any new nomination.

The disbursement request shall contain the following information and the disbursement shall be made accordingly:

- the word "disbursement request" shall be included in the heading
- the Sida Contribution No.
- the name of the project/programme
- the requested amount in SEK
- the recipient's bank, bank address, account number/IBAN No, account-holder, clearing number/sort code, SWIFT-code and currency of the account
- financial report on use of previous disbursements or reference to such report.

The disbursement request shall be signed and addressed to the Responsible Officer at Sida. The attached Annex 3 provides a model for disbursement request.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall make available an interest bearing bank account for the contribution.

ARTICLE 9 AUDIT

The programme shall be audited annually by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION. The audit shall be carried out by an external, independent and qualified auditor. The audit shall be carried out in accordance with international standards issued by the International Federation of Accountants (IFAC). The terms of reference for the audit and the selection of auditor shall be approved by Sida.

The Audit Report shall express an opinion whether the submitted Annual Financial Report is correct and gives a true and fair view of the activities of the project/programme and whether the execution has complied with the rules and conditions governing the use of funds as expressed or referred to in this Agreement.

The auditor shall submit a Management Letter, which reviews the management and the internal control system of the project/programme. The letter shall state which measures have been taken as a result of previous audit reports/management letters and whether measures taken have been adequate to deal with reported shortcomings.

If requested by Sida the audit shall also cover the progress report of the programme.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall submit the Audit Report and the Management Letter to Sida as soon as it has been received from the auditor; and no later than November 1. A management response shall be produced by the implementing agency and submitted to the auditor and to Sida within three weeks.

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION shall co-operate with and assist Sida in the performance of any additional audits, follow-ups and financial studies that Sida may request.

ARTICLE 10 REFUND OF INTEREST INCOME AND/OR UNSPENT BALANCES

The final financial report shall provide information on interest income and/or unspent balances. These funds skall be refunded to Sida by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION within 6 months of the end of the project/programme,.

For the refund to Sida of interest income and/or unspent balances the bank instructions are as follows:

Account number: 15634-9
Account holder: Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)
Bank: Nordea Bank Sverige AB (publ)
Bank address: S-105 06 Stockholm, Sweden
IBAN No.: SE91 9500 0099 6034 0015 6349
Swift/Bic address: NDEASESS

Transfers can be made to the account via Swift in any currency.

In the notice to Sida, reference shall be made to the Sida contribution ID. The information shall also specify interest income and unspent balances.

ARTICLE 11 ARBITRATION AND APPLICABLE LAW

Any dispute, controversy or claim arising out of or in connection with the Agreement that cannot be settled amicably shall be definitively resolved by arbitration in accordance with the Rules of the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce.

A single arbitrator shall be appointed. The place of arbitration shall be Stockholm and the language used in the proceedings shall be English.

The agreement shall be governed by the substantive law of Sweden without regard to its conflict of law rules.

ARTICLE 12 TERMINATION

This Agreement shall remain valid until June 30, 2011 unless terminated earlier by six months' written notice by either Party. In the event of termination by Sida the termination shall not apply to funds irrevocably committed in good faith by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION to third parties before the date of the notice of termination, provided that the commitments were made in accordance with this Agreement.

In case of serious breach of the Agreement, Sida may terminate the Agreement with immediate effect.

In the event of termination by EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION, no funds shall be made available for activities after the expiry of the Agreement.

ARTICLE 13 EFFECTIVE DATE

This Agreement shall become effective upon signature.

Two originals of the text of this Agreement, written in the English language, have been signed, of which the parties have taken one each. The English version shall take precedence for purposes of interpretation.

Place and date	Place and date
For the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)	For EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION
Signature	Signature
Klas Markensten Head of Department Department for Europe	George Zarubin Regional Vice President Eurasia Partnership Foundation
Name and title in block letters	Name and title in block letters

Saknas vid inscanning

ENCLOSURES:

1. Project Document "Core Support for the Establishment of Eurasia Partnership Foundation in Georgia" dated October 24, 2007.
2. Budget
3. Model for disbursments request
4. EPF Procurement Policy

Bilaga A4.8.1

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 30
Dnr 1753-2014/15

Begäran om granskning av huruvida statsminister Stefan Löfven brutit mot regeringsformens krav på saklighet

Vid flera tillfällen i november och december 2014 uttalade sig statsminister Stefan Löfven om att han och regeringen skulle avgå om alliansspartiernas budget skulle vinna i budgetomröstningen 3 december. Statsministern förväntas vid sådana löften leva upp till saklighetskravet i regeringsformen. Han uttalar sig inte som privatperson eller som partipolitisk debattör, utan som statsminister och chef för regeringskansliet. Ett besked om när en statsminister och hans regering avgår måste anses höra till de sakuppgifter som har störst betydelse inom svensk demokrati, och att sakuppgifterna är korrekta är grannlaga.

Statsminister Stefan Löfven (S) uppger i dag till TT att regeringen avgår om SD kommer att medverka till att regeringens budget röstas ned, genom att rösta på Alliansens budget.

– Det är så här, att vi kommer inte sitta och regera på någon annans budget. Det kommer vi inte att göra.

TT och Aftonbladet 2014-11-10
http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19833375.ab

– Jag kommer inte att sitta kvar om Alliansens budget vinner. Det vore rent korkat att göra annat, säger statsminister Stefen Löfven (S) till Aftonbladet.

Aftonbladet 2014-12-02
http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19951079.ab

– Jag kommer inte att sitta kvar om alliansens budget vinner. [...] Då kommer jag inte att sitta kvar som statsminister. Det vore direkt korkat.

TV4 2014-12-02 9:05 http://www.tv4.se/nyheterna/klipp/vore-direkt-korkat-att-sitta-kvar-3022683

I regeringsformen 1 kap. 9 § stadgas följande: "Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga

förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet".

Enligt grundlagskommentarerna av Holmberg m.fl. (2006, s. 75) inbegriper "andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen" även regeringen när den agerar som högsta förvaltningsmyndighet.

Konstitutionsutskottet har vid olika tillfällen redogjort för vad detta saklighetskrav närmare innebär. I 2007/08:KU6, s. 14 f. refererades till en studie av Thomas Bull, då docent vid juridiska institutionen vid Uppsala universitet, nu justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen ("Objektivitetsprincipen" i Lena Marcusson (red.) Offentligrättsliga principer, 2005, s. 71 f.).

Grundlagens krav på saklighet har, enligt Bull, också medfört ett krav på hur anställda vid myndigheter bör uppföra sig vid kontakter med allmänheten. Detta innebär att saklighetskravet inte enbart aktualiseras när ärenden handläggs och bedöms juridiskt, utan även vid det som brukar kallas faktiskt handlande och vid ren service gentemot medborgarna. Bull förklarade det faktum att 1 kap. 9 § regeringsformen fått ett så vidsträckt tillämpningsområde med att det ytterst handlar om att upprätthålla förtroendet för den offentliga maktapparaten.

Härutöver kan nämnas Justitiekanslerns beslut 1994-09-26 (dnr 1590-94-20). En polismyndighet hade i det brottsbekämpande arbetet lämnat vilseledande information till massmedier. I beslutet hänvisade JK till saklighetskravet i regeringsformen och sade att det som en generell regel för all polisverksamhet liksom för all annan myndighetsverksamhet givetvis bör gälla att uppgifter som myndigheter lämnar till massmedia eller till allmänheten ska vara korrekta.

KU har vid flera tillfällen åberopat saklighetskravet i regeringsformen i sin granskning av regeringen. I bet. 2007/2008:KU6, sid. 33, framhöll utskottet att de uppgifter som regeringen lämnar till KU måste vara korrekta: "Medvetet vilseledande uppgifter kan självfallet aldrig accepteras och står i strid med saklighetskravet i regeringsformen". Detta torde innebära att KU menar att uppgifter som statsråd lämnar omfattas av regeringsformens saklighetskrav, även när regeringen inte agerar som högsta förvaltningsmyndighet, det vill säga även i andra sammanhang än när regeringen tar ställning till överklaganden av förvaltningsärenden. Det kan till exempel handla om situationen att statsråd uttalar sig i media som företrädare för regeringen. (Jfr. bet. 2007/2008:KU20, där KU slog fast: "Ett uttalande får inte heller kunna

leda till att en beslutsprocess utåt uppfattas på ett annat sätt än vad det faktiska beslutet innebär".)

Jag anhåller därför om att konstitutionsutskottet ska granska om statsministern brutit mot saklighetskravet i regeringsformen 1 kap. 9 §.

Aron Modig
Riksdagsledamot (KD)

Bilaga A4.8.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-12 SB2015/878/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 12
Dnr 1753-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 29 – Granskning av huruvida statsminister Stefan Löfven brutit mot regeringsformens krav på saklighet

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Emma Degerfeldt.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-11

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 29 – Granskning av huruvida statsminister Stefan Löfven brutit mot regeringsformens krav på saklighet

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 19 februari 2015 i rubricerat granskningsärende.

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på frågorna.

1. Är det korrekt att statsministern gav beskedet att han skulle avgå om regeringens budgetförslag föll vid riksdagsbehandlingen den 3 december 2014? Vilket var i så fall syftet med det beskedet?

Under tiden fram till den 2 december 2014 gav statsministern beskedet att han inte kunde regera vidare om de borgerliga partiernas budget vann bifall i riksdagen. Syftet med beskedet var att förmedla den politiska bedömning som gjordes vid tiden innan Sverigedemokraternas beslut om att fälla varje budget som inte gick dem till mötes i migrationspolitiken.

2. Hur förhåller sig statsministerns refererade uttalanden till saklighetskravet i 1 kap. 9 § regeringsformen?

Statsministerns besked var ett uttryck för en politisk bedömning som gjordes vid tidpunkten för uttalandena. Uttalandena var sakliga och korrekta eftersom de speglade statsministerns politiska avsikt utifrån de omständigheter som förelåg då.

3. Vilka överväganden låg bakom statsministerns beslut att inte avgå efter riksdagens budgetbeslut den 3 december 2014?

Statsministerns bedömning att han inte kunde regera vidare med de borgerliga partiernas budget kunde leda till två olika alternativ, antingen avgå eller utlysa extra val. Anledningen till att statsministern inte valde att avgå redovisades tydligt på presskonferensen den 2 december 2014. Efter Sverigedemokraternas beslut ändrades förutsättningarna i svensk politik. Att avgå hade lett till att inte heller de borgerliga partierna

kunnat räkna med att få igenom sin budget vid kommande budgetomröstningar. Förutsättningarna för statsministerns politiska bedömningar hade därför förändrats.

4. Vilka överväganden låg bakom statsministerns avisering efter budgetomröstningen i riksdagen den 3 december 2014 av ett beslut om extra val respektive statsministerns besked den 27 december att det aviserade beslutet om extra val inte skulle fattas?

I och med den s.k. Decemberöverenskommelsen skapades förutsättningar för sittande och kommande regeringar att få igenom sina budgetar. Det fanns därför inte längre något behov av att fatta beslut om extra val.

5. Har regeringen under innevarande mandatperiod fattat något beslut kopplat till frågan om extra val? Om så är fallet, hur förhåller sig statsministerns uttalanden om avsikten att besluta om extra val respektive att inte besluta om extra val till dessa beslut?

Nej, något regeringsbeslut har inte fattats.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i promemorian anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A5.1.1

SVERIGES RIKSDAG

Konstitutionsutskottet
Ink 2014 -09- 10
Dnr 2806-2013/14

Stockholm 2014-09-10

Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av regeringens styrning av Vattenfall i frågan om nya kolgruvor i Brandenburg, Tyskland

Det har nyligen framkommit att Vattenfall deltar i processer som syftar till att öppna tre nya dagbrott för brunkol i delstaten Brandenburg, Tyskland. Bolaget anmälde sitt intresse för denna exploatering under perioden december 2006 till 2008. Dessutom har bolaget planer på att ytterligare två områden ska exploateras, processer som troligen inleds de kommande åren.

Syftet med de nya kolgruvorna är att ge en långsiktig försörjning av brunkol till Vattenfalls fyra kolkraftverk i området. Vattenfalls beräkningar visar att de befintliga gruvorna innehåller kol som räcker fram till slutet av 2020-talet eller början av 2030-talet. Med de nya gruvorna vill Vattenfall se till att bolaget har kol som räcker för drift fram till 2050 eller ännu senare, kanske ända till år 2100.

Vattenfalls kolkraftverk i Brandenburg tillhör de största utsläpparna i Europa. En av anläggningarna – Jänschwalde – anses vara EU:s största enskilda utsläppskälla för koldioxid, den gas som huvudsakligen driver på klimatförändring. Tillsammans orsakar verken varje år mer utsläpp av klimatgaser än vad hela Sverige gör. Det kol som finns lagrat i de nya brotten motsvarar 1,2 miljarder ton koldioxid, 21 gånger Sveriges årliga utsläpp för närvarande.

Att planera för att driva dessa kolkraftverk fram till, och bortom, 2050 är oansvarigt. Det strider mot EU:s klimatmål för 2050 – att minska utsläppen med upp till 95 procent jämfört med 1990.

Det kol som finns i de befintliga gruvorna räcker med marginal för Vattenfalls kolkraftverk om denna politik följs. Det finns inget behov av de nya kolgruvor som ska öppnas och tvångsförflyttningen av de tusentals personer som bor i de byar som ska rivas.

SVERIGES RIKSDAG

Det kan inte råda någon tvekan om att planerna på nya kolgruvor strider mot de ägardirektiv som antogs av regeringen 2010, att Vattenfall "ska generera en marknadsmässig avkastning och vara ett ledande bolag, bland jämförbara europeiska bolag, som leder utvecklingen i omställningen till en ekologiskt hållbar energiförsörjning." Regeringskansliet ansvarar för att direktiven uppföljs och återrapporteras till ansvariga ministrar.

Enligt min mening är det tydligt att regeringen måste gripa in och att ansvariga ministrar haft information om vad som skett. Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om statsministern, energiministern och finansmarknadsministern har brustit i sin hantering av ärendet.

Lise Nordin

Lise Nordin
Riksdagsledamot (MP)
Energipolitisk talesperson

Bilaga A5.1.2

REGERINGSKANSLIET

2015-02-19 SB2015/453/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -02- 19
Dnr 2806-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Regeringens styrning av Vattenfall i frågan om nya kolgruvor i Brandenburg, Tyskland

Härmed överlämnas en promemoria med bilaga från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-02-18

Näringsdepartementet

Expeditionschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Regeringens styrning av Vattenfall i frågan om nya kolgruvor i Brandenburg, Tyskland

1 bilaga

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Ansvaret för förvaltningen fördes tillbaka till Näringsdepartementet den 1 januari 2015. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

Tidigare finansmarknadsministern Peter Norman, som fr.o.m. den 18 oktober 2010 fram till regeringsskiftet den 3 oktober 2014 ansvarade för frågor rörande förvaltningen av Vattenfall, samt tidigare näringsministern Maud Olofsson, som dessförinnan fr.o.m. den 6 oktober 2006 hade motsvarande ansvar har informerats om granskningsärendet. Även tidigare statrådet Anna-Karin Hatt, som vid tidpunkten för begäran om granskning, var it- och energiminister har informerats om ärendet.

1. Vilken information om Vattenfalls planer på nya dagbrott för brunkol i Tyskland har regeringen eller Regeringskansliet fått från Vattenfall? När inkom i så fall denna information och vilka statsråd har tagit del av den? Vilken dokumentation om planerna finns i Regeringskansliet?

2. I anmälan anges att enligt Vattenfalls beräkningar innehåller de befintliga kolgruvorna kol som räcker till slutet av 2020-talet eller till början av 2030-talet, och att Vattenfall med de nya gruvorna vill tillse att bolaget har tillgång till kol fram till 2050 eller kanske ända till 2100. Har Vattenfall lämnat någon information om framtida behov av kolgruvor till regeringen eller Regeringskansliet, och har regeringen vidtagit åtgärder för att säkerställa att Vattenfalls investeringar i kolgruvor sker på ett sådant sätt att Vattenfalls verksamhet uppfyller EU:s klimatmål för 2050? Utskottet önskar

uppgifter om innehållet i eventuell information från Vattenfall till regeringen eller Regeringskansliet om detta. Om regeringen eller Regeringskansliet inte har fått någon sådan information, har den efterfrågats av regeringen eller Regeringskansliet t.ex. inom ramen för de löpande kontaktema eller samordningen med bolaget?

3. På vilket sätt har regeringen tillsett att Vattenfall, särskilt med avseende på brunkolsbrytningen och planerna på nya dagbrott för brunkol, uppfyller det riksdagen beslutade i juni 2010 om att Vattenfall ska, bland jämförbara europeiska bolag, tillhöra de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion?

I ett projekt mellan Regeringskansliet och Vattenfall under 2012 gällande bolagets strategi och ekonomiska mål, erhöll Regeringskansliet viss information från bolaget om bolagets planer beträffande dagbrott för brunkol i Tyskland. Av handlingarna, som delvis omfattas av sekretess, framgår bl.a. behovet av tillstånd för att förlänga driften av vissa dagbrott.

I samband med att svaren på interpellationerna 2013/14:24 Hållbarhetsmål och Vattenfalls nya dagbrott för kol samt 2013/14:40 Stöd till kolkraftverk, båda av Per Bolund (MP), togs fram i oktober 2013, samt inför den brandenburgiske ministern Ralf Christoffers besök i Sverige i november 2013, inhämtade Regeringskansliet skriftlig information från Vattenfall om bolagets planer på nya dagbrott för brunkol i Tyskland samt om bolagets framtida behov av kolgruvor. Dessa handlingar, som delvis omfattas av sekretess, innehåller bl.a. en översikt över befintliga gruvor och reserverade områden för framtida gruvor och mängdbehovet av kol framöver.

I februari 2014 fick Regeringskansliet skriftlig information från Vattenfall om ett artikelutkast som byggde på en intervju gjord med en befattningshavare i Vattenfall, som bl.a. berörde bolagets planer på nya dagbrott för brunkol i Tyskland.

Vidare finns hos Regeringskansliet års- och hållbarhetsredovisningar avgivna av Vattenfall, i vilka viss information lämnas om bolagets befintliga dagbrott för brunkol i Tyskland.

Någon dokumentation som utvisar att något statsråd har tagit del av handlingarna har inte kunnat påträffas i Regeringskansliet.

Utöver detta har inte någon dokumentation påträffats som utvisar att ytterligare information av det av utskottet efterfrågade slaget lämnats till Regeringskansliet fr.o.m. 2006 fram till tidpunkten för begäran om granskning.

Statligt ägda aktiebolag regleras i likhet med privatägda aktiebolag av aktiebolagslagen (2005:551). Genom bolagsordningen bestämmer ägaren bolagets verksamhetsföremål. Inom ramen för bolagsordningen svarar styrelsen för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Det är ett ansvar för bolagets styrelse och ledning att Vattenfalls verksamhet bedrivs i enlighet med sådana regler som kan finnas för att uppnå EU:s 2050-mål. Detsamma gäller den närmare inriktningen på bolagets verksamhet avseende brunkolsbrytning och dess planer på nya dagbrott för brunkol.

4. På vilket sätt har regeringen följt upp att Vattenfall, särskilt med avseende på brunkolsbrytningen och planerna på nya dagbrott för brunkol, uppfyller de hållbarhetsmål som gäller för bolaget?

5. Har inom ramen för de löpande kontaktema mellan Regeringskansliet och Vattenfall eller i den s.k. samordningen tagits upp bolagets planer vad gäller dagbrott för brytning av brunkol? Om inte, vad är anledningen till att detta inte skett? Om ja önskar utskottet ta del av dokumentationen av dessa kontakter.

6. Har regeringen eller något statsråd vidtagit någon åtgärd med anledning av Vattenfalls planer på nya dagbrott för brytning av brunkol? Om ja, vilka åtgärder har vidtagits?

7. På vilket sätt följs det av riksdagen beslutade uppdraget respektive hållbarhetsmålen för Vattenfall upp av regeringen? Utskottet önskar en beskrivning av gällande rutiner inom Regeringskansliet för att följa upp uppdrag och hållbarhetsmål för helstatligt ägda bolag.

Regeringen följer upp och redovisar verksamheten i bolag med statligt ägande i regeringens årliga skrivelse med redogörelse för företag med statligt ägande. I regeringens skrivelse 2013 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2012/13:140) anges att hållbarhetsmålen, vilka fastställs av styrelserna i bolagen, ska vara ett fåtal strategiska och uppföljningsbara mål, och att de kommer att utvärderas av ägaren från och med 2014. I statens ägarpolicy 2013, som ingår som en del av den ovan nämnda skrivelsen, anges att uppföljning av bolagets arbete med hållbart företagande sker integrerat med övriga ägarfrågor genom dialog mellan företrädare för ägaren och bolaget.

Från och med 2014 har följaktligen uppföljningen av Vattenfalls strategiska arbete med hållbart företagande skett integrerat med övriga ägarfrågor genom dialog mellan företrädare för ägaren och bolaget. Vid regelbundna avstämningsmöten med bolagets styrelseordförande och ledning följer ägaren upp bolagets utveckling och måluppfyllelse. Vid dessa tillfällen diskuteras både bolagets interna arbete för att uppfylla målen och de omvärldsfaktorer som påverkar bolagets förutsättningar.

Som anförts i svaret på frågorna 1–3 är den närmare inriktningen på Vattenfalls verksamhet t.ex. avseende brunkolsbrytning och bolagets planer på nya dagbrott för brunkol ett ansvar för bolagets styrelse och ledning. Varken regeringen eller något statsråd har vidtagit några åtgärder med anledning av dessa planer. Bolagets planer på nya dagbrott för brytning av brunkol har inte heller tagits upp vid ägardialoger mellan företrädare för ägaren och bolaget, eller varit föremål för någon ägarsamordning.

8. Har frågor om Vattenfalls roll att leda utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion tagits upp i kontakter med bolagets revisorer? Om så är fallet önskar utskottet ta del av anteckningarna från dessa kontakter.

I Riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning, senast beslutade av Regeringskansliet den 10 februari 2015, anges bl.a. att bolagets riskprofil, interna kontroll, finansiella ställning och kapitalstruktur bör behandlas vid överläggningar med bolagets revisorer. Vid ett möte med Vattenfalls revisor den 18 november 2013 berördes fördjupning inom områden relevanta för det specifika bolaget, bl.a. hållbarhet. Dokumentationen av detta möte bifogas som *bilaga 1*.

9. Vilka upplysningar och kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några upplysningar eller kommentarer i övrigt.

Bilaga Till Fi2013/2552

Fi2013/2552

Protokoll från möte med Vattenfalls revisor 131118

Möte med bolagets revisor Hamish Mabon, Ernst & Young, Henrik Jonzén, Ernst & Young, förvaltare Jenny Lahrin och analytikerna Gustav Lidén och Daniel Sunesson, Finansdepartementet med följande agenda:

- Revisionsansats och team
- Redogörelse för arbetet under året
- Vad fungerar bra/mindre bra m.a.p. revisionen
- Risker och områden som bevakas särskilt och plan för att minimera dessa risker
- Finansiell ställning/kapitalstruktur
- Fördjupning inom områden relevanta för det specifika bolaget, t.ex. omorganisationen, nedskrivning, IT, ersättningar, hållbarhet, internkontroll , EU-projekt, moms- och skatt, m.m.
- Fokusområden framöver (strukturprocessen)
- Samarbetet med bolaget och nyckelpersoner hos bolaget
- Eventuella iakttagelser och om påpekanden förväntas
- Ny huvudansvarig revisor

Jenny Lahrin

Bilaga A5.1.3

REGERINGSKANSLIET

2015-03-26 SB2015/453/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 26
Dnr 2806-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Regeringens styrning av Vattenfall i frågan om nya kolgruvor i Brandenburg, Tyskland

Härmed överlämnas en promemoria med tre bilagor från Näringsdepartementet. Två av bilagorna har sekretessmarkeringar.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-26

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Expeditionschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Regeringens styrning av Vattenfall i frågan om nya kolgruvor i Brandenburg, Tyskland

3 bilagor

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Ansvaret för förvaltningen fördes tillbaka till Näringsdepartementet den 1 januari 2015. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

Som nämndes i Näringsdepartementets promemoria den 19 februari 2015 har tidigare finansmarknadsministern Peter Norman, som fr.o.m. den 18 oktober 2010 fram till regeringsskiftet den 3 oktober 2014 ansvarade för frågor rörande förvaltningen av Vattenfall, tidigare näringsministern Maud Olofsson, som dessförinnan fr.o.m. den 6 oktober 2006 hade motsvarande ansvar samt tidigare statrådet Anna-Karin Hatt, som vid tidpunkten för begäran om granskning, var it- och energiminister, informerats om ärendet.

1. Ingick i det projekt mellan Regeringskansliet och Vattenfall under 2012 som beskrivs i svaret frågor om Vattenfalls planer på och behov av fortsatt brytning av brunkol i dagbrott i Tyskland? Drogs inom ramen för projektet några slutsatser vad gäller Vattenfalls behov av dagbrott för brunkol i Tyskland? Vilka var i så fall dessa slutsatser? Utskottet önskar kopior av de handlingar med information från Vattenfall som omnämns i första stycket i svaret på frågorna 1–3.

Frågor om Vattenfalls planer på och behov av fortsatt brytning av brunkol i dagbrott i Tyskland ingick inte i det projekt mellan Regeringskansliet och Vattenfall under 2012 som beskrivs i Näringsdepartementets promemoria den 19 februari 2015. Det drogs inte heller några slutsatser vad gäller Vattenfalls behov av dagbrott för brunkol i Tyskland inom

ramen för projektet. De efterfrågade handlingarna bifogas som *bilaga 1*. Handlingarna har en sekretessmarkering.

2. I svaret på frågorna 1–3 anges bl.a. att Regeringskansliet erhöll viss information från Vattenfall om bolagets planer på dagbrott för brunkol i Tyskland i samband med ett projekt om bolagets strategi och ekonomiska mål. Det anges även att i samband med svar på vissa interpellationer och inför den brandenburgiske ministern Ralf Christoffers besök i Sverige inhämtade Regeringskansliet information rörande Vattenfalls planer på nya dagbrott för brunkol och bolagets framtida behov av kolgruvor. Vidare anges i svaret att någon dokumentation som utvisar att något statsråd har tagit del av handlingarna har inte kunnat påträffas i Regeringskansliet. Delgavs dåvarande statsrådet Peter Norman ovan nämnda information, t.ex. inför hans besvarande av interpellationerna 2013/14:24 och 2013/14:40? Utskottet önskar kopior av den skriftliga information som inhämtades i samband med svaren på nämnda interpellationer samt inför den brandenburgiska ministerns besök i Sverige.

Någon dokumentation som utvisar att dåvarande statsrådet Peter Norman delgetts den i frågan nämnda informationen, t.ex. inför hans besvarande av interpellationerna 2013/14:24 och 2013/14:40, har inte påträffats i Regeringskansliet. De efterfrågade handlingarna bifogas som *bilaga 2*. Handlingarna har en sekretessmarkering.

3. I svaret på frågorna 1–3 anges även att Regeringskansliet i februari 2014 fick skriftlig information från Vattenfall i samband med ett artikelutkast Utskottet önskar kopior av denna skriftliga information.

Den efterfrågade handlingen bifogas som *bilaga 3*.

4. I svaret på frågorna 4–7 anges bl.a. att varken regeringen eller något statsråd har vidtagit några åtgärder med anledning av Vattenfalls planer på nya dagbrott för brunkol. Inte heller har enligt svaret bolagets planer tagits upp vid ägardialoger mellan företrädare för ägaren eller bolaget. Vad är anledningen till att Vattenfalls planer vad gäller dagbrott för brunkol i Tyskland inte tagits upp vid ägardialoger mellan företrädare för ägaren och Vattenfall?

5. Har några bedömningar gjorts av om det funnits anledning för regeringen eller något statsråd att vidta några åtgärder med anledning av den information som Regeringskansliet fått om Vattenfalls planer på nya dagbrott för brunkol i Tyskland, för att kunna säkerställa att ägarens krav på bolaget följs? Har inom Regeringskansliet gjorts några andra bedömningar eller fattats några beslut med anledning av informationen?

Som anförts i Näringsdepartementets promemoria den 19 februari 2015 är den närmare inriktningen på Vattenfalls verksamhet, t.ex. avseende brunkolsbrytning och bolagets planer på nya dagbrott för brunkol, ett ansvar för bolagets styrelse och ledning. Vattenfalls planer vad gäller

dagbrott har mot den bakgrunden inte tagits upp vid ägardialoger mellan företrädare för ägaren och Vattenfall. Regeringen eller något statsråd har inte heller vidtagit några åtgärder med anledning av den information som Regeringskansliet fått om Vattenfalls planer på nya dagbrott för brunkol i Tyskland. Det har inte heller inom Regeringskansliet gjorts några andra bedömningar eller fattats några beslut med anledning av informationen.

6. Hur har riksdagens beslut om uppdraget för Vattenfall (bet. 2009/10:NU23, rskr. 2009/10:325) gjorts bindande för bolaget?

Riksdagen beslutade den 3 juni 2010 att uppdraget för Vattenfall skulle förtydligas och bestå i att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion (prop. 2009/10:179, bet. 2009/10:NU23, rskr. 2009/10:325). Med anledning av detta beslutades på extra bolagsstämma i Vattenfall den 23 augusti 2010 att ändra § 3 i bolagsordningen för Vattenfall, så att föremålet för bolagets verksamhet överensstämmer med riksdagens beslut.

7. I proposition 2009/10:179 angavs (s. 11) att utifrån regeringens föreslagna förtydligande av uppdraget blir EU 2020-målen en naturlig referenspunkt för Vattenfalls rapportering vad avser utvecklingen mot hållbar energiproduktion, och att det blir möjligt att utvärdera huruvida Vattenfall bland jämförbara bolag faktiskt tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot minskade utsläpp av klimatgaser och ökad andel förnybar energi, samt aktivt verkar för en effektivare energianvändning. Hur har EU 2020-målen använts vid utvärderingen av Vattenfall?

EU 2020-målen avseende klimat och energi innebär att till 2020 ska utsläppen av växthusgaser vara 20 procent lägre än 1990, 20 procent av energin komma från förnybara energikällor och energieffektiviteten ha ökat med 20 procent. Vattenfall antog under 2010 som målsättning att reducera sina koldioxidutsläpp till 65 miljoner ton år 2020, vilket innebär en minskning med cirka 30 procent från 2010. Under 2012 antog Vattenfalls styrelse denna målsättning som ett av bolagets strategiska hållbarhetsmål.

Som ytterligare strategiska hållbarhetsmål beslutade styrelsen 2012 att bolagets tillväxttakt vad gäller installerad förnybar energikapacitet ska vara högre än marknadens enligt viss definition samt 2013 att ett mål om ökad energieffektivitet skulle utvecklas. Det senare bestämdes för 2014 till att genom interna och externa åtgärder minska användningen av primärenergi med i genomsnitt 1 GWh per dag – totalt 365 GWh – och för 2015 har målet höjts till 440 GWh. Som anfördes i Näringsdepartementets promemoria den 19 februari 2015 sker från och med 2014 uppföljning av Vattenfalls strategiska arbete med hållbart företagande integrerat med övriga ägarfrågor genom dialog mellan företrädare för ägaren och bolaget.

8. I svaret på utskottets frågor 1–3 anges att det är ett ansvar för Vattenfalls styrelse och ledning att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med sådana regler som kan finnas för att uppnå EU:s 2050-mål. Vilka sådana regler finns som är tillämpliga på Vattenfalls verksamhet?

Det finns inte någon lagstiftning eller specifika mål för respektive land till 2050, endast till 2020. Det är främst EU:s system för handel med utsläppsrätter och EU:s regler om förnybar energi och energieffektivisering som i ett längre perspektiv syftar till att nå EU:s 2050-mål och som är tillämpliga på Vattenfalls verksamhet. Svenska regler för handelssystemet finns i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter och i vissa myndighetsföreskrifter. I andra EU-länder där Vattenfall har verksamhet kan på motsvarande sätt finnas nationella regler som är tillämpliga på Vattenfalls verksamhet. Regler som specifikt syftar till att nå EU:s 2050-mål utgår från den gemensamma EU-rätten.

9. I svaret på utskottets frågor 1–3 anges att den närmare inriktningen på Vattenfalls verksamhet avseende brunkolsbrytning och planerna för nya dagbrott är ett ansvar för bolagets styrelse och ledning. Hur ser den övergripande inriktningen avseende brunkolsbrytning och planerna på nya dagbrott ut och hur har den fastställts?

Hur Vattenfalls övergripande inriktning avseende brunkolsbrytning och planerna på nya dagbrott ser ut och hur den har fastställts är, i enlighet med svaret på fråga 5, ett ansvar för bolagets styrelse och ledning.

10. Hur har vid ägarens regelbundna avstämningsmöten med Vattenfalls styrelseordförande och ledning följts upp hur bolagets inriktning mot olika energikällor (t.ex. kolkraft) förhåller sig till uppdraget för bolaget som riksdagen har beslutat?

Vattenfalls uppdrag är, som anförts i svaret på fråga 6, att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. För Vattenfall finns dels ekonomiska mål fastställda av ägaren på bolagsstämma i bolaget, dels strategiska hållbarhetsmål fastställda av Vattenfalls styrelse. Från och med 2014 sker uppföljning av Vattenfalls strategiska arbete med hållbart företagande integrerat med övriga ägarfrågor genom dialog mellan företrädare för ägaren och bolaget.

11. Utskottet önskar ta del av eventuell dokumentation från mötet med Vattenfalls revisorer den 18 november 2013 som avser diskussionerna om en miljömässigt hållbar energiproduktion.

Den dokumentation som finns från mötet bifogades Näringsdepartementets promemoria den 19 februari 2015.

12. Har regeringen haft någon information om Vattenfalls miljötillstånd i Tyskland vad avser brytning av brunkol och energiproduktion?

Någon dokumentation som utvisar att regeringen har haft någon information om Vattenfalls miljötillstånd i Tyskland vad avser brytning av brunkol och energiproduktion har inte påträffats i Regeringskansliet.

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2015-06-02

Bilagorna 1 och 2 till svarspromemoria den 26 mars 2015 från Näringsdepartementet

Delar av bilagorna 1 och 2 till promemorian har bedömts omfattas av sekretess. Av denna anledning och av utrymmesskäl återges dessa inte här. Handlingarna förvaras vid konstitutionsutskottets kansli (dnr 2806-2013/14).

Konstitutionsutskottet • Riksdagsförvaltningen

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Bilaga 5

Från: Jenny Lahrin
Skickat: den 2 februari 2014 16:22
Till: Erik Thedéen; Emil Antonsson; Victoria Ericsson
Kopia: Niklas Johansson; Magnus Skåninger; Helena Hagberg; Daniel Sunesson; Gustav Lidén; Malin Fries; Maurice Forslund
Ämne: Artikel om Tuomo Hatakka i Di

REGERINGSKANSLIET
Finansdepartementet - Registratorn

Ink. 2014 -02- 04
till Dnr Fi 2013/2552

Hej,

Här ett utkast till en artikel som ev publiceras i morgondagens Di. Artikeln bygger på en intervju som Kim Lundin gjorde med Tuomo Hatakka tidigare i veckan.

Artikelutkast:

"Man måste tänka positivt och jag är väldigt motiverad att anta utmaningen. Men det blir ingen lätt resa. Vi kan inte räkna med draghjälp från marknaden och även om vi redan har gjort mycket så väntar fortsatt kraftfulla åtgärder för att anpassa oss", säger Tuomo Hatakka.
Finländaren, som för några år sedan spekulerades vara nära koncernchefsposten i Vattenfall när Lars G Josefsson fick lämna, har sedan årsskiftet ett av näringslivets svåraste uppdrag. Som ny chef för Vattenfalls utomnordiska verksamhet är listan över svårlösta problem lång. Att undvika nya förluster och helst vända dotterbolaget Nuon i Nederländerna, enligt många bedömare det sämsta företagsköp ett svenskt bolag har gjort, är bara ett i raden.
"Tyvärr är det bara att konstatera att marknadsförhållanden är oerhört mycket sämre än någon kunde drömma om för ett par år sedan. Elpriserna har exempelvis halverats sedan före finanskrisen", säger Tuomo Hatakka, om varför Nuon-köpet hittills varit så misslyckat.
En stor del av värdet på Nuon är borta, är det risk för nya nedskrivningar?
"Inte med nuvarande marknadsförutsättningar. Vi har kontroll över verksamheten och är på väg att vända till lönsamhet. Men några garantier finns förstås inte, utan mycket hänger på marknadsutvecklingen", säger Tuomo Hatakka.
I morgon, tisdag, kommer Vattenfall med sitt bokslut, och Tuomo Hatakka får inte avslöja hur det fjärde kvartalet gick. Men sannolikt blir helårsresultatet uselt och utdelningen till ägaren staten kan vara i farozonen.
"Det är viktigt att komma ihåg att Vattenfall inte är ensamt med problem. Många stora kraftbolag har drabbats minst lika hårt", säger Tuomo Hatakka.
Han beskriver att en genomgripande transformation av energimarknaden nu ritar om kartan för hela branschen, inte minst i Tyskland, som är Vattenfalls enskilt största marknad.
"Vem hade trott att det på kort tid skulle byggas ut enorma mängder ny elproduktion i Tyskland och som nu givit ett stort elöverskott. Eller att Europas största land över natt skulle besluta att stänga all sin kärnkraft i förtid", säger Tuomo Hatakka och skakar på huvudet.
Hur ska då Vattenfall rida ut stormen?
"Det är massor av åtgärder, men de viktigaste är att fortsätta sänka kostnaderna, minska investeringarna och sälja ytterligare icke-kärnverksamheter", säger Tuomo Hatakka.
Han uppger att Vattenfall nu nått överenskommelser med fackföreningarna om nedskärningarna där 1 500 anställda får lämna sina jobb i Tyskland och Nederländerna.
"Men det kommer inte att räcka. Det blir fler nedskärningar även nästa år", säger Tuomo Hatakka.
Vattenfall har rivstartat året och har redan gjort två stora avyttringar. Försäljningen av aktierna i polska kraftbolaget Enea blev ett nytt fiasko med en reaförlust på över 2 miljarder kronor. Däremot innebär försäljningen av den lönsamma elnätsverksamheten i Hamburg en välkommen reavinst.
På frågan hur arbetet med att öppna för nya delägare i Vattenfalls verksamhet på kontinenten går är det däremot locket på.
"Det är en fråga du måste ställa till ägaren", säger Tuomo Hatakka.
Han duckar också på frågan om en börsnotering av den utomnordiska verksamheten är ett alternativ. Att öppna för riskdelning har av externa bedömare tolkats som ett första steg mot att Vattenfall helt vill lämna verksamheten utanför Norden. Verksamheten har byggts genom företagsköp för runt 200 miljarder kronor, varav tiotals miljarder gått förlorade efter nedskrivningar.
Nya delägare är dock sannolikt enda sättet som Vattenfall kan klara sitt mål att sänka sina koldioxidutsläpp till 65 miljoner ton till 2020, medger Tuomo Hatakka.

1

Några planer att stänga sin brunkolseldade elproduktion i Tyskland finns inte, hävdar han. Tvärtom ansöker nu Vattenfall om tillstånd att få utvidga tre av sina stora brunkolsgruvor. Trots att just brunkolet gjort Vattenfall till en av Europas största utsläppare av koldioxid och måltavla för miljörörelsen siktar Vattenfall på att fortsätta producera el med brunkol.
"Vi jobbar för att effektivisera driften och minska utsläppen. Men brunkol är lönsamt och dessutom helt nödvändig under många år för att klara elförsörjningen när Tyskland stänger kärnkraften", säger Tuomo Hatakka.

MvH Jenny

Bilaga A5.2.1

SVERIGES RIKSDAG

Stockholm 2015-01-29

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -01- 29
Dnr 1737-2014/15

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av regeringens styrning av Vattenfall AB

Starka vänsterpolitiska krafter vill till varje pris stoppa all kärnkraft, trots att denna är nödvändig för att upprätthålla energiförsörjningen i Sverige under överskådlig framtid, något som också bland annat Kungliga Vetenskapsakademins energiforskningsgruppering betonat.

Så övertygade om att kärnkraften ska bort är dock nu även energiminister Ibrahim Baylan (S) och näringsminister Mikael Damberg (S) att de låter regeringen styra statliga Vattenfall AB:s förstudie av förutsättningarna för att bygga ny kärnkraft i Sverige till ett stopp.

Energiministern ansvarar för energipolitiken, medan näringsministern ansvarar för de statliga bolagen. Att belägga just kärnkraften med ett sådant tankeförbud är en gammal socialdemokratisk synd, som nu tyvärr sanktioneras av regeringen igen.

Detta är skadligt, dels för att alla tankeförbud mot forskning och utveckling i sig är olämpliga om forskningen ska vara fri, dels för att det i detta fall riskerar stoppa moderniseringen av kärnkraftreaktorerna i Sverige för att göra dem effektivare och säkrare, och dels för att det är slöseri med resurser att tvärstoppa ett sedan länge inlett arbete med att analysera och modernisera kärnkraften i Sverige. Snarare borde man stimulera till en modernisering av reaktorerna som gör dem såväl säkrare som effektivare. Genom sitt agerande har därför ministrarna nu fått en sådan utveckling att helt gå i stå, vilket får ses som ett mycket allvarligt hot mot Sveriges framtida energiförsörjning som sådan men också att denna kan ske på så säkert sätt som möjligt.

Regeringens nya direktiv till Vattenfall beskrivs exempelvis på energinyheter.se 2015-01-23: http://www.energinyheter.se/2015/01/tv-rstopp-f-r-ny-k-rnkraft

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG

Där står bland annat:

"Vattenfall stoppar planerna på att bygga ny kärnkraft i Sverige. Det 40-tal personer som har arbetat med planerna har nu fått nya arbetsuppgifter. Detta skriver Sveriges Radio.

Vattenfall fick efter regeringsbytet i höstas nya direktiv, vilka bland annat innebär stopp för den pågående utredningen om att ersätta de gamla reaktorerna med nya".

Frågan är vad detta handlar om för direktiv. Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen under 2000-talet granskat regeringens styrning av Vattenfall. I granskningarna har framkommit att ägarstyrningen i första hand sker genom att ägardirektiv överlämnas till bolaget av regeringens representant vid bolagsstämman. Enligt Vattenfalls hemsida ägde 2014 års stämma rum den 28 april och 2015 års stämma planeras till den 27 april. Detta framgår här: http://corporate.vattenfall.se/om-oss/bolagsstyrning/aktieagare-och-stamma/

Det har alltså inte ägt rum någon bolagsstämma efter regeringsskiftet i oktober 2014. Då inställer sig flera frågor. Hur har regeringens ställningstagande i frågan om Vattenfalls planering av ny kärnkraft gjorts? Vem har fattat beslutet? Finns beslutet dokumenterat i Regeringskansliet? Hur och på vilken rättslig grund har regeringen kommunicerat till Vattenfall att arbetet med att planera för ny kärnkraft ska avbrytas? Hur har den kommunikationen dokumenterats? Man kan också ställa sig frågan om det är ekonomiskt ansvarsfullt att plötsligt och av ideologiska skäl beordra ett företag att avbryta ett planeringsarbete, i vilket företaget redan investerat betydande resurser – resurser som nu är helt bortkastade. Enligt regeringsformen förfogar regeringen över statens tillgångar, men detta måste självfallet göras på ett ansvarsfullt sätt.

Jag begär mot bakgrund av ovanstående att konstitutionsutskottet ska granska regeringens, och i synnerhet energiministerns och näringsministerns, styrning av Vattenfall AB när det gäller frågan om Vattenfalls planering av ny kärnkraft i Sverige.

Finn Bengtsson, riksdagsledamot (M) från Östergötland

Bilaga A5.2.2

REGERINGSKANSLIET

2015-03-10 SB2015/710/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2015 -03- 10
Dnr 737-2014/15

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Regeringens styrning av Vattenfall AB

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Beridarbansgatan 1-3

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-03-09

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren
Eva Lindström

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Regeringens styrning av Vattenfall AB

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Ansvaret för förvaltningen fördes tillbaka till Näringsdepartementet den 1 januari 2015. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

1. Vilka beredningsåtgärder föregick skrivningen i budgetpropositionen för 2015 om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts?

Innehållet i budgetpropositionen för 2015 bereddes på sedvanligt sätt i Regeringskansliet.

2. Vilka åtgärder har vidtagits och vilka beslut har fattats med anledning av det som angavs i budgetpropositionen 2015 om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts?

Regeringen har inte vidtagit några åtgärder eller fattat några beslut med anledning av vad som anges i budgetpropositionen för 2015 om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts.

3. Har regeringen lämnat några nya direktiv till Vattenfall om bolagets kärnkraftsverksamhet? Om så är fallet, hur har direktiven beslutats, hur har de lämnats till Vattenfall och vad innebär de?

Regeringen har inte lämnat några nya direktiv till Vattenfall om bolagets kärnkraftsverksamhet.

4. Har några kontakter förekommit mellan regeringen eller Regeringskansliet och Vattenfall om det som anges i budgetpropositionen om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts? Om så är fallet, vad har dessa kontakter inneburit och hur har de dokumenterats?

Några kontakter har inte förekommit mellan regeringen eller Regeringskansliet och Vattenfall angående det som anges i budgetpropositionen om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts. Däremot har Vattenfall, inom ramen för de löpande kontakter som Regeringskansliet har med de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall, informerat Regeringskansliet om sitt beslut att tillfälligt stoppa arbetet med att utreda ersättningsreaktorer i Sverige. Denna information finns dokumenterad i en handling inkommen till Regeringskansliet från Vattenfall den 13 januari 2015, med svar på frågor som Regeringskansliet ställt till Vattenfall angående deras beslut.

5. Har några kontakter förekommit mellan regeringen eller Regeringskansliet och Vattenfall inför Vattenfalls beslut att tillfälligt stoppa arbetet med att utreda ersättningsreaktorer i Sverige? Om så är fallet, vad har dessa kontakter inneburit och hur har de dokumenterats?

Några sådana kontakter har inte förekommit.

6. Vilka upplysningar och kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några upplysningar eller kommentarer i övrigt.

Bilaga A5.2.3

Kent Sterneus

Från: anne.gynnerstedt@vattenfall.com
Skickat: den 13 januari 2015 17:35
Till: Maurice Forslund
Kopia: Jenny Lahrin
Ämne: RE: Svar

15 03 13

REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet
Registratorn
Ink 2015 -01- 14
Dnr. N 2015/62/SB

HEMLIG 30 §
Enligt 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
2015-01-14
REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet

Hej Maurice,

Här kommer svar på dina frågor.
Mvh,
Anne

- Vad innebär tillfälligt? När/under vilka omständigheter kan Vattenfall tänka sig att återuppta arbetet?

  Det krävs en signal att kärnkraft långsiktigt kan ha en roll i det Svenska el-systemet.

- Finns det personer inom Vattenfall som arbetar vidare med projektet på något vis och i så fall hur många?

  Nej, förutom ett fåtal som arbetar med det formella projektavslutet.

- Bedrivs det några anläggningsarbeten eller liknande som i framtiden skulle kunna användas för ny kärnkraft (t.ex. det arbete för vindkraft som sker i anslutning till Ringhals)?

  Nej, inga anläggningsarbeten pågår eller planeras som förbereder för nya kärnkraftsreaktorer.

- Avser Vattenfall att göra något tillsammans med eller gentemot SSM mot bakgrund av den avgift som betalats in för kärnkraftsprojekteringen och i så fall vad?

  Nej, inget planeras att göras vad gäller betald ansökningsavgift.

Utöver ovanstående kan nämnas att Vattenfall i sin ordinarie linjeverksamhet har till uppgift att genomföra omvärldsbevakning och där ingår att följa utvecklingen av ny kärnkraft i omvärlden. Vi följer även utvecklingen av nya föreskrifter som utarberas av SSM. Föreskrifterna kommer att gälla befintliga reaktorer såväl som eventuellt nya. I detta arbete inkluderas Vattenfalls kunskap för nya reaktorkonstruktioner. Sammantaget engageras "ett par" resurser.

From: Maurice Forslund [mailto:maurice.forslund@regeringskansliet.se]
Sent: Monday, January 12, 2015 7:28 PM
To: Gynnerstedt Anne (L)
Cc: Jenny Lahrin
Subject: Frågor om svensk kärnkraft

Hej Anne,

God fortsättning på det nya året – jag hoppas att du har haft en fin jul- och nyårshelg.

Inför möte med statsrådsgruppen för Vattenfall nästa vecka skulle vi behöva få svar på några frågor om beslutet att tillfälligt avbryta projekteringen av ersättningskärnkraft i Sverige:

- Vem har fattat beslutet (dvs. vilken "status" har det)?
- Vad innebär tillfälligt? När/under vilka omständigheter kan Vattenfall tänka sig att återuppta arbetet?
- Finns det personer inom Vattenfall som arbetar vidare med projektet på något vis och i så fall hur många?
- Bedrivs det några anläggningsarbeten eller liknande som i framtiden skulle kunna användas för ny kärnkraft (t.ex. det arbete för vindkraft som sker i anslutning till Ringhals)?
- Avser Vattenfall att göra något tillsammans med eller gentemot SSM mot bakgrund av den avgift som betalats in för kärnkraftsprojekteringen och i så fall vad?

1

Som vanligt i dessa sammanhang har vi en snäv tidtabell och jag vore mycket tacksam för er återkoppling under tisdagen.

Mvh, Maurice

Maurice Forslund
Departementssekreterare, bitr. affärsjurist
Enheten för bolagsanalys och ägarstyrning
Näringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
+46(0)8-405 49 21
+46(0)72-516 73 60
maurice.forslund@regeringskansliet.se
www.regeringen.se

Tryck: Elanders, Vällingby 2015